

8-8=10
J B
302 IV

RAKSTU KRAŅZUMS MĀKSLAI UN KRITIKAI
REDIĢĒJUSĀI ROSENTHALS, SAULEETS, KENIŠČS
JSDEWUSE «SALKSĢA» GRAHMATU APĢAHDNEEZIBA
RĪGA, TEHRBĀTAS EELĀ 15/17

1953

L. V. B.
№ 139333.

28

Б. Бемпега ун бедру
граһмату іпецтэва, >
Рига, Ватэу еелд Nr. 7.

Saturs

Pļudons	» » » » »	Reņģi
H. Sauleets	» » »	Kā Prahtainās Talinības komisijas gaidīja Baltā klufumā
H. Brigader	» » »	Elwils Diejofi
Hina Ralmer	» » »	Melnais ehrglis
Fallijs	» » » » » »	Lisabona
H. Baltpurwīnīčs	»	Sarmite
K. Skalbe	» » » »	Ruhā
Ž. Žaunfudrabīnīčs	»	Brahfi Wīnri
H. Smilga	» » » »	Ēlī latā kalna

Dr. H. Bileničteins	»	Klehts
E. Kraube	» » » »	Par buhwneezibas īstlu
Dīčons Reikins	» »	Domas par buhwneezību
AB.	» » » » » »	Latweeīču teatrs
Platons	» » » » »	Ņjons

Epīkats: Teatra un koncertu sēzona.
Peelīhmes par rakstneezību.

Wahks: Ž Maderneeka. Winjetes: Ž Roentihala, H. Strahla, G. Šchķiltera,
B. Diena.

Mahķīlas peelīkums: Kr. Barona gihmetne — Ž. Roentihala original-
litografija.

(Litografijas pirmee 75 numurefi originalnowilkumi ar autora parakstu
dabujami atfewīdīki — à 2 r.)

Daliliteratura

Oīols auga Daugawā
Iedainām lapinām ;
Tur faulste miglu meta
Waj bij leema, waj wafara.

Rehgi.

No Pludona.

(Sawam draugam Him Keniam.)

Domās nogrimis,
Sēdēju weentuls
Ķaugada nakti
Skumji un klusi.
Laika ņvaru ņelta kauņs jau ņwehrās
Uņ rihta puņi,
Un diiņiņi ņchalza meers.

Hugoicis mehneis,
Kā paradises koka dihgā lapa,
Laida liiganas ņaknes
Diidrajā gairā dielmē,

Un wiau atspihdums,
 Kà klufas hidrablahmas, lija
 Uj jumteem
 Un uj grihdu iitabà,
 Kur weentuls klufi
 Tumfà sehdeju.

Surdeem ipahrneem
 Nahza domas,
 Kà aiskufufchi gahju putni.
 Dafchs mihligs tehls
 Un dafcha dafsa feja
 Er jautreem imaideem garam pašbeja.
 Te klufas skanas . . .
 Suminoſchi duhzofchas . . .
 Šiprak . . . arween šiprak . . .
 Lihdi škaidri diirdu:

Tik! tak! tik! tak!
 Ne ahtraki, ne diktak!
 Rifeet, rati, weenà fakti,
 Tà pa deenu, kà pa nakti;
 Ne ahtraki, ne diktak!
 Tik! tak! tik! tak!

Un azumirkli
 Dihwalna rehna
 Man preekſchà ifauga
 Melna ehna, —
 Nè, zilweks dšihws,
 Šmalks kungs par excellence:
 Melns koſfims, zilindris, glaſè,
 Leegs parfims, needrina, penginè.
 Un deguna kneebi nonemdams,
 Teiz ſweſchais, man roku pašneegdams:

«Daudi laimes! daudi preeka! un ilgus gadus!
 «Un neašmiriſt ar' wezu wezos radus!
 «Nei', waſ tu wiaus wehl paſihii?
 «Šche, ſkatees ſchaj pagahšnes ſpoguſi!» —

Ja, es tos pašinu.
 Tik lihdiigi tee bij zits zitam,
 Kà es ſew pašcham.
 Tehrpà ſarkand
 Weens pakal otram wiai paſahja
 Man garam klufu

U! melneem pantereem.
 Ep galwa
 Cam wiina wihtnes,
 Zitam apin-lapas.
 Bet, ak, kur femu
 U! kruhtim galwa sliha pehdjeem!
 Un beeschi paipihdeja,
 Sem preeka tehrpas noschehneeka kreklis teem ...

Ja, es tos palinu: tee bija mani radi —
 Mani orgiju weefuli aihneftee gadi ...

Un peemeedlis azi iehkelmigi,
 Ka fatirs, teiz fwechais imihnigi:
 «Proiit! dioniiikkais bakhtanals
 «Tr gaudiums deewiidiki kolofals!
 «Es eenihitu laudis lolidus, rafimus.
 «Eh! Schmollis! ... Fiducia! ... Gaudeamus! ...
 «Dsihwot ir baudit! ... Ko? ... Nepatihk wairs
 «Tew saulainas Helladas faturnals kairs? —
 «Ja, tempora mutantur ... Zitadu
 «Tad tawam azim ainu rahdiichu.

«Waj redii kalnu? Fauks no wiina ikats!
 «Tur saule dej, tur silas klinichu alas
 «Ka sapai wijas strautu hidrabichalas,
 «Ka nemanot pehz gada aihkreen gads.
 «U! rosem, augu muhschu leedofcham,
 «Raud mehneis ilgas bahlas, klufas.
 «Naw jaudas ichkirtees no tam biritalam,
 «Kur lakitigala nelin dufas ...
 «Waj redii kalna galâ kolonnu?
 «Tur sahka zelt kahds saules fwehtnizu,
 «Wehl diichaku par Panteonu Româ
 «Un greinaku, ka saules templis Palmirâ,
 «Ar pihlardangam — silâ tirkisâ,
 «Un struhklu akam — diidra granatâ, —
 «Bet wiis tas palizis tik sapnotaja omâ,
 «Waj wiina nerra diichindichuuf-kalpakâ. —»

«Mans darbs! mans darbs! mans rihta sahtais sapnis!
 «Zik wahrgs un tukichs tu tehlâ parahdees! ...
 «Ak, kur tas laiks, kad ichini kalnâ wehlu,
 «Kâ Silifus, es pirmo akmeni.
 «Tad nepalinu wehl es maldu tekas,
 «Kas rosem wilina muhs mukijâ;

«Un fweidchi bij man ruhpu skarbee smeekli,
 «Ko dirdot putni apkluit biritala,
 «Un truhkumglahifi, kas, kà rufta,
 «Mums diihwes felta feedus nomaità.
 «Kahds deewigs tehls, ko kaps tik pehkichai feldfa,
 «Kà faule, tad pàhr mani itarot mehdia . . .

«Mans darbs! mans fapnis! . . . fahktà ruina! . . .
 «Simts felta welwem waj'dieja tur pleitees!
 «Un tuhkišofchi torneem padebefchos neitees!
 «Un deimit tuhkišofchi dangam fpihgotot,
 «Kà Watikanà — wifu tautu gaumè!
 «Te arkam jalihglt bij, tur fdrabitraumè
 «Bij ftruhklu akam jaichalz burwigi,
 «Simts warawihkinas gaità kruštojot
 «Pàr balteem bafeineem ar felta auneem,
 «Kur nimfas fadinas ar fatireem un fauneem.

«Mans darbs! . . . mans fapnis! . . . mana fwehtnlza! . . .
 «Waj jutifchi rei deewiškigo preeku,
 «Kad tehšs atdiims tas, kas firdi trihz?
 «Kad fazit warefchi ar leelo feemešneeku:
 «Nu waru mirt — mans darbs ir peepildits! —

«Kas šin, aš wahrteem gluhn jau nahwe fauna,
 «Kà šifalkuše, leefa, melna zauna,
 «Ta manu širfchi duhju fiškà guht . . .
 «Kas šin . . . warbuht . . . warbuht . . .»

Un fweidchais teiza: «Fehra pašta waina,
 «Ka wilks to afehda. Bet, luhk, fche jauna aina!»

Ta bija juhra wehtras negaišà.
 Eekiči šileem grodeem melnais uhdens wira;
 Wehšchi faureja, un bangas zehlàs, nira,
 Kà miššu walšiwis. Bet tahlumà
 Bij redšams kugis: ikaiita, weegla šachta,
 Kas wehtras puina špahrneem šidinas.
 Ta bangas peldeja bei wadibas.
 Kad wišai fašlehjàs un pluhdu šachta
 Šarp wišneem šchafmu rihkli atpleta, —
 Ta tumšchà bangu kapà pašuda.
 Un šikàs, ka ar kafru pluhdu šrahwu
 Ta fašchihšis pret kšuhmo kšinhchi rahwu . . .

«Kur kuga laudis? kapteins? šuhrmanis? —»
 Šau weenu maišu wehšchi ir nolaušis.

Kā nahwes ehnas kaijas wehtrā ikraida
 Un, baigi kleedlot, poštu parego;
 Un kugis waid un bangas wīnu fwaida . . .
 Wehšči nolaučī tam jau maitu pehdejo . . .

«Ai, kugineeki, moštait! glahbjatees!
 «Melnš fahrks no kuga tikai atīzees,
 «Ko, wehtrai dieedot, wīnai nes uī kapu! . . .»

Un peemeediis azi ūtkelmīgi,
 Kā fatrs, teiz ūweštāis ūmihnīgi:

«Er ūchito kugi, kas tur dragats fwaidas,
 «Preekšči dāšcheem gadeem kahds īf lepns juhrā laidās,
 «Rait jaunas lemes, jaunas paūales.
 «To wīlinaja tahtās debets malas,
 «Un līlee wīnai, fatās ūmaragdūalas,
 «Šchis ūhdenstukinešča jo mihtās oales.
 «Wīnšči gribej' ūseet juhras wīlau wījā
 «Tos brihnumus, ko Beklins fantaijā
 «Tik ūkatīja; un ūenais helenis
 «Naw ūawā eedomā wehl lolojis:
 «Zelt gaišmā ūkaištu ūchāuimu paūauli,
 «Kā tā, ko apūlehpj juhras ūhdeni.

«Hugus, ap kureem delfini glāuštās,
 «Un līlūfīdīfeltena gaišma aulčās;
 «Pehrles, kas dīkākā dīlūmā dus,
 «Kur dīird lemes-mīlšča fīrds pukīteenus;
 «Un gleemešchus, dīintaru, korallus ūahrtus,
 «Un ūfinkšas, kas ūargā nahru pīlswahrtus;
 «Un ūķert nahru wīsdaitako
 «Un ūimalaja kalnōs aīšwešt to . . .
 «Hè! hè! no juhras pašchīlītakām ūchāuimām
 «Uī kalna gala wīsaugītakajām draufmām,
 «Kur ūaule pahr galwu tur wainagu,
 «Un mahkoni kwehpina wītraku,
 «Uī dimanta trona ledainā
 «Lai Dalai Lama ūalaulā . . .
 «Hè! hè! lai ūirenu ūalaulā
 «Er nerru dīchīndīchūku kalpakā! . . .»

«Prom! melnais, prom! no kureenes nahzīs!
 «Es matrošchus ešmu jau kopā wahzīs.
 «Mehs ūzelsim kugim wehl ūtaltakus maitus!
 «Mehs atrašim ūen, ūen ilgotos kraifus! —»

Tad apgreēšās melnais un projam gahja —
 Hhīcha ragi, weena ūirga, weena gaiša kahja.

Kā kaķis eenaudejās behnīs —
Un es no grušteem murgeem ušrukos.

Mehneis

Uī ņenas auda ņirabainas ņwihtras,
Un aņkufuņuņee jumti ahrā pileja,
Tā lehni, kluņi,
Kā aņins pil no wahts, kas ņpehji patruhkufi.

Bet puņnakts duņā, arween taņlaku
Man likās, ka kaħds kluņu dungotu:

Tik! tak! tik! tak!
Ne aħtraki, ne diktak!
Riteet, rati, weenā takti,
Kā pa deenu, tā pa nakti;
Ne aħtraki, ne diktak!
Tik! tak!
Tik! tak!
Tik! tak!

Kà Prahtainòs Taisnibas komitijas gaidija.

A. Saulefida tehlojums.

Zilweki, par kureem es biju nodomājis te paltahitit, wili nesen wehl dlihtwoja muhtu pašdu Prahtainu nowadā, un tas man jāfaka jau eepreekšt, ka šta nowada laudis wispahrim nemot bija štipri apdomigi zilweki, un ka daudi dumjaki pa što laiku wini jau nebuhs wis palikušti. Sinams, gadijās jau pa to widu ari tahdi, par kureem wairums špreeda: «nuja . . . tas jau nu ir tahds zilwezinašt . . .» Bet ko nolihmē kahds muštāts pret daudleem prahtigeem? Tur naw nemaš ko runat!

«Lai nu šaka kurais kà grib, bet tomehr nekur zifur ari wis tā neeet, kà tai pašdā pašaulē,» bija šihmigais teizeens, ar kuru dašds labs no Prahtainu laudim beidša šawu štahštijumu. Ka tik es gribetu, es waretu te ašlihmet wehl wairak tahdu šihmigu un dlihtdomigu šteizeenu no weetas; bet lai ir: warbuht šinahk wehlak . . . Un pašaulē, jāfaka — tas nebija preekšt Prahtainu laudim nekahds mašais gabals! Zik pašdu Prahtainu nowads ween nebija leels! Weena štara winam eešneediās tahdā meštainā šihzi, un zik tur reišem nenotika šihri ehmigu buhtštanu, par kurām zifur, jāfaka, ne šuns nerehja. Otrā mala nowadam turpreš gahja gar leelo Dujas upi — un tad tāpat ari no pahrnowada nahza kas dširdams un nebuht nepalika apšlehpts, kas noteek šweštakās šemēs. Un kur nu wehl, kad gadijās eeštana waj braukštana uš bašnizu, waj ari uš trim leelajeem gada širgeem, kuri ašweenam eegadijās ari turpat ap bašnizu, waj pat ap mahzitaja muštdu, tas ir, par wešelu weriti wehl tahlak. Tā tad nekahds mašais gabals! — Ewištdu gan Prahtainu nowadā daudi nenahza — šikai gabal' trijās mahjās lašija tās lapas, — bet kas tad par to? Tāpat jau wiš nahza ar laiku šinams! Un beš kahdas laika tehrēštanas! Un pee tam wehl jāpafa, kam tahdas lapas šel maš taiša? Šrib šikai kahdu kapeiku šmahnit — pilšehtneeku buhtštana! Un tad: ej tu wišam tam tizi, ko tur šaitahšta, kad pats ar šawu azi neeši ta redšejis! Blehmas! Tā kà tee, kas šafa, buhtu gudraki šikuštā un waretu wairak un ilgak par ko runat? Nemaš! . . . Un par Rihgu un Rujorku tāpat nekas nešinams nepalika, nemaš jau nerunajot par Transwalu, kur Buhri nehmās ar Engštem, un kadeht šaini leela šadurštanas reiš gribeja iizeltees štarp Kalna-Leešawu kurpneeku Wehšoni un wafeneeku Wahrpotu. Proti, Wahrpots ašštahweja Engšu puši, pretodamees tam, ka Buhri, tahda maša neeka šautina, ušwaretu tik leelu walštibu. Tas jau buhtu bijis kaut kas nedširdets un netaišns turkšahšt, jo preekšt kam tad wajagot leelai walštei buht ar daudi kugu un šaldatu . . . tad jau wiši malee warot darit, kas ween winem pašihk un atnemt leelajeem, kas prahtā eekriht. Turpreš kurpneeks Wehšons negrošami štahweja uš Buhru puši, un wina šiziba uš Buhru ušwaru nebija ne zaur ko šatrizinajama. Un šiklihtdi atkal pahr Dujas upi atnahza no pahrnowada kahda šina, ka Engli behgufdu un Buhri atnehmuštū winem ehšelus, kurpneeks katreiš bija kà špahrnòs pazelšs. Winišt šita ar šawu šahbaku turamo šikšnu šew par gurnu, bet ja nebija šikšnas klaht,

tad tãpat ar plaukstu, un krezeleja kã nefehtligs. Wispahrim nemot winam bija tahds nemeerigs gars — dumpigs: wiseem teem leelajeem welneem wajagot tadot drizas... gana efot to malako labumarijuichi... welna nefehtpetri!... Uf to tad wafeneeks Wahrpots kodigi peehtmeja, ka tad jau winiçi, kurpneeks, ailtahwot fikai tahdus dumpineekus, un pats ari wairak nekas neefot kã dumpineeks. Bet kurpneeks turpreft fikai fweedi kã firgs un itahita, if kã pats buhtu Transwalã bijs un fawãm azim redsejis: «...un fãtee nu jau behg, tee leelee Itiprineeki... un Buhri tik fãtaun — feini fãtaun!... Dewets peehez jahidus uf melna firga... firgs wiis baltãs putãs... „fãtauneet! dodeet! puikas, dodeet!... Luhtk, tur tam rehtajam palkawneekam!...’ Un puikas — knikt knakt! dod!... Epwehtas tik un notirina kahjas... Un ja kahdu dabu zeeti dlihtwu — — tuhtlit ufpeefiçi sehgefi... uf weenas weetas... J—çi, ka behg!... Un puikas fãtaun... feini fãtaun!...» Ari Wahrpots tal pa-fãhã laikã kaut ko faka, jo ko tur peegaidiifi, un kurpneeks jau ar’ fikpat nefehtahjas, un ja ari wairs nerunã, tad tomeht traki fmejas un fit few par gurnu. Wahrpota platã tumfiçiã bahrdã leekas tagad ifbolufes weht plãtaka, un azis tam afi galledamãs raugas uf kurpneeku, kura paleefã feja nu fihri notwihtkufe un dfehtenã fãhãidrã bahrdele wiã kuit no runas un fmeekleem... Un tã winneem weenreifi tas ftrihds gãhtis tik tahlu, ka — jãlfiçiçiir fãtis jautajums druhtku nopeetnakã kahrtã. Wahrpots jau peezehtlees no fawas gultas un wiriifees uf kurpneeka puifi, un kurpneeks ari jau eenehtmis preehtifejãs polizijas. Tikai tad kurpneeka feewa metufes itarpã, pakẽhrufe leelu kruhtli ar uhteni, kas winã alãfiçi fãhweja gultas galã, un draudejufe, ka tuhtlit leefiçi — Deewa wahrd! Tad aprãmfiifufiçiẽes.

Un ari par zitãm druhtku attãhtlakãm weetãm Prahtainõs nemaal tik nelinams nebija. Kã peemehram par to paçiõu Brãfiliju. Uf tureeni jau aifjoia Kweefiçiõu Sãhtids, nu, tas pats garais jaunais ar to eefarkano bahrdõ, kurfiçi fawã laikã braukaja apkãhrt pa wiõu Prahtãiõu nowadu. No pawãfara winiçi pahrdewa wiswairak fikai lakatus un fihtkas-leetas ween, bet uf rudens puifi, kad nahza jaunee tupefi ehdamã, ari fihtkes. Ar firga deki apfegta fihtku pustuza tad winam fãhweja ratõs, turpat fihtku-leetu kalfei lihtdiãs: kas negribeja pirkt fihtku-leetu, wareja dabuf fihtkes, un kam nekãhrojãs fihtku, tas wareja eegãhtdatees fihtkas-leetas... Bet pirka winiçi pats labpraht lupatas — un pee tam zauru gadu, kaut kurã brihdi —, bet ruden un feemu ari kweefiçiõus. Par to winu ari bija eefãukufiçi par Kweefiçiõu Sãhtidu. Par kweefiçiõem winiçi wispirms eedewa pahrdewejeem tik rokas naudõ un to zitu atnefi, kad kweefiçiõus bija nogãhtãjis uf meehtu fawã kantori. Un ka winiçi preehtifiçi fãudim bija tik ifpalihdligs, par to Prahtainõs winu labpraht ufnehtma, tã kã fawas fwehtdeenas, kad winiçi neka zita nedrihtkifeja ehif, kã fikai fweeftu un olas, winiçi wareja fwehtit pee paçiõem eewehrojãmakeem nowada fãimneekeem. Bet reifi, kad winiçi atkal kahdu leelaku kweefiçiõu pirkumu bija uf meehtu aifwedis, tas wairs neatgreefãs. Tikai wehtlak kahds zits fãhtids, kurfiçi ari pahrdewa lakatus un fihtkas-leetas, bet fihtku ne, un pirka lupatas un kãulus, bet kweefiçiõu ne, — tas wehtlak fãhtifiçi, ka Kweefiçiõu Sãhtids efot aifbrauzis uf Brãfiliju. Redi, wefela partija zitu fãhtidu bijufe paçiõulaik gatawa uf zefu, kad winiçi meehtã

atbrauzis, un tad dewees zēlā reišē ar teem: ištaks zēlčā tak, kād warot braukdams ar kaīdu farunatees... Bet tur Braīlījā jau wīnčā ešot nodomajis eerihkot atkal pats šawu kantori, wehl leelaku, nekā meelīnā, un tad pīrkt kweelčus bet šawa gala. Tiklihdī wīnčā buhīdrot tur daudī mal nogruntejees, tad jau atšaidīdrot kahdreī ari uī Prahtainu puš. Un protams — tā Prahtainōs apmeerinatī špreeda — kas tur nu leels ir: šajuhts ari kaīdu rihtu līrgu un atšaidīs... Tik tuwu nu, šinams, ta weeta gan newarot buht, un kaīrā līnā tahlak, kā Urgupurgu purwī, kur breečī dīhwojot pa šimteem weenā pašā barā, kur lahtīchi ruhrot ik nakts kā dīrnawu akmeē, kur ištuhīkas lokotees kamu kameem — tahdas, labas šījas reīnumā... un tahlak ari, kā Tehrzes pšawas, uī kurām daīchi Prahtainu laudīs brauzā uī pušēm šeena pšaut.

Bet kas ir šweīdas lemes un wīru notikumi, par ko tikai dīrdī kahdreī ištahītam, pret pašāu šemi un notikumeem, ko pats redī šawām azim! Tad newīs te šaklaufas uī šweīdām šemēm, bet šai šweīdas lemes klaufas uī to, kas noteek te. Un laikam klaufas ar', jo ko tad ščāds zītu darīs... Daīdreiš, nu, kād apkahrt Eīropā ir tahds klufums un meers, ka nedīrdī ne tukīdā wehja, — tad tikai paklaufees, kas noteek tepat pašāu šemē, Prahtainu apgabalā! Te, par peemehru, šai šuhri, kas eelšepjas meščajnajā līhzi, kaīdu nakti meelēete nešīn kur nošlepufe pate šawu behrnīru. Štaīgā apkahrt pats pagalša wezakais, gareem šošeem, kuhkumu ulmesīs un ar amata līhmi kaklā; škraida līhkeem šolīdēem un ar rokām mahdams wīnā palīhts; atbrauz ar mašēem graboīdēem wahģīdēem pats uradnīks un šādīen no wīdām mahjām laudīs uī mekleīdānu; pehz deenām peežām atbrauz dakteri un teelšas kungi ar špīhdōīdām pogām un trefēm; greelčī malo mironīti un rakīta protokolus... Wīs nowada šuhris leelā nemeerā. Tīhrumā, druwā, štrahdneeki uīreīš paleek wīli no darba meerā un aīšdomu pīlni zīts zītam ko ištahīta; un ja wehl tuwumā gadās kaimīru štrahdneeki, tad peewīrīas no weenas un otras puies robešāu ešāi tuwak. Bet wakarōs, krehtlā, te weenā te otrā šehtā peepeēchi eerejas šuni: tur kaimīru laudīs aīlšēīdīs pee kaimīru laudīm: šak, waj par to leetu tur nawa kas wairak šinams; bet ja tur ne tik nešīn, tad war pašahītiit... Pušīgehrbuīdās šeewas, ja laīks šīlts, tad līnahk wehl wīšas ahrā, šaštahjas durwju preekīdā, un wīšu zītu aīmīrīdamas, ilgi, ilgi par kaut ko paklufā balši runajas...

Bet nawa wehl tas nemeers par lahuģu išeīdšees, kād jau atkal nahk jauns špehzīgs wīlnis: šai nowada malā gar Dujas upī gadījees atkal zīts notikums: pee Kraīmera mekleītaji šanahkuīdī pehz šagta līrga un federu wahģeem! Un dabujuīdī! Deel', kā nelaimīgā kahrtā tahdus eemījis, jo waj nu ar šināčānu to darījis: pats leelakais šaimneeks Prahtainōs. Bet laudīs jau labpraht runā šaunu. Tad šinams: štrīhdi un ilgoīdānās pehz škaidribas. Ja tas gadas šeemu, tad nēmal nebrihnees, ka wehlu wakarā šahk reet šuni, šašalufāi šahbaki noščīrkīit uī zēetā šneega līšabas preekīdā, un eenahk wīru Šahnīs waj Pehterīs ar peešarmojuīdām uhšām un duhtīdīģi nodaulā kahjas.

Nu, ko wīnčā jauna warot pašahītiit? jau tuhliit eelšahkumā wīnam kahds no mahģīneekēem eeprašas.

Zeeemīnčā wīlziņas, jo laikam ištahītiit wīnatm nenahkas nēmal tik

weegli, bet tad beigās winači kà negribedams nofaka, ka noteekot jau ari ūčis un tas pa to pašču pašauli. Tà pee Krahmēra jau gan tās leetas nebuhičot wis tik tihras... warbuht tikičot wafā tiki ar labu naudū, un Otrgafu Keimans ar' laikam atšaulačotēes. Kahtas bijučiās pagahjučiā gaweni, un ap Jahneem — uinahkuiči jauni dehli... Tikai nu ešot apkehtrees — un nīparko wairs ar šewu dlihwot...

Nu, lai zeeminači atšehitotees un pašahitot par to leelu wairak: ul ko tad tā kà to wainu greešot un ko ūči pate šakot? Te redi, kas noteekot tai pašaulē... ešot tikpat kà zirkā... ak Kungs! weenmēhr kas jauns! Un mahjineeki pazet zeeminaam krehli tahtā weetā, kur ari pašteem ešri tuwumā buht, un drihi ap wīru itahw šaušču kà biris: zits wehl pa pušei apgehrbees, kà jau nu wakarejis, bet zits glušči balts, kà gaigals — no gultas išlihdīs...

Kad tas brihdīs klaht, kur wīs šwarigakais tizis šinams, un šihi kuram ir ištābā tahts nodunīs meers, šihi bei elpas, tad šahkas wis-pahriģa nahrwona: jo kad katrs gribēs runat šawu reiši un weens pats, kad tad tu, zilweks, tiki pee runačianas! Tadeht labak tuhli — un waj tad kahts leedi? Rundā, ka tew Deews balši dewis! Un tā tas eet, šihi baltee augumi zits pehz zita pašuhd gultās lem dekeem, un ūčur un tur jau kahts šahk pee puswahrida tā gari ūčahwatees. Eštahtjas tā kà nogurums. Šahwahčianas atškan ailiween beščiaki un no wairak pušēm, un tad zeeminači šaka, ka wīnam ari buhičot jafahk eet.

Ja, laiks jau nu buhičot eet pee meera, jo šahkot nahkt tā kà waj meegs, bet lai zeeminači atkal kahtu wakarū atnahkot, ja ko dlihdot, grihotees par tām leetām wīšu šinat un kas tur beigās iinahkičot...

Zeeminači eet, ugunis išliēest un no wīšēem kakteem atškan ap-meerinata, pešiziga šahahkičiana.

Tas nu par tahtdeem nofikumeem, kas ailiweenam šakulšina dlihwī Prahtaiņu nowadā. Bet kur nu wehl paleek dašdreiš šihi ešrmigā šarešgičianas prezeičianās leetās un tās reišes, kad jawehl jauni amata wīři? Tur buhtu wehl daudi ko itahšit, bet lai paleek: es domaju, ka warēs jau ari no tā, kas šihi ūchim teikts, dešgan labi noprast, kahtas nemeera bangas dašču labu reiš pahr Prahtaiņu nowadu šitūčās, kad ne Eiropā, ne ari Amerikā, tā šakot, ne lapina nekušejās...

Bet par weenu nofikumu gan wehl jaltahita, tur neka newar darit. Un tas bija tahts nofikums — lai Deews nedod! Lai Deews nedod — es šaku: jo wīna deht zehlās ir šmeekli, ir nepatikičianas. Kas nu wareja šmeefees — tam nekas! Bet ja tu škaidri un gaišči šini: šak' nupat par tewi šmejās kà traki, un tu par to newari neka padarit — waj tad ir wairs labi? Bet tā bija daštam labam Prahtaiņu nowadā. Bet tad ir jafahk no pašča gala.

Weenu deenu, laikam tuhli pehz Šimjušča, zaur wīšu Prahtaiņu nowadu kà ešims ištūhrās tahtda šawada šina, kas no ešahkuma išlikās šweičada, bet kurai pehz iškattram gribejās fizet: Ul Prahtaiņu nowadu wīšā drihšumā nahkičot Taišnibas komišija. Pat deena bija šinama: taišni par diwām nedetām no tās paščas deenas rehtkinot, kad šina pee-nahza. Zitās pušēs Taišnibas komišija ešot jau bijuše, tiki ul Prahtai-neem newarejuše agrak tiki, laikam tadeht, ka ūčis nowads tā kà wairak nomalšči, un wīnai, kurp ween greeščotēes, darba iinahkot bei šawa gala.

Ja, Tainības komisija! Wīna esot tikute eezelta, lai braukajot pa wīseem pagasteem, un ja kur notikufe kahda netainība, lai tuhlit, ul weetas, peerakītot, kā to wainu war īllabot. Amerikā un Mesopotamijā, un ari ap Bramaputru un Sātmaku, tahdas komisijas jau sen esot eezeltas. Tikai te ween wīnu wehl nebijis, jo kungi wīfu laiku bijufchi tahdām komisijām presi. Warot ūsteem tā ari dumi īseet: jo kurīchi tad gan nelinot, ko weens waj otrs no wīneem darijis. Tas noplehīs ūawus rentes ūaimneekus lihdi kauūam un beidlot wehl īsmetis no tehwu eekoptām mahjām, un tas atkal ulspeedis kufūcharam, lai prezejot ween ūcha īstabas meitu, labi buhīchtot gan, un dewis tā palehti ul rentes dīrnawas... Bet pehz kufūchars tomehr domajis, ka tik labi nemaī neefot, un kungs wīnu beidlot tāpat no dīrnawām aīdlinis un atdewis tās zītam, kas wairak makīā. Tahdu un wehl zītadu netainību wīnī darijuūchi beī ūawa gala. Bet nu wīfa pretotīchanās no kungu puūes tomehr neko nelīhdīsejuūi, jo Tainības komisijas esot eezeltas gan un weena no tām nahīchtot ari ul Prahtainu puūi. Wīūas netainības wīna ul weetas īsmeklechtot un eerakīūchtot leelā ūchuru-grahmatā ar ūelta aūkeem un krufīs ūalikteem ūobeņem ul wahka. Turpat ul weetas wīna ari īūpreedīchtot: tas tā un tas tā; tam jadabū tahda atlihdīlība un tam jauūleek tahds ūods. Un groūams tas wairs nebuhtīchtot nekas, nedī ari pee kahdas zītas teetas pahruhdīdams. Bet pate ūchuru-grahmata tikīchtot glabata dīseju ūkapi aīl diwi pehdi beefām durwim un frejdewinām aūlehgām, lai netīktu neweens pee wīnas klaht un atkal tainības nefagrosītu...

Tā! — Un katram buhtīchtot pilna wāfa ulrahdīt, kur tam kahda netainība notikufe — beī atlihdīlības jau nepalikīchtot neweens! Waj ūaimneeks kalpam kahdu netainību nodarijis, waj kalps ūaimneekam; waj ūaimneeks ūaimneekam, waj kalps kalpam; waj dehleets meiteeūcham, waj meiteets dehleeūcham — wīūs weena alga: īūpreelts tikīchtot. Ahtra teeta un beī kahdeem leekeem īdewumeem un wafatīchanās, beī ka pee wezājām teefām neweens neefot laktā lehzis...

Ja, tahda bīja ta jaunā, nemeera pilnā līna, un ja pa deenu wīna bīja tikai wehl nedaudīās mahjās nokluwufe, tad wakarā, tā lihdi pusnakīj, to līnaja beī īūehmuma wīūās, jo klufājā miglīnājā nakīl wareja dīrdet, ka malu malās rehja ūunī un gaudoja kā ul paūardeenu. Tā ween bīja: ūak, deelin, kas nu ūai paūaulē noteek... Tikai ul rīhta puūi, kad malu malās dīsedaja gaīūi, atūaukdamees zīts zītam, reeīchana un gaudīchana nokluūa.

Wīūawadakais pee ūchīs wehīs bīja tas, ka wīna tīnās ītīn kā noūlehpumōs. Wīnu nepahrrunaja klaji un ūkari, kā wīūus zītus jaunus notikumus pagaltā, beī draugs draugam paūahītīja klufīnām — un tad ari tikai ar noūazījumu: nekahdā līnā neweenam zītam nefazīt.

Ja, ja, pats par ūewī ūaprotams! Wīnīchi taffīdu neefot nekahds malais behrns...

Un tā draugi peekodinaja draugeem un draudīenes draudīenēm, nerunat par ūto leefu ūweūcheem waj ari tahdeem, kas waretu ko īpūahpat, un tee ūwehtī noūolījās zeelī klufu. Bet tas bīja brīhnums, ka neraugotees ul wīfu to, līna tomehr ar nefizamu aūtrumu īlgahja pa wīfu Prahtainu nowadu. Par ko ūchās līnas atklahti neīfludinaja wīfā pagaltā, par ko kalakam nelīka eet pa wīdām mahjām — tas no eefahkuma ne-

bija lahga saprotams, bet weh lak iſfkaidrojās: lai wiſs klufam notiktu, par to eſot gahdajuſe pate Taiſnibas komiſija: ja atklahti iſkoſot, tad ſa-
nahkiſot beigala daudi ſuhdetaju ar wiſadeem neekeem, un kungeem
līnahkiſot pahrak daudi darba; bet ſiſtā atnahkiſot tikai tee, kam pa-
teeſi netaiſnibas līnā kas ſakams...

Un tā nu notika, ka ſi ahreeni Prahtaiņu ſaudis iſturejās deſgan
klufu, it kā nekas nebuhtu notizis, bet toteel' wairak kuſtibas bija ſi
eekiſteeni, katram paſcham ſewi, jo wajaſeja taſſchu ſimeklet wiſas tās
reſſes, kad bija notikuſe kaſda netaiſniba, un nolemt, kuras iſiſti uſrahdiſt
Taiſnibas komiſijai. Bet kur ir zilweks, kam nebuhtu kaſdreif netaiſniba
nodarita? Luhdū, eſeet tik labi un parahdeet man to! Ne, newareet?
To ſau domaju! jo, taiſnibu ſakot, paſaule ir peeſimirkuſe no netaiſnibas,
kā weza ſalahpita ſega leetawu laikā. Tadeſt ari nawa ko brihnetees,
ka ſiſtā diwās nedeſās pa wiſu Prahtaiņu nowadu bija klufa, bet no-
peetna ſagatawoſchianās ſi deenu, kad wiſas uſrahdiſtās netaiſnibas ſi
muſſchiſgeem laiſkeem eeſſehgs leelajā ſiſchuru-grahmatā. Siſi ta paſchā
eemeſſa tad ari notika, ka pa wakara krehiſlu draugs aiſmatoja pee drauga
un draudiene pee draudienes, pahrlīkt, kaſdus jautajumus netaiſnibas
līnā iſiſti wajaſietu pee Taiſnibas komiſijas aiſkuſſinat — un wehl diſi,
diſi nakti ſiſiſdeja logōs maias ſarkanas uguntiras no ſkahrda lampi-
nām... Tikai pee ſiſiſchianās to gan wareja nowehrot, ka katras
kahrtas zilweki gahja wairak tikai pee ſawejeem, un newis pee ziteem:
kalpi ſimekleja kalpus, wafeneeki wafeneekus, ſaimneeki ſaimneekus. Bet
kaſdas netaiſnibas kurais bija nodomajis Taiſnibas komiſijai preekſtā
zelt, tas pa leelakai daſai palika noſſehpums, jo newajagot neko ee-
preekſi iſpauſt, lai no pretineeku puſes neiſzeltos kaſda jaukiſchiana.

Wiſi zilweki pehz ſawas dabas tomehr nawa tik ſaturigi, un no teem
tad ari gadijās diſirdet, par ko wiſi nodomajuſchi pee Taiſnibas komiſijas
ſchehloetes. Tā ſitarp zitu jau pehz pahra deenām wiſas Prahtaiņu ſeh-
tās bija ſinams, ka lejas-leekumu puſiis Brahkers praſiſchot Taiſnibas
komiſijai, lai ta wiſu atwabinot no galwas naudas makſchianas. ſeeta,
luhk, bija taſda, ka Brahkers jau no maſu deenu bija druſku klībs un
gahja weenu kahju ſiſpri pameſdams! ſi ſcho nelabo lozekli tad ari
Brahkers pamatoja ſawu praſibu. Kā no wiſa taſda wareja nemt gal-
was naudu? Labak lai pateizot Deewam, ka wiſchi pats lihdī ſchim
ſawu galwu nobarojis un neeſot praſijis palihdiſibas no pagaiſta. Un ja
Taiſnibas komiſija ſchitās netaiſnibas nerediſot, tad ta ari nekur nederot —
to wiſchi paſazichot tai taiſni azis. Bet ſiklihdī wiſa netaiſnibu eerau-
diſchot, — tuſliſt ſikchiſot ari noſpreeſts un ſi muſſchiſgeem laiſkeem ſiſchuru-
grahmatā peedurts, ka pagaiſtam jaatmakā atpakat wiſa ta galwas nauda,
ko tas netaiſnā wiſhe no wiſa lihdī ſchim eediſinis. Un makſchajis wiſchi
eſot tepat jau ſchetrdeſmit gadu un neweenu gadu par peezi rubli maſak
ne! Bet ja nu wiſa ſchi nauda nahk atpakat — zik tad ſanahk kopā —
he!... Un ſiklihdī Brahkers ſawā runā nonahza pee ſchi ſehdſeena,
wiſchi katreii ſiſchudinājās, ſiſpri ſimehjās un tā ſawadi, duimigi pee ſe-
wis kaut ko ruhza. Taſſchu pret ſcho Brahķera nodomu zehlās ſiſpras
pretrunas. Pat ziti kalpi teiza, ka tas nu newarechiſot wiſ buht: tad jau
taſdu atpakat praſitaju pa Prahtaiņeem ſaradiſchotees pulka, un paga-
lītam buhiſchot jaiſput... Bet taſda pretoſchianās warbuht nahza ari no

īkaidības, jo pašiem viņiem kārtas bija vēstas, un no šīs pušes nebija nekāda eemeļa pē Taisnības komisijas gēestees. Turpretī daudzi zeešaka pretotānās nāza no šaimneeku pušes: pašā Brahķera māies tehws, Lejas-ļeekumu šaimneeks, kopā ar šawu kaimiņu Augičas-ļeekumu šaimneeku, šāo leetu apšwehrdami, atrada, ka Brahķera netaisnības Taisnības komisija nedrihķitot atliht aī šāhdeem eemeļeem: pirmkārt: Brahķers nēmai nēēot tiktahlu klupis, ka tam jādīhwo nabagu mahjā, jo nēmot algu, tāpat kā zīti kalpi; otrkārt: škrihwers preekīdī Brahķera ēēot pagaitam jaalgo, tāpat kā preekīdī zīteem, un par wīdām leetām, — Brahķeram ēēot tīkdaudī behrnu, kuri wīši jau gahjūšī un ēēot pagaita školā, tā kā preekīdī wīneem, tāpat kā preekīdī zītu zīlweku behrneem, ēēot jatur školotājs. Ja jau Brahķers ēēot tahds nēšpehjneeks, ka nēwarot galwas naudās makīat, tad wīnam ari nēwajādējees to behrnu. Ja, kādeht Brahķeram ēēot tīkdaudī behrnu? Tas, šikās, bija deēigan bargs arguments, un ari pašū Brahķeri wīšīdī reīšēm it kā apmūlīnāja, bet jo wairak kaitīnāja. Dušmīgi wīšīdī tad, eedams, pērahwa šīhwo lozekli, un wīna māšā gāiša galwa ar eefarkanām azīm šāšehjās augītak. Kadeht wīnam ēēot behrni? Kā traki! Par ko tad kaut kuram šwirbulīm ēēot behrni, un pa gabal' treju gadā? Un kas tad tas ēēot par eewehrošamu šīprīneeku? Un wīnam, zīlwekam, nēwajādējees behrnu! Šī kā wīšīdī tadeht buhtu māšak derīgs bījis, ka tā weena kārtā pašīhwa! Bet kurīdī šaimneeks ēēot par wīnu warejis šehēlotees, ka wīšīdī šīkts pē darba bījis? Netaisnība, nekās wairak, kā netaisnība, jo šaimneeki mūhīdā deenu ēēot netaisni, un taisnību šakot, jau šen wajādējis Taisnības komisijai nāht . . .

Kalna-ļeetawu kurpneeks Wehjons, kā jau nēmeerīgas dabās zīlweks, ari nēnozeetās par šawām nētaisnībām klūšu, bet pašrunāja tās atklahtī wīšā ītabā. Wīnam gan nebija nēweenas tīk leelas netaisnības, kā pēmehram Brahķeram, ko waretu šakot wairak šīmtās, bet par to wīnam atkal bija daudzi šīhku — nu, bet kā nūhklis, tā kā wīšīdī ari pašī šāī kūsai gāla nēšnāja! Tur bija dešmiteem šīhku parahdneeku, gan dehļeēdū, gan meiteēdū pēsonu, kas blehdīgā prahtā bija tīhīdām par šāhaku wā kurpju šāhījumu pašīkūšī parahdā, zeredami laikam, ka wīšīdī ar šāiku to aīmīrīs. Bija dāšī bodneeki, kuri wīnu pē ahdu pīrkīdīnās pēmahnījūšī, gan eedodami šīktaku prezi, it kā lopeem wāirs nēbuhtu labu ahdu bījis, gan ari šākrūhwedami zēnās šrakā augīšumā. Bija šaimneeki, kuri nēpīdījūšī, ko pē šīhguma šīlījūšītees, bet gan atrahwūšī kāhdu gēšīdu šemes preekīdī kāhpošēem, eedewūšī šīktaku pšawas šūhrīšī gows šāhlēm, eerahdījūšī šīktu, mītru kaktu, kur gūltu nolīkt, zaur ko nu dāšīdās lozītawās ēēot eemetees reīmāšīms. Bija wāiraki, kas wīnu apwainojūšī tāpat ar wāhrdeem, un šīarp teem ari weens škroderis, kas no weena šīrgus nāhtkot lūhkojis wīnam pat tā kā šīst . . . Un tā beidīot Wehjonīm radās atmīnā tīkdaudī nētaisnību, ka wīšīdī nāza pē atšīhīdīnās: wājagot to wīšu labak ušrakīstī. Šīhtā jau wīnam pašīdam ēēot reīšēm tā kā jāpšūhķ; bet ko tad eēšāhīdīot Taisnības komisija? Tā šāmūdešīot nēlīn ko, tā ka wehīak buhīdīot šīhī nēēēšpējāmi pē kāhdās škāidības šīkt. Bet kād wīšī jau eēpreekīdī ušroktīstis, šai tad tīkal eewēd šānōru-grahmatā un pēedur no šawās pušes, kāhdās šōds kurām nāhtkās un zīk atšīhīdīšības wīnam jādabū. Tadeht

kurpneeks weenu deenu pagahjās lihdi bodei, pahrneša daščas lokīnes pušmalkā papira, pudelīti ķeiserīntes un weenu ūpalwu. Ūpalwu kahts wīnam bija glabajams jau no agrakeem laikeem, kad weens wīna puika bija skolā gahjis. Tikai tagad tas, tas ir ūpalwu kahts, bija neļin kur nosudis. Nekas! Kurpneeks nodrahtā no ūkangaļa taħdu apaļu kozīnu, peefehja ar teewu drahtīnu pee ta ūpalwu — un labi. Tad wīnāchi noridāja ahmurus, ihlenus, naščus, ūtpeišu kahtes ūwam galdīnam wairak uļ weenu puļi un ūhka rakītiit wīnu pa kahtrai, ko ween wareja ūdomat.

No eefahkuma gan ar rakītiščianu gahja gauļi, jo kurpneeks ūcheļojās, ka roka eļot no rakītiščianas atraduļe, kaut gan agrak, ap prezeļčanāns gadeem, wīnam pee rakītiščianas preūineeka nebijis. Seewa kurpneekam gan reil ūhka ūhri bahtrees, ka par neekeem notehtrejot laiku, tur blehtodamees. Lahtpamām kurpēm atkal par welti noļtaigahčot pakat. Bet Wehtjons wīnai laipni iļikaidroja, ka wīna, kā jau meļteefča periona, ūnot no ta, ko wīnāchi darot, tikpat kā zuhka no ūaules, tas ir, it neka, un rakītiņa tikai tahtlak, ūkaihtidams ūčad un tad rakītam no plīhtīnas preekīčas druļku pelnu wīrū... .

Wafeneeks Wahrpots ūehdeja un domigi ūkatijās pahr ūawas gultas galu, kā kurpneeks iļrahtdā, un zeeta kļuū. Wīnāchi bija tahts ūkumigs: ... redī, kas tad ūčim — mahk arī rakītiit... . Wīnāchi pats nemahtzeja, nebija skolā nemaļ gahjis. Un arī ķeiseram wajadļeja nokalpot tāpat beļ rakītiit praščianas. Bet nu jau meļnā bahtra metās ūirma — ko nu wairs... .

Reil kurpneeks, atpuļščianāns deht, pazehļa galwu no ūawa darba un eepriļijās wīnam, ko tad ūčis domajot darit, un waj neka neefot, ko Taļsnības komiļijai ūrahtdit?

Redļeļčot, kā buhtčot, Wahrpots wīnam tā domigi atteiza. Bet wīnam jau gan tur ūizības nekahtdas neefot: tāpat tee leelēe palikčot wīrū, kā wīkur zitur... . Waj nu kahtī brihtnumi noitkčot, ja arī ta Taļsnības komiļija teefčiam atbrauktu.

Eh, neefot ar taħdu ko runat! Taħdi jau wīļi eļot — kā teļi: ne-wihtčotot ūūpertees preļi... . duraki! kurpneeks atzirta un nogrima par jaunu ūawā nopeefnajā darbā. Stipri uļ galdā ūakuzees un galwu greiļčī ūagreelis, tā kā ūkatīščianāns uļ papira iļnahza tikai tā ar weenu azi, wīnāchi zihhtigi ūlwilka uļ lokīnes weenu netaihtnibu pehz otras, un wīna rakīts eefahkās tā:

Nr. 1. ūahnis Klījans Kankardantščōs, ūčitai paščā pagaištā, pahrāhtā 115 kap. — 80 kapeiku par jaunām ūahbaku paļoļēm, kuļas peeļiku jau aļpehtn ap Pelnu deenu, kad ta iļiprā atkala bija un koki meļčā naktis luhtā ka brakīčķeja ween, ka ūhri bail bij naktī ahtā eef, un 35 kap. par ūewas kurpju lahtpiščianu un jaunām ūikiniām. Āiņeļa weļi tās kurpes paščas mahhtas meļta, ta pate, kuru pehtn ūčis Pleiļags apprezeja. Neatdod. Un kad ūateek ūirgū, tad manās ar lihkumu projam.

Nr. 2. Made Zeekuriit, beļ pehz apprezeļčanāns Made Schwipīht, arī ūčitai paščā pagaištā, jau diwi gadi, kameht naw iļnehtmuļe lahtpiščianai nodoto kurpju, zaur ko darbs pee wīnam naw atmakīats un arī materialā eeguldītais kapitāls noļtahtweļis wīnu laiku beļ kaħdu augļu. Un ko darit ar tām kurpēm, ja wīna weļi kaħdu laiku nenahk tām pakat? Eļ domaju, ka eļ wīnas waretu pahrdot, waj arī atdot ūawai ūewai, lai par tām procentēm noneļ.»

«Nr. 3. Widus-Strihpains, kur flapja istabas kakta deht paliku flims ar roku. Reimatifms lozitawà, bet reifem isakreen ari zitàs weefàs. Tas jau nu deimit gadu, un ja es par gadu tadeht fik deimit rublu ween mafak nopelniju, tad sanahk kopà 100 rublu sudr. (raksti simtu rublu sudr.), un weht 10 rublu no gada, zik ilgi ween dlihwoidu. Peedstih-schana pehz manàm domàm nebuhtu nemaì fik grufita, jo Widus-Strih-paini fik leela mahja, un laudis runà, ka trihs tuhkitofchi esot Rihgà bankà, tuhkitots preekchi kafas meitas, kas jaiimakfà kad prezejas. Bet neweens wairs neprezè ~ negantas.»

Un tà tas gahja tahlak, tà kà lifte kfuwa ailweenam garaka un garaka. Pehzpusdeenà Wehjons eefahka jau otu lokni un wehtu wakarà, kad wifì jau guleja, un ari Wahrpots, kuram beigàs bij apnizis pahf gulfas galu kurpneeka darbà skatitees, wiafchi pee lawas mafàs skahrdà lampas gaismas pabeidfa trefcho lokni. Mugura bija palikufe glufchi stihwa un rokai pirkfì glufchi kà notirpufchi. Wiafchi flaitzijàs un schahwajàs, kà to zilweks dara leelà nogurumà, bet bija toti apmeerinats: kaut ko tafschu wiafchi tagad bija padarijis. Wiafchi bija meerigs: tagad Taiñibas komiñja wareja nahkt!

Kà Kalna-leeefawàs, tà gandrihi ari ikkatrà zità Prahtainu mahjà kahds stipri gaidija uì Taiñibas komiñjas eerasthanos. Un wifur daudi zereja, ja ari par lawàm zeribàm fik atklahti neifsteizas, kà Brahkers ar Wehjeni.

Teteròs pats jaunais Teters gribeja fchikirtees no lawas feewas un stipri fizeja, ka ar Taiñibas komiñjas palifdñibu tas wiam wisweeglak lidofchotees. Ar feewu teefcham wiam negahja nemaì labi: fita wiau, tas ir, feewa padu Teteri. Sametufchàs abas ar lawu mahfi fchai linà uì weenu roku. Iai ari Teters pats bija wihrs kà blahkis, tomehr pret diweem fik neganteem un duhfdugeem meiteefchteem, kà wiaa feewa un feewas mahfe, wiafchi tomehr neka newareja eefahkt. Kad nu wiafchi weht bija nomodà un stahweja kahjàs, tàs deelin ko wiam newareja wis padarit. Bet wiaas luhkoja tam ufbrukt tahdàs reifès, kad wiafchi bija kur apgulees un neka nesinaja. Tà reif wafarà, kad wiafchi, no muhfàm glahbdamees, uf istabas augfchas gulejis, fchàs abas klaht ~ un fik pee darba! Kamehr wezà fatinuie fchim galwu nelin kahdàs drehbès un uf speedufès pate wirfù, fikàm jaunà ~ Iai Deews nedod! . . . Wehtlak atradis turpat, few lihdiàs, nomelfu welejamo wahli . . . laikam tak fchàs padchas to bijufchias tur augfchà ufnefufchias . . . Un iibraukt gandrihi wairs it nekur! Trazis! Bet iibraukt, taiñibu fakof, Teteram toti patika un wiafchi bija eeradis to darit no agras jaunibas. ~ Schàs naudu atgruhdis par laweem wezeem wekfefeem, un ari tee wahgi un firgs peederot wiaaì . . . Ka wiafchi ar puhra naudu makfajis parahdus un ari drofchku ufstaiñjis, tur Teters ari neko prest neiftrihdejàs, bet waj tadeht fchai jaeef jau kautees? Un waj Iai bet naudas wiafchi buhtu to nehmis ~ fik wezu un negantu? Tad jau trakam wajadfejes buht! ~ Bet zik jauki buhtu, ja tagad waretu ureif fchikirtees! Un ja fik wiam lidotos Taiñibas komiñjai peerahdit, ka tam dlihwiba fchiit ikdeenas apdraudeta, tad wareja drofchi zeref, ka ta fazls: jums jafchikiras! Un tà kà wainiga fche ir fikai feewa, tad wiaaì wairs nawa teefibas no wihra neka praft . . . Tadeht ari Teters mekleja fikai leezineeku, kas buhtu ar meeru tai laikà nahkt un

paleezinat par seewas launo prahtu, un bija preezigi ufbudinats. «Zihwofdu atkal, kà jaw akrak zihwoju, kat tas nelapaš puhs no mahjas ailzihts...» wiafdu pee fewis runaja lawà pamihkikà walodà, kad bija beidšot atradis zilweku, kurfdu teizàs gan toreif to xurifdianos uif itabas augfduas dširdejis...

Ahrnadifdòs atkal, kur par kalpeem bija diwi jauni puifdu, fahka wakareem pulzetees gahjeji no wifàm kaimiau mahjàm. Kalpu klehtinà eeflehguifdues, wini nelin ko domaja zauràm naktim. Pats Ahrnadifdus itaigaja apkahrt tihri nobifees, jo fazifjàs dširdejis, ka puifdu weenbalfigi noifpreedufdu, uif preekifdu wairs agrak pee darba neltafdues, kà pulkiften altonòs no rihta, un ilgak neltrahdat, kà lihdu pulkiften ifchetreem pehz puldeenas — wafaru waj feemu — weenafga! Tà tas efot likumigi, tikai faimneeki lihdu ifhim to neefot wehrà nehmuifdu. Bet tagad wini ifdu leetu likifduot Tainibas komifdujai preekifdu, un par wifu to laiku, ko puifdu lihdu ifhim wairak noiftrahdajuifdu, nekà wafadligs, wafadifduot dubultà kahrtà leekifduki famakifdu. Kas to newareifduot, tam buhifduot no mahjàm jaet laukà, un puifdu palikifduot wifu weetà. Tàl apgabalà ail Urgupurgu purweem Tainibas komifduja jau ari efot to leetu ifchahdà kahrtà ififpreedufe... Un pareifi: katram lawu laiku tas labums!... Un tuhliit jau pehz Simjuhifdu puifdu wifam wairs neklauifduja. Kad wiafdu teem atgahdinaja Deewu, tee fmejhjàs lozidamees un teiza, lai wiafdu nerunajot ar teem wairs tik dumi... Un ifbrihnejees un fabiifees, Ahrnadifdus wairs nelinaja, kas nu buhs...

Tad wehl Melfejòs ari tanis pafduas deenàs bija notizis kaut kas lawads. Wafeneeks fluris weenà rihtà agri bija lawu wezo tehwu un mahfi ailwedis uif nabagu mahju, kaut gan tee breefduigi luhguifdues un raudajuifdu, lai to nedarot. Lihdu ifhim wiafdu teem bija dewis ruhmes weetu, bet ufuru wezifdu ifagahdaja few kà nu waredami. Bet te, weenà rihtà fluris, nelin no kureenes mahjàs pahrnahzis, rahwis ifk projam. Sabeedribai pafduai wafagot ufuref lawus nelpehjneekus. Tà Tainibas komifduja efot to ififpreedufe, kur ween jau bijufe, un ifpreedifduot ari te. Bet tà kà wehlak nelpehjneeku no pagafdu lawedifduot uif nabagu mahju pulka, un warot notikt, ka tur peetruhkifdu ruhmes, tad wiafdu bija gudri palfeidfees, ifdarif to jau pee laika...

Un tà katrà mahjà kaut kas notika, kaut ari leelakà data nelainibu, kas zelamas Tainibas komifdujai preekifdu, nelika ifpaulifduas.

Tikai gabal ifchetri zilweki bija pagafdu, kuri par gaidamo Tainibas komifduju un par teem, kas tafifjàs wifai fuhdlibas peeneif, fmejhjàs. Bet uif wifneem neklauifdujàs.

Notazitàs diwas nedelas tuwojàs lawàm beigàm. Jau peekdeena, feifdeena, fwehtdeena — riht! Kuràs Prahtainu mahjàs ween bija pirtis, tur wifnas feifdeenas pehzpusdeenà wifas ifipri kuhpeja, un kuràs pirts nebija, tur tafifduja maifgafduianos fapat wannà un kahpa tal eekifdu wifdu — ar faimneeku fahkot un zuhkuganu beidšot, linams, pehz kahrtas, pee kam labums bija tas, ka pehdejeem wairs feepju nemaif newafadifeja ifit, jo uhdens jau bija tihri beels — no feepèm. No daufdàm mahjàm nahza ari plahzeru fmarifdu — un wifis tà ween likàs, kà uif kahdeem fwehtkeem, kaut gan nekahdi fwehtki tuhliit pehz Simjuhifdu nebij gaidami. Un wehl kaut kas lawads: par Tainibas komifduju wairs atklahfi neweens

nerunaja, it kà wairs nekahdas netainnibas nebuhtu pašaulè bijis, un zilweki bija zits pret zitu it kà laipnaki un labaki . . .

Pehdigi ari ūwehtdeenas wakars. Tai nakti jau laiku nodziša ugunis pa Prahtainu nowada mahjām. Āri ūni nerekja. Bet ka laudis ūtai nakti guletu zeetaku meegu, to newareja wis teikt. Daūdā weetā ii tumiūdā kaktā bij dirdama klufa ruhpju pilna ūūchukiteūdāna waj ari nopuhtidānās; zitur atkal zilweki beeūdāki zilajās un itaigaja pa itabas tumūu, kà bahli tehti, bet klufu, klufu . . .

Pirmdeena!

No eefahkuma, domatu, buhts taūda pate pirmdeena, kà zitas, kad weenam un otram nebij waj tā kà laūga weūelibas: manamas itpras galwas ūahpes, ūehloūdānās par ūliktu ūirdi, kadeht ari kuūteūdānās bij taūda gauūaka, wairak apdomata, un ari trokūdāna mal, — bet tā wis nebija. Par galwas ūahpi, kurā laikam eefitufēs galwā ail ilgakas paguleūdānas ūwehtdeenā, kà ari par ūliktu ūirdi nebija nekas dirdams, bet wiūi bija ūautri jau no paūdā rihta, kà pureni. Bet tas bija tas ūawadāis: ap brokūta laiku daudūs Prahtainu mahjās diwi, trihs waj pat wairak zilweku taūjās uū ūeeūdānu neatleekamās dariūdānās: gan paūdā ūaimneeki, gan gaūjeji un wafeneeki, gan ari no wiūām ūahkirām. Ehrmigi likās tas, ka taūni ūdini rihta bija wiūeem tās wjadlības ūagadijuūdās! Tā weenā mahjā kalps atpraūjās ūaimneekam, ka wiūam ūchodeen wjagot ūikt tur un tur, jo eūot apūolits, atmakūat wiūam kaūdu wezu paraūdu. Termina wiūiūi nekahdi newarot garām laiūt, jo nelin, kad tad atkal pee ūawas naudas ūiūiūot. Bet tam eūot ūaegreeūdās ari walūts mahjā taūdas maūas wjadlības deht.

Nu, to dariūdānu walūts mahjā preekūi ta ari wiūiūi warot ūnemeetes, eebillūt ūaimneeks, jo wiūam ari eūot tur jateek.

Ne, ne! wiūam paūdam wjagot tur buht, — zits newarot neka tur paliūdūet . . .

Zitā mahjā atkal kalpone greeūdās pee ūaimneezes ar paūkaidrojumu, ka wiūai eūot ūlima kruūtmahte, tante, itipri, uū paūdu miriūdānu . . . wakar dabujufe ūinu, ka jaeet, ja gribot weht redūetees . . . Kas tas eūot pee taūdeem wezeem zilwekeem: ūlmojot, ūlmojot — un peepeūdūi kà nemotees, tā nomirūtot ar' . . . Ne, jaeet eūot gan! . . .

Ja, daudi ūeidsamu makūajumu, daudi paraūdu ūanemūdānas, daudi ūlimu radineeku un radineeūu, ūlimu uū paūdu miriūdānu . . . un wiūs taūni uū ūcho deenu . . . Bet tā kà tās wiūas bija ūoti ūwarigas leefas, tad aisturet ūaimneeki ūawus gaūjejus ari newareja.

Daudi weenkahrūdāka ta leeta, protams, bija paūcheem ūaimneekem: ūajuhūdū ūirdliūu un brauz, jo kur tad ūaimneekam neiūnahk kaūda dariūdāna! Tāpat weegli atūaht mahju ari wafineekeem, jo waj tad kam japraūs: ūaun kaūjas un eji!

Tā ari Kalna-leefawu kurpneekam bija ūdāi rihta peetruūzis aūdu taūdā modē, ka tuhtit pehz brokūstim wairs neka ko ūtraūdat, un jaeet ween uū bodi. ūaru balūu papiru rulli ūwahrku kabatā eebahūis, wiūiūi ailgaūja.

Wahrpots ūikai noūkatijās tā domigi wiūam pakat un tad labu laiku neūchehūigi piūpeja, tā kà wiūs tas itabas gals, kurā atradās wiūa gulūa, bija pilns ūilu duūmu. Pehz tam wiūiūi ūwiūka no gultas apakūdās ūawus garos uhdens ūahbakus un ari ūahka aut kaūjas . . .

Un tã nu nofika, ka fãal rihtã no daudiãm Prahtainu mahjãm dewàs ul leelzeã pufi fwehtdeenas drehbês fagehrbuftãees zilweki, gan kahtjãm, gan braukftãus. Un ul leelzeã tikufãti, wiifi greeãs ul to paftãu pufi — kur weritãs peezas attaftãu bija walftsmahta. Daftãti, tuwak pa-lihtãm, fametãs ari mafts pulzãõs un tad gahja. Runaja daudi par fãto un to, bet kur fãtodeen kuram eeftãana — par to it kã aifmiriãs eepraiftãees.

Ep pusdeenas laiku fãhka ap walftsmahtu falãitãees no wiifãm puftãm laudis, gan kahtjãm, gan braukftãus. Lai kurais papreektãti bija kur pagãhtãees, negribedams warbuht rahtãti, ka nahzis teeftãti ul walfts mahtu, beigãs tomehr wiiftãti greeãs ul fãwu ihto mehrki. Fãuãftãu falãitããs fãti daudi. Ziti fãgahja ufgaldamã iitabã un kehtki, ziti turpreti, pãts wairums, dlihtwoja turpat pa ahru, jo deena bija fãulaina un fiita.

Skriftweris Lubftãjs wairak reiftãtu peebãhtã fãwu bahtãdãino feju pee loga ruhts un paftãitããs ahra ar leelu iibrihtneftãanos. Ul ko tee zilweki fãtodeen tã nahza? Nekãhda pagãita fãpulze tak nebija ul fãto deenu nolikta. Wiiftãti jau tak bija par fãaulftãtu deenãm tas pirmãis iinatãjs, un kãtra deena, ul kuru kahda fãpulze nolikta, bija tam kalendari ar kruftãtu aplihta. Bet pee fãtis deenas nebija ne kruftãna, ne ari kahdas zitas iihmitães. Waj tad wiãm buhtãu miifejes: fãpulze nolikta, kãlakam ufãots, laudis fãlihtot, bet wiiftãti pãts aifmiriãs? Warbuht — ta reibuma deht . . . jo peht pagãhtãitããs fãpulzes wiiftãti bija wezakãjam un weefneekãem pãbrauzis lihtã ul Kahpoiftkrogu, bet kã no tureenes mahjã fizis, to gan newareja atzeretees . . . Druftãtu fãtruhzees, wiiftãti fãhka fãtkãritãti pa protokolu grahtmatu, bet ari tur neatrada nekãhdas iinas, ka fãtodeen kahda fãpulze. Kãut jel kãlakã buhtãu mahjã, eepraiftãos; bet tas aifgãhtãis peht pãita un bija fãgãidãms tikãti peht pãhra fãfundãm. Ja tad ugunsbeedribã preektãneeks waj ari baku potãfãjs bija likufãti laudim fãpulzetees, — jo fãtis dariftãanas neftãhtweja wiãã pãhtãitãã. Bet ja ugunsbeedribã fãpulze, kãdeht tad te fãnahzis tikdaudi meiteeftãtu, un ja baku potãftãana, kãpeht tad nãwa lihtãti behtãnu, bet fãnahzis tikdaudi dehtleeftãtu? Neka newareja fãprãitã! Neapmeerinãts bahtãdãinãis laiftãi-rahmãis ikriftweris fãhka fãrahtãt: weenãlga . . . Tikãti tas wiãm iiflikãs tã fãwãdi, ka wiãã pãlihtãgã galwu grahtmatãs ween grãhda eektãtã, it kã newaredãms nowãlditees no fãmeekleem. Ih — ko fãtis wãretu fãmeetees, ehwergãlis . . . Kãbãftãjs kãut ko bahtãdã noruhza un wãirs ul pãlihtãgu nekãftããs.

Bet fãuãftãtu ap walftsmahtu fãradãs aifween wairak un wairak. Runaja wiãwãirak par karu: deeft', kã nu efof Buhreem? Fãunãs lapã fãikãm weht neeftãtãtã. Fãpagãidãot, jo grãbotees wãren iinat, kãs nu notãizis . . . Un pa to laiku wãrotãti iifrunãtees, kad jau tã neããuãftãti fãtikũitãees . . .

Sãru pãhtãtu fãtãmeiftãtinãdãms, pãftãlãik zehli peebãrauzã ari Tãters. Pãhtãtu fãpat wiãur lihtãti neftãdãms, wiiftãti dlihtãwi lihtãgojãs pa fãuãftãtu druhtãmu, kura jau nu bija kã mãts iifdlihtãti, un drihtã fãhka wãdinãtã pãhra zãtus fãimneekãus ul iifurgã miiftãftãanu. Wiiftãti wãda tos, kur bija atãftãhtãis fãwu pãjuhãgu, teiktãdãmees pãrahtãti «tãhdu iifurgã, kãhtãs weht nãw nekur rezãts . . .»

Peeifeidīās no bodes pufes kurpneeks Wehjons, un gauši, kā negribedams, eegreēās no leelzeļa ul walisimahju ari walineeks Wahrpots. Wahrpots ulpihpoja un sahka runatees ar kahdu ņaimneeku, kurich ņehdeja ul walisimahjas akmena trepēm un ari ņipri wilka garkahta pihi. Šchim ņaimneekam, kā ari Wahrpots to ņinaja, bija leels ņitrihds ar ņawu puichelneeku weena plawas gabaliņa deht, ko upe pawafari no wina daļas nogreelufe un peeichkihruņe kaiminam. Kad winich gribeja eet un plaut tur ņenu, tad kaiminich nelaida ne par ko: ikrehja tuhli ar dakichām wirfū un grafijās durf nolņ. Un tā ik gadus ņeena laikā. Bet tagad wini, ņinams, runaja par pawifam zifām leetām.

Kurpneeks Wehjons atkal pa to laiku bija eelaidees klufā ņarunā ar diwām ņeeweetēm, weenu pajaunu, wehl, jaņaka, taħdu kā meitu, un otru wezigaku meiteeti, kuras ņtahweja tā pabailigi pee malas nowehriuchdās. Wehjons jau ņinaja, kahda netaiņiba ņpeeda jauno ņeeweeti. Ta pate leeta — ar Pihpmanu ņahni... Sadihwojuichtees. Bet ichis: iņin neka neņinot no tās leetas, ne tik, kā melns aif naga... Un nolceedņees netaiņneeks ari pee teetas un turklaht ņolijees wehl pats ņcio ņuhdiet, ka winu, godigu puifi, blameerejot... Nu atnahkuņe ichurp, un winas radi-neeze lihdi: ta eņot droichaka pee tās runaichanas... Un labu laiku Wehjons winām klufam kaut ko ņtahitija, reiņēm pat ar roku pahrlleezi- noņchi norahdidams: tā un tā...

Tad wehl weens ņparigi peebrauza pee walisimahjas, un tas bija lauzis, turigs un prahtigs ņaimneeks. Winich gan pa laikam nemeħdla ar ņawu turibu leelifees: ņtaigaja ar taħdeem paņcheem ņwahrkeem un ņahbakeem, lakatiņu ap kaklu, kā ziti pagaiņta ņaudis, bet ichoreiņ winich bija aplizees eņiņu un manichetes ar leelām wezlaiku pogām, un kahjās bija ņpoņchi nowikņetas kamaņchias. Waj winam ari kahdas netaiņ- nibas ņpeeda prahtu, tas nawa fizis ņinams, bet tas nu gan bija teeta, ka ehrbegis tam ehri eerihkots, un ka winich waretu dot kahdam kungam, waj pat weņelai komiņijai ņawā mahjā ul kahdam deenām mitekņi. Un tas jau ari nebuhtu nemai ņikti, ņewichiki kad eewehro, ka pagaiņta mahjā wiņas ņitabas taħdas ween ņņkatijās kā peebahtas un ka tur bruņaki un blaktis ari rahpoja gar ņeenām...

«Šarichinich brauz!» peepeichi weens paņipri eefauzās, un wiņ ņauņchu pulks ņawadi ņakulņejās. Ja, teeičiam, wezakais ari paichlaik pee- brauza. Winam gan ichodeen nemai nenahzās ul walisimahju braukt, bet ņina par Taiņības komiņiju nebija pagahjuņe ari wina ņehiai garām. Winich tikai newareja iņpraht, kadeht winam, kā walis waldiichanai, nebij par to jau eepreekich ņina laiņta. Bet nebraukt ari winich nedrihkhiteja, ņo tā warbuht wareja eekriiņ tintē, kā winich pats mehdiņa teikt. Winich uņlika amata lihmi, tā ņem ņwahrkeem, un brauza.

«Ko tad juhs wiņi te ņanahkuņchi — kā ul kahdu tirgu?» winich teiza, ar weenu un otru apņwezinadamees.

Tāpat. Bijufe eeičhana ichur un tur — un tad ari te peegreeltees, zitus ņaudis redņedams, atteiza weens un otrs. Sahkuņchi wiņi ņcio un to pahrrunat — un tā tas briħdis pagahjis...

Bija gan wezakajam paichlaik ul mehles jautajums: ņak', waj tad eņot ari tee kungi jau klaht un waj kahds ņaukts jau preekichā, bet tad peepeichi winich apħehrās, ka warbuht kungi winu jau ar nepazeefibu

eekidā gaida un var wehl sabahrt, ka tā nokawejees; tadeht ari wināch wairak neka nefeiza, saglaudija preekidnamā matus un gahja eekidā.

Ilgi gaidot un nelinafchanā paleekot, weens un otrs no atnahku-scheem bija sahzis sewi tā kā ūchaubitees un domat, ka tik par jokeem ween wihs neinahtkot... par apfmeeklu pafaulei... un tadeht ari wihi puhlejās runat, kā ko noklufinadami. Tagad turpreti ap walitsmahju uireil eestahjās leels klušums. Buhs, buhs!... kad jau pats pagalta wezakais atbrauzis, tad katrā linā buhs!... Nu wajadseja tik gaidit, kad pa leelzefu brauks...

Ar ilgoūchanos gaiditaji sahka rauditees uī zefu pufi. Un nebiji ilgi, kad ari kahds brauza. Tee, kas sehdeja uī mahjas frepēm, ūzehlās kahjās, un wihs puhlis itin kā notrihzeja un nolihgojās. Bet kur tad winā brauza tik lehnām, tikai drušku kustejās uī preekidā? Waj tee waretu buht Taihnibas komiūijas kungi?

Un nebija ar'. Kad brauzejs tuwak tika, tad wihi tuhliit palina, ka tas nawa nekas zihs kā Benzelfons – ūchihds, kas pa Prahtainu nowadu braukaja lupatas un kaulus appirkdams. Wina wahgi bija ūūpri pee-krauti ar wiūadām paunām, un wina ūrdlināch, kurāch ūūkatijās kā ar garām pelekām ūhnām apaudis, ar mokām wilka tos pret ūskalni. Pats Benzelfons, paūhks ūarkanbahrdains ūchihdināch, sehdeja uī wesuma, kahjas pahr malu pahrkahris, pafahwigi kuhdija ūrgu, ar pakulainu piūzkiau wehzinadams, un ūhnotais ūrdlināch bei miteūchanas ūwihbinaja appliūūchto alti. Wināch aismuhdijās walitsmahjai garām. Tā ūnahrigi, galwu peeūchkeebis, Benzelfons gan paūkatijās uī ūudim mahjas preekidā, bet negreeta ūrga no leelzefu nolit. Laikam wināch pahrrehkinaja un atrada, ka ūkpat tur par lahgu ne lupatu, ne ari kaulu nedabūs...

Tiklihdī Benzelfons bij ūkatitaju azim paludis, uī zefu parahdijās jauns brauzejs. Bet ūchis brauza ahtri – gahja kā wehji. Un ari pats brauzejs, zik par gabalu wareja nogiit, nebija nekahds ūchihds, jo bija gehrbees melnā mehteli. Wihi gaiditaji wehl wairak ūūruhkās. Buhs, laikam buhs!... Ja!...

Bet atkal ūnahza mahai. Ari ūchis brauzejs, pret walitsmahju tizis, ūnahrigi uī ūuūchu puhli paūkatijās, bet tad ari tuhliit ūūchahwa leelajam ūrgam piūzku uī piūzkas un aūwahrija ka ruhz ween. Un ari ūcho brauzeju ūudis palina gluūchi labi: tas bija kahds meefneeks un krodiineeks Prahtainu paūchu nowadā.

ūibudinajums ūudis auga. Wihi gaidija. Neko wairs nerunaja, tikai ūūhwi raudijās uī zefu. Un atkal tahdas kā ūchaubas sahka loūchnat pa puhli...

Beidiot atkal uī zefu sahka kas kustetees. Bet tee jau bija kahjineeki. Wiūeem pa preekidā nahza kahds ar ahdas taūchu plezds. Nu, to jau katrs uī reises palina, ka tas bija kataks Wahrna ar gludt noūkuhto blehdigi-labiūrdigo ūeju un garkahūta piūpi ūohds. Par gabalāu aū wina nahza otrs, zilpu zilpeem, pelekds paldainds ūwahrkds, weenu kahju kā ar duūmām pameūdams un uī oūras atūperdamees. Ari to wihi tuhliit palina, ka tas ir Brahkērs.

Wahrna ūkatijās uī ūudim kā brihnedamees un jautadams: kā winā wihi te bei manis ūnas ūraduūchtees? Bet wafas, ūudis ūūtaujat winam nebija; to wināch nodomaja darit, paūtu nodewis.

Tuhlit pehz wina bij klaht ari Brahkers. Salwu, kas drušku iñkafijàs tahda kà gailim, ðparigi un ðaizinoiñti uñ augiñtu ðaifehjis, winañtu ðufmigi pamefa beidiñmo reil ðawu ðitihwo lozekli un noñtahjàs trepju preekiñtá. Winañtu ahtri mirkiñkijana mañs eeñarkanàs azñinas un kà jautadams ðkafijàs wisapkahrt. Katrà ðiná winañtu bija ðipri uñbudinajees. Weenkahrt: ðaimneeks bija eeñeepees un neañlaidis wina agrak, kà ðikai no pusdeenas; otrkahrt: uñ walitsmahju ðeigðamees winañtu bija baidijees, ka nahks par weñtu un ka Taiñibas komiñja negribès wairs wina peeñeñtàs netaiñibas peeñemt. No ka tad lai winañtu ðawu ðkahñdi peeñiñtu? a? Ne, to lai ðañoru-grahmatá katrà ðiná peeñtur, ka winañtu uñ preekiñtu no galwas naudas mañiaññanas aññwabinats un ka ta nauda, ko winañtu pa wiñeem gaðeem jau eemakñjis, tuhlit iidoñama atpakal... Winañtu bija gan ðipri añkuñis, bet tomeñr tuhlit ðehràs pee paññas ðaknes.

«Nu, kas ir? Waj komiñja ir jau kopá un waj kahñs ir jau bijis preekiñtá? Zikko nenokawejos! ðhis manis nelaidejs!... Tee eñot neeki... Es tew gan rahñiñtu!... Nu, kas ir? Waj ðauñli jau zauri?»

Bet neweens Brahkeram neañbildeja, it kà nebuñtu nemañ ðiññejuñti, ko winañtu prañfa. Tee, kas pa ðiweem waj trim bija kopá, iñlikàs, it kà ðawá ðarpá ko runatos; kas ðtahweja pa weenam, añgreeñs pawifam uñ oñru puñi...

Tad weñl pa leelzeñtu tuwojàs ðiwi nahzeji. Tas weens, ðaikais ðehñs ar ðpeeñiñ roká, bija ðkolotaja paññhgs, un oñrs, kas par ðirno bija drušku wezaks — kahñs jauns Prahtainu ðaimneeks, ðauks ðwots. Walitsmahjai tuwojotees, winañtu par kaut ko ðoti ðmeñhjàs. ðauñis eenahñdamu winañtu gan aprahwa ðawu ðarunu, bet ka winañtu ðikai ar mokám war ðmeeklu ðawaldit, tas bija gaññti kà uñ ðelnas.

Welns — ko winañtu waretu ta ðmeetees!... Un ðañaubas ðepenñ loññhaja pa puñli. Neñin, kas buñs, kas nebuñs...

Tikko winañtu bija añ walitsmahjas ðurwim pañuduñti, ka tur eekñtá, teeñas iñtabá, aññkaneja warena ðmeeeññanas, kà kad ðauñli uñ reies laññtu wañá. Ja, tur eeruhkdamees ðmeñhjàs ðkriñwers, kurñtu ðawá leñná ðabá wairak gan ðikai ta bañrdá wihpñnaja, bet kad reil eeñahka ðmeetees, tad atkal newareja nemañ ðik weegli mitetees; un ari ðtarichññtu ðmeñhjàs, jo to wareja ðinat no ðawadas ðaññahñññanas un ðurñññanas; tas bija winañtu ðmeekls. Kahñdas ðurwis noblakññkeja, ðkriñwera paññhgs iññkrehja preekññnamá, pilná kaklá krezeledams, un tad abi ar jauno ðkolotaju puñññdamu ween uññkrehja behññnòs, kur bija ðkriñwera paññhga iññtabina.

ðchaubas weñl ðroññak loññhaja pa puñli. Neñabi... neñabi!... Neweens wairs neka nerunaja. Ari uñ zeñtu wairs labpraht neñkafijàs... Neñabi... neñabi!...

Drññi iññahza ðwots, un pa akmeña trepèm nokahpñdams, bañña kahñdus lañkrakñña numurus kabatá. Mahjas preekñtá winañtu aññtahjàs, un pañmeñhjees, uñ ðauñim teiza:

«Tad juñs wiñi gaideet tañ Taiñibas komiñjas? Un mahjá wairs nebija neka prahtigaka ko ðarit! Lai nu ðaka weñl weens zilweks, ka Prahtainòs nawa gudru ðauñtu!»

Tad winañtu añññtàs un gahja. Bet uñ leelzeñtu ðizis, winañtu weñl reil aññtahjàs, ðawadi pañmeñhjàs, un zepuri noñññmis, pret walitsmahju pañozijàs. Tad winañtu uññññta zepuri galwá un ahtri aññgahja.

Neweens neteiza neka, tikai skatījās uz viņu tahdām garām, ehmigām azim . . .

«Jums jau gan, zilveki, buhs kahdi neeki kaitāstīti. Neesot jau par tahdu Taišnibas komišiju nekas diirdets. Tāpat iirunā . . . un tās walodas eet . . .» peepeschi teiza kalaks Wahrna, kuršchi bija klufām uz trepēm iinahzis. «Naw jau nekahdas liņas ne man, ne skrīhweram, ne ari wezakajam . . . Neeki ween, zilveki, un jums par welfi te nihkt . . .»

Kas tad ari tahdas Taišnibas komišijas te gaidot! eesauzās lauzis kā pirmais. Wiņam tikai gadījees te garām braukt, un peegreelis sirgu, jo redsejis, ka te daudi laučhu. Ešot wehl jabrauz uz bodi, un wiņšchi ari tuhliit braukšot . . .

Schis, ari par tahdu Taišnibas komišiju neesot neka diirdejis, atfauzās Teters. Nodīhwojis tikai tadeht tik ilgi, ka iinahkufi sirgu mihtchana.

Ari wiņam gadījees tikai tāpat garām eet; bijis bodē pehz ahdām . . . šahka runat Wehjons. Redsejis te laudis un gribejis atpuhtinat kahjas.

Un ari wiņšchi tāpat, un ari wiņšchi, un ari wiņšchi . . .

Un mašā brihtinā sanahkufstee iiputeja uz wišām pušēm, kā špati. Bet ta bija weena lsteigichanās, ar kahdu ikweens dewās uz uz šawu puši! It kā mahjā gaiditu teescham daudi lsteidlama un nopeetna darba, kuršchi darams wehl štowakar. Pa leelzešu, pa mataljeem kahju tazineem un ari glušchi beš kahda zela aihkufsteeja gahjeji, gan pa weenam, gan pa pahram . . . Ar lsteigichanos, beš beš trokšchana.

Pee wallstmahjas trepēm palika štahwam tikai Brahkers. No eesahkuma wiņšchi it kā newareja šapraht, beš tad eekleedfās:

«Kā?! Ko juhs muldeet? Taišnibas komišijas nebuhs? Tad te ir notikufe kahda blehdiba! Un man?! Un kas tad man nu atlihdlinās?! Wa—i—j welni!! . . .»

Beš neweens uz viņu neklaufijās un wiņam neatbildeja . . .

Ja, kas gan šchito nerrastību ištaišijis? Kas bija pirmais liņu par Taišnibas komišiju papuhtis? Un ko ar tahdu blehdari wajadsetu darit? Tee bija jautajumi, kas pehz tam nedewa meera daščam labam Taišnibas komišijas gaiditajam. Ja, atzerejās jau weens un otrs pehz tam, ka weenā wakarā, taišni diwas nedelas atpakat, Kahpoštrogā bijis šapulzejees daudi laučhu, un kahdā kambari bijušči štarp ziteem ari školotaja un skrīhwera palihgi, kuri tad laikam ari runajušči, ka tahda Taišnibas komišija nahkšot katrā liņā. Tee pašchi tad gan ari buhšot šchito nerrastību ištaišijušči . . . Ak pehreena tad tahdeem puikām, lai otreil wairs tā nedara! Buhtu wajadsejees par šcho leetu parunat klufibā ar skrīhweri pašchi un weefneeku pulkā ari . . . Ehdot pagalša maši un darot tahdas blehņas! . . . Pehreena, pehreena!

Peewakarē bija katrs atkal šawā mahjā un ķehrās pee darba. Ko tur! . . .

Tikai Kalna-keetawu kurpneeks Wehjons eeradās mahjā jau wehlu wakarā. Wiņšchi bija pa zefam aihnehmis ari Kahpoštrogu. Ziti mahjas laudis jau taišijās eet pee meera, kad wiņšchi šparigi eenahza, nometa ahdū šaini pagaldē un nesin kadeht dufmigi noteiza: «Lai puht!»

Wafineeks Wahrpots, kuršchi jau bija labi pagulejees, pazehla galwu un pahr gultas galu paškatījās uz Wehjonī. Wiņa bahrdainajā fejā bija šmaids — kā noščehloščhana un ari kā apmeerinajums.

«Nu, ko tad few ta Taisnības komisija labu nošpreeda?» fewa pašmeedamās kurpneekam prašija.

No eefahkuma kurpneeks neka neteiza, viņš laikam bija laikatees, bet tad peepešči eefauzās:

«Blešči wii! Kur ween skatees! Buršči un ipitafi! Wii blešči! Kas ta weins par pagaiša waldiščianu, kura nesina, kahdas waldas šahdi tahdi kundšini laišči pa šaudim apkahrt! Wšeeem welneem wajadšetu gala, lai tak pašaulē reiš tiktu kahda kahrtiba ari. Bet šhišā — — labums buhs, kad puhzei ašte feedēs un pupas ar kihšeeem plehšis! Maitas!»

Wahrpots bija peezehlees sehšus, pašrlaidis kahjas pašr gultas malu un kodigi pašmehšās.

«Neka netika? . . . Līstes taisīji . . .»

Kurpneeks škatijās uī Wahrpotu: bahrda tam bija iibolufēs, un azis aši kwehšoja, iisimeekla pišnas.

«Ko tu gribi?! Kā burlaks! . . .»

«Wišu deenu līstes taisīji . . . Neišdewās . . . Čapat, kā teem ziteem gudrineekeem! . . .»

Kurpneeks wiš noraušijās un grihtodamees noštahjās Wahrpotam preekšā. Ko viņš rihtidamees runaja, to newareja wairs šapraš. Wišu bija pašreemuščas leelas dušmas, un škatotees Wahrpota bahrdainajā šejā, no kuras preš ipihdeja ašas, iisimeekla pišnas azis, tās šik auga. Šišt gribetos ščai rešnaja šejā, šist . . .

Kurpneeka fewa šahka bahrtees: Traks jau nu ešot palizis . . . Nu jau trešā nedēša, kamehr wairs neešot nemaš pehz zilweka . . . Bet kurpneeks uī wišu neklausijās.

Es few . . . wehrgs! . . . lupata . . . Es few . . . tu man! . . .»

Wahrpots peezehlās kahjās. Tihšči waj netihšči, bet kurpneeks bija tomehr eegruhdis tam ar roku šejā. Wišči šatwehra ta plezu un ar špehzigu roku gruhta kurpneeku atmuguriški.

«Šifenis!»

Wehšjons denderoja un atkrita pret šawu darba galdiku. Tas gahšās; kurpneeka darba leetas un škahrda lampa bira šchwarkštedamas uī kula blakus kurpneekam paščiam. Kurpneeka fewa špalgi eekleedšās un šteidšās laikam ko glahbt.

Bet tad notika kas glušči negaidišs. Kurpneeks ahtri peetruhkās un metās Wahrpotam wišči, kuršči weenšs kreklšs, balšs, pee šawas gultas šahweja. Wahrpots aššpehrās un gribeja kurpneeku tā šanemt, ka to waretu ššpeeš un šatureš; bet tad peepešči viņšči šwešchadi, nešauki eekleedšās un nošehkdams aššima uī gultas malas.

«Pašhgā! Kauš nošt! Wai Deewiņ! . . .» viņšči tumšči šteneja.

Štabā tapa klušs. Wii it kā šalšinga.

Kurpneeks šahweja par gabališu, un rokā tam bija darba naišs, ko tas, Wahrpotam ušbrukdams, bija pašehšris.

«Es few . . . rahdišču . . . šuns . . . Tu man . . . negehliš! . . .» viņšči murminaja kā ar šašalušču mehli, un ššihwām, negudrām azim škatijās apkahrt.

Tad šškrehja šaudis. Ššteidiās no šawas šštabas ari šaimneeks.

Wahrpots, uī gultas atkritis, šmagi waideja. Kreklš šahnšs tam bija šamirzis aššinis. Ššinis šuhtzās ari gultā uī pašaga.

Kurpneeka fewa waimanaja. Šaudis uštraukti runaja un škraidija.

Saimneeks lika juhgē līrgu, fafeet kā nekā Wahrpota wainu un palhdiet
wīnam daudi mā apgehrtēes, un lai puīis to tuhtit wedot ul dakteri.
Kurpneekam wīnch noteiza nekur neaifeet . . .

Kahdu stundu wehlak Kalna-Leetawu iitabā bija tumšchis. Wahrpots
bija aīswelts ul ahritu un Wehjons — ul waltsmahju. Seewa kurpnee-
kam raudadama un waimanadama bija aīlgahjufe līhdi. Zīfi laudis bija
apgulufchees, bet meeru, kas bija tumšchajā iitabā, kā speedin speeda
fawads, smags un baidigs klufums. — — — — —

Tā bija ar Taišnibas komiņijas gaidišchānu Prahtainōs.

Un wehlak te notika ari zītadas leetas. Tikai par to itahiti-
schāna idorei neīnāhk. Warbuht kahdreī wehlak. . .

Baltā klufumā.

H. Saulēdža dīejoli.

(SBW welfiti.)

1. Laimas balfs.

Balti lauki, balti kalni,
Baltas birles šapno šwehti;
Baltā klufumā tahl' tahlī
Debeš leezas wījolefi.

Sauza . . . jauza! . . . Kas tur jauza?
Krehlā ielta wīlma līja . . .
Nelinama, nedlirdeta,
Sīlī-mīhla balfs tā bija!

Sīrds kā putnis nodrebeja:
Sīt tā ahtri: zelees! eji! . . .
Laima, ja tu šcheitan bijī —
Neaifeji! Neaifeji!

2. Kruifmahtes.

Ar baltām fagšchām —
Kuplas un platas,
Kā kruifmahtes egles
Mēščmalā škatas.

Es eju gar wiņām,
Un kuši šmaidu,
Un it kā fendeenās
Kukuša gaidu.

Ar mahjeenu klušu
Un mihīi-wezu
Sala roka weegli
Man noglauda plezu.

Wišs baltā wilnainē
Eešihšs es šchēetos — —
Man leekas, ka kluši
Wišas kruifmahtes šmeetos.

3. Šrbe šwelp —

Šiī kalniņa irbe šwelp —
Šrbe šwelp — —

Šk, es šinu šchito šinu!
Tweru ahtri kaščozīnu —
Šrbe šwelp — —

Šinu šchēedru zepuriti,
Prošam, prošam nemanīti —
Šrbe šwelp — —

Šchito šinu šinu, šinu!
Klušu laimes taku minu —
Šrbe šwelp — —

Kriht šneedšinis miškīti, balti.
Tinas krehiša. Nawa šalti . . .
Šiī kalniņa irbe šwelp —
Šrbe šwelp — — —

4. Krešlā.

Pa klaju lauku breenu —
Zik balts un tīrs ir wāčh,
Un tahlā debēis malā
Dus wijolets debestāčh.

Sirds maigajas wešumā baltā ...
Sahp lenās škumjas un preeks ...
Un leelām, miškētām pahrlām
Pa wakara tumšu kriht šneegs.

5. Kahwi.

Melni kakti, lili duhmi,
Sprauštawā deg preešču škals.
Rateni ruhž tumščh-druhmi.
Ahrā špalgi šprehtā šals.

Burummahte šahltā baigi:
Širu laiks tad bijis šauns ...
Wišēem nopeetni ir waigi —
Šmeetees newar wezs, ne šauns.

Nahk ar lukturi no ahra
Šahnis ščhniku ščhaku — garščh:
Nefizeja — mani bahra:
Debēis ir breešmigs karščh! ..

Klusu wiši. Tahla ščhaka
Pahri šneega jumtam triht ...
Šarkans šneegs! kahds tumščh šaka —
Hšins lihs, ak aiins lihs! ..

6. Agrumā.

Dee loga: tik tik — tin tin — lih —
Es moštos: deg šneegs kā uguni.

Pa kupanām šilas un dielšanas
Šail dahrgas šihles ilbehtas.

Un biršes baltajōs wišufōs
Rihts 'gunis dedī krištala lukturōs.

Kā dimanta wainags ahbeleš deg,
No pašarēm šelta šahšes tek.

Bet manim pee loga: tin tin — lih —
Sirds draufmejas klaufotees wehlfneif.

Sit pelekeem ūpahrnneem lihle pee ruhts. . .
Waj atkal mani gaida gahjeens gruhts?

Kā foreif, lihlf, kad beigts bija wiis,
Ko ilgi par dlihwu few domajis? . . .

Buhs atkal pa ūemju ūemēm klifit —
Lai ūaltums ūpalgs, lai ūwelme lihif?

Āk, meera weetas man nelinat —
Wehl wajaga mantas preekfch muhūtibas kraht.

Wehl wajaga mantas, kas droūdinās,
Kad leelā nakts ūpahrnus pahri klahs . . .

Āk, lihlfit — ūirds wifu ūaprotam ūūkeet:
Man kahjas aut, no ūūenes eef!

7. Eefnigufūā ūehtā.

Ār mihkiteem ūlganeem plihwureem
Nahk nakts pahr baltajeem klajumeem.

Ūau wijolets horizonts zeeti ūegts,
Pahr wīnu weens ūwaignes lukturits degts.

Un drihli paluhd kā ūapnl ir ūils —
Āif baltā ūauka wairs tumūūs ween un ūils.

Kā milligas ūneega kupanas
Ūi krehlfibas ehkas pazetas,

Ūik weetām gar paūpahrnēm lihnijas
Ūām melnas — ar ogli nowilktas.

Tur ūpurainee ūwirbuli ūamuka — ūchwirks —
Kad ūūagaru blaūki teem apnika firgs.

Āif ūedeneem ūūahjuūūās ahbeles,
Kā ūewas, kas behrnus ūem wilnainēm nes.

Ūās if kā runatees ūalfitos wiis,
Kaut pirmo tik wahrdu kahds pateizis . . .

Ūinu ūūkeedrām kā lihdu wiis nokahrifits,
Ūi peedarba ilifgo puifis glihts.

No kuhts, kur brihūūam aitas blehj,
Ūi ūitabu aiifūmauz weena meita, ko ūpehtj.

Blihs! — aiskriht durwis, un klufs paleek ahrs,
Kā meegā eegrimīt ehkas un dahrīs. —

Bet logôs, ko ūneega wilmānes klahj,
Kā draudlīgi ūweizeeni 'guntinas mahj.

Un tahlak — tahlak baltôs laukôs tās redī,
Ēo tumūchakus autus nakts pafaulei iedī.

8. Ēk tu baltā mahmulina!

Ēk tu baltā mahmulina,
Tawa mihkita apiedina!
Šnaulch lem wina ūtraufi ūlī,
Tinas balti melnee ūlī.

Mahmulin, man weenam ūlī! —
Ēeūchu tur, kur behri balti...
Meūchmalā ar radu ūlī
Safedī mani ūlī, ūlī...

Alwils.

No Annas Brigader.

Alwils bij diimis pee juhras. Juhra dseedaja ap wina schuhpli fa-was wehtras dieefmas un pahrkleedfa wina fihko balstina, ar kuru tas pretojàs pafaules zeefctanàm, juhra atjahja faweem putu kumefeem un ispolitija gawiledama Alwila fkanstis un pilis, kuras tas zehla faweem fapru fehleem, juhra paxehma Alwila tehwu, un neweens nelinaja, kur wina to bij likufe. Bet reifem juhra eepina koratu faites fatajòs matòs, un wehji nolikàs pee winas kahjàm kà norimufchi lauwas un klauifjàs, un mefchi itahweja rahmi un klauifjàs, ko juhra lehni fcthalodama itahfia. Un wili wini linaja par tahlo aifauli, kur faule ikwakarus eef maigatees dimantawotòs un, isbridufe leelo Miglas upi, pilna jauna fpodra felta, uflez rihfòs farkano juhrmalas preefchu galofnès.

Alwila mahte dufefa mafà kapehtà itarp juhrmalas kahpèm, bet juhras wehji jau fen fca isfehufchi un nolihdlinajuichi eefihmeto weetu

Tagad Alwils diihwoja Meerinòs, tahlu no juhras. Bet wezà Seltina, Alwila wezfehwa, neweens no Meerina fudim nebij juhras redsefchi. Wezais Seltinichi tik to weenu reifi, kad aifbrauza Alwilam pakaf.

Seltinu meita leene aifgahja uf pilfehthu pret wezaku gribu, ne feh-wam, ne mahte neprafijfe igahja pee jauna fwejneeka, ar kuru ta bij eepalinufès juhrmalas peldu weetà; afuhitija gan linas, ka ar wihru labi fadiihwojot, winichi to faudfejot un fargajot, fauza wezaku pee fewis zeemà; taifijàs tad ir fehws, ir mahte, neaifbrauza, lihdi peenahza fmagàs, pehdejàs wehitis weena pehz otras. Tad wezais Seltinichi taifijàs uf garà zefa un pahrweda Alwilu.

Bij wafara, un wezee Seltini diihwoja klehtinà. Klehtinà waldija klufums. Ko wezais Seltinichi domaja, winichi patureja pee fewis, Seltenei, aif wihra klufefctanas gan walodas dafchreif farkahjàs, kà aifdambeti uhdeni, bet fluhctas wina teem tik drihkiteja atwilkt ahprus mahjas. Seltinichi bij ftingrs wihrs un wina bij ta waldictana.

Alwilu apgehrra un padewa wixam ehif; par zitu wifu lai bij wina pafcha linafctana.

Meerina iftabà diihwoja jauns faimneeks un faimneeze ar mafò Wihni.

Saimneeze bij fkaifta un fchigla, tezinus ween fkrehta zik reif par deenu gar klehtina ar nehictaem plezòs, fkrehta lejà uf awotu. Pee Seltina mahtes tad palika dafchreif itahwoi, imaidija farkanàm luhpàm, par Alwilu runaja. Bet Alwilam tà, kà wakarà no gahctas iftabas tumfà iidih-tam: bail un nedrofchi. Dafchreif, kad jaunà faimneeze gahja garàm, pafmaidija, pameta ar galwu, Alwils falinga, raudas wixam bij tuwu, bet kad wezà mahte wehl pahrmefochi norahja: Alwil! tad fikko noturejàs nepuhctis wafà.

Reif Alwils fehdeja fehtswidà. Saimneeks ar faimneezi, eekahpuichi ratòs, paflaban fatafijàs uf braukctanu. Saimneeze rahdija faimneekam

Elwilu, kaut ko klušu ūchukiteja un pašmaidija. Ari ūaimneeks paškatijās un pašmaidija. Elwilam pluhda baišu ūweedri. Sirds kà ledū eefala. Wīnīdī neīstureja. Uīdīstahwās īstīhweem lozekteem un aīlbehīdīa. Abī brauzejī īkafī noīmehjās.

Bet kad neweens uī wīnū neīkatijās, Elwīls redīeja wīfū. Un ne no weena wīnam nebīj tīk daudī ko redīet, kà no jaunā ūaimneeka. Kà wīnīdī gahja zepurī no peeres atbīhdījīs, pee katra ūōla maīleet uī pīrkītgaleem pazeldamees, kà reīlēm atmeta galwū atpakaī, ītraujī apgreelās, kà ūawā nodabā eedams ūwīlpa, zaur īobeem dwaīdīhu īgruhtīdams, lūhpas neīatpēedīs. Bīj tur ko redīet!

Bīj wīfū ko pakat darīt!

Un Elwīls mehīnājās pehz parauga. Tīkai atralīt ūamehru wīfās leetās īr wīfū mahzību augīstakā pakahpe. Kur to Elwīlam īnāt! Wīnīdī ūawōds mehīnājumōds tā drahta pašrī pār robelīchu, ka pat wezais Seltīnīdī īnēhīma dāhtreīl pīhpi no īobeem un bahrgī uīkūza: «Waj buhīlī meerā, ko? Ahlejšās kà — Bījāīdīanas laīkam nemaī wāirs naw?»

«Elwīls — laī tas nekad naw neweenam pa kahjām, laī neweena netrauzē, laī neweens to nedīrd, ta wezajam Seltīnam bīj «bījāīdīana».

Maīso Wīhni Elwīls reī redīeja; ta tīk pa ūaimneeka galū ween noīdīhwoja.

Šahja uī rudens puī. Šaudīs pamodās tahds ūawōds nemeers, kurīdī ar katru deenu peenehīmās, nemeers preekīdī negalīa. Sem īpēedīgā galīa kuhīeja baīgas nojauīmas, aīlraujōdīa zerība un īdīauīmu pīlnā droīme kaut kam neībehgāmam preī. Wezais Seltīnīdī aīsmīrīa ūawū pīhpi, runaja daudī un neīakarīgī; neweens wīna neīaprata, un par to wīnīdī dūīmojās. Seltīnī tagad dīīhwoja īītabā. Elwīlu nelāīda daudī laukā, īpēeda wakarōs agrī pee meera; wīspahrejs uītraukums wīnū beedeja, un beedeja wīnū neīnāīdīana, uī wīna ūautajumu atbīldes nebīja, un wīnīdī arī neweenam neīautaja.

Šaunais ūaimneeks reī kad bīj mahjās. Kad pašrnahza wehlu, tad ar ūaimneezī īlgi runaja, runaja un ūmehjās. Šaimneeze tāpat, kad tezeja uī awotu, uīīmaidīja Elwīlam un kà beībehīdīgs behrns bīja.

Un tad pašrīkrehja negaīīs, un wīīs pašīka klušu īdīauīmu pīlīs. ūt kà wīfās druwas buhtu īīpōīīstas, wīīl meīdī noīgahīlī. Un katrs jo dīīīak pašlehtpēes grībeja.

Šauno ūaimneeku wāirs neredīeja. Bet wehlā naktī, teiza, kahds reīlēm klūfī klauwejot pee kambara loga. Šaimneeze wāirs neīmehjās un nerunaja, neredīeja Elwīla un neweena neredīeja.

Un tad, kahdu naktī neweens wāirs pee loga neklauweja, arī otru naktī ne. Nekad wāirs ne.

Elwīla lahwīna bīj pee ūaimneezes kambara ūeenas. Un naktīs wīnīdī daudīreīl peepēīdī kà ūaukts pamodās. Beelājā tumšā, guleīaju weenmehīrigājōs elpas wīlzeenōs ūauzās apīpēēīta īdīnukīteīdīana. Elwīlam no tās ūīrds pamīra, un wīnīdī tad īlgi newareja eemīgt.

Wīfū ūeemu ūaimneeze gahja meīnu lakatīnū dīīlī peerē eewīlkufe, un neweens wīnas ūeīā neīkatijās.

Maīsa Wīhne beelīdī raudaja kambarī; tad wezā Seltene wīnū īneīa ahrā; laī Elwīls ūeīe ar wīnū padīīhwojotees.

No ta laīka bīj beīgas Elwīla ūaukajai weenwaldībāī.

Isi nu winiſch darija ko, Wihne bij wifur pa kahjäm, un wifur winas darbigäs rokas isjauza tam jaukakos pafahkumus.

Daudireil winiſch atmeta ar roku. Teefa. Sudraks jau nu winiſch bij deſmitreiſi, bet ko te lihdleja wifa gudriba? To gudribu, kurai buhtu bijuſchi panahkumi, winiſch nedrihkiteja leetot. Reiſ tas tik bij mehginajis pahrmahzit nebehdigos pirkitus. Wihne ſahka pahrmehrigi kleegt. Ak tehws! — tad fazehläs wifös kaktös weſela auka. Peetaiſija Alwilu tik melnu un nejauku, ka tam paſciam no ſewis kauns palika. Ir wezals Seltiſchi noſkatijäs bahrgi ul wiku, iſnehma piſpi no mutes un noſpſahwäs. Zeikt gan neka neteiza.

Alwils arween bij tas wainigais, nebehdigais «leelais puika», un winiſch daudireiſi juſäs kà iſtums, eewilkäs, kà gleemelis ſawä wahkä, iſtumtä lepniſä un ſpihtibä un klufeja.

Maſä Wihne nejuſa ne duſmu, ne naida; wina peekehräs Alwilam kà dadiis wilnai, nemaſ neewehroja, ka tas taiſijäs iſihws, kà wabule; Alwila ikdeenſchikä dſihwes gaita winai tak bij wiſtuwakä un ſaprotamakä, Alwila katra deenu iſſtrahdatä dſihwes weidä Wihne peldeja kà preekſch winas taiſitä ehrtä laiwinä, kuru wina pehz paſikas tik wareja iſpuſchikot ar ſawäm lihläm un puſkäm, ar ſawu fantaſiju.

Peenahza gaiſchilais, dielſtrais pawafars. Alwils ſehtä. Wezä Seltene iſwed Wihni, lakatös eefehrptu. «Sche nu, Alwi, paglabä druſku Wihniſi, kamehr es ſaplufzu ſauſiau ſahfu.» Alwils nekuffas. Wihne eet pee ſehtas; kur jaunſ nahtras ſafehluchas. «Eedſels!» Alwils ſaka. Wihne imejas, ſii ar abäm rokam ſwaigi ſaſajäs nahträs. Breefmigs kleedſeens. Aſſkreen wezä Seltene, un Alwils wiſpirms dabon pahra kulaku mugurä. «Bet es tak winai teizu,» winiſch ſpihtigi wairas. Maſä Wihne paleek ſahpigi ſawilktu muſi un klaufas, kà Seltene rahj Alwilu. «leels lemeis, nejauks, leels lemeis», wina atkahrtio Seltenes wahrduſ, ſai gan noſihmi neiin. Alwils uſmet ſpihtigi luhpas: «Zitä reiſe wairs nahträs neees.» Noteiz.

Pawafaris jau pilnigi ſafehlis un Alwilam jaeet ganös. Kà maſam winam wiſpirms pee zuhkäm. Kad Alwils ar ſawäm ſchiglaſjäm kahjäm un maſo gana tarbiſu rafainajä pawafara rihtä iſtezeja lihdſi ſawam ſarainajam pulkam, winam nebij ne jauſmas no täs zihnas, kas winam preekichä. Naw anardiſtigakas ſabeedribas par tahdu zuhku pulku. Naw tur ne jauſmas no weenibas, katra par ſewi, padota ſawäm ſaunäm kahribäm, apbrunota ar to wiſſiprako neaſlaidibu winäm ſekot. Lihdſi neeſpehjamibai iſturiga ſawä preſelſibä. Pirmajä laikä, kamehr Alwils nepalina ſawa peenahkuma, winam tas beeſchi pahrauga pahrgalwu, un beeſchi aſaras bij pawalgam zeetajai maiſes nuzinai tarbinä. Bet winam nebij kam ſuhdſetees, un winiſch palika zeets un auga lihdſi ar ſawu uſdewumu. Pahtaga winam bij laba, azis redligas. Stingrs un zeets winiſch arween bij kahjäs ſawam pulkam preekichigalä, wareja redſet, ka tam Ir iſdewees nodibinat kahrtibu.

Paſichä papuwes galä pee meſchia bij mahla bedres, Alwils to weetu ſauza par paradili. Kad tur aillaida, bij meers. Tur bij ſaknes un duhnains, wehl neiſſuſejs pawafara uhdens. Pats tur wareja gulet ſaulgoli, no aſajeem wehjeem neaiſſkahrts. Ja tik jauka deena — tur bij ſwehtdeenas dſihwe.

Kaimianu Furens ar sawu baru jau tur bij no pašca rihta un aureja Alwils, lai laišot ūturp. Bet Alwils mahzeja waldit ari par ūewi. Ahtraki ne, kamehr ehna bij ūafneegufe linamu garumu, jau eepreekūch no wina apliūmetu; tad tik winaūch nolaida pahtagu un dewa ūawam pulkam brihwu zelu. Lai ūkreen!

Furens bij pilns jaunu ūianu, kà peebehrta auū tarba. Furenam bij ideals ūūhiganu ūhanis. Tas tik aūbrauza reiū gadà, kad bij deūmit weritu aūaūlais Oūolmuūūūas ūirgs. Eebrauza kaimiaūs kà weekiū, ūehdedams miūkūtòs ūpilwenòs uū augiūteem aūūperu rateem, kamiūls tam wiūuūoūa ūudraba pogàm, ūrauks, ar ko ūeewa gahja mangot, ari mirdūeja ween kà no ūudraba. Bet ūeewa reiū mangot gahja, ūikai lai uūūuretu ūūhiganu paraūūtu. ūhanim jau bij naudas, tik daudi naudas, ka waretu nopirkt wiūu ūeelo Oūolmuūūūu, ja tik gribetu. Aiūwakar, kad ūhanis paūrnahzis no ūirgus, ūanahkuūūi daudi ūūhiganu; winaūch toū wiūus ūirgù ehdinajis un diirdinajis, un tapehz wini ūanahkuūūi to zelt par ūawu ūehninu. Kleeguūūi un diūeadaūūi, maūkuūūees ūhanim wiriù kà meegi, ūhanis tik aūkleediis, lai winu laišot meerà. Lai ari winaūch bagats, bet zitaūs negriboū buht, kà ziti ūūhigani. Un kad nu pawiūam nelaiduūūees meerà, uūūehzis kaūjàs un paūehris diūhindaūūalu — Tad ūūūihduūūi, kà weeūulis kad ūpaūòs eeūehzis. Wehl ilgi ūhanis ruhzis, ūeewa ko eemi-neūuūòs, tai ari ar diūhindaūūalu klaht.

«Kas tas nu par ūehninu, kas ūeewai ar diūhindaūūalu,» Alwils nizinaja.

Furens aiūūaūweja ūawu waroni. «Nu, wajaū ar' tam baūbàm kaūdreiū!»

Uū to tik Alwils noūpaūhwàs — taūpat kà wezais Seltinūūi.

«Bet waj lini, ko ūhanis taūad maūk?» Furens aūūweedaū rinki. Alwils neiūrahdija ūakahribu.

«Deūoūūas ogles winaūch ūew rij. Diūiūwas rij leūà.»

«Kas tur!» Alwils aūmeta.

«ūa, ūkalinu muūe paūemt, to war maūs behrns, bet diūiūwas, deūoūūas, ne!»

«Tu to pats ūawàm azim redūeji?»

«Waj es maūniūūòs?»

Alwils ūarauz peeri un ūkatas uū Furenu ūtingru inkwiūitora ūkatu.

«Tu lini, ka tam nopuūit mehle, kas melo. Teiz: Deews ūodi!»

«Kas man tas jaūaka? Kad es ar ogles neredūeju, bet duhmus es redūeju. Tee winaūam nahza no mutes, wehl pehz weūelas ūtundas.»

«Nu!» Alwils tik aūmeta ar roku.

«Tu netizi. Bet glaūli uūderna winaūch ūew ta maūk aūweeūt rinki, ka ne piūites neiūliūit. To es redūeju pats ūawàm azim. Un ko ar kaūrtim wiūu nedara!»

Alwils neatbild. Alwils guū uū weūdera un ar purneem ūit ūemi rakità. Tà kà Furens ne par ko winaū newar eeintereūet preekūūi ūūhiganu ūhana, tad ari winaūch aūkluūit.

Alwila azis blaūimo taūdà ūawadà ūapnainà ūpihdumà.

«Waj lini, kur es gribetu eet?» winaūch ūaka; «es gribetu tur eet, kur debes ar ūemi kopà ūatek. ūa.»

«Waj tu domà tur, kur ūpihd tee ūarkanee dakūtinu juūti? Tee ir Akmeni. Tur taūpat, kà te. Mans ūehws tur biūis.»

«Ne, tur ne. Hil teem. Tahlu, tahlu, tahlu. Wehl ail ta melcha, kas tur pee pašchām debešim. Tur, kur ta garā rinda balto mahkonišču un lem teem tik daudi tik šiluma, kā mans pirkšta platums, tur!»

«Un tu domā, ka tur ir? Neka! Mans tehws ir bijis ļoti tahlu, un wšur tāpat. Mans tehws ir bijis Rigā, un Riga ar' tik atkal pašchā semes widū. Un debēšs tik pat tahlu kā no šchejeenes.»

«Lai waj Riga, waj kas, bet tur ail ta baltā mahkonišča, tur ir. Tur ir juhra.»

«Juhra?»

«Un tur šaeet debēšs kopā ar uhdeni. Lai waj kur zitur, bet tur šaeet.»

«Juhra? Kahda tad ir juhra? Waj buhs — nu — waj buhs defmitreišču tik plata, kā Ošolmuiščas upe?»

«Kas nu Ošolmuiščas upe? Juhrai malu nemaš naw.»

«Kā naw?»

«Nu naw. Neredš ne mahju, ne melchu, ne lauku. Št neka. Tik ween uhdeni, uhdeni. Un uhdens ar debešim kopā šatek.»

«Tu to pats šawām azim redieji?»

Elwils leelām azim škatijās mahkonšs.

«Šaki!» Ķurens škubināja.

«Mahkonš kahdreiš nonahk tik semu, semu pee uhdenā, ka waretu ar rokām ķert. Un kad zetas wehtra — tahda, kā tu nekad neēš rediejs — tad juhra paleek tik leela, leela, nekas pašaulē naw tik leels. Tinas kā mīšu ščuškka štarp semu un debēš, zetas lihdš mahkoneem, un lokas un pušo un krahz.»

«Krahz?»

«Krahz tik breešmigi, kā kad wīša pašauļe waj pušču ščķeltos un gaštos zilwekam wiršū. Un zilweks gribetu bešgt, bet nekur wairs newaretu iļbehgt.» Elwils turpināja patošā un peešaukdams šawas behrni-bas atminām kahdu zitu no kahda gawenu šprediķa, ko tas reiš bij dšir-dejis un kas darijis uš wīru eēšpaidu.

Ķurens šmagi nopuštās.

«Krahz? — — Bet kas tur tā waretu krahk? — — Deel', waj tee tik nebuhs tee šewinatani?»

«Kas?» Elwils nešaprata.

«Ne, ko tu gan eedomajees,» wīšch tad ihš atraidija.

Šo par šewinataneem Elwils neka nešināja.

Ķurens nu labu brihdi padomāja un tad teiza gandrih ščuškštedams:

«Bet mans kruittehws rediejis debēš atweramees

Wīšch pagaidija druiku, bet Elwils neteiza neka. Ķurens šahššija.

«Wīšch weens pats nahzis pa melchu un tumšchš bijis un tad wīnam ušnahkušchš tahdas bailes un tahdas šwehtas domas un wīšch šahzis škaitit tehwa reiš, bet tā ween wīnam bijis, it kā kahds to rautin rautu pret debešim. Un tad ušreiš kas nošchwihķitejis, palizis tik gaišchš, kā deena un wīšch drebejis pee wīšas meēšas un nedrihķitejis azu pazelš. Šo kas azis pazelšot un tad to redšot, tam ešot šamirš.»

«Ko tad redšot?» Elwils waizāja.

«Nu. To neweena zilweka azs nedrihķitot redšot,» Ķurens wairijās.

«Es gan škaitšos,» Elwils ailgrahbšs teiza.

«Bet kad jamirli?»

«Kai!»

«Es ne. Man buhtu bailes. Un krufftehws teiz, kam bailes, tas nedrihklot. To Deews rediet negribot.»

«Waj tad wifur war rediet debeti atweramees?»

«Zurens padomaja.»

«Nakti efot jaeet. Un weenam pašdam. Neeenas dwehfelites nedrihklot nemt lihdi.»

«Nu es gan linu,» Alwils teiza. Pa nakti gan jaeet. «Jaifeet mešā, waj uī kahda auglta kalna un tad jagaida.»

«Pa nakti jaeet. Un weenam! Ne, es neeetu un lai man ar' waj puspaules don. Tur jau war mehle peešalt no bailēm. Ja, kad drihklotu kahdu nemt lihdi. Bet i šura lihdi nemt nedrihklot.»

Alwils neka wairs neatbildeja.

Palika klušs un fewi noflehdiees.

«Zurens wehl tenkaja, tenkaja, bet kad Alwils neklausijās, sagreeta šawas zuhkas barā un aīdliņa.»

Alwils palika gulot, škatijās, kā baltee mahkonī wilka šawas ehnu tihklus pahr jauno šatumu, bet neka neredieja. Šars wiņam jaunās domas kā pluhdin peepluhdis, kā jauns, neweikls putnis zehlās špahrnōs un plaka, tā ween štarp etera wiņeem un lemes šmagumu, šchalkas pa meelu škrešja.

Mešāš turpat pee lauka šahweja — beefs un melns. Alkichā, šaidas rakli šahdās ehnās, ka ne irbala tur eedurt newareja. Ne, mešāš gan Alwils neeetu.

Bet leepu kalns, otrupus mahjas! Rau, kā mirdieja dieštrajā debeti, kā šašā kupols! Šubām tur auga šapu koki, dišās bedres tur piņas šahles un balto wiibuļu. Šgrak mahjas tur šahwejušchās, weeta noflehpumaina. Nekur tik ilgi gāšma nekawejas wakarā, kā kalna galā. Ša tur newehrās dedešis, kur tad gan wehl zifur? —

Wakarā, kad bij pahršinis mahjās, Alwils nešinaja, kur likt fewi. Wezās mahtes nāli tas bij ganōs pašadejis, wezā mahte to bahra; kad eenahza Šeltiāš, tad gan tuhliit apklufa, šaudieja Alwilu, bet klufešchānā šlepās tik daudī pahrmetumu; wiņāš labak pašehma šawu moišes nuziņu un ligahja klehts preekšā.

Mašā Wihne šehdeja šehmalā un rotajās ar diweem šarīneem un weenu štikla gabalu, šarunajās ar wiņeem kā ar dišweem zilwekeem. Alwils klausijās wiņā, klausijās un šmaidija. Tik maša muškite wiņam išlikās Wihnei! Kā nu war ar nedrihweem šareem un štikla gabalu runat kā ar zilwekeem!

Šaule jau bij nogahjufe. Wihnei turpat bij ir meegs, ir šapri. Wiņa peepešā nometa šawas pašinas, kā šabijufēs šahka duhrēm beršet azis un šchehli raudat.

Alwils peeškrešja un meerinaja: «Neraudi wis, neraudi! Pahz! Šešim pee mahtes. Šešim gulet. Neraudi!»

Mašā tuhliit paklausija, šahwās aīšwešees. Šaunā šaimneeze wiņu jau ištābā mekleja, šauza.

Alwilam tā šawadi bij. Wiņāš kā kaunejās šawas tehwišdikās šomas, nešinaja, ko šaimneeze buhšot teikt, ka wiņāš Wihnei tā glabā, bet šaim-

neeze tà, kà tas buhtu pats par fewi saprotams. Kà par leelu zilweku wiau uffkatija.

Wiañdi isgahja ahrà weegls un drofchs. Waj nu wiañdi ari nebij kà leels zilweks? Kad wiañdi preekidi ischetràm nedelàm sahka dliht ganòs, jaunee peenahkumi ap wiau karajàs kà netaikà uisduhtas drehbes, bet nu jau wiañdi tajòs bij tà eeaudits kà sawà ahdà. Kur tam wairs, kà Wihne, dlihwotees ar itikla gabalineem un kozineem!

Ahrà bij palizis tumidaks. Eii leepu kalna auga beela, mihtka mahkonu teena, bet wehja nebij. Elwils brihtniaru stahweja un klauhijàs. Wezà mahte bij lejà pee dihtka, kaut ko maigaja, sehtswidù neweena; wiañdi palitàs gar dahria sehtu, gar jauno rudiu lauku pa ehtniaru ul leepu kalnu.

So tuwak kalnam, jo gauhaki palika wina sofi, kaut kas imags nahza wiamam preti, safspeeda wina kruhtis, dlina atpakal; pee pafdas kalna peekahjas stahweja diwas jaunus wihtkinas sem beelà lapu auda, melnàs ehnàs eefinuhtàs, stahweja un likàs jautajam: «Ko tu ische meklè?»

Un wifii koki aii wiamam, wifii kalna koki it kà fakultejas tumidà un likàs jautajam:

«Ko tu ische meklè?»

Newifot Elwils falika rokas un pazehta tàs pret kruhtim. Stahweja tà kahdu laiziaru kà eegrimis jaunajà sahlè. Eeichnahzàs wehjid, nolihgojàs galotnes. Wiañdi farahwàs. Zaur kokeem ischkihtlàs libens.

«Faeet mahjà, jaeet mahjà,» firds wiau drebedama ikubinaja.

Kad wiañdi bij sawà gultinà un nahina segu pahrwilzis pahri pahrgalwu, pehrkons kaut kur tahlumà duzinaja, bet Elwils jau wina wairs nedfirdeja.

Diwi deenas Elwils gan domaja, ka tik neeki ween esot par to debelis wehrichanos, bet trefchàs deenas wakarà, jaukà, kluidà wakarà, wiañdi islagàs no klehtikas un gar jauno rudiu malu tezeja atkal ul leepu kalnu.

Leepu kalns wiseja dielteni-fahrtà, wahjà gaismà, baltee wiifbuli kà leelas ineeqa pahrlas krehtichojàs itarp kokeem, bet isaltee koki pafchi it kà afilehjàs un Elwilu laipni aizinaja: «Nahz, nu nahz!»

Kà pawifam ziis kalns un zifi koki.

Un Elwils eegahja. Zaur tumidni lateem, pihlareem puhtkoteem wahrteem; aii wina nokrita ehnas kà imagi preekichikari; dielteni Fahrtà gaisma wiseja pa wifu kalnu; irbeuu, bebra kahrklu, pihladichu faldi smarichojofchee kruhmi bij pilni noflehpumainas, mehmas ulmanibas; bei waldodas, bei kuffibas, bei elpas un tomehr wiis dwaichoja, wiis bij dlihwis.

Elwils gahja schaufmàs un bijibà, kà luhgidanà faliktàs rokas zeefti ul kruhtim safspeedis; zefi, nodilufichajàs nahina bikitès weens gar otu weegli bersejàs, bet ul sejas lija schkihtità, fahrti dieltenà wakara gaisma kà fwehta aifgrahbtiba.

Pats kalna gals wakara atfitaròs mirdieja wehl kà aureola pahreinnaino lemi, un Elwils apfkaidrots, schkihtis un kluis sofoja turp pa rafoto sahli — ja ische newehràs debelis, tad kur gan wehl zitur?

Peepelchi Elwilu pahrhema salta nojouda. Kà saltà rihtà wehl jauki sapnojt kahds norauj apsegu. Wiañdi ureil linaja, ka tas naw weens, ka tas wifu laiku naw bijis weens. Un ap wiau wiis nobahla un lidifia.

Winaht ahtri apgreesàs kà pret peepechtu wiltigu ufbrukumu: Mašà Wihne winam fekojufe. Mašà Wihne tãpat ul kruhtim pazeltãm rokãm kà Elwils, tagad no Elwila itraujàs kustibas peepechti farahwàs un palika kà peenaglotã wina preekichã itahwot. Wišu laiku wina tam bij kà ehna fekojufe! Nu bij wiis pagalam! Elwila ikats aptumichojàs.

Ul Wihnes fejnas fãttingã pahrgalwigais imãids. Wina palika atwehrtu muti, platãm, baišu pilnãm azim kà jautajumã: «Kas nu buhs?»

Un Elwils jau wairs nesinãja, ko dara. Draudedams winaht pazehla duhri un brehza:

«Ko tu man welzees pakã tu — tu — krupi — tu tahds! —»

Neatrada wairs wahrdũ.

Er abãm, pazeltãm duhrèm Wihnei preekichã azim, nejauki farauktu fešu.

No tãs Wihnei bij wiswairak bail. Wina wehl pahra azumirktu palika nesapratnẽ itarp itãubãm un zeribãm, tad pehdejã uguntina nodlisa no winas fejas, eekleegdamãs ta metãs atpakã, mašã kahjas wijãs klupdãmas kriidãmas pa taziau gar dištu bedri, nepaguwa fãhãus pãfitees, pamijãs un ikãfã eekleegdamees: «Mahte! Mahte!» behrns eekrita bedrẽ.

Un Elwils ul bedres malas iiplehtãm rokãm — iimifumã, bailẽs kleedfa wehl ikãfãki: «Mahte!»

Ƣaunã fãimneeze nahza pahr fehtswidu ar spaini siltã peena. Wina iidiirdã kleedieenu un kã afs adatas duhreens winã iikrehja zaur iirdi:

«Nu ir notikufe nesaimẽ!»

Wina nometa spaini un ikrehja ul leepu kalnu. Ƣaunee rudiu iteebri gar ešimãli no winas foseem kã plãufi noleezãs un palika gulot.

Elwils ikrehja winã pefi. Winaht neka nesãmanijã: «Mahte!» winaht fik atkahrtõja Wihnes fãuzeenu.

«Noit!» fãimneeze winã dušmigi atgruhtã.

Un tad winaht redseja, ka ta ilneia ul rokãm mašo Wihni un pagahja winã garãm. Wihnes feja bij afinim nopluhdufe.

Elwils fekoja lehnãm, kã pamirufcheem, imãgeem lozekteem. Tumã gulãs ul lemi un iidihtã wišu.

Elwils neudrošchinãjãs eet ul klehti. Klehtsdurwis jau bij zeeti. Ebi wezlihti jau guleja un nemaš nebij pãmanijũhti, ka Elwila naw fãwã kaktinã.

Winaht eelhtã klušu iitãbã. Ul wina seemas lahwinas wehl bij kuhlitis iirãuju. Tur wareja nakti pahrgulet.

Winaht fãhka atpogat fãwu kamšoli, tad apitãhãjãs, ailmirã, nošlihdeja ul dehleem, turpat, uimetãs ul logã kã plezõs nošpeelits imãgu, imãgu domu un ikãfãjãs tumšã.

Redi, ka winaht nesãprata:

Kas tas bij par Elwilu, kas gaidãs drebochtu iirdi gãhja ul leepu kalnu?

To winaht tak palina. Tas bij wina mihtãis draugs, wina firds-draugs, kas linãja wisflepenakãs domas, itãhtijã tam wisjaukakos fãpãus un ul wišẽem jautajumeem mahzeja atbildet.

Un tas Elwils, kas ikrehja ar duhrèm pee mašãs Wihnes?

Tas bij kã peepechtũs ufbruzejs, kã no sproftã iilaulees fãundãris, kas ar fãwu warmãhzigõ špehku noplãhwa kã imilgãs iteebriã to Elwilu, kas gãhja ul leepu kalnu, ikãfãitees atweramees debelis.

Un tas, kas te sehdeja uī loga uīmeteēs un ūkatijās walgajā mājā naktī, bij pilns kauna un ūmagu behdu.

Raudat buhtu gribejeēs, bet ūaimneeze jau pa otru lahu ūgahja zaur ūstabu.

Wezā mahte tam reī bij ūstahitijuse teiku, ka kahds wihrs naktī jauku ūapni ūapnojoj tizis aīneļs uī tahlū, tukneīdāinu malu, nolikts ūtarp diweem leeleem uhdeneem un tad uīmodinats. Uhdēni te pluhduīdī kopā, te ūdīkīhrufētees, te pluhduīdī kopā te ūdīkīhrufētees. Un wihrām teikts, ka teka eļot ūtarp uhdeneem, kur warot ūleet ūauām kahjām. ūa wihrādi teku atradiīdīot, wihrādi dīhwoīdīot un tīkīdīot pee leelas laimes. ūa ne, tad tam eļot jamirkt.

Alwils bij ūtarp diweem dīīkeem uhdeneem un tekas wihrādi neļināja. Behdas bij.

Zik reī ūaimneeze ūīkrehja ūteīdīgi zaur ūstabu, Alwils pagreela galwu, paūkatijās. Wihrādi gaidīja, kad ūaimneeze nahks pee wihrā.

Wihrnes raudāstāna kambarī palīka arween klufaka, meegainaka, jau ne aī ūahpēm wairs, kā likās, bet aī ūa, ka mahte ūcheļoļa, meerināja, neļ, ko ūolīja; driht ūa tik wehl ūdād, tad gari eelēļojās, tad norīma pawīiam.

Un nu ūaimneeze ūinahza. Kambara durwis palīka wafām, un wihrā nahza ar ūīpluhstōdīo gāīmu. ūakatīnādi wihrāi bij noīdīstuzis uī plezeem, jāunā peere peetwihrkuīe, azīs ūībeja. Wihrā kā ūaītihgota, draudōtā, wihrā nolīahjās behrna preekīdā, pazehla rokas un — ūīst wihrū: «Kā ūu tā drihkīteji?»

Alwils peeūruhkās kahjās. ūawā meelīgā newarībā kā ūīfargadāmees ūawīlka plezus uī augīdu, bet azīs, platas un droīdas, ūkatijās ūaimneezei azīs.

ūaimneeze apjuka.

Behrna ūkatā bij kaut kas, kas wihrū ūamulīnāja. ūweīdīa paūaule. Zīlweks ar ūaweem ūikumeem, ūawām teefībām, ūawu bagatību. Bij wihrādi jāstīhst un jāzeena.

Bet wihrā wehl neapīnājās ūa. Wihrāi bij kauns ūawu dufmu un ūawas padoīdānās. Un ūehpdama ūawu apmulīsumu aī ūhnumā ūarauktās peeres, wihrā ūkarbī teiza: «Ej nu guleļ.»

Bij neweīkli. ūi behrna azīm ūkatijās nepeeluhdīams teefīneļis un ūogīs pats ūawām darbām un arī wihrās darbām.

Alwils wihrāi tuhlin paklāuīja. Pa dādī ahtri, bahreenām nebīj nekur kur aīūerteēs.

ūaimneeze ūstahweja azumīrkli, mehroja ūehna ūlāiko, kalīnejo augumu, kā nu tīk redēje. Un kā no ūahleenes, kā nupat atpluhdīams wihrāi eelīkanējās aūīs Alwīla pīrmīteļais ūauzeens: mahte! mahte!

«Mahte! Kur ūdīm nu mahte!» wihrā nodomāja.

ūināms, wihrādi ūo tīk bij ūauzīs Wihrneī pakā. Wihrādi waj mahtes māi wairs atzerejās. Un wezā Seltene, kas nu par mahti? Er weenu kahju jau kapā ūstahweja.

Alwils uī ūawas ūahwīras rītinājās.

ūaimneeze eegahja un ūīneļa ūpīlwenu ar raību pahrwelīkamo un wīlnāinu ūegu:

«ūche nu. Pagāwīs tew buhts un apūega. ūīkahp nu un paūdūbīnī ūawu weelīru.» Tad wihrā aīgahja.

Bet linafza wehl pa freicho lahgu. Peegahja un apsprauda wiam apfegu wisapkahrt: «Guli nu, guli.» Tad, kà pakautrejuès, fahka: «San Wihne paliks wefala. Salwiau fatreekufe. Deniàs ikramba. Bet gan fadihs. Karituma naw.» Un tà wiu par Wihni iistahfija. Apmeerinaja. Un meerinadama aprima pate.

Elwils ul fawa ipilwena kà pelite saglaudees; wafejàm azim, ne kustetees nedrihkitedams, klauifjàs. Labi bij. Tà, kà kad eetu pret dielteni fahrtajàm debeim. Wehl labak.

«Tu nu guli,» faimneeze noteiza un tad, kà jokodama eewaizajàs:

«Waj tew nebuhs te bail weenam?»

Paimehjàs pate, kà linadama, ka Elwils jau nu naw tas wihrs, kas baidas.

Poglaudija wiau weegli pa gaidajseem mateem, pa roku, kas guleja ul fegas. Peedurotees, abas behrna rozinas apfahwàs zeefti ap wias roku.

Faunàs faimneezees dwehele fawilajàs. Atwehràs wia fweftajam behrnam. Azis faikrehja afaras. Tik pilna un bagata wia fewi jutàs —.

Otrà rihtà, kad jaunà faimneeze, fakariufe, fahweja pee ugunkura un wahrija brokafis, wezà Seltene nahza waimanadama un bahrdamàs no klehtinas, leelu rihtichu fajuju rokà.

Sadfirdejufe bij par wakarejo un nahza Elwilu fodit:

«Es tam paganam, es tam paganam,» pee durwju ftenderes peeturdamàs, drebofchu bali wia bahràs, zeldama kahju pahf fleegfni.

Saimneeze ul wiau paikatijàs fawàm fibofchàm azim. Paikatijàs ul wiau tik meeriga fpehka pilna:

«Ko nu neekojatees, Seltene.»

«Ja, to juhs fakat,» Seltene newarigi teiza, «bet waj wiafch, bahrenis, war augt bei pahrmahzibas.»

«Metat labak fàs rihtetes uguni,» faimneeze teiza un fmaidi wias feja bij kà agrak, kà no pehrnàs wafaras.

«Ja, waj juhs par wiau atbildefat!» Seltene wairijàs.

Saimneeze falaula farus un eemeta uguni. «Kas lin, warbuht atbildefchu ar'» wia teiza tik drofchi, kà maia Elwila liktenis.

Diejof.

No Annas Brigader.

1. Tà fahfita...

Stahfita, ka buhtot pawafars.

Kopfch kura laika jau fwirburi fchwihgàm

Peras un rejas pa mefchwihna fihgàm —

Refgati tahdi!

Puŕdeenāš ņelš zaur mīglu ņhņt,
 Šķeekņšas kā dukati leelāš pilēs,
 Plunšņhojas lahņteku bruņģanāš ņilēs
 Čihri pa neekeem!

Stahņta, ka buhņhoņ pawafars.
 Logā, rau, ņarkandāņņh meitens ņmej,
 Ķkrihtus, ikrihtus mirtes leņ. . .
 Stahņta ka — — buhņhoņ!

2. Semes behrns.

Tez tahtak, mihkņtā eņšas mala,
 Es grimņchu puķu ņpilwenōš,
 Tez, rau, kur ņilā debelš galā
 Kuņp lauki ņeedu puņeōš.

Starp magonēm man weeta laba.
 Čaiš ņihgo wehņja ņčuhtpuņōš.
 Un karņtu kahtu deenu daba
 Šwin ņhodeen debelš plaņčumōš.

Wehņņh prezineeks te augdams, kuhņdams
 Šan zilā, gulda, pahro, jauz,
 Un karņteem wiņneem eņdams, puhtdams
 Man lahgu lahgeem pahri trauz.

Čulņ ņozekņōš man weegla ņihkņma,
 Beņ dwehtlē wiņ ņčogņ luhtņ,
 Reibņt ņihdņi kluiņ ņaldā ņihģimā
 Tam, kas ņ beņdibeneem pluhtņ.

Un ņkanedamas atmoņferas
 Par mani ņmeekņōš gawilēs:
 Kad beņdibeni walā weras,
 Tu tā kā mehts, tu tā kā mehts!

Es ņkatos dabas kaiņlā deņā,
 No reibā ņapra modulēs,
 Kaiņt klufas laimes ņmaidš man ņeņā,
 Ka ņemes behrns un zilweks es.

3. Mahte.

«Ne, ne, wehl naw par wehlu!
 Wehl kruhtis balto drahnu zeł un gremdè,
 Wehl uguns mihtà ikatà! . . . Sahpes remdè,
 Kungs, faudjè manu dehlu!

Mans leedons, mana laime
 Winči — šwaigšne, ui ko muhštam azis weru,
 Winči wiš, ko zereju, ko zeru,
 Mans nams un mana laime.

Ui klintim pili zehlu.
 Waj apšmeeklam Tu manu galwu leekš,
 No faules zefeem mani pihičulòš treekš?
 Šlahb, glahb — pirms naw par wehlu!

Dfeelš zeriba, galš leefma.
 Mirš . . . mirš . . . Pee šemes mahte kļaujas.
 Wiš kļuš . . . ap wīnu tik kà wehtras graujas.
 Šalž Deewa Nešchehlibas šwehtà dfeefma:

«Ko gaudojees, lai faudšu?
 Ša šewim dahrga Mana Deriba,
 Zeel, kad Mans Wešers šewi šihmeja —
 Es šewi wahrdà šauzu.»

4. Kapšehtà.

Breelšofču druwu pluhšmà
 Šp mašo kapu kašnu
 Šr leedofču šeepe walnu
 Šan galš deendufas juhšmà.

Tičirkš wahrš: ne šihmes, ne taka.
 Šem šarkandahbola klahjas
 Duš tee, kam šen šhe mahjas,
 Duš tee, ko nešen raka.

Lihdš zefeem mihtitajà šahlè
 Breenu: Weentufš kaktš.
 Kruhms rošču kur šarkit un bahlè,
 Tur nelaimigs kahšs rakš.

Tam ahrprahts faitijs gribu.
Diwdeimit garus gadus
Naw palinis draugus, ne radus,
Tik mulsis par mihlestibu.

Tik mulsis par mihlestibu . . .
Man waigi aiaras bahl.
Ko stahwu fche, ko gribu? —
Sweiks, sweiks tu mihlotais brahl!

Melnais ehrglis.

No Hinas Raīmer.

Drama pēc zēģleend.

Personas:

Margreeta Raīa.
Wenta Sūhna.
Laimons Wihtols.
Ēwa Wihtols.
Ēhrīts.
Laimīte.
Āndris.
Kalpone.

Pirmais zehleens.

Ehrtā weranda, wīa weenōs logōs, ar gaisdām weeglām istabas leetām. Āhrā, meera pīna, skaidra rudens deena pret faules reetu. Uī kufchetes guf Ēewa, gleina, smalka gaisdamate baltā rihā kleitē. Ar weenu roku tā glahīta baltas sakaltuichas roles auglītā wahlē lihdiās kufchetei uī grihdās, ar otru — azis fargā: faules pehdejee itari kaitējās ap wīru. Jī blakus istabas dīrd Melngaiša «Weentulibu» ipehlejam. Pehz 4, 5 taktim meldīja notruhkīt. Klufums. Tik pulkītens sīkīchik. Ēewa kā no šapra pamōdamās pazet galwu. Wīa wīra twīhkit faules iahrtājā galimā, kas siltām itruhklām pluhīt zaur logeem pret wakarū: tur wīhnogaju wīhtnes farkanas bīahīmojas.

Zehleena darbībai uī preekīču wīrtotees, iahrtā galīma pamalam dieeit, sīdieeit, un eeltahjas aukīta, peleka krehīla.

Ēewa (pret durwim uī blakus istabu). Par ko tu mitejees?

Wenta (melnās drehbēs, bāhlu, nowezejuichu leju, akla, ar tumīchām brillēm, nahk īī blakus istabas lehnā akla zilweka gaitā). Es mitejos par to, ka tas tā skumjī škan. Un tew jau, mahīn, škanjas netīhk. (Nofehītas kufchetes kahjgalī).

Ēewa. Škanjas īr dāschadas. Man netīhk tās, kas nelīn zītas īsejas kā ween nahwī. Bet te: pašchas afaras to nomeerīna, šahpe apīmīt, noslīhkit afarās.

Wenta. Tā tik behrni afarās nomeerīnas, leelu zilweku afaras dīstak šahpju rehtas plehīchī.

Ēewa. Ta es nelīnu. Ēīmu tīkai kā behrns raudajuše. Tad wehīlak tīka tīk weegli un gaischī un sīhri. Ne afaru es bīhītos, manī beedē drihīlak tas tukīchūms, tas neskanīgais klufums, waj juhtu sīingums, kurā juhs, tee «leelee laudīs», pa reīsei eeslīhgitat . . . Bet lai nu tas. Waj tu juhtī Wenta, zīk faule wehīl sīlta? Un tomehr wafara jau garām. Sīlī, sīlī faulīte manī wehīl glahīta: manus matus, manas azīs, manu mutī . . .

Wenta. Waj tai naw nu janoreet?

Ēewa. Ja, drihīlī tā noreetēs. Jau pehdejee itari no manis aīslīhdeja. Nu tee kawejas manās rofēs. Waj tu juhtī kā wīru šmarīcha faulītē raišas un uī augīchu kahpj?

Wenta. Es nejuhtu šmarīchās. Ja tu runā par tām rofēm, kurās laīmons tew atneša, kad taws behrns dīlīma, tad tām jau šen wajag buht sakaltuichām.

Ēewa. Nu protams. Kā tas zītadi eespehījams! Tomehr leedu šapīnas wehīl zeechī turas kopā, un šawu šmarīchu tās nebuht naw šaudejūchās.

Wenta. Tu dīhwo kā pa šapneem, Ēewīn.

Ēewa. Waj mana teešchamība naw mans wīfukāīltakais šapnis? Šawu teešchamību, šawu nomoda šapnī es mīhlu. Naktīšaprus ne. Ēk, tee reīšēm tīk šmagī kā leetuweis un beedē dwehīselī šaundām bāīsmām. Pag, waj tur mans behrns neraud? (Ēbas klaušas.)

Wenta. Ne.

Ēewa. Ja, nu jau labs laīks, ka tas gluščī klufu guf. Bet pašahjuichu naktī wīrīchī raudaja no weenas weetas, ne īhīlī raudaja, drihīlak šchukīseja kā leels zilweks, — pa meegeem. Es wīru peenehmu pee šewis, es īlgi wīru šchuhpoju šawās rokās, bet wīrīchī nerīma un nerīma. Un tad man tīka šofī šmagī. Aīšween pa naktīm, kad mans behrns tā raud un raud, man gušas wīrītū nepanešams šmagums.

Kà nojauta par kaut ko neschehligu. Un no šchis nojautas tad nu ilgahjuichto nakti sahka wehrptees domas, daldnedaldchadas domas, lihdi beidlot es sastingu tahda kà atlixa, schauimigi neschehligà atlixa . . .

Wenta (fanem wiras roku). Kas ta tew par atlixa?

Eewa (pustehdus). Par ko manam behrnam tà bei rimas jaraud? Wiram naw špehka. Winich ir šlins, nespehzigs, wira mahte ir tahda šhka, wahrga. Tik juhs man ta nefakat. Wisi man tik lin teikt: zik škalits taws behrns. (Štaltichas gutus, klufak.) Bet nespehzigs behrns war drihli nomirt, waj ne, Wenta? Un tad es ari esmu pagalam. Šo šchis behrns ir mana firds, mana dwehfele, wisa mana diihwiba. Winich wiru man radijis, ar sawàm firdsatinim es to esmu ifaudlinajufe. (Mata pause.)

Wenta. Kad tu atšpirgši un tikli glufchi štipra, tad ari taws behrns augs špehzigs.

Eewa. Ša, to es tizu. Un tagad, kur winich tik ilgi un meerigi guš, es ar šchim nakšpoku domàm wairs nemokos. Waj tad tahda netainiba mai uš pafauls war notikt?!

Wenta (paklufu). Sawu laimi tew buhs meklet šewi pašda, Eewia. Nedari wiru atkarigu no šchi un no ta, kas ahrpus tewis!

Eewa. Waj tad mans behrns ir kaut kas ahrpus manis! Mana firds, mana dwehfele ahrpus manis! Kas tad es pate esmu, kas tad es waru buht, ja miruščas mana firds un mana dwehfele.

Wenta. Tu sawu dwehfeli gribi aprakt šchal sawà meefigà behrnda. Bet dwehfele pate dšemdè behrnus un išehtà, ifauklè tos leelus, škalitus, ar katru deenu škalitakus. Un teem it neweens neka šauna newar darit.

Eewa (weegli eefmeedamàs). Ak, tà tu domà! Par sawàm idejàm, par sawàm fantališjàm tu runà! Nu ja — tu jau efi rakšneeze, bet es — es esmu tikai šeweete, šeweete, kas wifu šewi atdewufe mihtam, mihtam wiham. Un es ar šewi nemihtos. Ši, ne! Škaliti jau tawi behrni ir, warbuht teefcham škalitaki par mihteštibas behrneem, bet aukiti, bei šiltas diihwibas, aukiti un škaliti kà miroši. Brr . . . Waj tà naw? Kad kuhtajochàs juhtas šahpès waj ifimifumà šastinguščas, tad nahk prahts un weido no ifinguščàs mašas tehkus, tà tu pate weenreif lai-monimifšahitiji. Ša, škalitus tehkus, bet aukitus, bei diihwibas.

Wenta. Waj škalitums naw wišas diihwibas eifenze? Waj wiša diihwiba ineteezas uš škalitumu?

Eewa. Tas tà filofofijà. Bet es runaju, kà es to redšu, kà es to juhtu. Škalitumam naw firds, un škalitums aifwehrtàm azim štaigà pa pafauli. Ne es ko linu par škalituma dwehfeli, ne škalitumam dalas gar manejo. Azis mehš redšam un eepalihtam dwehfeli.

Wenta. Škalitums štaigà aifwehrtàm azim tadeht, ka azis ir tikpat nepaštahwigas un neufizamas, zik nepaštahwiga un neufizama ir deena, kas azis laihtas. Škalitums ir muhščigs un paštahwigs.

Eewa. Un tad tu zilweka dwehfeli šauz par nepaštahwigu?

Wenta. Kamehr zilweka dwehfele ar šchim špoščam, muhščigi ifalkuichàm azim diihwè raudišees un tur meklès atraif sawu šapni par škalitumu, tamehr ta aifween maldifees un klups un paštahwigas laimes neatradis, tadeht neatradis, ka diihwè naw paštahwibas. Diihwe mahnas. Un tà dwehfele teek pate šew neufiziga. Katram japahrteek pašcham no šawas bagatibas, un neweens lai nerahditu ofram sawu kailo dwehfeli.

E e w a. Nu ja, maħša, tu jau ta nesini. Tu jau nesini, ka wifu-leelakā laime un wifuleelakais ūkaištums taišni tad juhtami, kad diwi zilweki weens otru tā mihtō kā ūewi pašdu, weens otram tik tuwu kā ūew pašdam, ka ūiršdu laimes dištājōs azumirkkōs apikaujas ne tikai meeias kailas, bet ari dweħšeles — apikaujas un karitā juhimā iikuħit, ūakuħit. Un tad diimīt behrns. Diħšws behrns ar meefu un aiinim un newainigām azim. Šho diwu zilweku nesāķiramai weenibai par muħšdigu simbolu. Un behrna azis — tur tad abu dweħšeles ailween ūateekas un mihtōjas muħšdu deenu, kailas un ičķiħitas, beħ kauna kautribas. (Šprimdama.) Re, par to tu neka nesini. Tu nesini, ko tas nolihmē, ja es waru teikt: muħšdu behrns!

W e n t a (peħz briħtiņa). Ko tu par ūawu laimi ūauz, tas manšs azis tawa nelaipe. Kas ūew weenigais dahrgums, par to tu newari teikt: mans, ūew ūafaka — muħšu.

E e w a. Tas jau taišni ir tas wifufkaištakais, ka mans behrns ir ari wiņa behrns. Wiņa. Ka muħšu behrns mums abeem kopā peeder. Ka es ūawā behrnā ik azumirkkā wiņu waru jušt. (Štiprā ūajuħšmā.) Wiņu, ko es deewinu, wiņu, preekčī ka es zelōs kriħtu, wiņu, ka ūiħkako maħšdu es beħ ūaudas miħšu.

W e n t a (faker wiņas roku). Neušttrauzees, Eewiņa. Nerunašim wairs par to. Šawa behrna labad tu nedriħkkti ušttrauktees.

E e w a. Tew taišniba. Man wajag ūewi ūargat, lai mans behrns augtu weħšs. Ša . . . nepeeteek jau behrnu diemdet, wajag jau ari prašt to leelu audšet. Īeelu un štipru. Īai nekad wairs nebuħtu ūabalšojas. Īai dweħšele ūawā behrnā ailween juħtu drošdu patweħrumu.

W e n t a. Waj tad tagad, maħšā, tu tomehr reišēm baišojees un drošdu patweħruma nejuħti?

E e w a. Tā glušči newar teikt. Kameħr man mans behrns, es ešmu glušči drošdu, glušči beħ bailēm. Nu jau weħšs mehneišs. Weenigās beħdas: kaut jel mans behrns neraudatu. (Šħša pauše.) Tad nu es ūew teikčdu, ko neweenam weħ neešmu teikuše, Wentā. No ūaħkuma es nebiju arween glušči laimiga. Beešči, kad wiņčī mani ūkuħpitiša, man azis raudišjās un miħtus wahrduš runaša, es to ūaħutu tā ūwešči, it kā tas man nepeederetu, peederetu kam ūweščiam, ko es nepaliħitu. (Klušu.) Redī, — tas wišs tikai, protams, bij manas eedomas, beħ reiš man tā ičķiħita, it kā wiņčī mani buħtu ūweščā wahrdā ūauzis. Tas bij tumšā wakardā, mehš ūaķeħruščees ūaħwejām lem kaħda koka, un wiņčī mani ūkuħpitiša tik zeešči un kariti kā weħ nekad. Un tad man ičķiħita, it kā wiņčī klušu, klušu mani ūweščā wahrdā ūauktu.

W e n t a. Kaħdā wahrdā?

E e w a. Nešapratu laħgā. Bet wairs ari par to nerunašim. Nu es to tik drošči šinu, ka tas wišs tikai tukičias, bleħnigas eedomas.

W e n t a (kā preekčī ūewis). Miħleštibas noħauta ūneedšas wišdištakōs dištumōs.

E e w a (kā negriħot). Protams, dištumōs, beħ dištumōs ir tumša un tumša ūarkanas malduguntinās azis leħkā. Wajag ušmanitees. Neera-dušē azs beešči redī to, kas naw un neredī tā, kas ir. Waj tā naw?

W e n t a (gurdī). Ša, to tu pareiši teizi: redī, ka naw un neredī, kas ir — ar juħšu gudrajam azim.

E e w a. Tagad laimona dwehsele ir manam azim tik diidra un tihra ka elers melchā.

W e n t a. Wehtra! usnahkot ari wisdiidrakais elers teek dulgains. Wirpulu wirpuseem tad zelas no diifakeem beidbeneem wifas nesihrās duhnas.

E e w a. Tu ichats pahris mehneschtōs efi par maī paguwufe eepa-
liht laimoni, tadeht tu tik aildomigi launa katrā wahrđā. Neisprotams
nemeers ichraudi manu firdi, kad tu tā runā. Es negribu nemeera. Un
tomehr: no wehtras es nebihitos. Reisām es pat wiru esmu gribejufe:
lai jel wina dwehseles uhdeni augltōs wihnōs zeltos, es zeru — manā klehpi
tee tad eefkalotu wifas tās dahrgās pehrles, kas wifas diifumōs slehpjas.

W e n t a. Ak, negaidi jel uī wina pehrlēn. Meklē sawejās, meklē
un krahj.

E e w a. Tu weenmehr to paštu. Naw jau man wairs neka šawa.
Wis, kas mans bijis, nu wina un muhtu behrna. Un šaini par to es
tik lofi preezajos. Es esmu laimiga tai šajuhtā, ka es pate par fewi
wairs nekas neesmu un tikai zaur wiru diihwoju, zaur wiru elpoju.

W e n t a. Ja, es nahku par wehlu pee fewim ar saweem peedli-
wojumeem, ar sawu gudribu. Pahrak diiti tu efi eemihšojufe sawas diih-
wes meligo fizibu. Tā ašween noteek jums, teem «diihwajeem» lau-
dim. Juhs zelat augltas pilis sawā nebeidšamā fizibā un neredšat, ka
diihwes meli to pamatōs. Mana mahia, — lai Deews nedod few nošlahpt
sawas fizibas gruweidōs.

E e w a. Es nenohlahpidu, Wenta, drihtak tu sawā nabadliibā. Tew
naw jaušmas par to, kas man ir, ka few naw. Warbuht, tas ir nelcheh-
ligi, ka es few to šaku, bet tu mani nu efi lihdi nahwei nomozijufe ar
sawu nošchlojamo prahtochanu. Naw tawam domām un slehdieeneem
diihwibas, tadeht ka tu hel azim gribi šaprašt pašauli. Un hel diihwibas
naw patešibas. Tawas azis newar škatit diihwes warenibu un škaistumu,
un naw few neweens sehdejis lihdišās, kas few buhtu lizis juht, zik štrauji
riakō diihwes šiltās ašinis, zik štipri puklt wifas firds. Tawa dwehsele
nelin ilgu, tawa firds nelin mihlešibas, tu efi tukšča meefa un tawā
tukšchumā wisline — šapraščiana melišt škatuš un kailus wahrđus. Bet
diifaka šapraščiana atklahjas tikai firdij, kas miht un dwehselei, kas fiz.

W e n t a (peezeldamās, šwinigi). Behrns, to wišu es šinu. Es biju
jauna, manas azis bij redligas, es pate wiša fiziga diihwei un laimei.
Tad — tad šchi laime šldešinaja manas azis! Ak, ne ugunsgrēhks, ne!
Tas, ko es ugunsgrēhka špoščumā newišchus eeraudiiju, tas mani pa-
darija aklu. Un es neesmu nelaimiga. Biju gan — pirmajā mulšumā
— lihdi fewi atradu, lihdi nopratu, ka juhs wiši ešat daudi aklaki par
manim, ka katrs agrak waj wehšak laudē sawu gaišmu. Nu mana diihwe
ir škaista: naw laimes, kas mani maldinatu, naw nelaimes, no ka man
jabihitas. Es diihwoju ar saweem šapneem. Un wehl neweens, kas
malnigajā diihwē sawam šapnim meklejis peepildišchanos, to tur naw at-
radis. Ja, šamihdit un apšplaudit fizigo zilweku šaprus, to diihwe prot.
To wišu manas azis ir rediejuščas un redi, jo manas azis naw aklas
zilweku dwehšelēm, tās aklas tikai deenas mahnigai gaišmai.

E e w a. Peedod. Es tewi esmu aiškahruše. Un es neka škaidra
ari nelinu par sawu nelaimi. Bet, Wenta, lai tu runā šchā waj tā: es

tewl redſu nelaimigu zilweku, un es eſmu laimiga. Un ko nelaime war par dſihwo laimi linat? Ja tu tik waretu manu behrnu redſet, tad tu mani ſapraſtu, tad tu man fizetu.

Wenta. Man newajag redſet tawa behrna. Warbuht, es ar ſawam neredſigam azim ſinu wairak par tawu behrnu, ka tu ar ſawam redſigam. Bet lai nu teeſdam tas wiſs paleek neiſrunats. Naw wehl tas laiks peenahzis, kur tu mani ſapraſtu. Kaut tikai tad nebuhtu par wehlu. ſchis «par wehlu» ir muhſu noburtas lemes muhſchigais lahts. Wiſs, kas ir un buhs, ir biſis, un tomehr katrs ſahk no ta paichta gala un nonahk pee ta paichta gala. Burwja ellipſe greeſchias Seme, burwja ellipſe — zilweks. (Pauſe.) Un nu es eeichu pajautat, ko dara taws behrns, un kur Andris,

Eewa. Neej. Maſais gan aiſmidſis, wiſs klufu. Un gan jau Andris eeradiſees, kad buhs tumichs. Paleez pee manim. Man ſchiowakar netihk buht weenai. Es newaru aiſdliht ſawada nemeera. Un wiſch ari wehl aiſween nepahrbrauz. Kur gan wiſch tik ilgi war palikt?

Wenta. Ja, teek wehtaks. Waj ſaule jau nogahjuſe?

Eewa. Nupat. Un wiſch tak gribeja kaſra linā pirms ſaules reeta pahrbraukt. Wiſch gribeja ar manim wehl pa dahriu paltaigat. Jo newar jau linat, waj ſchi naw pehdeja ſaules deena. Ir jau ſipri wehls rudenis. Nu nahks drihli rudens tumichas deenas ar leetu un wehtram.

Wenta. Drihli ween ari tas paees. Etnahks ſals un wiſu ſatindſindas, un tad baſta ſneega ſega noklahs ir dubtus, ir puhſoichas lapas.

Eewa. Man netihk ſeema un ſneegs. Tik aukſti.

Wenta. San aukſts, toteel diidrs un ſihrs ir ſeemas galis, Eewin. (Pauſe.)

Eewa. Warbuht, ka wiſch pahrbrauz ar mahzitaju, Wenta.

Wenta. To es netizu. Muhſu mahzitajs labprahit neſteidias.

Eewa. Bet ta ka es wiſu eſmu luhguſe...

Wenta. Naw jau ko ſteigtees.

Eewa. Protams, naw. Bet ta, redi, Wenta: pagahjuſcho nakti man eeſchahwas wehl weenas domas prahta — dumas, gluſchi dumas, to es labi ſinu, un tomehr... Man ta ſchikita: ja manam behrnam buhs wahrds, ja wiſch laimona wahrda buhs nokruſtiſts, tad wiſch wairs newar nomirt. Tapat ka laimona wahrds manā dwehtele nekad newar nomirt. Bet, re, wiſch nebrauz, un nakts jau tepat pee durwim. Man aiſween ta balgi, kad wiſch naktij nahkot naw mahjas. Es neeeredſu nakti. Man tahda ſajuhta: ja kahdreif nelaime pahr mani nahks, tad ta nahks nakti, no nakts. Kaut jel wiſch drihli pahrbrauktu un kopā ar mahzitaju.

Wenta. Buhtu wiram to nopeetni peekodinajuſe.

Eewa. Ja, to man wajadſeja dariit. Bet man bija kauns; wiſch ſimehjas par manam muſchigam eedomam un ſauza mani mahſfizigu. Tadeh es tik ta teizu, lai mahzitajs brauz ſchurpu pehz eeſpehjas drihli.

— Pag, waj tur rait nerihbeja?

Wenta. Man ar ta ſchikita.

Eewa. Warbuht, wiſch aſbrauzis.

Wenta. Nedird wira ſofus.

E e w a. Šči te tahda weza sawada mahja. Skanas te kà noslah-pufčias, bet klufums dieed, dieed zauràm nakšim. Man te nešihk. Un lihdišas šchis šweščas pišdrupas un augitais walnis wisapkahrt! Šilween te tumšči un drušmi un kaušču ari saule špišd, un wišs ščkeet gaišmà laištamees, — es tomehr juhtu šew wisapkahrt tahdas kà šweščas ehnas. Un pa wakareem tad man tã ir it kà wišs kakti buhtu wišu pilni un tãš iščukštetu un štaššitutu weena otrai par nelaimi, par nelaimi, kas katram ušglušn, kas ween ščai mahjã grib dišwot.

W e n t a. Ja, wezas mahjas daudju zilweku likteneem lihdi ižee-tuščas.

E e w a. Es nekad nešmu warejuše šaprašt, kadešt laimons taišni ščo wezo mahju gribeja pirkt.

W e n t a. Nu, wišči to buhs pirzis škaištãš apkaimes labad. Šchis sawadi klufais ešers tepat pee mahjas un ašš ta dišais meščs . . .

E e w a. Ja, wišči mešču šoti mihto. Tur jau wišči ari zauru deenu nodišwo. Bet man šihk labak dahriã. Meščã es juhtos pahrak šihka ešam. Meščã wareniba un ščalzoščais klufums mani kã pee lemes špeešči.

W e n t a. Tu meščã sawã jaunibã nešši eepalinuše.

E e w a. Ja, pee muššu šehwa mahjas jau nebij meščã. Es tik labpraht ar laimoni buhtu dišwojuše muššu šehwa mahjã. Wiša štahw tik klajã weetã. Tur tik tahlu redi. Un wišs tik gaiščs. Bet laimons negribeja.

W e n t a. Waj wišči šew neka naw teizis par to, kadešt wišči taišni te ar šewim gribeja dišwot?

E e w a. Teiza gan. Bet tas naw ihšenibã nekahšs nopeetns eemelišs. Wišči teiza, ka šči weeta wišam tadešt tik mihta, ka te wišči sawu pirmo leelo gleinu gleinojšis. Tu buhši diirdejuše par to, kuru wišči negrib ne pahrdot, ne ištahdit, — kas wiša kabinetã aiššegta štahw.

W e n t a. Ešmu gan par wišu diirdejuše, bet neweens naw man teizis, kas tur wišã.

E e w a. Es, taišnibu šakot, ari šew to lahgã nešinašču pateikt. Tã: wisapkahrt diša, tumščã nakšs. Tikai glušči wahšči šwaigšču špišdums blašimojšas zaur augštajãš koku galotnẽm. Pee melna preešču štumbura diwi zilweki. Diwi zilweki, kas weens otrã škatas. Wišu ška-teeni baigi leešmo. Tã ščkeet, ščo diwu zilweku dwešieles twiškštin twiškšt bešprahtigã teekšmã šakuit par weenu weenigu tikai zaur ščo sawu azu škateenu.

W e n t a. Un kã wišči ščo gleinu nosauzis?

E e w a. Ta es nešinu. Sem tãš dašči wahrđi greeķu walodã. Laimons man nešaka wišu nolihmi. Wišči jokodams šaka, — man wišpirms ešot šateek daudi, daudi gudrakai, — tikai tad wišči par to warẽš ko šeikt. Man gan labak, daudi labak pašihk tãš gleinas, ko wišči ščal laikã, kamehr mešs apprezejuščešs, gleinojšis. Tãš ir gaiščas un šaprotamas. Bet laimons domã, ka wišas nešot dištã. Bet lai tik es nemitejotees wišu šikpat šoti mišlet kã lihdi ščim, gan tad wišs buhščot labi.

W e n t a. Nu, wiša nemihlet jau tu laikam, nemaal newareit.

Eewa. Ai, to es nekad negribelchu.

Laimons (nahk iteidligeem foteem, Eewa peezefas, lai wnam prestim iteigtos).
Nezelees, behrns, es jau esmu pee fewim. (Wenta notehitas fahaus ul krehla.
Laimons ikuhpita Eewas-matus, tad eekem Wentas weetu.)

Eewa. Tu nahz tik weflu un weens pats?

Laimons. Mahzitajam nebija ichobrihd ihsti wafas.

Eewa. Buhtu wnam ulstahjis.

Laimons. Neeli jel tik behrnischkiga. Behrns tak naw flims?

Eewa. Kas to war linat? Nu gan ilgi ka wiaich guf meerá un neraud.

Wenta. Kà mehs nedirdejám juhs eebrauzam?

Laimons. Nu jau labs brihtiaich kà es mahjás.

Eewa. Tad mehs tomehr efam dirdejuichas. Bef kur tu kawejees?

Laimons. Es brihdi parunajos ar palta eerehdni. Wiaich bij telegramu atnefis.

Eewa. Telegramu?

Laimons. Ja, mums jagahda, ka waram weefi fanemt.

Eewa. Kas tas par weefi?

Laimons. Rafas kundii.

Eewa. Rafas kundii? Es tahdas kundies nepalishitu.

Laimons. Ta ir ichis muichas agrakà ihpaichneeka feewa.

Wenta (ul Laimoni). Ko Margreeta te grib?

Laimons. Ta es nesinu.

Eewa (ul Wentu). Tu wiau palishiti?

Wenta. Ja.

Eewa (ul Laimoni). Man ichkeet, tu icho muichu pirki no kahda semneeka?

Laimons. Ja, bet semneekam wina bija peederejufe tikai dachus mehneichus. Tu lini, es agrak te diihwoju — weenu wafaru.

Eewa. Ja, tu man teizi — tur leja pee melchunga.

Laimons. Ja, leja.

Wenta. Waj wina tadeht nahk ichurp, ka winas wihrs nu miris?

Laimons (pahritelgts). Es neka par to nesinu. Es nesinu, ka winas wihrs miris.

Wenta. Pirms kahda mehneicha wiaich nomira. Ap to laiku, kad Eewa behrnu dsemdeja. Es Fums neka par to netelzu. Es domaju: nu tas Fuhs wairs newar interefet.

Laimons (pehz brihtiaa klufuzeefichanas). Kà Fuhs palishitat Rafas kundii?

Wenta. Es wiau labi palinu kà jaunu ikuki ikolas gadòs. Es ichad un tad wiaai pagahdaju ikolas un zitas grafimatas. Winas wezaki bij itipri nabadfigi. Wehlak es dirdeju, ka ta apprezejufe wezo Rafu, ichis muichas bagato ihpaichneeku.

Eewa. Winas wihrs bij wezs?

Wenta. Ja, itipri wezaks par wiau. Wina wehl jauna.

Eewa. Tad ta laikam ar buhs bijufe weena no tam laulibam ali aprehtina.

Wenta. Tà man ichkeet. Toreil, kad wini no ichenjeenes ul deenwideem aifzejoja, es wiau pilsehtá tiku runajufe. Wina bij luhgufe mani atnahkt. Wina bij pee mirichanas ilima.

Laimons. Pee mirchanas ilima?

Wenta. Ja, smadienu eekaisums. Ahristi spreeda, ja isdofees wina nahwei isglahbt, tad tomehr gluschi wefela ta nekad wairs newar kluht. Un tadeht wina mani bij luhgufe atnahkt. Wina man ko pateiza. Kaut ko, kas man bij tahtak jafaka tai gadijuma, kad nu wina nomirtu.

Eewa. Kaut kas, ko winas wihrs nedrihkiteja linat?

Wenta. Laikam gan ne.

Eewa. Ak, tahdi noltehpumi nedrihkitefu buht!

Laimons. Eewin, — naw jau katreil tik weegli ischiktams, kam wjadsetu un kam newajadsetu buht.

Wenta. Man schkeet, Laimon, buhtu labak, ja wina nenahktu schurp. —

Eewa. Kadeht ta, Wenta? Warbuht wina juhtas tofi weentula un atstahta . . .

Wenta (ui Laimon). Juhs linat, Laimon, kahda wina sawadneeze. Jau no sawas jaunibas, un nu, kur wina weht tik gruhfi ilima bijufe. Eewa weht tik wahrga. Waj nebuhtu labak, ja juhs wina telegrafetu, lai wina labak nebrauz schurp.

Laimons. Nu jau par wehtu. Wina buhs te (ikatas pulkiteni) pehz pushtundas.

Eewa. Lai jau wina nahk, Wenta. Muhtu laimes faules gaima drihtak isgais winas ikumsu migla.

Wenta. Wina buhs jamahzas weenai ar fewi dlihwot. Waj ne, Laimon?

Laimons. Protams, Wenta. Un es zeru, ka wina buhs sche tikai ihu laizinu.

Eewa. Tas nu gan ihteniba naw nema! ikaliti, Laimon, ka mehs tahdi patmihti, bet tas gan nahk no tam, ka mehs weens otu tik tofi mihtam, Laimon! (Laimons ikuhpita Eewas toku.)

Wenta (peezetas lai eetu ahd, ui Eewu). Es drihti atkal eenahktu. Es gribu pee fewim buht, Eewa, kad wina nahk.

Laimons. Es jau buhtu pee Eewas.

Eewa. Waj tas nu naw gluschi weenalga. Es nesaprotu, par ko juhs ta ruhpejatees.

Wenta (ui Laimon). Buhs labak, ja Juhs wina sagaidifat itazija.

Laimons (peezetas, lai Wenta lihdi durwim pawaditu). Zums taimiba. (Klufu, pee durwim.) Kas Zums bij tam zitam jafaka, ja wina buhtu nomirufe?

Wenta (tikpat klufu). Nu, kur wina naw nomirufe, wina gan pate gribes Zums to wifa drihtuma teikt. (Sleet ahd.)

Laimons (ui Eewu). Man ar' tuhlija jaheet, Eewin, jo man ta leekas, ka mans pulkitenis palizis malleet pakafa.

Eewa (welk wina few klaht). Paleez weht brihtiau. Tu man ari scho-deen tahds nemeera pihs un usfraukts.

Laimons. Tur wainigs garais newajadfigais zelfch.

Eewa (pa wlu scho farunas la'ku rotajas ar wina roku, to gan glahstidama, gan ikuhpiddama). Es few labpraht nonemtu tawu nogurumu.

Laimons. Ko nu tu man wari lihdiel, masa Eewin. Er lawu nemeeru un wifu, wifu zitu man jaluhko pafcham tikt gala.

E e w a. Ak, nefauz mani arween par malu, Laimon. Es līnu, es waretu buht leela un stipra, daudi stipraka par tewim, Laimon, ja tik tew mans spēhks buhtu wajadlīgs, ja tew wajadīetu mana palihga.

L a i m o n s. Es zeru, ka tas nekad nebuhs wajadlīgs, maļā Eewiā.

E e w a. Nu tad es wehletos, lai jel ari nahktu kahda nelaime: es gribetu juht, ka es tew wajadlīga, un ka es waru tew lihdiēt. Tahds imagums ūtowakar gaišā. Waj elpot gruhti un nelin par ko.

L a i m o n s. Warbuht gais te imags no ūcho wihtuūcho roūdu puwuma smarūhas, waj ari (ihfi eefmeedamees) nahk ūdi nelaime, kuru tu tik labpraht peedihtwotu.

E e w a. Lai jel wina nahk.

L a i m o n s. Lai nahk. Un tew nebuhs bihteēs. Es eūmu pee tewis — tu mana mihtā Eewiā. Un galu galā, ta apmeerinajuma mums nu neweens newar nemt, ka wifs jau tik weenigi tā noteek kā tas zitadi newar notikt. Waj ne tā, Eewiā?

E e w a. Tā gan laikam buhs. (Laimons peezetas.) Tu eefi? Sneedi man ūawu roku. Tawa roka dreb . . . Par ko wina dreb?

L a i m o n s. Ja . . . eūmu ūtowakar druūku nerwois. Jau wiūu pehzpusdeenu. Un kad es nu nowakarēs uū mahtju brauzu, tad es peedihtwoju kaut ko ūawadu. Tahdu kā parahdiūchanos. Bet, warbuht, tas bij ūikai ūapnis, warbuht, es biju no ratu ūduhpōūchanās eefnaudeēs, bet es wiūu redieju un wehl tagad rediu tik ūkaidri, itin kā kad tas pateēūbā buhtu notizis. Tur no piūgrahwja, meūchmalā, iūzehtās ehrglis, miūu ehrglis. Melnos ūpahrnus weenmehrīgi wehzinot, wiūiūi laiđās uū mani. Wina azis bij peetwihtkuūdas aūins ūarkanās, un ii wiūām raudliūās trakums. Wiūiūi nolaiđās tuwu, tuwu pahr manu galwu, wiūiūi aiūplehta ūawus ūpahrnus preekiūi manas ūeūas. Es neka wairs neredieju, wina ūpahrnū melnā tumūa wiūu bij aiūūeūe, es redieju weenigi wina trakās azis, tās mani gribeja apriht. (Pauze.)

E e w a. Un tad?

L a i m o n s. Tad? . . . Tad gan laikam wiūiūi paūuda. Warbuht ari ne . . . Wiūi mani prahti bij kā ūajukuūdi. Es trihzeju no ūala pelekajā wakara tumūā.

E e w a. Tāws ūapnis tik ūawads, ko gan wiūiūi waretu nolihmet? Naw wiūā neka tahda, kam ar tawu diūiwi waretu buht kahts ūakars.

L a i m o n s. Ir tomehr, Eewiā. ūhis ehrglis iūzehtās ii piūgrahwja duhnam taiūni tai weetā, kur kahts piūms gadeem, mana ūchahweena trahpits, eegrīma.

E e w a. Tu eii ehrgli nolchahwis? Waj tad ehrgli miht tik lemās weetās?

L a i m o n s. Tas foreiūi bij ūduūpu atmaldiūees. Wiūiūi bij buhriūi audiinats un peedereja weenam zilwekam.

E e w a. Waj tas ir tas, kas pahr tawu rakitangaldu ūpahrnus eephehtis?

L a i m o n s. Ja. Bet ūhis, ūtowakar, bij daudi, daudi leelaks.

E e w a. Tad ūchīm ūapnim buhs imaga nolihme, Laimon.

L a i m o n s (ūtrauūi). Tam nedrihkli buht nolihmes, Eewa! (Pauze. Laimons peezetas.) Nu gan katrā ūirā buhs par wehlu. Ardeewu, mihtā, maļā Eewiā, ardeewu! (iūhpiūta wiūas roūas, tad aiūeē. Pauze. Eewa klūu dieed Kalnīka «ūirds tik gruhta». Nahk)

Wenta (ali wiñas melta, kas afdedina ampeli werandâ un aleeft). Waj wini wehl naw pahrnahkuichi?

Eewa. Ne. Nupat jau tik Laimons ifgahja.

Wenta. Nupat. Un man ichkeet, jau labi fen kâ lokomotiwe fwilpa.

Eewa. Nu tad winich nonahks par wehlu.

Wenta. Ak, tas nedrihkiteu notikt, tas nedrihkiteu notikt.

Margreeta. (Saika auguma, zela drehbês. Nerwoia, wehtralna. Strauj lauka durwis ul werandu plati watâ) Kur tad es juhs galu galâ atradiču, Laimoni Wihtol! (Tâ kâ neweens wiñal tuhla neka neafaka, wiña nahk tuwak.) Waj Laimons Wihtols te ari naw? Tik mai te galimas. Wajag eededlinat itipraku gaimu, lai zilweks zilweku war farediet! (Wenta iinahk ii krehlas un eet wiñal prestim). Wenta, waj Juhs es teeichâm redju? Nekad gan nebuhtu warejute eedomatees, ka es te Juhs ialtapichu! Bet ja, — Laimons Wihtols jau Jums rada. (Eefmeedamees.) Un man Juhs efat mans uitizibas zilweks. (Saker wiñas roku.) Ah ja, — Juhs es zeenu, Juhs gudrâ Wenta ar Juhtu miruichâm azim! (Eeranga Eewu, kas wiñal eenahkot malleet peezehlušês.) Ah, pardon, — Juhs es nema! nemaniju. Es efmu itipri ihiredliga. (Wiñal tuwak peenahkuie.) San laikam ari nekad neefmu Juhs redjejute... Juhs gan buhiat Wentas mahfa, waj ne?

Eewa. Ta es eimu.

Margreeta. Ah, juhs efat ikalita, loti ikalita, masa un ikalita. (Sneedi Eewal roku, Eewa to iaem, iaehmufe nodreb).

Eewa. Zik Juhtu rokas aukitas.

Margreeta. Ja, aukitas. Tahdas tās ailween bijuichas. Taisni kâ mans muhichs. Bet nu wifam jatop zitadi.

Eewa. Juhs ichte gribat atpuhitees, atpirgt.

Margreeta. Atpuhtas man newajag, un atpirgt naw tas ihstais wahrds preekich ta, ka man wajag. Drihiak waretu teikt: man wajag atdihwotees, waj ari, wehl pareifak, es te gribu sahkt ihsti dihwot, wihu dihwot no gala dihwot, pehz sawa prahta.

Eewa. Sais te pee mums ir tihrs un ipirgts. Es zeru, ka Juhtu sehras te iklihdls kâ melnas mahkonas rihta laule.

Margreeta. Manas sehras, — Juhs fakat? Es jau nefehroju. Es te pee jums gribu diejot. Diejot, sapnot, un diejoto un sapnoto dihwot. (Weegli, mihti) Es linu ikalitu dieefmu, bet es linu tikai wiñas eefahkumu, un to pahrejo es te gribu diejot un dihwot. Dihwot un diejot.

Wenta. Dihwe naw oleja.

Margreeta. Tomehr. Juhs redjeiat, Wenta. Es dihwoidču, ko eimu sapnojute no jaunâm deenam. Bet kur tad ihsti ir Laimons Wihtols?!

Eewa. Winich aifgahja ul itaziļu Juhs fagaidit. Winich buhs par wehlu nonahzis.

Margreeta. Par wehlu? Un tad winich nesinaja, pa kuru zelu man bij ichurp janahk?

Wenta. Luhdju, Margreeta, iifeefim malleet dahriâ, man Jums kas loti swarigs fakams.

Margreeta. Ai ne, tagad ne. San jau mums preekich wifâm rundâm buhs wehlak laika deefgan. (Kâ jokodamâs.) Tagad man jagaida ul to wifuwarigako.

Wenta. Es ar Ģuhs gribu runāt par šo Ģuhū wlfuwarlgako. Es par wīnu wairak līnu kā Ģuhs. Es līnu wīna jauno šaturu un pateesību.

Margreeta. Kas tas par jaunu šaturu un pateesību? Kam man tas jālīn. Man šwehta bijušā pateesība. Un tajā es wehl neēimu dīhwojufe. Bet Ģuhs pahrak mai par wīnu līnat. Pahrak mai esat forei no maneem wahrdeem nojautušchi, kaut arī Ģuhū mirušchās azis gudras. Waj ne — dīišchi nolsehumps guf wīnu bahlajōs besdibeņōs?

Wenta. Ja, tas leelais nolsehumps, kas līn, kur laime, kur meers.

Margreeta. Waj tad laime raugas aklām azīm?

Wenta. Laime nahk tikai pee ta, ka azis aklas tikušchās.

Margreeta. Ei ne. Manai laimei buhs gaiščās, dīišwes preezigas azis. (Eiskrej lāimite ar Andri. Margreeta paņem lāimīti ail rokas. Lāimite gadu deimīl weza meitene ar tumščām, nemeerīgām zīrtam un špolchām azīm). Tik gaiščās un špolchās kā manai malai lāimītei. (Ašwed lāimīti pee Wentas. Ta apglahīta wīnas galwu). Rediat, lāimite ir mans behrns, mans audīchu behrns, mans šchiganu behrns. Šlušchi mans par to, ka mehš weena oīru šoti mīhšojam. (Uī lāimīti.) Bet kur tu tik ilgi paliki?

Lāimite (tahda uī Andri). Es šo puiku šatku dahriā. Es wīnam šahku te kt par tawu ehrgli. Wīnchi šaka, te neēot neweena ehrgļa.

Andris (šchirgts puika gadu šchetrpadīmit). Nu protams, ka naw. Kur te pee mums ehrglis gadīees?

Lāimite. Mamma gan to šabak līnās.

Margreeta (šautri, šokojot). Kas tad nu dahriā ehrgļus meklēs. Ejat klajā laukā, kahpjat kalnōs, behrni, tad šuhs wīnu eeraudīšiat.

Eewa (uštraukta). Kas tas par ehrgli? Kas ta par runu?

Lāimite. Šche kaut kur dīišwo manas mahtes ehrglis. Nu wīnam jazetas no purwa uī augīdu.

Margreeta (šmeedamees). Uīmani, uīmani, malā lāimite, drihī, drihī tu wīnu redīēi.

Lāimite. Nu tad šteigīmees ahrā, Andri, tad tu redīēi! Mamma man tā štahīšija: štraujā laideenā, leeleem, špehzigeem špahrneem wīnchi nahks pahr koku galotnem. (Weik Andri šew šhdi ahrā, te šteidīgi nahk lāimons pa durwim, behrni paleek pee durwim štahwam, Margreeta šteidīas lāimoram pretim, abas rokas tam pretim šteepdama).

Margreeta. Te es nu eīmu, lāimoni Wīhtol! Šlušchi tahda, kahdu Ģuhs mani gribejat redīēi!

Lāimons (netatwer wīnas rokas, aukīti paklanīdamees). Labwakar, Rafas kundīe.

Margreeta (brīhdi kā apītušufe). Rafas kundīe? Ja, ta es gan laikam buhīchu... Bet... waj tad Ģuhs man šawas rēkas neēneēgiat? (Wīnchi šneedi wīnai šawu labo roku, wīna to šatwer šawām abām, tad pehiz brīhīšia to štrauji palaišč wād.) Šcho roku es nepaiīhītu, šchi roka man šweīdīa, wīna tik mīhkiša un šengana!

Eewa. (Nu peezehlušēs glušchi štahwus, pee Margreetas pehīdejeem wahrdeem wīna malīēet šagrīhōjās) Lāimoni!

Wenta (Eewas balis škanas šibīšufēs). Ejat pee šawas šewas, lāimoni! (Lāimons peēšteidīas Eewai, grib wīnu atkal uī kuīchētes atguldīt, wīna to neattauj, tad wīnchi paleek tai līhīds štahwam, to ap wīduzi apnehmīs. Pa to štarpu)

Margreeta. Wentā, — wina seewa? Zuhš telzat — wina seewa?

Wentā. Ja, mana mahta Eewa ir Laimona Wihtola seewa.

Margreeta. Laimoni Wihtol, — waj tas tainiba?

Laimons (stingri). Ja, šdi ir mana seewa.

Margreeta. Waj taidis drihkit few seewu nemt, kas zitu mihto ... muhšdu muhšdōs?

Laimons. Man mihta mana seewa. (Klufums, tad)

Margreeta (ašween wairak uštraukdamā). Ja... ja... tas jau redšams... wajag tikai eeikatitees... (uš Laimiti, kas išbijušs tai peeglašdas). Laimit, mans behrns, paluhko, paluhko... tee abi tur weens otru mihto... paluhko, zik tee abi škaišti. Škaišti un apmeerinati! (kā ee- kleegdamees). Un zik maši!

Laimite (ballēs). Mamma, nešpeed tik zeēšdi manas rokas! Mamm, nu tu atkal škatees šawām breešmigi leelajām azim! Waj tu nu atkal buhši šlima? Ak, man tā bail no taweem ščaušmigeem šmeek- leem! ...

Margreeta. Ak ne, es wairs nešmeēšdōs, Laimiti! Par ko lai es šmeefos, Laimit, kad manam ehrglim jamirit! Šaatslihgīt atpakal šawā purwā un tur janobeidšas. Purwā! Bet wina špahrni wareja tik tahlu neši!

Wentā (pašem wiau šem rokas). Luškojat šawalditees un nahkat man šihti, Margreeta. Man, Wentai.

Margreeta (augošā uštraukumā). Atwainojat, es ešmu malleet ši- šteriška. Bet ar Zums es neēšdu, Wentā. Ne, ne. Ar zums ne. Manās azis wehl ir dšihwiba. Wentā, es redšu, es redšu šoti škaidri šcho Zuhšu jauno pateēšibu. Bet man wina ščkeet ešam tik maša, tik nee- ziga... Šaunais šaturs! (Klufak.) Ak, zik mašs, zik neezigs! (Bei špehka eekriht tuwakā krehšā, kā šaišingdama.) Tik mašs, tik neezigs... Un es, un es biju zerejuše... Es biju šizejuše... Mans ehrglis... mana leelā šiziba... Šaunā pateēšiba...

(Preekštkars.)

Otrs zehleens.

(Ta pate štaba dašdas šfundas wehlak. Laimons štaigā uštraukts pa štabu. Nahk Wentā).

Wentā (klufu). Laimon, waj Zuhš uš maša brihtina neeenahkiat pee Eewas?

Laimons. Es jau nupat biju pee winas. Waj tad wina wehl naw ašmigufe?

Wentā. Ne, ašmigt wina newarēs. Wina šoti nelaimiga... kau- ščdu ari pirmit ar Zums šmehjās.

Laimons. Eewai naw eemešla buht nelaimigai.

Wentā. Nelaimē nemeklē few tainibas eemešla, kad ta zilwekam ušbrušk, bet zilwekam nelaimē ir weenmehr tainiba.

Laimons. Tad jau mums wšieem tainiba, jo mehš wiši ešam nelaimigl.

Wenta. Ja, Juhs wīf. Juhs wīf eiat auduštā pee dīstwes melu tīhka. Nu wīnšt ap jums pašteem sawelkas zeestā, nu wīnšt juhs štāudst. Un Ewai pirmai janostahpšt par to, ka ta wīfu fewi atdewufe sawas dīstwes meleem. Ja Juhs negribat Ewas nahwes, tad eiat jel pee wīnas un auštāt sawus melus tahlak pehz senakā parauga.

Laimons. Ko Juhs gribat no manis, Wenta? Ko tad es īhšt eīmu nofeedsees pret Ewu? Ka es tai lihšt štīm par sawām senakām atteezībām pret Margreetu neka nebīju štahštījs? Kadeht man tas bīj jādara? Es Ewai dewu to, kas bīj Ewas. Un nu jau es wīnai wīfu eīmu īstahštījs. Nebīja teestā dāudst ko štahštīt.

Wenta. Waj dāudst, waj mā, tas tagad weenalga. Wīna klufībā fewi baīstojas par to, kas nu nahks.

Laimons. Kas nahks! Ko es īnu par to, kas nahks?! Mana galwa īr īmaga un noguruīe, es newaru domāt un negribu gudrot. Kas tad īai arī waretu nahkt! Ēk, eiat ween Juhs pee Ewas, Juhs labak par mani īnāiat, ko wīnai tekt... (Wenta klufuzeeidama tātas eet, Laimons wīznādamees) Waj Margreeta weht arweenu beī samānas?

Wenta. Ja. Štāhdu hīsterījas formu es weht neēmū redsejufe. Tas īr wairak kā hīsterīja. Što sawado šāstingumu ta buhs sawā īīmībā mantojufe. (Laimons īmagī attehtītas krehtā. Eekrej Laimite ar Andri zaur āhra durwīm. Wenta ul teem) Kur juhs bījat, behtnī, pa tumīu?

Andris. Naw jau nemāt tumštās.

Laimite. Mehneīs uīsehztīs.

Andris. Tā, nu mehs nogreestām īt wīnas pehdejtās rudens rofes.

Laimite (ul Laimoni). Waj tu redst, zīk wāren leels puīchktīs tīka!

Wenta. Preekšt ka tas?

Laimite. Preekšt manas mammas.

Wenta. Juhs jau tā warat wīfu dāhrū nopostīt.

Andris. Ja, Laimons līka.

Laimite. Mana mamma mīhlo rofes, īt īhpaštā štīs farkanās. Onkuli Laimon, waj dīhktu wīnas štīnī wahštē eelīkt? (Rahda ul auglto wahšt, kur Ewas baītās rofes.)

Laimons (domās eegrimīs). Ja.

Laimite (atwer logu un īmet nokaltuštās rofes āhrā). Tās jau glukhtī šakaltuštās.

Wenta (īdīrdute logu klauštām). Ko juhs tur darāt?

Laimite. Es īmetu nokaltuštās rofes pa logu āhrā. Es to weetā štē eelīktu štīs šwaīgās.

Wenta. Tā newajādīeja. Štīs rofes tantei Ewai bīj šoti mīhtas. Škrej, Andri, un šalāī wīnas atkal. (Andris īīkrej āhrā).

Laimons. Par ko tas bīj wajādīgs? Wīnas jau bīj glukhtī šakaltuštās.

Wenta. Nu, īai tad Ewa pate wīnas īmet.

Laimons. Arī juhs teekat šentimentāla. (Laimite pa to ītarpu eelkufe rofes wahštē.)

Andris (eekrehjtīs). Naw wāirs neka! Lāukā štīprs wehtjšt. Rofes šabīruštās, un wehtjšt lapīnas aīspuhtīs. (Wenta klufēem šoleem aīleet pee Ewas)

Laimite (ul Andri). Štē, eenes nu štīs rofes tāl īstābā, kur mamma gušt, un nolēez tās wīnas galwgalī.

Andris. Ej ween pate. Es tak esmu tawai mammai sveičis.

Kaimite. Nu, tad eesim abi!

Andris. Kalab tu negribi eef weena pate?

Kaimite. Man — — bail.

Andris. Bail?

Kaimite. Nu ja, bail. Tu jau nesini, kaħda mana mamma tad ir, kad wina sliama. Wina neka ne redi, ne dīrd. Un reisēm rundā pawīsam aplam. Un kleedi, un raud, un šmejas.

Andris (ar pahrakumu). Un tew bail, kad raud un šmejas?

Kaimite. Waj tad mana mahte tā raud un šmejas kā ziti laudis? Ēa tu wina buhtu dīrdejis raudam waj šmejamees, tu drošči ween buhtu ailmuzis prom, bet es neesmu nekur mukufe, kaušču ari man tik šoti bail ir bijis.

Andris. Waj tad tawa mamma šen jau sliama?

Kaimite. Ta es labi nesinu. Tu lini, — wina mana audšču mamma. Nu trihs gadi, kamehr wina mani peenehma. Agrak es biju nabagu behrns tur tahlu aif wīseem kašneem, kur weenmehr tik šisti, ka kreklā war štaigat. Ak, es šawu mammu šoti mihlu. Bet sliama wina bij jau ari tur. Šan ne tik šoti. Šoti sliama wina bija šikai tad, kad wezais onkuls nomira. Nupat, nesien.

Kaimons. Tad juhs gan abas wina buhtat šipri mihle-juščas? (Pa to štarpu Andris aiseet ar wahil.)

Kaimite. Ne, mamma wina nemihleja. Man winašči gan bij šabs. Bet mamma negribeja, ka es winašči laiku kawēju. Un kad mehs uif šcho puif atbrauzām, tad mehs dīhtwojām katrs šawās mahtjās: onkuls šawās, un es ar mahti weesnizā. Wīseidšot winašči bija tik šlīms, es paklufu biju pee wina noškreħjufe, un winašči tā luhdīa mammu pee wina noeet, bet mamma negahja.

Kaimons. Kadešt tad tawa mamma negahja?

Kaimite. Ēa, mamma man wīu ištahštija. Wina teiza, ta no šendeenām mihlot kaħdu zifu, ka wahrđa ta mani eesaukufe, un wina tadešt nedriħkšot melot. Melōs ešot janošlahpīt. Un onkuls gribot, lai ta wina škuħpšot un mihšotot. Un mamma neparko negahja pee wina, kaušču ari winašči bij tik šoti šlīms. Un tā winašči nomira. Tad mamma šikpat šipri šailima kā tagad. Bet toreif aħrits gan winašči teiza, lai ta ešot šoti ušmaniga. Ēa tas wehl kaħdas reisēs atkahrtotos, tad wina waretu eesigt melnā, melnā nakti un nekad wairs gaimā šeet.

Kaimons (uštraukdamees). Mans Deews, tad jau šteidšigi buhtu ja-šuhša peħz aħrita!

Kaimite. Es pīrmit dīrdeju, ka tante Wenta aifšuhštija kufšcheeri peħz aħrita. Bet mamma jau aħritam nesiz. Wina šaka: kā tad warot nakts nahkti, kad wina wehl deenas naw redsejufe. (Eenahk Andris.)

Kaimite (tam pretim). Nu, ko dara mamma?

Andris (šadruħwejees). Neko. Wina škatas.

Kaimite. Ak, wina škatas jau!

Andris. Ēa, bet tā šawadi. Škatas plātām azlm, bet manis ne-redieja. Un wina ari runaja . . . paklufu.

Kaimons. Ko tu dīrdeji?

Andris. Es teesčiam nesaprotu, waj tā bij, waj nebij. Bet man tā išklaufjās, it kā wina teiktu: šatās azis šmihn . . .

Laimīte. Ēa, ja... to viņa buhs gan teikufe. Štos wahrdus viņa arī toreil teiza, kad onkuls bij nomiris.

Andris. Ēa... un wehl viņa teiza: ehrglis, mans ehrglis. (Pret Laimoni)

Uf tawu ehrgli viņa ikatijās wifu laiku.

Laimīte. Tad tomehr te ir weens ehrglis?

Andris. Ēk, tas jau naw diihws. Tas jau ir ībahīts. To Laimons ņenak noņchahwis.

Laimīte. Redī, tad tomehr mammā tainība, tad tomehr te mahjo ehrgli.

Andris. Nē, jē. Tas jau bijis tik tahds mahju ehrglis, no ņproņta ībehdīs, noklihdīs.

Laimīte (uf Laimoni). Waj tad tamdeht tew viņu wjadieja noņchaut?

Laimons (kā preekht ņewis). Es viņu noņchawu pahņteidlibā. Migla bij beēla, un wiņht tik nejauki eekehņzās. Es nekad nebuhtu ņizejis, ka te waretu raņtees kahds ehrglis, mans behņns.

Laimīte. Ēa, bet mammā ehrglis taņņhu arī te kaut kur miht. To mamma man jau no ņendeenām ir ītahitjufe. Tas wiņas mihtakais ītahīts. Un kad viņa ņlima, tad man ņikai wajag par wiņas ehrgli eemi-
netees, un viņa azim rediņot top ņpirgtaka.

Andris. Nu, tad palņahīti man ar'.

Laimīte. Kā lai es tew ītahītu! Tu jau tikpat neīzi. (Ēbi no-
ņehņņas uf kuhņetes.)

Andris. Nu, ītahīti jau tu tadeht wari.

Laimīte. Nē, tad man neīhk.

Andris. Nu kā lai es tew īzi, kad es te katru putnu, katru koku palīhītu, un kad katrs malais behņns līn, ka te ehrgli nedīhwo. Ehrgli dīhwo ņikai auglīs kalnās.

Laimīte. Nu, to jau es arī līnu. Bet reiņem tee kaut kahdi taņņhu war noktuht arī lemās weetās. Bet par to nekas. Wehlak tee atkal atron zelu uf kalneem un wehl augitak. Ēa tik tee no īhītās karat-ehrglu ņugas, ņaka mamma.

Andris. Ēa... tas ehrglis, kuru Laimons noņchahwis, arī eņot no īhtajeem, — waj nē, Laimon? (Laimons pamahj ar galwu.) Tikai wiņht wehl bijis gluhdi jauns, tadeht tas arī tahds pamais.

Laimīte. Nu, no karatehrglu ņugas tas wis nebuhs bijis. Tee wis nekriht no pirmā ņchahweena.

Andris. Katrs putns kriht no ņchahweena, ja ween ņirdi trahpa.

Laimīte. Ēa nu ņirdi... Bet mamma ņaka, wiņas ehrglim ņikai īpahņns bijis ķerts, par to tad tas arī purwā eekrihts, bet pagalam wiņht newarot buht, viņa gahdi atminot, zik īpoņņas un droņņas arī krihtot bijuņņas ehrgla azis.

Andris. Nu, un ja tas teeņņam toreil buhtu palizis dīhws, tad nu jau tas ņen buhs pahņ meņhu galotnēm.

Laimīte. Nē, mamma ņaka, tas wis neeņot tik weegli, dīeedet bruht un augt leelam. Tik leelan un īņipram, kā tas war droņņi pret ņauli kahpt.

Andris. Kā — pret ņauli?

Laimīte (ar maņleet ulņwara). Nu... ehrglis mammā atneņis ņauli, waj arī tā; atneņis no ņaules tikdaudī gahmas un ņiltuma preekht mums

abàm un ta, ko mamma miho, zik wehl neweenam naw bijs, zik nekad nebuhs . . . Un muhstu deenu mehs buhüm lihgi mi un lihgi mi.

Andris. Kas par aplamibu! Un tam wifam tu fizi? Tad tu gan laikam nema! nefini, kas faule ihfi ir un zik wina tahu. Lihdi faulei wehl nekad neweens putns naw aifkrehjis un neaifkrees ar . . .

Laimite. Ak, tad tu gan pahisti tikai tos weenkahridhos putnus, kas tik ween augtu war ulikreet, zik wehsti wiaus nes!

Andris. Un ja ar ulikreetu lihdi faulei: nu kas tad buhtu? — fadegtu.

Laimite. Nefadegtu wis. Ja warbuht nefihstu eefkreen faule. Bet ta . . . mamma faka, wiis pahikiras, ko fiziba dara. Ja ko grib, tad wajag eef ar lipru fizibu un katreil nonahks tur, kur gribjas. Ta mamma faka.

Andris. Tas wiis ir blehnas. Tawa mamma tew ka masam behnam ir pafakas stahitijufe, un tu eil notizejufe. Es eimu preekid tam par leelu.

Laimite (peezeldams). Nu, kad tu tik leels efi, tad es nema! ar tewim negribu runat.

Andris (ari peezeldamees). Nu, neduimojees jel tuhlin. Tu jau efi meitens, un tadehl tewi tik weegli war peemahnit.

Laimite. Mana mamma nemahnas. Wina nekad nemelo. Un es eimu folijufes ari nekad neweenu wahrdiau nemelot. Un ja wina no pahda sahukuma nekad nebuhtu melojufe, tad ta ari nekad nebuhtu flima tikufe, ta wina man teiza. Tik no meleem ween wifa nelaimie zelotees.

Andris. Nu, labi, fizi fawai mammal.

Laimite. Un tad tu rihtu nahkfi man lihdi, kad es eefdu ehrgli luhkot.

Andris (ar pahrakumu). War eef ar.

Wenta (eenahkdama). Fuhs wehl te, behrni? Fums jau sen laiks gultä.

Andris. Ja, nu jau ar mehs buhtu gahjuhti ta ka ta. Ar labu nakfi!

Laimite. Ar labu nakfi! (Ebi aileet.)

Wenta (pehz brihtina). Eewai drudiis.

Laimons (fewl nogrimis). Waj ahriis wehl naw klaht?

Wenta. Naw. Un bei tam, — Fuhs wina gaida ik azumirkta.

Laimons. Apkcheklojatees, Wenta. Es tagad newaru eef pee winaas. Eimu glufchi famozits. Es gribetu jel ihfu brihtiau buht weens ar fewi. Un tad man wajag ari ar Margreetu runat. Waj wina wehl naw peezehufes?

Wenta. Ne. Un ja ari wina buhtu fpehjiga Fuhids noklauitees, — labak nerunajat ar wina ne wahrda, Laimon.

Laimons. Ak, taupat mani ar faweem padomeem! Man ir jarunda, lai wina taptu wefela.

Wenta. Ja Fuhs nopeetni gribat, lai Margreeta taptu wefela, tad nerunajat, tad zeeidat klufu.

Laimons. Klufidiana ir mehma. Un Margreetai wajag wahrdu, wina! wajag saprait. Zitadi wina fchaubas, nemeers un ifimifums nobeigs.

Wenta. Ne ikreil klufidiana ir mehma. Un fchoreil wina taifni to teiks, kas ir fakams.

L a i m o n s. Es šihdi šchim pahrak mal biju Margreetu palinis, un Fuhs wehl ne tik wīru nesinat. Ko Fuhs warat linat, kas šakams?

W e n t a. Es šinu, ko Fuhs weenigi warat un drihkkītat šazit.

L a i m o n s. Un tas buhtu?

W e n t a. Wīš ailmirīšs.

L a i m o n s. Ir daudi škaištaki, ja nekas naw ailmirīšs.

W e n t a. ... Wīš ailmirīšs ... Zitas atbildes newar buht, jo reiš pahrđlihwotas teekšmas wairs pa otram lahgam newar atđsimt.

L a i m o n s. Waj Fuhs domajat, ka tas neešpehjami?

W e n t a. Ta buhtu ta wīšuleelakā aplamība, ja Fuhs tā kaut ko nu peepešči gribetu fizet. Ķaujāt jel tam mirt, kas jau no šahkta gala nahwei lemšs.

L a i m o n s. Wenta! Es jau neka nesinu, nesinu ko gribet. Šribu šikai škaidri redšet šewl, škaidri jušt beš šči nemeera, kas mani raušta uš wīšam pušēm. Beš Fuhsu wahrdōs es juhtu nodomu mani mahnit, kad Fuhs šakat, ka wīš ... nu wīš, kas mani un Margreetu šaištīšs, jau no šahkta gala nahwei lemšs.

W e n t a. Es Fuhs nemahnu. Waj Fuhs toreiš, kad Fuhs Eewu aprezešāt, šewl wīšu bijušcho nenolehmāt nahwei? Fuhs pašči ešat zehlušči šchim bijuščiam peeminekšus, un pee peeminekleem šaištās šikai atmiņas, šaproteet, šikai atmiņas, ne šagadnes dšihwiba.

L a i m o n s. Šums šaišniba. Man bijuščiais šchķita šapnis ešam. Es nekad nebuhtu warešis fizet, kā wīnā šehpjas šikdaudi dšihwibas špehka.

W e n t a. Tahdu dšihwibas špehku, kas tik škali rundā, šauz par traku.

L a i m o n s. Nu tad gribetos buht trakam, lai waretu eeguht šcho trako fizibu.

W e n t a. Šums nekad wīņas nebuhs. Fuhs šawu prahtu ešat darbā noruhdšijušči. Beš Šums ir tahda nelaimīga dwehšele, kas wehl neprot pate ar šewim ištikt. Šawu ilgu pawedeenus ta šaišta gan pee weenas, gan pee otras dšihwes fizibas. Waj tad Fuhs teekščiam wehl neešat pee-dšihwojušči, zik nepaštahwiga ir dšihwe, kā ta mehtajas uš wīšam pušēm! Tā truhkīt tee pawedeeni, kas pee wīņas šaištās, un zilweka dwehšele gahščas nelaimes purwā.

L a i m o n s. Beš ja nu ir tahda fiziba, kam tahds špehks, kas dwehšeli iš jebkura purwa war ižzelt? Waj tas naw wareni un škaištī!

W e n t a. Ķk, Laimon, kadeht Fuhs nododatees tahdām domām. Margreeta ir šlima. Šums taščhu jašaprot, ka tad ari wīņas fiziba ir šlima. Ķk, par to jau leezina wīša šči šimboliškā šantalija par to ehrgli.

L a i m o n s. Šči šantalija naw glušči no gaiša grahbta, Wenta. Tai ir šawi pamati. Un kuršči tad no mums ir wešels? Waj drihšak naw tee par wešeleem šauzami, kas drošchā fizibā eet šawu zelu, kauščhu ari wīnšch ziteem šchķeet šik aplams un pahrdrošchis, un par šlimeem tee, kas klufās škumjās no šaweem šapneem atšakas.

W e n t a. Newajag no šapneem atšazitees.

L a i m o n s. Dšihwee šaudis grib ari šapnoto dšihwoš. Beš ta šapnam naw wehrtības.

W e n t a. Waj šapni naw dšihwiba? Tur ir škaištakā dšihwiba, augštakā, pišnigakā. Dšihwiba uš šneegbaltām galotnēm. Šums kā mahkšeneekam to wajag linat. Ko Fuhs meklejat dšihwes šteidliģā ne-

meerâ?! Hisejat prom no ichis nekaunigâs dlihwes! noslehdiatesewi un sawôs sapnôs!

Laimons. Taini tadehi, ka man naw kwetchi idtee sapri par nemirifigo ikaitumu, taini tadehi es to tik labi linu, ka mehs sawus saprus tomehr il ichis pafchas malwehritigâs dlihwes imetam. Reliem peeteek weena weeniga ichilbinofcha ikata, kuru mums dlihwe kâ garam-
ejot ulmet, lai dwehele pamostos tee wisikaitakee sapri. Bet sapri ir bahli un weenmufi, ja muhicha deenas kluu rit, ja nejuht dlihwes juhru lem kahjam lihgojamees un pahri pahrgolwu iwaigines mirdiam.

Wenta. Deefgan Juhs efat reibufchi lem dlihwes pilnâ ikata, — waj Jums wehl nepeeteek? Kur tas laiks, kâ es sawus ikatus weldseju dlihwes raibajâ krahdiaumu. Un man peeteek. Es negribu wairak to mahnu. Ji redietâ un peedlihwotâ es wehrpju sawus saprus, sawôs sapnôs es dlihwaju, un man ir meers un laime.

Laimons. Ja meers buhtu laime!

Wenta. Nefatrihzinamais meers pret wiseem dlihwes mahneem ir laime.

Laimons. Juhs dlihwu nemihleet, jo Juhs nerediat wiras krahdiaumu.

Wenta. Ja, — jo azis muhs tikai mahna, wiras mums nerahda dlihwes ihito seju.

Laimons. Es newaru Juhtu aklibu apfkauft.

Wenta. Tas ari naw wajadligs. Jums tik wajadlietu mahzitees dlihwu nizinat par to, ka nekad, nekad ta nedod to, ko solijufe.

Laimons. Un tomehr es tizu, — daudi wiru waretu dot, ja tik zilweki ailween linatu, ko gribet, ko no wiras nemt.

Wenta (arween wairak ultraukdamâs). Ko lai es wehl Jums laku, Laimon? Man wajag Juhs pahrliezinat, jo Juhtu rokâs ir Sewas meers un dlihwiba. Winai tik mal ipehka. Witu sawu dlihwibu wiru salstijufe pee Jums, winai naw neka zita, kâ tikai mihleitiba ul Jums. Ja Juhs to winai atraufat, tad tai jamirif. Waj Juhs domajat, es neelmu linojufe, ka Sewa naw ta, ko Juhs sawôs sapnôs peeluhdiat. Juhs peeluhdiat un mihlejât . . . nu, gan neweenu zitu, kâ sawu ikaituma idealu, bet dlihwes ikaitupufchi ikuhpitiât Sewu. Es redieju, kâ Juhs arween wairak un wairak nodewatees mahkilai un tur meklejât apmeerinajuma, un Sewa bija laimiga, kad Juhs bijât apmeerinati. Tâ, es zereju, Juhs pamal nahkiat pee mana dlihwes eikata. Bet nu Juhs gribat ililidhet il manâm rokâm. Juhs gribat fizet, ka otra zilweka iirdi sehpijas Juhtu laime. Kâ tas eipehjams! Es ween waru linat, kas mana augitakâ laime, neweens zits. Un tad es wiru few tâ isapnoju, kâ es pate to gribu. Bet tikihdi Juhs sawas laimes peepildichanos gaidat no dlihwes un ne no sewis pafcha, tad Juhs wairs nepeederat few pafcham. Juhs karajatees gailôs. Ja otrs ul Jums runâ tahdus wahrdu, kas Juhtu dwehelei rada, tad Juhs gawilejat, bet ja winchi faka kaut ko, kas tikai wiru dwehele ilaudis, tad Juhs wiru nefaprotat un Jums janokumit . . . Bet manas iwaigichau debeis man neweens newar nemt, un pafchu fauli es waru ufburt pee sawâm debelim, ja mana dwehele pehz wiras twihkit, un kad ta karitajâ gailmâ ilgurufe, tad mans sapnis lauj il weeglaseem pawafara mahkoneem klufam leefinam pahrgolwu liht, un ja ta tumâ un

Ikumjā grib weldietees, tad es apdlehichu wīfu galīmu un aisklahju sawas debelis melnajeem rudens mahkoneem! Wiis, wiis manā rokā!

Laimons. Jo wairak Juhš runajat, jo křatak es juhtu: Juhšu šapnis ir akls, wīnichi naw redsejis degoičiā ikata, wīnichi ir šalts, jo wīnichi naw jutis šiltas afinis šew lihdiās pukštam.

Wenta. Šchos wahrđus es jau šchodeen no Eewas dširdesju. Tattšchu mans šapnis naw nedi akls, nedi šalts. Šan akla un šalta ir dšihwes dwehšele, kam Juhš abi tik besprahtigi šawu likteni uštizejuichi. Peefargatees: dšihli truhks pawedeeni, un tad wīna Juhš tomehr eemelis manās rokās, waj ari nahwes bešdibeni.

Laimons. Juhšu runas mani ir tikai noštprinajuščas manu tizibu uš wīfuwarenās dšihwibas gudribu un wīšpehžibu. (Turpmakā šarunā abi teek ar katru teikumu nerwolaki).

Wenta. Ja. To es wehšreli šchodeen teikšchu. Muhtu šeme ir noburta, un mehš lihdi ar wīnu. Naw neka jauna, nebjuičiā. Un weštli wīli meklē un weštli wīli gaida. Šauna naw un nebuhs. Wiis, wiis ir bišis un atkal nahks, un atkal nišks, un atkal buhs... Un tadeht es ari wīfu tik škaidri šinu un redju, kas buhs, kam ir jabuht. Es šinu, jo es šcho burwibu ešmu atminejuše, un tadeht wairs neštahwu wīnas warā. Es šinu: wīfuwarens ir tikai šapnis, — mana dšihwe. Un juhs wīli, wīli atnahkšat pee manis atpakā, — aklām azim kā es.

Laimons. Nu, tad wismā tās buhs šaulē eeikatišjuičiās!

Wenta. Kur ir dšihwē šaule? Dšihwei šaules naw. Šauli neštā katrs šewl paščā. Šzis teek aklas dšihwes duhmainā uguni. Šk, es to labi šinu, zik duhmainā, zik zehřtoičiā šchi uguns. Un ilgi deg wīnas bruhzes, ilgi...

Laimons (wairak kā preekšči šewis). Un tomehr dširkštelite, kas atšchaujās no dšihwes uguns, mirdi špoščiak par wīšeem šapna krahčiči-
numeem.

Wenta. Škkatra dširkštele šiplehn pelnōš. Kā melns šraipeklis ta uškriht šapna baštajeem špahrneem. Un tad mums wehšlak par wīnu jakaunas. Šel tizat man, Laimon.

Laimons (arween tahlak kā šapnodams). Dšihwe... tiziba... štraušā laideenā... leeseem špehzišgeem špahrneem wīnichi nahks pašr koku galotnem... Pret šauli! Un ja tas nebuhtu tikai šauns šapnis...

Wenta (šanem wīnu pee eikona). Laimon, atšehđiatees! Kas ar Jums noteek!

Laimons. Tas jau tikai šapnis, šapnis!

Laimite (eeikreen peepēšči apakšči wahrkōš). Tante! Onkuli! Mahte ir prom! Mahte aišškrehja prom! Šhrā! Tumšā!

Wenta. Behrns ko tu runā?! (Durwš parahdas Eewa drudšli twiškđama. Neweens wīnu nemanā.)

Laimite. Es ššehrbos, un tad es eedomaju pateikt mammal ar labu nakti. Wīna guleša kā agrak. Es klušu panehmu wīnas roku un to kšuhpšidama teizu tā: «Mamm, neēš jel tik ššima. Riht mehš atra-
dšim Tawu ehrgli». Tad mahte ušichahwās no kuščietes, tad wīna no-
rahwa to ššbahšo ehrgli no šeenas un teiza uš manim tā šwešči un
šchaufmigi: «Tu melo. Tu eš melšigs šchiganu behrns. Re, kur mans
ehrglis, — bełšts. Waj tu to neredšl? Tikai šalganās azis dšihwas.

Wiis zifs miris. Bet es linu, kur mironeem weeta . . . Tad wina ar wifu ehrgli iikrehja ahrá, arweenu tà jo profam runadama. (Laimite itahitjufe, elju pahtraukta, un nu, Wentai peefehjufès, wifa bailès tritz. Wenta fahetrute Laimora elkoni abàm rokàm, Laimons raujas wald.)

Wenta. Wehl malleef pagaidat, Laimon! Neaifmiritat wezo gudribu: — lai mirit, kam Jamirit. Waj Juhs neefat redsejuichi, kà tad ir, kad zifwekam, kas nahwei fataifijees, netauj nomirt? Kad to uikleedi? Baisu pilnàm azim wiafch raugas apkahrt un tomehr neka nefaredf. Espa rauftas krampjos. Wiafch nejuht neka zita, kà tikai bailes, mokas un begala nemeeru. Jo nahwes spoks nemitigi rehgojas wina azis. Sakat, waj ta ir diihwiba? Waj ta ir diihwiba? Un wisbeidiot wiafch tomehr nomirit, (gandrihi eekleegdamees) fik wina azis tad ir pahrgreetas.

Laimons (atfwabina fawu roku). Laischat jel mani! (ahrá ikreedams). Diihwiba! buhs ufwaret!

Wenta (fauz tam pakat). Un ufwar tomehr nahwei! (Pause. Laimite klufu raud. Eewa itahw wehl arweenu durwis un raugas itihwi ul ahra durwim. Tad Wenta greetas, lai Laimiti weftu pee meera. Nu Laimite eerauga Eewu un eefauzas.)

Laimite. Tante Eewa!

Wenta (paleek itahwot). Eewa?!

Eewa. Ja, es ta efmu, maia Eewa. Es nelinu, kurp man buhtu jafkrej. Tagad, kur es wifu pateefibu linu. Kur es to tà newilichus semé atradu! (Buria fawds rokds Margreetas telegramu, ko Laimons winas litabá pametis.) Wina naw wis fik kaila un weenkahrchia kà man par wina itahitija. Wina ir ikaila . . . Klaupees, Wenta, zik wareni winas wahrdi fkan! (Pazet telegramu augfti un laia.) Laimoni! Migla iiklihdufe! Saule lez! Un ehrglis zet fawus spahnus tahlam ikrehjeenam! Mara. (itipri) Mara! Redii, Wenta, tas ir tas wahrds, ko es dirdeju un nefadirdeju. Nu es linu! Mara! Bet mani fauz Eewu! Es aifween efmu maia Eewina! Un tagad nakts . . . Un man naw neweena ehrgta . . . es jau efmu maia Eewina. (Stipra uftraukumá kriht Wentai ap kaklu.)

Wenta. Eewa! Rimisti! Apmeerinees! Mehs eefim pee tawa behrna. Neaifmiriti, ka tew ir behrns, Eewa.

Eewa. Behrns . . . ja . . . behrns . . . Waj behrns naw wairak kà ehrglis. Diifws behrns . . .

(Preekidkars).

Trefchais zehleens.

(Wehtratna rudens nakts melchd. Melcha widu elers. Pee efera itahwa klinis. Ul klinis weentuta preede. Pee debetim mehnefs, bet fikal pa retam apkahrtne atfpid wina ilganbahlafá gaifmd, jo melni, fmagi mahkoni, wehtras dfenatt, to aiklahj.)

Margreeta (nahk melnà lakatá fainufès ii melcha un kahp] gaufeem fo-teem ul klini. Wina histeriki uftraukta, pa pufel kà bel prahta). Wiis miris . . . miris . . . miris . . . Wiis pagalam . . . Bet kur tad . . . Kur tad diihwiba palika? Kur diihwiba aifbehgufe? . . . (apkeras ap preedi). Tu, melnà preede, — tu wifu redseji . . . Tu redseji, zik ikafi muhtu diihwiba pukiteja pee tawàm kahjam mihlefitibá. Ja, bija diihwiba, bija. Bija pahrpilnam, un

tadeht wisa, wisa apkahrtne bija noreibufe no šāds pahrpīnības . . . Mēdās, debēsis, luhna lem muhtu kahjam. Diirkstidamās dejoja ūwaignes diihwibas reiboni — debēsis bij nošihgufe tuwu, tuwu pahr lemi . . . Preedes ūwehtlaimibā drebeja . . . ūwaignšau ūpīhdums diirkstošdeem pawedeeneem glahstija wīau tumšās galwas. Un zitas bira ul lemi . . . No debēsim te mēdā tās kaišija ūwau diirkstošio krahšnumu. Tas wīs ir bijis, bijis . . . Un nu neweens wairs par to neka nelin . . . Bet kur tad diihwiba wareja palikt? (Mahkoni pašaklras, un mehnešia gaismā ešera lihmenis šatgani laistas. Margreeta šiprak uštrauzas.) Ko tu ul manim šķēele šatganu škatu?! Šatganais škats ir diihwibas naidneeks . . . Šatganais škats netiz diihwibai . . . Šatganais škats tikai nahwi miho . . . Es tew atdošdu to, kas miris . . . Kam man ta wajag! (Ešweeich ehrgli ešerā.) Beigta mana tiziba! Eeroz wīau diišt ūwās šmilstis! Un es pate? Weht diihwa? Ja, es weht diihwa! Un par to tu negribi mitetees ul manim šķēelet? Tu mani gribi? Ja . . . mani. Mašu, mašu družianu weht ušgaidi . . . Es jau tuhliā nahkšdu . . . Kam wairs naw diihwibas, tas tew peeder . . . Weht mašu družianu . . . man jaatmin, kur diihwiba palikufe. (Kā ušklaušidamās.) Wīs tik klufs . . . un aukšs. Mironi man wisapkahrt, mironi! Zik nešehdšigi kaiši tee rešgošas šchal šilganajā gaismā! Man jagaida, lihdi šchi aplamā gaisma nodšeešt. Mehnešis eekrišs tawā dielmē, tu šatganā azs, un nodšišs. Tad buhs glušchi tumšās, un tumšā es atmiņešdu ūwau mišklu . . . ūwau mišklu. (Drebedama notupjās pee preedes šumbura, šikal tumsā. Mehnešis aš mahkoneem ašlēšpees.

Laimons (šautidamees kahpj ul klišti un atrod Margreeta) Zik labi, ka nu es ūhs tomehr atrodu! Es tā biju nobiješs. Zelašes nu augšchā! (Šib wīnā lihdišt peezešees, bet wīnā no ta atkratas, wīnāch luhdšiošdi) Nu zelašees! Te tik aukšti. ūhs šafaliat.

Margreeta. Es šafalichu.

Laimons. ūhs ešat šlima, ūms jaklaufa. ūhs nedrihkštat tihšdu prahtu nobelgšees.

Margreeta. Ne, es weht nešmu beigta. Ne, ne. Kad es buhšdu beigta, tad man wairs nebuhs aukšti. Nahwē naw aukšti. Diihwē beš diihwibas gan, gan . . .

Laimons. Nerunāsim par nahwi. Ešim prom, ešim diihwibā!

Margreeta. Diihwibā?! Waj tad ūhs šinat, kur ir diihwiba?

Laimons. Ešim! Es ešmu ūms škrehtjis pakat un ūhs atradis, lai ar ūms par diihwibu runatu.

Margreeta. ūhs ar manim?! Mana diihwiba bij te. Ko ūhs par to šinat!

Laimons. Bet es tātšdu ešmu šinājis, Margreeta, tāpat kā ūhs!

Margreeta. ūhs melojat. Kas reiš jutis šewl to diihwibu, kas te bij, tas to nekad newar ašimrišt. Un tadeht man te weht jaka-wejās, jo man ir jaatmin, kur, kur šchi diihwiba wareja palikt . . .

Laimons. Mehš ešam nelaimigi. Luhkofim weens ošram lihdišt!

Margreeta. Es nešmu nelaimiga. Un ja ūhs ešat nelaimigs, tad ešat un raudat. Kas man gar ūms dāšat! Tikai šchi miškla, šchi miškla man jaatmin. (Laimons nolaišees ul zeleem un luhko wīnās roku šatwerf. Wīnā to tam štrauj.) Ešat. Es ūhs eeništū tāpat kā wīus zitus. Neweens neka nelin ne par diihwibu, ne par nahwi! (Ešmeedamees.) Nahkai šturp,

kad deena auhs, tad efers Jums raudlīees pretim rahms un labs kà paehtis lops. Warbuht Juhs tad nojaušiat ūho to par nahwi, par dīhwibu.

Laimons (ar waru to ušrauj ūstāwus). Tà nerunajat! Raugat aprimt! Ušklaufat mani un domajat prahtigi!

Margreeta. Ak, Jums ūdīkeet, es runaju aplam. Jums par manu ūlimibu ir ūstāhtis. Ja, es ešmu ūlima, bet aplam es nekad nerunaju. Kad ūlimiba manu galwu ūšnaudi, tad dwehtiele runà ūawu neleekufoto walodu un neko aplamu. Bet nu ūmagums manà galwà gait. Nu es ešmu nogurufe. ūaujāt man meera. Ejat prom.

Laimons. Nedienat mani prom. ūaujāt man te gaidit.

Margreeta. Ko tad Juhs gribat te ūagaidit?

Laimons. Juhs, Juhs pačtu.

Margreeta. Mani? Juhs? Ne (rahda uš ešeru). Šūhs gan manī gaida un ūgaidis ari. Un ļaujāt jel man weenai buht, lihdī mans laiks peenahzis. Weenai uš manas klints.

Laimons. Šū ir ari mana klints. Naw deenas, kad es nebuhtu ūšurpu nahzis.

Margreeta. Ak Juhs! Juhs te nahzat kopà ar wiāu! Šurpu ar wiāu!

Laimons. Es nahzu weens pats.

Margreeta. ūk, tad to Juhs tomehr needrošchinajatees!

Laimons. Es to negribeju. Te bij mana ūwehtniza, mans Deewa nams.

Margreeta (šobodama). Ir ļau gan laikam brihnumūkaliti — ūawu ūwehtumu, ūawu Deewu tā kauš kur aprakt un tad ušzelt ūwehtnizu, un tajà kawetees ašarainām azim, newarigām juhtām.

Laimons. Ak, nerunajat ar mani tik nizinošči un zeetširdigi. Es ešmu nahzis Juhs ūaprakt.

Margreeta. Juhs man ešat ūweščis, kà Juhs gribat manī ūaprakt? Šarp ūwešču ūaušču dwehtielem wiāo ūumčī plihwuri, tās weena otru neredī un nešaprot. Ejat.

Laimons. Nedienat mani prom. Nahkat man lihdī.

Margreeta. Man ļaet ūaws zelič. Jel ūaprotat manī.

Laimons. Remat mani lihdī uš ūawa zela.

Margreeta. Tas ir plats zelič. Pa to ešot man Juhs sem rokas naw ļanem. Bet ūho zelu eet tikai tee, kas wairs nelin, kur dīhwiba.

Laimons. Mehš abi kopà, mehš atkal atradišim ūho dīhwibu. (Ar telegramas wahrdeem.) «Migla išklihdufe. Šaule lez.»

Margreeta. Ja gribat, ūmešatees par manim, bet ešat jel reiš ūawu zelu, uš ūawu dīhwibu.

Laimons. Mana dīhwiba ir eekiči Jums. Juhtu zelu es gribu eet. Man wairs naw ūawa zela.

Margreeta. Kur nu Juhs tik peepēšči no wiāa noklihdat? Zik ūen, kad es Juhs redieju droiču ūoli ešam ūawu zelu pahri wiām bijuštām. Tik droiču ūoli, ar kahdu tikai pahri ūen alimirštām kapu weetām drihkšt kahpt.

Laimons. Naw kapu weetās. Bijuštāis naw miris. Tagad,

kur nu man ihlīti buhtu jaeet pahri par to, manas azis ir atwehrufchās, un es redīu, un es juhtu, — nekas naw miris.

Margreeta. Tikai mans ehrglis, — waj Juhs saprotat mans ehrglis. Semē eerakufchī jau nu Juhs wīku neefat, bet libahufchī un fawā istabā pee ūchāores ukahufchī.

Laimons. Waj es to neeimu talīni tadeht darijīs, ka ta tiziba, kas Juhs ūturp atweda, ari mani wehl dīhwoja?

Margreeta. Ak, nerunajat jel Juhs par manu tizibu! Ta ir moziba. Jel ejat!

Laimons. Kurp lai es nu eju?! Wīfu ūwu muhtū es eīmu lgojees, un meklejīs, un klīhdīs. Sawu zetu meklejīs, kas mani iwestu nebeidīamā gāimā. Gāimā bei tumsās. Jau ūgurīs un ūmīlīs es Juhs ūtiku. Wīks es atdīhwojos. Es jutu, es līnaju, ar Jums es ūcho zetu atradīchū, ar Jums išeēchū ūwā zeretā gāimā. Bet Juhs ūludat miglā, ūludat bei wehlīs. Man ūchīta — Juhs eiat tikai mans ūpnīs, mans wīūskailtakais ūpnīs, dīlā pusnakts ūtundā iūūpnots. Kā ūpni es Juhs eeīsehdu ūwōs ūpnots un, azis aīwehīs, ūkahpu ūl plata, zeeti nomīhta ikdeenības zeta. Ko lai es zītu buhtu darijīs?! Meklet es wārs newareju, jo es jau bīju atradis, kaut ari tikai ūpni. Es nu tīzeju, ka tas ir tas wīūūgīūtakais, kas ween zīlwekam ir atrodams. Un tā es ūtaigaju lehnū, gurdu ūlī ar ikdeenīchīkeem preekeem un ikdeenīchīkām behdām. Te nahza līra: ūaule lez. Wīra nahza kā wehtra, kas kokus gahīch un wīū ūatrenejuūcho noahrda. Mans ūpehks bīj pamīris, jo ūcho plato zetu ūtaigajot wīnīch man ne reīses nebīj bījīs wajadīgs. Un es ūakrītū gar lēmī, neīpehkā es guleju pee lēmes. Bet tad mana dwehīsele līdīrda: behrns ūtahīta par wīras ūpni. Bet behrns ūaka, tas neefot ūpnīs, ta eīfot pate dīhwe. Ta eīfot dīhwe, un kas ūchīj dīhweī tīz, to ta nes līhdī ūauleī! Mana dwehīsele pamodas kā no meega. Manas azis atwehīrās. Kas bīj miglāins, tas noūkaidrojas. Nu manas azis apūchīlbuūchās nezereū ūpochājā gāimā. Juhtū dwehīseles gāimā. Juhtū dwehīseles, kas grib ūpnoto dīhwof, — kas nīzīna plato zetu, kas pate ūew zetu līn. No ūawa platā zeta es nu eīmu noūehzīs. Es eīmu atnahzīs pee Jums, ūche ūl muhtū klīnts. Nu es eīmu wīū teīzīs. Nu Juhs mani buhtat ūpratuūchī. Un nu ūaujāt man te ūalīkt. Sāidīūim atkal ūaules lehkīchānu. Schoreīf mehīs wīra ūagāidīūim.

Margreeta. Ne, es neeimu ūpratuūe... Kā lai es ūprotu tahdu Juhtū walodu... tahdu walodu, kur Juhs neīen man bījāt tīk ūwehīs.

Laimons (arween neatūaidīgaki). Es Jums neeīmu ūwehīs. Es ru-naju tahdu ūpchū walodu, kā toreīf — wīnā weenīgā nakstī. Toreīf, ūl ūchīs ūpchās klīnts. Weena weenīga tumīchā nakstī! Waj ne, — weena weenīga? Bet wīra ir iīchīkīhrufe dīwu zīlweku līkterūs. Wīras burwībā gādī aīūritejuūchī. Es neka neeīmu aīmīrītīs. Es bīju tikai aīmīdīlīs un ūpnotoju. Jel neduīmojat aīmīguūchām, ūpnotojām. Kad ūaule lez, wīnīch atwer azīs. Neka wīnīch naw aīmīrītīs no ta, ko nakstīs wīnam ūlījuūe. Tīzat man, tīzat man... kā toreīf.

Margreeta (domās). Toreīf... toreīf ūwaīgīnes krita ūl Juhtū galwas karīfām ūchwīhtrām, — tad man bīj jatīz.

Laimons. Ja, ūwaīgīnes. Zīlweku gāīchās zerības, kas neaī-

ineedlamâ tahlumâ pee debesim spihgufo. Bet foreil tàs laidas uf semî gaischteem pawedeeneem. Un zeriba isauga fizibâ. Tiziba! peeder wiis, un fiziba aliween wed lihdi zefa galam. Eesim Juhfu un zaur Jums nu ari manas fizibas zelu. Eesim! (Saida uf wiias atbildi. Wira neka nefaka, glufchi saws domâs eegrimufe, tad wiischi turpina.) Waj Juchs linat, kâ Juchs fchurpu atnahzat uf fchils klints . . . foreil? Juhfa ehrglens Juchs fchurpu atweda, Juhfu ehrglens, kas pirmo reil sawus spahrnus mehginaja brihwibâ. Pee manim wiischi Juchs atweda – Juchs manu sendeenu gaischiako fapni. Te mehs gulejam uf fchils klints, uf fchils fuhnas, melfchâ, tumfâ. Bet zik muhfôs bij gaischi! Juhfu azis leesmoja zaur tumfu. Es raudifjos lihdi Juhfu dwehfeles diifumeem – zaur Juhfu leesmojofchâm azim. Tad muhfû rokas meklejâs un atradâs . . . Mara!

Margreeta (kluu). Laimoni!

Laimons. Mara!

Margreeta (stiprak). Laimoni! (Kluufums. Wira kâ meklelama to taufta.) Waj tu tas efi? Waj tu tas teefcham efi? Mans Laimons? Tad manai fiziba! naw jamirit? Tad tu neeli beidlis mani mihlet?

Laimons. Tu efi mana ikaitakâ dieefma, mans faulainakais fapnis. Kâ lai es buhtu beidlis Tewi mihlet.

Margreeta. Un tad es tomehr esmu atminejufe, kur mana diihwiba. Diihwe diihwibâ, Laimon!

Laimons (to apkampdams). Mara! Waj diihwiba war libeigtees? Tikai reifem ta ailwer azis, peemeeg, un tu faki: naw diihwibas.

Margreeta. Ko man lihdi diihwiba ar ailwehrtâm azim! . . . Nu es Tewi atkal palihitu, nu Tawas azis atkal tik fofchâs . . .

Laimons. Un tawas luhpas kwehlo, tàm wajag buht karitâm. (Skuhpiâ wiau.)

Margreeta. Tawi fkuhpiâ deg manas firds diifumôs. Kâ to-reil . . . Un nedlihwais ftingums galit il maneem lozekleem. Atkal pamofas melfchâ burwigâ diihwiba. Naw nahwes! Ir tikai diihwiba.

Laimons. Muhfu dwehfeles deg gaischâ, karitâ teekimâ diihwot. No mafajâm diirkitelêm, ko iwaigines tai nakli muhfû dwehfeles eefehja, nu wehtra ufpuhtufe leesas leesmas.

Margreeta. Wehtra – muhfû draugs! Wehtrâ mehs flehdfam sawu jauno deribu! Wehtrâ mehs zeffimees un fneegfimees pehz sawas diihwes faules!

Laimons. Uf tawas fizibas spahrneem, Mara.

Margreeta. Mana zeriba mita debefis, nu mana fiziba tàs eeguufufe!

Laimons. Tawa fiziba, Mara, gaischâs, kad kaingalu ledus kuhit. Un nopofa wiischi wifu, kas wahrgâm fâknem pee lemes peekehrees. Seme fuhkdama peefuhzâs fihro, fpehz'go uhdenû. Semes diihilas breeft. Diihwibas fula wiischi wifnot wifno. Seme lin: nu diims jauna diihwiba, – ar fpehzigâm fâknem, un galofnes fneegfees debefis.

Margreeta. Ja, debefis.

Laimons. Atdiimufe mihlefitiba ir stipraka par nahwi!

Margreeta. Tawâ nebedlamâ gaimâ wira muhs wedis, Laimoni!

Laimons. Tad mehs diihwofim sawus ikaituma faprus!

Margreeta. Mehs diihwofim sawus faprus!

(Preekchikars.)

Zeturtais zehleens.

Ta pate klints. Hult peleka deena. Margreeta ar Laimoni, zeefti weens pee otra peektahwufdees, lakatā fatinufdees, fehčh ul zelma. Laimons galwu atflehjis pee Margreetas kruhtim.

Margreeta. Laimon! Pamoftees!

Laimons. Es neefmu aifmidfis.

Margreeta. Ko tad tu dari?

Laimons. Es šapņoju.

Margreeta. Kam tew šapņot, — šaule lez!

Laimons. Waj wina jau ušlehkufe?

Margreeta. Ne, bet nupat, nupat winai wajag zeltees tur pee winas debeis malas.

Laimons. Tikai tad es atwehrichu azis, kad wina jau mirdišs pee debefim. Tumša šolija tik daudi gaismas!

Margreeta. Kā tu gribi šauli gaidit aifwehrtām azim? Tawām azim buhs to gribet. Un tad tai ir janahk.

Laimons (galwu pazehlis). Debeis tik peleka. Un gaisčas ūchwihtras debeis malā es neredšu.

Margreeta. Ja, melni mahkoni aifgulufdees šaulei preekichā. Bet šaule tomehr zelsees un šaweem karštajeem štareem škaldis un klifdinās peleko krehifu. Un lees šawu gaismu pahr mums. Tāpat kā muhiu mihleštiba.

Laimons. Kā mana Mara.

Margreeta. Waj nu tu mani juhti glufchi kā šawu Maru?

Laimons. Ta jau tu man weenmehr efi bijufe.

Margreeta. Ne, ne. Torei ne. Waj tad tu man buhtu warejis šaut aifeet atpakat ul manu mahju. Ja tu mani buhtu glufchi kā šawu jutis? Bet tā tu pats mani aifwadiji lihdi manai mahjai, — pehz tahdas nakts!

Laimons. Rihšam aifšot šazehlas tik beefa migla. Es biju šaudejis šawu škaidro škatu.

Margreeta. Tā mehš ūchehlojamees par šawu likteni, kur wadžeja tikai tizibas, tikai tizibas.

Laimons (kā pa šokam). Taws ehrglis jau bij wehl tik mals ...

Margreeta. Un tomehr tu wina nošahwi.

Laimons. Winichi tik nešauki eekehrzās. Es to par wahrunu notureju.

Margreeta. Šilbraukufe, es aifween tā zereju wišā pateefibā, tu wina wehlak buhš atradis tur purwā un iifdieedējis, un, tewis kopts, winichi teefštam buhs leels ūšaudis — mans ehrglens, kas mani pee tewim aifweda. Bet tahds nu reiš ir bijis wina liktens.

Laimons. Škis atgadijums!

Margreeta. Waj tas naw tas pats? Waj katra matina galā nekarajas muhiu liktenis?!

Laimons. Neškumšti nu par tahdeem neekeem! Tawa ehrgla dwehele ir muhišs diihwa un leela. Un naw ūchahweena, kas to waretu kert.

Margreeta. Tomehr . . . tomehr . . . Wiau wakarū tu ſchahwi uī manu dwehfeli. Tas nebij atgadijeens. Waj tas bij liktens?!

Laimons. Bet, Mara, — ſchis ſchahweens jau gairā iſſkrehja.

Margreeta. Ei, ne. Wiaſch trahpija ſawu mehrki. Un atwehrās dliſa degofdia bruſze.

Laimons. Waj ſchī nakts naw tawu bruſzi ſadſeedejuſe, Mara? Waj zitadi mehſ buhtu ſpehjuſchi ſik brihwā lihgſmā zeltees?

Margreeta. Drudſt nejuht bruſzi ſahpam. Bet weend nakſi dliſa bruſze newar aiſdliht. Wiau wajag kopt deenu no deenas. Wiau wajag ſlazinat dieedinoſcheem uhdeneem.

Laimons. Jel rem manas firds aiſinis!

Margreeta. Ne, — kà tad dlihwiba muhtōs warēs kuhſat, ja tu atdoſi ſawas firds aiſinis.

Laimons. Rem, ko gribi, bet tawai tizibai buhs aſpirgt biſjuſchā ſpehkā.

Margreeta. Sawu ſpehku tauſi muhtu dlihwel. Zitadi nakſ atkal netiziba. Neſpehks diemdē netizibu. Un mana bruſze ſadihs, ja ſik ween es tewi arween redſeſchū leelu un ſtipru un neaiſikarami zeetu muhtu miſleſtibā.

Laimons. Stipru? — ſtiprs es nekad neeſmu biſis. Bet tawa miſleſtiba ſpeh j manī wiſu radit.

Margreeta. Er to nepeeteek. Bet es tewi mahziſchū kà zilweka ſpehks aug. No otra zilweka nelaimes, no otra aſarām muhtu ſpehks aug un breiſt. Naidis baro wina ſaknes, lihdī tas teek ſtiprs, ka bei maſakām ſchaubām ſpeh j wiſu pee ſemes ſpeeiſt, kas ween tam grib leegt dlihwof dlihwi pehz paſchia eegribas.

Laimons. Tu to ſaki ſik ſaunu baſſi, Mara.

Margreeta. Ja, mana baſis ir ſauna, bet weſt ſaunaks ir ſaſganais ſkats. (Sahk ſawā rund uſtrauktees.) Saſganais ſkats ir ſchauſmigs! Nu ſchis noſahdetās ſchaubas wiau atkal manī pamodinajuſchias. Es atkal rediū wiau ſmihnam.

Laimons. Nerunaſim par ſchauſmigo. Nahz, glaudees tuwu pee manim klaht. Slehp ſawas baſiſu platās azis pee manām kruhtim. Es tās gribu ſargat no ſchauſmigā, es tās gribu ſkuhpſit, — tad liſputēs wiſi ſchauſimu teſili.

Margreeta. Ne, neſkuhpſiti manis tagad. Sem ſaſgano azu ſkata pluhit pahr manām meeſām wiſa biſjuſchā nejaukās, netihrās atmiņas. Tadeht tagad neſkuhpſiti. Tew buhs linat: naw neweenas weetiņas uī manas meeſas, kas nebuhtu deguſe nemihleta wiſra ſkuhpſiſu kaund. Wezas wihtuſchias luhpas ir ſchlebinajuſchias ap manām meeſām!

Laimons. Es gribu tawu dwehfeli ſkuhpſitā juſt. Tawa dwehfeli ir tihra un neaiſikahrta.

Margreeta. Ak ja, mana dwehfeli! Kahdas mokas ta naw iizeetufēs no tās nakts preekſchī trim gadeem. Lihdī tam es par ſawu dwehfeli neka nebiju linajuſe. Es aiſween dariju to, kas man ſchikſa eſam tas prahtigakais. Bet tai nakſi tawi ſkuhpſiti pamodinaja manu dwehfeli. Un pamoduſēs wina aplinajās wiſa ta nejaukuma, kahdā es dlihwoju. Es domaju, man ſchais zeeſchanās buhs ſanobeidſas. Bet, — tawi ſkuhpſiti ne ſikal bij dwehfeli pamodinajuſchū, wiai to bij ari ſlazina-

jušči brihnumdaritaja awota uhdeneem, un tadeht es nenomiru. Es dšihwoju, un mana miħlestiba mani mahzeja niħit. Un mana naida buktas bij škaudras un nahwigas. Wiram bija jamirit, jo zitadi es no wina newareju atkratitees. Wiram bija jamirit, jo es to tā gribeju ar katru šawu domu, ar katru ašins pukšteenu . . .

L a i m o n s. Mara, apmeerinees. Neštahši. Tas wišs ir bijšs.

Margreeta. Ne, tew buhs wifu šinat. Ir par zihau, ir par ušwaru. Kad nu wišči bija miris, un wina meekās wairs nebij dšihwibas, tad tomehr wina azis bija wehl plati atwehrtas. Wehl wiru šašganais škats nedieššiamās šlahpēs twihka pehz manis. Wišči nebeidšia šmihnet par manu fizibu, wina šmihns mani wajjaja ir deenu, ir nakti. Daudš femes šabehra pahr wiru, bet šašgano škatu ir ftee newareja aprakt. Šk no štuhra wišči man šchkeeseja prešim. Šihši reiš weenā moku pilnā nakti es dširdeju šaimiši klufu man šakam: Mamm, neškumiši un teez wešela. Šo, kà tad egrlis tewi tahdu šlimu warēs šiħš debekim aišnešt.» Mans egrlis! Toreiš šchee wahrđi mani išeħla il wahšprahtibas nakts šeno zeribu gašimā. Es zehlos weegla, brihwa un štipra. Manas mokas bij manas meekas šihras mašgašuchias, un tā es nahzu pee tewim. (Eešihģit wina rokās štiprā uštraukumā.)

L a i m o n s. Zik tu gan eši nelaimiga bijuše, mana Mara!

Margreeta (ar nogurumu). Ne nu glušči nelaimiga. Nešaimē naw neka, bet man jau bij mana fiziba. Ta nerima man aušs šchukštet: šaulei wajag nahkt, un ta nahks. Šch fiziba bija gašs, kuru es elpoju un wišns, kurā es reibu. Katra mana dšihššina breeda nahkotnes gaidā.

L a i m o n s. Nu mehs šcho nahkotni ešam šagaidi jušči. Šchonakt mehs šawu šaimi ešam škatijuchi waigu waigā.

Margreeta. Kaut šik nu wehl šem winas šišā šmaida iškufu tas ledus kamols manā galwā. Šk, kà wišči mani špeešči, kad šašganais škats pamoštas!

L a i m o n s. Kad mehs glušči išešim šaules gašimā, gan tad wišči šlnhks kà nebijšs.

Margreeta. Ša. Zitadi jau tu mani newareši miħtot — tahdu puštraku.

L a i m o n s. Nerunā par šawu šlimibu. Waj tad tu eši neprahtiga! Štipra tu eši. Un man šik miħta. Tikdaudi tu eši zeetufe! Es juhtos tew šiħššas šik mašs.

Margreeta. Nu peenahkufe tawa reše. Tawa reše nokaut. Zaur otra nahwi paššiam dšihwot.

L a i m o n s. Es eešču tawu zetu, Mara. Man nereibs, jo tu eši mana špošchā zeta šwaigšne.

Margreeta. Maš mani šagad špošchuma. Šmagās atmišās ga wifes nošahpušchias. Nogurufe, bet špehka guš tawa Mara tew klehpi. Wehtra nošahjuše. Wišs šik bahšs. Wišwairak man baiš no rahma laika. Wišmagak klufumā.

L a i m o n s. Šawās rokās es tewi pahrnešičču pahri pahr klufumu, mana miħšā, miħšā! Es škuhpišičču tewi, un tu nekad nejušiši rahmo laiku.

Margreeta (peešeldamās). Ša, šaimon. Nešauš man šagurt. Šk, zik ilgi mums jagaida uš šaules šehkšchanu! Bet redš, — man tā leekas, — tur mahkoni baiš un juhk. Kurp tu škatees? Škatees uš šcho pušiš!

Laimons (melchā luhkodamees). Bet tur ii tumšas nahk Eewa.

Margreeta (sātruhkdāmās). Eewa nahk! Un saule wehl naw uf-lehkufe! Waj ta naw šauna lihme?! Comehr ne, — taišni pirms šaules lehkdānas bij Eewai janahk. Kad tu ar wišu bijušcho buhši fizis galā, tad šaule lehks, un Eewa ašees atpakā šawā tumšā! (Špkampj wišu.) Un nu ej, Laimon. Es palikidhu te. Es gribu no ščejeenes redset kà tu augši. Neščešlibā augši leelaks un leelaks.

Laimons (ikušpīta wišas roku). Zaur šawu fizibu, Mara. (Kahpj no klints lešā uu eet dāščus šofus Eewai pretim, kas ii melchā nahk.)

Eewa. Waj nu es tewi te beidiot atronu, Laimon? Tik ilgi es tewi meklešu. Kur tu biji wišu garo nakti?

Laimons. Te, melchā.

Eewa. Es tik šoti tewis gaidiju, Laimon. Mums jau weenam ar ofru wehl šarunā.

Laimons. Ēa, tas mums šadara.

Eewa. Ešim uf mahju. Man šalšit.

Margreeta (nometufēs klints šihpumā, lai waretu šarunu šadišdet). Neej, Laimon, ar wišu uf mahju.

Eewa (šaraušas. Peekeras pee Laimona). Ešim! Ešim!

Laimons (uf Margreetu). Es atkal atnahkidhu atpakā pee tewis, Mara.

Margreeta. To es šinu. Bet tu dširdeji: es gribu redset Tewi augam. Pate šawām azim un šdai weetā.

Eewa. Ešim. Drudlis mani krata. Zauru nakti melns putns mani šita šaweem špahrneem. Behrns raudaja un raudaja, un neweens nelinaja kà wišam šihdšet. Tu nepahrnahzi, un es gušuju weenu šaiku bei šamanas. Muššu behrns ir šoti šilims. Ešim, paluhkofimees azis šawam behrnam, ... kamehr tas wehl dšihws.

Margreeta (Eewai runašot, no klints nokahpuše). Šušu behrns? Šums ir behrns? — tas newar buht. Warbuht, lelle, nedšihwa lelle!

Eewa. Mums ir dšihws behrns.

Margreeta. Nu, tad wišam ir šamiršit, Laimon, es eēšču redset kà wišas behrns miršit.

Laimons. Šikal tu eši tik uštraukta. Šel šawaldees. Ešim wiši uf mahju.

Margreeta. Ne. Tu paleez te. Es gribu tew to šiau atnešt, ka wišas behrns ir miris.

Eewa (keras iššamifumā ap Laimoni). Laimon, nelauj tai eet, nelauj. Wiša noščaugs muššu behrnu.

Laimons. Kas par blehnam!

Margreeta (prom ešot). Ko es no lešta lai ščraudšu?! Laimon, šini: mans ikateens redi wišu, ko tu dari, ko nedari.

Laimons. Taws ikateens ir mana wadoščā šwaigine, Mara.

Margreeta (ešot gawilē). Heia! Drihši es atkal atnahkidhu! (pašuhd).

Eewa (grib išelgtees tai pakā, bet nešpehkā atšejas pee tuwakā koka). Es nešpehju tai pakā išelgtees. Kahjas man nekšauša. Wiša noščaugs muššu behrnu, Laimon.

Laimons. Šel nerunā tik aplam.

Eewa. Es tew netzu. Tu esi wīnas ikateena warā. Wīnas launā neprahta warā.

Laimons. Tā nerundā, Eewa. Margreeta naw neprahtīga. Tas tā leekas, tapehz ka wīna wairak kā wīfi ziti lin, ko wīna grib.

Eewa. Dīhwus behrnus wīna grib šnaugt. Tas ir trakuma wisleelakais preeks.

Laimons. Kas wīnai dafas gar tawu behrnu. Wīna nem tikai to, kas tai peeder.

Eewa. Kas tad wīnai peeder, Laimon?

Laimons. Wīfs, kas te meščā, ir wīnas warā.

Eewa (luhgdamās). Tad eefim ahrpus wīnas waras robeščam, Laimon.

Laimons. Es mihlu wīnas waru.

Eewa. Laimon, tu wīru ailmirīfi, — ja tu nahkfi man lihdi uī muhlu mahju, pee muhlu behrna.

Laimons. Kā man ar tewim eet, kad es wīnai peederu?

Eewa. Man tu peederi, jo man tu esi ņawu behrnu dewis. (Strauji to apkampdama). Laimon, es dīemdeju tawu behrnu, es efmū tawās rokās gulejuše, tu mani esi ikuhpiījis... Rundā, ņaki — tas wīfs tikai ņauns, ņauns ņapnis... mani tu mihlo, mani?

Laimons (ņaudīochi no wīnas atraidīdamees). Es tewi nemihlu, Eewa.

Eewa (grihtodamās atkal atleenas pret koku. Klufums. Tikko diirdami). Waj mihleštiba war miri?

Laimons. Es tewis nemihlu taiņni tadeht, ka ihlītā mihleštiba nekad nebeidīas, nekad nemirīf.

Eewa. Ihlītā mihleštiba? Un kad tu manus matus ik brihščā ikuhpiīji, kad tu mani dehweji ņawu mašo, mihlo Eewīru — tad ta nebīj mihleštiba? Kā tad — kā tad mans behrns ir peedīimis? Tik ņkailīs behrns?

Laimons. Šāis behrns ir manas mihleštibas ilgu behrns, Eewa. San ņkailīs, bet beš mihleštibas dīhwibas ņpehka.

Eewa. Waj tad ilgu behrnam naw teešibas dīhwot?

Laimons. Es zeru, taws behrns wehl ilgi dīhwos un uņaugs leels un ņkailīs. Bet es ņchal behrnā jau efmū miris, tāpat kā miruščas manī manas mihleštibas ilgas — ņchonakt, kur pee Margreetas firds es atradu mihleštibas peepildīščanos.

Eewa. Bet kadeht tawas ilgas meloja? Kadeht tās ņewi par mihleštibu ņauza?

Laimons. Tadeht ka ilgas ņewis nepaiihīt. Arween wīnas ņauzas ta wahrdā, ko tās mekle.

Eewa. Un ja wīnas mihleštibu mekleja, kadeht tad wīnas apmeerīnājumā nenomira pee manas firds? Mana firds zīfa neņin, kā tikai mihleštibu uī tewim.

Laimons. Tawa mihleštiba nebīj ta, ko es mekleju, jeb, pareiņak, ko es gribēju atkal atraif.

Eewa. Waj tad mihleštiba pehz ņugam ņchīkīrama? Es domaju, ta wīfōs un wīfur muhščīgi ta pate.

Laimons. Tā naw. Ir weena kā pawafara wehīma weegleem ņihda ņpahrnīneem. Wīnas rokās dwehīele kā taurenis ņaules gāiņmā

šduhpojas pahr seedošchām plawām. Augītu ta neneš un ņemu nešweešch. Un negaišam uinaškot peeplok pee ņemes un līniškst klufa nopuštā. Un ir zita, kas ar ehrgša spahrneem muhs zeš wisaugštakōš debēšchōš, ņn — gremde ari wisdištakōš beidibēchōš. Wīnas apkampeenōš dšhwiba štrauji pukst te gawilēs, te mokās.

E e w a. Waj nebuhtu labak, ja taws ehrglis tewi weenmehr špehtu noturet šawu debēšchu augštumōš?

L a i m o n s. Ko tas līn par debēšm, kas naw beidibēnā guļešis?

E e w a. Es redšu, — mums wairs nešaprastees! Es tewis wairs nepališhtu, waj ari nekad nešmu palinufe, — tik šwešchi un tahtš ikan man tawi wahrdi.

L a i m o n s. Tew taišniba, jo es wairs nešmu tas, kas es biju. Es ešmu atradis šawu špehku.

E e w a. Man šchkeet, tu mašdees. Tu tikai runā tā, kā tas ška-teens, kura warai tu nu ešš ņewi atdewis, to grib.

L a i m o n s. Zaur šchi škateena gribu es ešmu atdlimis. Wīnas mihleššiba rada mani wišuaugštako.

E e w a. Wišbeidšot nu es tewi luhtsu — šaki man, ko mana mihleššiba tew dewufe? Man to wajaga līnat, lai man buhtu kaut kas, kautšchu ari šalmištchi, pee ka šahpēs peeķertees. (Laimons zeēšchi klufu.) Kadēht tu nerunā? Kas melot grib, tas gudro tik ilgi.

L a i m o n s. Es nešinu, ko lai es tew šaku, Eewa.

E e w a. Pateēšibu. Nešaimigeem drihkst tikai pateēšibu teikt.

L a i m o n s. Nu tad mana klufešchana tew wīnu teikufe: es nešinu, ko es no tewim buhtu šaņehmis.

E e w a. To es nešizu. Tas newar buht. Šawā mihleššibā es pate wīša ņewi ešmu tew atdewufe. Manai buhtibai wajag tewi dšhwot. Un tew man ir šašaka, kā tu wīnu ņewi juhti, lai man nebuhtu kā nabagam beš mašes kumoša jašleet.

L a i m o n s. Es līnu, ka man tew pateēšiba šašaka, un tadeht es neka zita nešinu tew teikt, kā weenigi: es ņewi wairs nejuhtu neka no tewis, Eewa. Es juhtu tikai šawu leelo mihleššibu ul Margreetu, kuru nu es atkal atradis. Šo Margreeta man dašchās šfundās ir daudi wairak warejuše dot kā tu wišōš šchals garōš mehnešchōš. To es pehz šchš naktš tik škaidri redšu.

E e w a. Bet kur tad mana buhtiba palikufe? Es to gribetu atkal atrast, kur nu wīna tew šwešchi un newajadliga. Bet glušchi beš atbalšta es šahwu bešgala tukštumā. (Klufums. Lehtni kā preektch ņewis.) Kad pawašara wehšjāštchi biršē šchalzīs un apklušis, tad jaunee behriš wehšlak līn, — wehšjina škuhpšti un glahtš plauzešjuštchi wīnu špošcho šalumū, un ar šaweem škuhpšteem wīnch teem atdewis šawu dšhwibu... Bet par manu mihleššibu neweens neka negrib līnat. (Raud klufu.)

L a i m o n s. Eewa, neraudi. Šri nešaimē mums buhs buht šti-preem un škaišteem.

E e w a (zeēšchi wīnā raudšidamees). Tikai tas mums šchkeet ešam šti-prs un škaišts, ul ko mehš raugamees mihleššibas azim, Laimon. Bet, — lai nu tas paleek. Es jau tikai gribēju, lai tu man atdod manu dašu no bišjušchā.

L a i m o n s. Es wairs nešinu neka no bišjušchā.

Eewa. Tas ir lemi no tewis, ja tu negribi rediet bijuščas pateefibas.

Laimons. Preekiči atdīmuščia naw bijuščas pateefibas, ir ītkai tagadnes un nahkotnes pateefiba.

Eewa. Tagadnes pateefiba? Nahkotnes pateefiba? Bet ja tagadnes nejuht un nahkotnes naw? Saki, kur tad ir pateefiba? (Laimons zeeiči klufu).

Eewa. Tu to nesini? Waj ari tew netihk man to teikt? Jo tad wina ir weenigi bijuščajā. Un no bijuščā dwehfelei jādīhwo wīu muhšču. Un tadeht īdho pateefibu tai nedrihkt atnemt. Tas ir grehks, ja zilwekam wīu paņem. Uī sawu ehnu katram ir teefibas. (Klufu raud, pee koka aflehtufēs).

Margreeta (nahk ahtreem īofeem, no tahleenes lauz). Juhfu behrns ir miris!

Eewa (īaleeas). Mans behrns — miris?!

Margreeta (tuwu). Ja.

Eewa (īafimīt eekleegdamees.) Noščinaugts!

Margreeta. Es wīu atradu beī dīihwibas, krampl īafinguču. (Leek sawu roku uī Laimona pleza, kas īakehīris fīmīfōdho Eewu). Nu drihīī muhšču ehrglīs buhs wīnpus mahkoneem.

Eewa (apkeras zeeiči ap Laimona kaklu, dīfās fahpēs). Netizi! Netizi! Peeluhko, ka nu wīnīdī tewi neeemeī beīdībend!

Preekīdīkars.

Peektais zehleens.

Otra deena. Laimona Wihkola kabinetis. Pee dibens seenas aīkari, aīī teem gušam-īstaba, kur Eewa guī drudīl. Kabinetā paščā preekīdīā tehīdī Margreeta pee agrak mīnefās bīldes un puhtas īdīehīl rakīfu, kas lem bīldes. Eefkrej Andris ar pīnu kurwī īlīu puku.

Margreeta (wīkam durwīs werot). Waj tu tas eīī, Laimon?

Andris. Es tas eīmu, Andris.

Margreeta. Waj tu neeīī Laimoni redīeījs?

Andris. Mehīs wīīī bījam dahrīā. Mehīs pluhzam, luhk, īdīs pukēs (nober pukēs uī kahda galdīna). Kur tante Wentā?

Wentā (paščēīr aīkarus un īlnahk kabinetā). Luhko maīfeet klufak runat, Andri.

Andris (wed Wentu pee galdīna ar pukem). Tante Wentā, te es eīmu pukēs fabehrīs. Laimons fāzīja, laī tu tās pīnoī kronī preekīdī miruščā behrna. Laimīte wehl neīs wefelu klehpi. Un te man ari wehl daščas roles preekīdī Eewas.

Wentā (nofehīdīas pee galdā un fahk pīht pukēs kronī. Kaut ari wīwā fawā ahtreenē mehīgīna īlīfktees īfīkpat meerīga kā fenak, tomeht katrā wīaas wahrdā, katrā kuīfībā juhtams īnams eekīdīeījs nemeers). Waj tad bīja wehl kahda rofē dahrīā?

Andris. Ja, īdīs Laimons bīj wehl atradīs. Šdīs ir gluīdī baltas, un tadeht mehīs tās wakar mehneīdīgāīmā nebījam eeraudījuīdī. Šdīs nu gan ir tās wīfupēhdejās. Bet paluhko, zīk tām wehl

spīrgta smarģša. Nu tik man wehl jaluhko atrait kahds trauks, kur tās eelikt. (Pamana ul rakitāmgalda wakar wakard eeneito wahli. Pret Margreetu). Tante, ūwehčā tante, re, tawas farkandš roses no wakar wakara jau glučhi no-wihtučhās. Tai wahšē naw bijis uhdens. Waj man brihw šchis wihtučhās iimeit ahrā?

Margreeta (wifā nopeetnibā gar bildi darbodamees). Wihtučhās? Nu, protams. (Andris īsaem wihtučhās un eeleek ūwaigās.)

Wenta. Tik nu nealimirīti uhdeni.

Andris. Tuhliā eeleechu. (Eelej uhdeni no karafes wahšē.) Waj tu man atšauj šchis roses Eewai eeneit?

Wenta. Ja tu ej klusu foli. (Paule. Andris eegahjis un atkal īnahzīs.) Waj Eewa wehl aīmigūšē?

Andris. Ja, bet wina tik ahtri, ahtri elpo, un winaš waigi ītipri peetwiħkučhi. Waj winai ari buhs jamirīš tāpat kā winaš behrnam?

Wenta. To newar wehl īinat, Andri. Dīrdefim, ko ahrīš teiks.

Andris. Laimons ūskahpis wezā torņa galā un luhkojās, waj ahrīš nebrauz.

Margreeta. Kas luhkojas pehz ahrīta?

Andris. Brahlis Laimons. Bet nu es atkal īteigīchtos pee Laimites. Wehl jau mīlsum daudī sīlo puķīčhu dahrīā, un Laimons noteiza, lai mehš tās wīfās, wīfās šapluzam preekīčh behrna (īlīkrej ahrā).

Margreeta (nepazeetīgi). Un es tomehr newaru glučhi īfdiehit čhtos wahrdus. Man šawi wahrđi buhs jarkaita pahri par šcheem.

Wenta. Ko juhs tur īhīti darat?

Margreeta. Te lem šchis gleinas nepateesī wahrđi parakīfīti. Es nu to weetā gribu zitus pateesūs ūfrakīfīt. Bet es greeķu walodu wahji protu. Warbuht Juhs man warat līhdšet, Wenta. Rediat, tur tā bij rakīfītš: šaule nekad mums nelehks. Nu es gribu parakīfīt: šaule tomehr ūlīehkušē!

Wenta. Bet ja tik šchis teikums nebuhtu jauna nepateesība?

Margreeta. Kā Juhs to domajat?

Wenta (nīzīgi). Nu, glučhi weenkahrīčhi, nejuht jau šaules gaisa. Āukīfīti.

Margreeta. Šchāi mahjā gan laikam šaule nēmai newar eepīhdet. Nekad es wīnu neesmu īchte redšējūšē.

Wenta. Un tomehr, — wīšu wāšaru šaule bij šchāi mahjā. Tik reišē ar Juhs šawīlkušēes rudens padebečhi.

Margreeta. Drihī, drihī! mans eħrglis ītipreem špahrnū sītee-neem īklīhdinās wīšu mīglu, wīšu twanu. Un tad mehš noneesīm šawu šauli šchalpus katra mahkora.

Wenta. Kas ta jums arween par tahđu neprahģīgu runu — šaule, eħrglis!

Margreeta. Es runaju par šawu tizibu, Wenta. Mana tiziba tik ītipra, ka ta špehģ debesīs lemes wīrģ radīt.

Wenta. Tiziba. Protams, tiziba eepēhģ wīšu. Šo preekīčh mums pašaulē tikai tas ween ir, ko mehš redšam šawā m azim, un dwehieles dīihwē mehš tikai to waram šaredšet, kam mehš waram tizet. Bet ja Juhs nopeetnibā šakat, — es radičhu lemes wīrģ debesīs, — nu tad man šakā: ar tahđu tizibu reibinās tikai zilweki, kas prahtu pašwīfam pašaudejučhi.

neglelnos, bet dšhwos. Zaur manu tizibu. Un tizibas pahrbaudijumu wĩnĩch ir lšturejĩs, jo wĩnĩch ir ušwarejĩs bišufcho.

Wenta. Waj wĩnĩch teefcham jau ir ušwarejĩs?

Margreeta (pėenahk Wentai tuwu klaht). Wenta, es Juhs luhdiu, nekurat manu nemeeru leelaku nekà wĩnĩch jau ir tã kã tã. Ja, es afiħĩtos, manl naw droichã meera ichoriħt. Wišu rĩhtu es ešmu weena. Wišapkahrt šlĩmo elpa. Wišs klũs un rahms. Un tã es newaru diħwot. Un Juhs nu mani weħt fiħicham mokat šaweem naidigeem wahrdeem. Man atkal tã ir kã preekich gadeem, kad mani naidigas ehnas dienaja no kaktã kaktã, un es waj galwu buhtu pret seenu šatreekuše, lai tikã no wĩnãm atiwabinatos.

Wenta (no wĩnas nowehrdamees). Šawãm ehnam Juhs nekad neif-beħģiat.

Margreeta. Un tomeħr. Šaules gaimã luhd katra ehna.

Wenta. Tad Juhs maš ko šinat par šaules gaimu. Šaules gaimã katra ehna gan teek melnaka. Tik mehš wĩru nemanam, ja muħtu šoħt eet pret deenwideem, jo tad ta welkas mums nopakatus. Bet tikko Juħtu zefich pagreešifees pret seemešeem, tad Juhs redšefat, zik leela un melna ta Šums pa preekĩdu ees. Tik leela un melna, ka šaules gaima Juħtu azis iħdišĩs.

Margreeta. Šel šaprotat! Mehš abi ar šaimoni zefimees augĩtu, augĩtu pahr šemes dšhwibu un wĩnas ehnam. Augĩtu, šaules walšĩt, kur naw ehnu.

Wenta (ari uštrauzas un peezefas). Juhs nerimštat runat arween tãš paħdas bleħnas. Waj Juhs teefcham nelinat, ka naw dšhwẽ neka augĩtaka, neka šahlaka. Wišs, kas dšhwš, šašĩtĩs pee šemes, pee šchš apafãš šchwĩngĩtošchãš lodes, kurãi beħ mehrķa jariķo ap šauli: muħšchu muħšchõš šas pats zefich. Un šiħdi ar šcho lodi wiša muħšu dšħwe lokas tai paħdã nolãħdetã ellipsã linijã: te tuwak, te šahlak šaulei, beħ aĩšneegĩ neweens wĩru neaĩšneegš. Tik twĩħks, tik niħks, — šãpat kã muħtu šeme afšef un šašĩngĩt, šašĩngĩt un afšef. Un tã no gadušĩmšerã ul gadušĩmšeni.

Margreeta (gluħdi tuwu Wentai, uštraukĩt, beħ klũfu). Wenta, — juhs efat kã ta šeeweete, kuras azim kahds burwis weenã azumirkli atklãħģĩs wišu nahkotni un wišu pateefĩbu. Pehz tam wĩnas azis wãĩrs nebĩj dšħwibas, šãpat kã Juħšjãš, Wenta, kaušchu ari tãš nebĩj aklas. Šo wišs, kas nahza, kam wajadšefa nahki, — wišu wĩna šinaja, wĩnas behdas, wĩnus preekus wĩna tai weenã azumirkli bĩja pahrzeetufe. Nebĩj wãĩrs dšħwẽ preekich wĩnas dšħwibas nemeera. Un tã ari Juhs, Wenta, pahrak daudi šinat par nahkotni un par pateefĩbu. Ja, es to juhtu. (Šĩprã šiĩmĩšĩbã). Beħ mana nahkotne buhs zĩtada. Šo neweenam naw bĩšĩs šãħdas tizibas ul wĩru kã man. Un tadeħt Juhs par manu nahkotni newarat neka šinat, Wenta. (Klũfu.) Āri tadeħt newarat, ka Juhs manis nemĩħlat. (Wĩna weegli peeškaras pee Wentas rokas, teekimẽ peeglaufšees, glãħĩta alkdamã.) Par ko Juhs mani eenĩħĩtat?

Wenta. Kas man dasas gar zilwekeem ar šepkawu teekĩmem?!

Margreeta (klũfu). Manis deħt jau Šewai naw šamĩrit.

Wenta. Kã lai Šewa dšħwo, kad Juħtu trakã tiziba wĩnas miħšestĩbas dšħwi šãgrãhwufe! Šchi trakã tiziba, kas šãpnoĩo grib dšħwot.

Margreeta (faemdamées). Ja, es dihwoidu fapnoto. Bet mana tiziba Eewu nebuhtu aifkahrufe, ja juhs, tee ziti, buhtu wiru no meleem paiargajufchi. Un fewidiki Juhs, Wenta, kas fakatees jau pa gabalam paifhitam dihtwes melus.

Wenta (nofpeefi). Wina ar fawu firdi bij pahrak zeeidil peekeh-rufès dihtwes laimei. Un ja to grib fargat, tad ir jamelo.

Margreeta. Ja, bet no teem paicheem meleem tai beidlot tikpat janomirif.

Wenta. Ja. Es efmu bijufe par wahju. Man wina bij pahrak mihta. (Nogurufe faleek rokas klehpl, ari Margreeta nofehichas fawâ agrakâ weetâ. Klufums. Tad laukâ diirdamas Laimona un ahrita balifs. Pehz tam tee eenahk.)

Ahrifs (rokas berledams). Labdeen! Ko nu dara flimneeze?

Wenta. Man ichkeet, ta guf fawâ drudichainâ meegâ.

Ahrifs. Faapildas malleet. Laukâ aukiti. Schogad teema buhs agri klaht.

Margreeta (pa to starpu atkal fawu lihdifwaru atguwufe). Hi, ne. Wehl teemai ilgi jagaida, Wehl jau mehs nezik neefam peedihwojufchi faulaino rudens deenu. Waj ne, — tàs tàs wifufkailtakàs wifâ gadâ?

Ahrifs. Tâ gan. Tik man nefihk ichi nahwes elpa un weegla puwuma smaka, kas tomehr ik uf fofa juhtamas.

Wenta. Un es neka lihdliga neefmu jutufe. Es tahdâ ikailtâ rudens deenâ juhtu fikai, ka wif tas peepildijeas, ko pawafars folijis.

Ahrifs (jautri). Nu tad jau taiini man, kundie, taiiniba. Fo ik-katra peepildichanàs ir ihfenibâ — nahwe. Reifè ar peepildichanos eeftahjas gals... Ja, teema naw iibehgama.

Margreeta. Juhs efat filofofs. Bet lihdî teemai wehl tahtu. San wehtra atkal nofkaidros debeifis.

Ahrifs. Buhtu jau jauki. Tikai wehjid nu pawifam noftahjeas. Eeftahjeas glufchi rahms laiks, un tad jagaida fals. — Ja... bet nu jau ari manas rokas buhs apfilufchas. Un nu eefim raudit flimo. (Elleet ar Wentu aif aikareem. Laimons grib teem fekot.)

Margreeta. Laimon! Panahz ichurp! (Wiafch peeeet. Wina rahda uf gleinu un jauno parakitu.) Redi, ko es efmu paifrahdajufe.

Laimons (ikaildamées). Buhtu bijis ikailtak, ja tu gar tahdâm blehâm nedarbotos, lihdî te mahjâs teek filtak un gaischak. (Eeeet pee flimneezeas.)

Margreeta (noleek prom fawus lihmutus. Nemeera plina, platâm azim). Lihdî teek gaischak un filtak?!

Ahrifs (atwelk aikarus waid. Dibend redi gultu, kurâ Eewa atwehritâm azim guf. Laimons un Wenta itahw katrs fawâ gultas pufè. Ahrifs jokodams uf Margreetu). Neneemat par faunu, zeenjamâ kundie, bet Fums ari buhs malleet matif flimneeku iftabas gaisu. Un flimneezei mehs tahdejadi pagahdafim fpirg-taku elpu.

Laimons (uf ahritu). Eewa atwehrufe azis! (Ahrifs peeeet pee Eewas un faem wiaas roku, pulfa fteenus ikaildams.)

Eewa (drudicha mullumâ). Ak, nu Juhs beidlot atnahkuichi, mahzi-taja kungs. Man preeks, ka Juhs neefat peemirufichi manu luhgumu. Bet nu par wehtu... ja... malleet par wehtu. Nu mans behrns ir nomiris... Wiafch guf tur wina iftabâ un kriitamâ klefite tam mugurâ.

Un nu mums vajag behres rihkot . . . (Peezelas malleet.) Waj Fuhs man negribetu lihdiēt wīru apglabat . . . smiltis eerakt . . . daudi smilichu wīru fabehrt . . . daudi smilichu ul manu behrnu un (stipri) ul manu sirdi . . . (klusak) ulmetilim smuku kapa kalnīru. Un ul kapa kalnīra es ulstahdiichu krustu . . . Kruftu! Mans Deews! Bet ko lai es ul ichi krusta rakitu? . . . Manam behrnam jau naw wahrda . . . naw wahrda! . . . Ulklaufat, mahzitaj', warbuht, mehs wīru wehl waram nokrustit, — lai ari wīnch miris . . . lai . . . Bet kā — kā mehs wīru faukim . . . Kā faukim? . . . Ne, ne, par Laimoni ne . . . Laimons mums ir ūwechis . . . Waj linat, faukim wīru par bijučho . . . Bijučhais . . . Neparafis wahrds: bet ko lai dara, kad mums zita naw. Un tad jau najai dīihwibai naw gar wīru wairs nekahdas dasas . . . Tad mehs wīru aprokam un ul krusta ufrakitam: bijučhais. Bijis un aprakts! (eekriht atpakat ūplwenōs. Laimons noūlihdiis ul zelem un nolizis ūwu galwu ul gultas malas. Ehrts eedewis Eewal apmeerinoichas ūhles, wīra malleet nahk pee ūamanas, ul Laimoni.) Waj tu tas efi, Laimoni? Waj tu neefi wehl prom aīlgahjis? Tik ūen kā es ūewi redseju tur mechā. Tikdaudi ūauna tu man teizi. Pee ūchirichanās nedrihkitefu tikdaudi ūauna ūeikt. (Laimons ūatwer Eewas roku, lai to ūkuhplītu. Eewa ar nogurumu.) Nenem manas rokas . . . nenem . . . Manas rokas tik kailas . . . Un ūawās ūwechajās rokās tās trihz kaunā un bailēs. Labak neaīlkar. Sen ūenōs laikōs tad mana mihleūiba ru-naja ul ūewim zaur manām rokām. Nu tu tās ūwer ūawām aukitajām, ūwechajām . . . Manu kailo dwehūeli! . . . Bet es efmu ūawas rokas ūkuhplījuūe . . . Tik daudi, daudi reises. Un nu tās manis wairs ne-mihto!

Laimons (klusās ūahpēs). Eewa . . . ūauj man ar ūewim nomirt . . .
Eewa. Mirt tu gribi?! Kā dīihwiba war nahwi gribet? Nu jau tu efi dīihwibu atradis . . . Ja, tā tu man teizi — dīihwibu! Nu, tagad ūuhko atraht mihleūibu. Bei mihleūibas naw dīihwibas! Wīra . . . ichi ūwechā newar mihtet . . . Wīra mihto tikai ūewi un ūawu gribu . . .
Tewis jau wīra nemaī nemihō, Laimon . . .

Margreeta (peenahkufe pee Laimona). Zelees augichā! Man ne-
 thk rediet ūewi zefōs meūichos.

Laimons. ūauj man tā, Mara. Tā man labi.

Wenta (ul Margreetu klusi un ūauni). Waj Fuhsu ehrglis nu negrimit?

Eewa (Margreetu eeraudijūūe uūtrauzas, peezelas ūehdus un ūahk runat ūtprā mūkumā). Redūat, mahzitaja kungs, redūat . . . tas ir melnais ehrglis. Tas manu behrnu noūchāudūa. Dienat wīru prom! Dienat wīru prom, — wīnch ari mani bei laika grib nobeigt!

Ahrts (klusu ul Margreetu). Neuūtrauzat weltigi mireju. Aīūejat. (Mar-
 greeta grib Laimoni peezelt, wīnch no tās atkratas. Mehma un noūpeita ta aīūeet weena un noūhitas ūawā bijučhā weetā.)

Eewa (kuūas uūtraukums Margreetai aīūeot atkal aprimis, aīūihgīt ūplwenōs).
 Škailis bija mans behrns . . . Škaili tam wajadieja mirt . . . kad wīra laiks buhtu peenahzis. Bet es wīru atradu nekaīūu . . . ūahpēs ūaweebtu ūejnu . . . ne paīht newareju (ul Laimoni, kas nu peezehees ūahwus un kā ap-
 juzis raugas). Laimon! Es ūewi efmu ūofi mihlejuūe . . . Bet nu man jaheet prom no ūewis . . . un nekad, nekad tu manis wairs neūkuhplīūi . . .
 Bet, Laimon, kā tu pahrkaūpi pahr manu kapu? Tu zerē, kā melnais

ehrglis tewi pahrneiss? Laimon . . . peefargees . . . beldibens tik tuwu. Laimon! Un tomehr tu man esi tik toti, toti mihiſi . . . (Pawſam bet ſpehka atſihhiſi ſawòs ſpilweròs un aſſwer azis.)

Ahrriſ (paņem Laimoni ſem rokas, eewed to wina kabinetà un nofehđina uſ krehſla). Es ſuhs luhđiu, paleekat ſuhs nu ſche. Lai muſtu ſlimneeze teek pee meera. (Ahrriſ aſſeet atpakai pee Eewas un aſſwelk aſlikarus zeeti. Iſgs klufums.)

Margreeta (pazet galwu). Laimon! Eefim mehſ prom. Eefim ſawu zefu.

Laimons (kà no imaga ſapra pamodees, neſapraſchand). Sawu zefu? Peedod man, Mara, bet es eſmu aſſimiriſis, kas tas par zefu, kurp mums ihſi jaeet?

Margreeta. Mums ſateek ſihđi kalna galam, ſaproti? Es eju tew pa preekidiu. Waj es nu wairs neefmu tawa wadoſchà ſwaigine?!

Laimons. Waj ta naw Eewa, kas eet mums wiſeem pa preekidiu?

Margreeta. Eewa nekad naw kalnà kaſpufe, un Eewa ne-
prof kaſpt.

Laimons. Nu, tad man wina buhs janes, janes uſ ſaweem plezeem.

Margreeta. Atfehđees, Laimon! Eegaahđà, ko es tew wina nakſi ſtahiſiju par ſawu zefu un wina gruhtumeem. Laimon, esi ſiſirs! Eſ, droſchi, — ari pahr lihkēem! Kà es! Kà es! Lai miriſ, kam jamiriſ. Raugees nahkotnē un nedomà par bijuſchi!

Laimons (gurdi). Kà es waru nedomat! Wiis, kas bijis, eet man ſihđi! Un Eewa man jaņem uſ ſaweem plezeem. Bet man naw wairs ſpehku. Es eſmu noguris. Un Eewa tomehr tik toti imaga.

Margreeta (peezeſas, peeeet tam gluſchi tuwu, ſiſprà uſtraukamà). Zelees augichà! Nokrati wiſu! Sauli tew buhs man ſemē noneſt!

Laimons (ari peezeſas, pawſam kà ſajuzis). Nerundà tà. Es nerediu ſaules. Waj ſaule naw nodliſufe?!

Margreeta (zeelđiak). Sauli tew man buhs noneſt! Waj es tewi neefmu wehł deeligan augitu zehlufe uſ tawa ehrgla ſpahrneem!

Laimons. Staſhees, Mara, ſtaſhees. Es newaru tewi ſapraſi! Es ſikai par weenu domaju — kadehł Eewai jamiriſ? Kadehł? Waj tu ari to neſini?

Margreeta. Kam man tas jaſin! Lai miriſ, kam naw ſpehka diſhwot. Bet mehſ, Laimon, eſam ſauli redſejuſchi waigu waigà. Wehł maſu brihtiau, un tad mehſ winaſ gaiſmà diſhwofim muhiſchi deenu.

Laimons. Bet es jau ſaules wairs nerediu. Manas azis laikam buhs tikuchas aklas, jo neweens wehł naw neſodits ſaulei azis raudliſees. Waj ari — melnee miroau plihwuri ſauli aſiklahjuſchi?

Margreeta (pehđejeem ſpehkeem). Laimon, atfehđees! Eefim, eefim prom no ſchejeenes! Nu peenahzis pehdejais laiks!

Laimons (kaſpjas prom no winaſ). Atſtaſhees no manim, Mara. Es neeeichu ar tewim. Man bail no ſawàm ſaſganàm azim . . . no ſchł ſaſganà ſpihduma . . .

Margreeta (ſimiſuma ballēs). Kur, kur tu redſi ſaſganàs azis?

Laimons. Tawas azis ſpihd leelas un ſaſganas.

Margreeta. Manas azis?! Ne, nu tu neefi uſmineſis! Tàs jau naw manas azis! Tàs peeder winaſ. Tàs lr wina ſchaubu azis.

Ja . . . nu es arī viņas redi . . . Ja, tās smihn! . . . Kas tās var aprakt! Ak, kā nu viņas smihu par manu ehrgļa skrehjeenu! Bet es newaru wairs smeepees, es newaru! . . . Ledus kamols tik leels manā galvā . . . (Saker sawu galwu abām rokām.) Ko tu mani speed? Ko tu mani speed?! (Nometas uz mutes uz kucchetes. Laimons kā nemanā noīstahjas galwgalī. Eefkrej Laimite. Tai preekidants pilns līlu puku.)

Laimite. Tante Wenta! Tante Wenta!

Wenta (pawer aīkarus). Nefauz tik īīpri, behrns!

Laimite (nober pukēs uz galdā). Te nu ir wīas. Nu mehs īf wīas preekid mirušidā behrna ešam nopluhkūidī — īīdī pēhdejai! Un wīdām jau tā kā tā buhtu bijis Janobeīdas, jo ahrā metas breeīmigi aukīī! (Wenta ēet pēe pukēm. Laimite pamanišuje Margreetu gulām, pēefkreen tai kīaht.) Mahtī, waj tu atkal īīlma? Waj īīnī, — Andris noīkrehja uz pīls grahwī. Wīdīdī faka, tas ešot pret to weetu kaut ko leelu, melnu gaidā rediejis. Warbuht, tas nu beīdīot buhs taws ehrglis, mahtī?

Margreeta (pēezetas, neprahtīgu fkaateenu, neprahtīgām kufībām.) Mans ehrglis? Pēe pīlsgrahwja? Ja, tas wīdīdī īr bijis. Mehs abi nupat nogahīamees pīls grahwja dumbrajā, mašā Laimit. Mehs abi dīwī — īīhri nešauīdī, īīhri negaidīot. (Ar īajukūidītu fkatu uz Wentu.) Ja, Wenta, Jums tāīnība. Šaīls bij tomehr pahrak īāīkīdīrs. Bruhizes atwehrās, un aīnīs noīkrehja. Es wairs newaru pēezēpees. Mana ehrgļa īmagais ķermenīs dīen mani arween dīītak dumbrajā. Es wairs neredīu gāīšmas. Meīneē īeganeē īpahrnī aīīkīahjuīdēes gāīšmai preekidā. Un es redīu weenīgi īaīganās azīs, (nopurīnas) īaīganās azīs īāīkeelēs uz manīm muhīdīu muhīdībā! (Wenta pa to ītarpu pašaukufe ahrītu. Ahrīs atgulda Margreetu uz kucchetes un kīahj tai uz galwas un kruhtīm īlapjus dweelus.)

Laimite (raudadama nokriht zēfēs pēe kucchetes). Daktera kungs! Waj nu mamma wairs netīks wēfela?

Ahrīs (noglauda wīru). Nabaga behrns! (Uz Wentu). Šahdajāt wīru dīīhīak uz kahdu īīmnīzu.

Laimons (eēīlīdīs krehīdā, rokām azīs aīīkīahjīs, pēe fewis). Waj es mirīs . . . waj prahtu īaudejis? . . . Waj mirīs, waj prahtu īaudejis? . . .

Wenta (noleezas pahr to). Neēfat ne mirūidī, ne prahtu īaudejuīdī. Mans līktens Jūhs gaidā. (Laimons uoleez sawu galwu wehl īemak. Naht Andris.)

Andris (jautr). Sneegs īneeg! Sneegs īneeg!

Andris (klufu). Ja, īeema īchogad ahrī ulnahza.

Laimite. Nekleedī nu. Mahte īīlma. Ehrglis ešot tomehr beīgts. Andris. Beīgts? Weenalga. Šan mehs, Laimit, atradīīm paīdī sawu putnu — īaī tik īeema aīīeet, un atnaht pawafars, waj ne?

Laimite. Tu domā?

Andris. Nu, profams.

Lenta (pēhz īstas pauzes, īmagl). Ak, tu noburtā dīīhwe!

Preekidīkars.

1904. gada aprīlī.

Lilabona.

Portugalešu legenda no Fallija.

Prologs.

Lilabonas baltās pils
Siltās debesis mehneinizā
Spīd kā špoki logu ruhtis
Sašo dārtu tumšā ehā.

Atlantijas gaļu putni,
Baltu buru peldētāji,
Oitas tumšā maītu gali
Puķi tumšā itahītu itahīta.

Šlehtas leelās magalinas,
Lepnās eelas klušas, klušas.
Saram aīrīt ekipašā,
Diwi melni wēlni nikni.

Pirmā dīeēma.

1.

Lilabonas preekdīpīlēhtā
Sapēdušā mahjelites,
Mašo šaušū dīhwe ītaura,
Šīklīdušāis Šraels.

Eet pa dehtu trotuaru,
 Mehnefnizas apgalimotu,
 Fauns kà limgawains Sontago,
 Wakar wifu nošpehlejts,

Lisabonas felta bedrēs
 Ideguichā baudu nakti
 Tehwa guhto mantojumu,
 Ekipašdu, melkus diwus.

2.

Wahrtu klingis, šchidu fehta,
 Pirmo reif Sontago meklē;
 Un pa dubteem, netšrumeem
 Welna špragā, welna šmakā —

Boruku un naudu meklē,
 Nabadilbā bagatibu;
 Klauwē, durwis neatdaras;
 Staħw un gaida, lahdē fewi,

Lahdē šawu wakardeenu,
 Neredšeto ščowakaru,
 Klauwē štipri, šakufšejees,
 Pazeetiba lehni mahza.

3.

Waj gan Boruks gulet gahjis,
 Naw wehl mahjās, mahjās nahzis?
 Waj fik labpraht aišdot gribēs, —
 Uššahščtos gan šingri, šrupi.

Brašifija leela, plačča,
 Brašifijas meščū šaši;
 Mekšikā wehl felta teši
 Ne uš preekšdu, prešim bišo.

Portugalē nepalikšdu,
 Nabagam ta ir par mašu,
 Lisabonā ween ir dišhwe,
 Un waj šuāi pašhūt manī.

4.

Wehl Sonjago klauwè, klaufas;
 Diird, pa eekichu garam itaigà,
 Sihka balsi kà eejautajas.
 Atfauzees, winich mana ichaubas:

Lailit waj nelailit, ir gan wehlu;
 Nograb atflehga un durwis —
 Durwis eerauga winich seewu
 Pafakaini ikailtu bahlu,

Slaidi noaugichu, weenu.
 Preekichnamà kà peekahpufès
 Elizina kà palihitamu
 Itabà, kur uguns gaischa.

5.

Un Sonjago ineedi tai roku, —
 Winas roka ir tik auklita,
 Pate wina safalufe,
 Sweichàs azis raugas iifhwi.

«Sehitatees,» teiz wina klufi.
 «Tehws juhs luhdia brihdi gaidit,
 Luhgichanu patlaban ikaita.»
 Un Sonjago laipni klanas.

«Ta ir wina meita,» domà.
 «Wairak fahnis ween tà skatas.
 Teefchais mirklis mihkla diifa,
 Un ap luhpàm imais kà wiltu.»

6.

Un Sonjago tai ko feiktu,
 Diifee mirkli wina baida.
 Tomehr runà, wina klaufas,
 Kà ar mahfu it kà imejas!

Brihnums winà papehich azis,
 Negribot ta lihdi waj imejas,
 Wiltus nosuhd behrna fejà,
 Itaba kà abi gaischa.

«Etwainojeet,» wina laka
 Un Sonlago afftahj weenu.
 Un Sonlago zehlees, itaigà.
 Sirds kad bijufe tik weegla?

7.

Boruku winači kweiz kà draugu
 Sarais itahws tam leekas rada.
 Wakkirdigi winači tam itahita,
 Kahda likita atdinufe

Nahkt pee wina alinemt naudu;
 Etdot zerè, zerè drihit.
 Boruks winaam nepretojas,
 Eri winaam lihdiet folas,

Tikal gari ko tur runà,
 Tam kà behrnam gari, gari,
 Bahrdur brauka, rokàm plahtas, —
 Eenahk wina meita eekichà.

8.

Boruks apkluit, eeskatiſjees:
 Ebu ſeſàs imaidi kluit.
 Un Sonlago teiz ko zitu,
 Ne par naudu ſihk wairs runat.

Tihk, ka ta uſ winau klaufas
 Un uſ winau beſchi ikatas.
 Eri Boruks aimirſt naudu,
 Kà Sonlago klufak imejas.

Un Sonlago beidſot zetās:
 «Kà tad paleek? Suhs man doſat?»
 Boruks runà gaſu runu,
 Norunà tee riht tikt galà.

Otrà dleeſma.

1.

«Iſſkatas kà iſchuhika gudra
 Un kà balods newainiga,»
 Tà Sonlago pahrdomaja
 Otrà rihtà ſpirgts kà modees.

«Naw wehl wina mihlejuſe,
Manis mihleſ newarefu?
Tehws un meita ſchihdu ſlakas,
Tomehr neleekas pehz ſchihdeem.

«Tihrais goda wihrs ir Boruks,
Un to naudu wiſchi man aiſdos,
Sari, neſkaidri gan runà,
Domatajs gan ſeels ir laikam.»

2.

Wakarà Sonlago ſteidlas,
Boruka wehl nawa mahjās,
Laſpraht wiſchi to gaidiſ wehlas,
«Kà jums wahrdá?» meitai praſa.

Wina atteiz klufi: Doba.
Stahita, zik tai gadu muhſchà,
Malai mahte nomirufe,
Dlimufe ne lifabonà,

Barzelonà dliſwojuſe,
Tur tai mahte apglabata.
Un Sonlago atwadijees
Aifeet mahjās tahds kà biſis.

3.

Un Sonlago eet un gaida
Laſ ik wakarus ul naudu,
Borukam naw tās pee rokas,
Solit ſola, neatraida;

Noguldita parahdneekòs,
Riht ne, pariht buhs ta klahtu;
Hiſſahj to ar Dobu weenu,
Pats pa dariſchianàm aifeet.

Un Sonlago Dobu mihtè,
Dobas tuwumà ween dliſwo,
Kà pa nakti deenu klejo,
Un kà deena wakars paeet.

4.

Kahdâ rudens faules deenâ,
Saitapis ul eelas Dobu,
Sabalinu lihdi gahja
Un ul ituhra atwadijâs.

Doba, galwu noleekufe,
Ak, tik ikailti fwahrkus zehla,
Lai par eelu pahri eetu,
Winâchi tai pakat noſkatijâs.

Weenkahrîchi gan apgehribufès,
Tai kâ dahmai galta lepna,
Saules itars kâ ielta leetus
Winas galwu noſwehtija.

5.

Preekîchipilsehtâ ween winâchi klejo,
Ta tam nu tik mihta, mihta;
Kur tam Dobu rediet deenâ,
Paeet deena neredieta.

Wakarâ winâchi Dobai ſaka,
Weti winu nomeklejis;
Otrâs deenas peewakarê
Doba nahk kâ negaidita.

Nahk kâ krehtla klusa dlhwa,
Wina elkons, winas roka,
Wakars pats pee wina kſaujas,
Lihdiâs garam dahriam foto.

6.

Boruks nauđu newar dabuht,
Un Sonlago newar neeet,
Doba wina drehbes lahpa,
Nodilufâtas, nodilufâtas.

Un Sonlago nebehdajas,
Manta tam wairs nebijuſe,
Dobâ winâchi to atdabujis,
Doba wina galwu glahita —

Wina galwu klehpl glahīta,
 Winīchi pee kruhts kā behrns tai kļaujas,
 Wina ļauj tam dūfēt klui,
 Klui ļawā gultā dūfēt.

Treīchā dieefma.

1.

Un Sonlago eet un domā,
 Domā ļawu behdu domu,
 Naw ne pajumtes tam ļawas,
 Ķaunās drehbes jau pagalam.

Un ar Boruku uī eelas.
 Winīchi kā nabags wīnu luhdiās,
 Deewojas, ka gals jau kļāhtu;
 Borukā redī labu prahtu.

«Wakarā,» teiz Boruks, «gaidi,
 Waj lihdi wehlai naktij gaidi.»
 Un Sonlago atkal ņmejas,
 Un tee īlīchīkiras kā draugi.

2.

To Sonlago Dobai ītahīta,
 Preezajas, ko īchodeen gaida;
 Doba kļaujas noīkumufe,
 Neīmaida, lai neraudatu.

Īlīteepees Sonlago gultā,
 Āk, tik tahlu Brasīlīja,
 Doba wīna matus glahīta,
 Sātehī tam Dobas, Dobas ļawas.

Doba leekas gruhtā, ņmaga
 Un uī wīna kruhtim gultās.
 Winīchi tās galwu zēt un ņkatas
 Un kā ņahpe wīnu ņkuhpīta —

3.

Īkuhpīta ņahpe īlīdufe,
 Īlīlufe, ņalīlufe,
 Dobā brīhnumis neīkatījees,
 Un Sonlago ņkuhpīta, ņkuhpīta.

Skuhpita, leed tai waigu gali,
Luhpas mehmu fmaidu teezas.
Mehmais fmaids ne ifikaneja,
Abu firdis eefikaneja.

Un if firds ne laukâ spruka,
Smejas, firdi fmihdinaja.
Sirts ar karitu kalnâ gahja,
Un teem abeem itaigat tika.

4.

San pa tumfu skuhpitijufchees,
Hlidedf iwezi, iweze gaischa,
Doba neifskatas bahla,
Tâ kâ Eewa fahrta, fkaifta.

Un Sonlago askal fkuhpita;
Doba tam ap kaklu krita,
Un ul pirkitu galeem zefas,
Un kâ firds ul firdi fchwihgo.

Un Sonlago palihdi gefhrbtees,
Un ta ari pate gefhrbjas,
Doba fawas kruhtis fihfta,
Srib wehl fkuhpfitt, ne, lai fteidias.

5.

Un tee if kâ pretim eetu,
Pretim Mahras deewanamam.
Deewanama logi gaischi,
Un tee abi aptur fofus.

Aptur fofus, klaufas abi,
Deewanamâ dfeedafchana,
Ehrgelè un dfeefmu fchalkas
Eefchaltz abu firdis gaischâs.

Un Sonlago itahw un domâ,
Doba wira domâs klaufas,
Un kâ fehws juht behrna laiku,
Preezas mahzibâ diird fawu.

6.

Preezas mahzibâ diird wezu.
 Wezu laimi jaunâ fkanam;
 Un kâ katofizigs firdi
 Domâ winâchi pee mahtes fawas.

«Mahtes weetâ Doba mana,
 Un mans elkons winas rokâs.»
 Doba apæhmufe tura,
 Kâ pee wihra atspeedufès.

«Doba, tu wehl nekriiftita,
 Newari tu Kriiftum fizet?»
 «Waru,» feiz kâ firna drofchi:
 «Jo kâ Kriiftus, tu tahds efi.»

7.

Un Soniago, bahls tik toti,
 Skatas Dobas peeklahwibâ,
 Swehtâ winas fejà zeefi —
 «Diihwiba, ne dlifwe pate?»

Un kâ negudris winâchi fkuhplta,
 Un kâ negudris winâchi fkatas;
 Deewanama logi gailchi,
 Un tas fkuhplifjees ul eelas.

«Doba, tu man feewa dota,
 Muhfchs pret muhfchu paliks doti,
 Un wispehziga ir laime,
 Muhfku deriba tik gailchta!»

Zeturtâ dieeima.

1.

Kur gan Boruks ir tik ilgi,
 Pusnakts fen jau, leekas, pahri?
 Un Soniago gultâ zelas,
 Igaki wehl palikt negrib.

Taiſas iidſiit lampa gailčtā,
 Iideguie petroleja.
 «Ne, par nakti nepalikčtu,»
 Doba ari nepatura.

Doba atſlehdī durwis waſā,
 Un Sonſago no tās ſčķiras.
 Doba leez tam kauſu piſnu,
 Tumčto galwu, luhpas, azis.

2.

Boruks naw ne rihtā nahzis,
 Otrā wakarā gan mahjās;
 Un uſabeem ſčķelti ſkatas,
 Un pee laba prahta tofi.

Un kā preeks ſkan ſelta nauda,
 Boruks to uſ galda ſkaita,
 Un kā ſelts tā azis laiſtas,
 Un Sonſago nem to preſi.

Ta ne wiſa, daſa kaſda,
 Pee Sonſago paglabata;
 Wiſa naw wehl ſadabuhta,
 Un Sonſago labpraht gaidis.

3.

Kadeht winčt tik labs un laiſnis,
 Un kā ſčmulis tā ween ſmejas?
 Boruks lin jau noſkučto?
 Waj no abu ſejām laſa?

Doba ſeht kā noguruſe,
 Un kā ſkumjā nogrimuſe,
 Ne teem abeem lihdi ſmejas,
 It kā tehwu nizinatu.

Un Sonſago teikt grib wiſu,
 Teikt it wiſu tehwaſ laukā,
 Doba aiſgreeſuſēs ſaka:
 «Ne, wehl neteiž, pagaid laiku.»

4.

Un Soniago kà pee elpas,
 Pats nu sawâ dlihwokliff,
 Pusdeenâs ehd kahdâ fâtenkl,
 Wakari pee Dobas fitti.

Dofees gan ul Braiiliju,
 Tikai Dobu nems winâchi lihdii;
 Doba it kà netizibâ:
 «Waj tik fehws turp mani laidis?»

«Te es fewi neatfatahâchi,»
 Staigâ winâchi kà neklauifjees.
 «Wehl few ilga palikfchana,»
 Doba platâm azim fkatas.

5.

Boruks fchodeen laikus mahjâs,
 Pret Soniago kà arweenu
 laipnis, laipni paineedi roku,
 Tik ul Dobu tâ kà fchkeelè.

Schkeelè un kà nedrofidis fewi,
 Uimet winai ftingru fkatu;
 Nofehdees pee galda fihwi,
 Stihwi faka tai: «ko fehdi!»

Doba, wahrda neteikufe,
 Jfeet, weegli aiffit durwis.
 Un Soniago neikatijees
 Juht, ka Boruks nodrebejis.

6.

Boruks fehd kà peetwihkuie,
 Peetwihkufe leesa roie;
 Gribetu winâchi labpraht fmeetees,
 Newedâs tâpat kà runaf.

Un Soniago eeklauifjees
 Diird, ka Boruks eekahfejees,
 Eekahfejees garu runu
 Sari runâ, rokâm plahtas.

San kà meiteetim naw Jehgas,
Prahta lahga sapraichanas,
San ka naudas naw, ne nebuhs,
Un Sonfago atwadifees.

7.

Nefina, kurp eet, kurp neeet,
Wakars tahds kà iiputejis,
Eela tukicha, fatumfufe,
Prahta tam, ko Doba daris,

Waj ko Boruks Dobai daris?
Doba, wina labà Doba
Nefatizibà ar tehwu,
Neinahza atwadifees?

Waj tam rihtà nahkt deht naudas,
Jeb waj palikt nenahkuficham?
Un tam nefihk eet, ne palikt.
Doba weena ween tam prahta.

Peektà dleefma.

1.

Un Sonfago nebeidi domat,
Wifu ofru deenu domat.
Labpraht eetu winichi pee Dobas,
Labpraht fatiktu to weenu,

Bet waj wina tikai weena,
Waj naw wezais schihds tur preekichà?
Ijjukufichu, fpihdlinofichu,
Saihguufichu fmaidu fejà.

Sarà redi winichi Dobu klufu;
Tà kà wakar eeflehguufichos;
Kà preekichi sewis paludufichu ~
Ne, winichi newar, ne, tam jaest.

2.

Un Sonfago lihdi ar krehilu,
Lihdi ar krehilu itahw un klauwè,
Stahw pee Dobas durwlm, klauwè,
Doba laich to eekichd, weena ~

Jibijuchtos preeku azis,
Safalufe, itihwa, bahla,
Un ul imaidu falikuchàs
Luhpas kà ul raudafchanu.

Grib un newar teikt ne wahrda.
Smeet, ne raudat, nomeerinat,
Nomeerinat firdi, feju,
Bet Sonfago kriht kà ehrglis ~

3.

Kriht kà ehrglis sahpeem wirfù,
Un il kruhtim raut tàs lauká!
Doba preti, nepadotees,
Nepadotees newar wiram.

Stahita, ne, pa wahrdam imet,
Luhpas drebofchtas tos imet;
Un tai paleek weeglak, elpa
Swabadaki zilà kruhtis.

Pee Sonfago klaujas klahtu,
Lahpraht ustizetu wifu,
Bet tàs bailes, bailes, bailes . . .
Un Sonfago kallt kà niknis ~

4.

Niknis melcha putnis gaisá
Leelo melchtu kalnu galu,
Kalnu galu klinichtu aifá,
Tumfcheem mahkonbareem garàm ~

Garàm ejam. Doba lehni
Nodreb wifa, peeklahwufès
Tam pee kruhts, kà duhja balta,
Platàm azim aifá weras.

Wīna wīna wehtru tura
 Elpā, wīna pašča rokās;
 Wīnu, ţewi, wifu tura —
 Stahists pašču pateefibu.

5.

Pateefiba ţkan: «Wīnčh ţita,
 Šita mani, ţhodeen ţita.»
 Ehrgļa azis libens ţhķhita,
 Pehrkons zauri aīšai krita.

Širds waj ţeme nodrebeja,
 Doba ţatruhkufēs raugas,
 Neredšetās uguns ţpraugās
 Pateefibu ţaudset ţiktu.

Turpina. «Čik reī ween ţika,
 Čaīni man wis netrahpija.
 Tā wīnčh^{ar}ari mahtī ţita,
 Un ţihdī nahwei nomozija.»

6.

Šiklihdušči mahkonbari,
 Ehrglis krehīlas tumšā raugas,
 Pehrkons aīšās iķuhpejis,
 Tumīdtee mešči domu pilni.

Ehrglis krehīlas tumšā raugas,
 Mahtes kruhts kā ţahpe mehma,
 Mehma ţahpe mehmi ţahhita
 Leelo muhīča mešču widū.

Duhja^{ar} baltā ţpahrnus zilā,
 Šaunā ehrgļa elpu dšēē;
 Un pee kruhts ţam peeglaudufēs,
 Klaušas, lepnā širds kā dwaščo.

7.

«Čadeht tehws tā ţita mani,»
 Doba debefs ţkaidrojušēs,
 Škaidrās debefs ţwaigšne ţhķhīhita
 Dwehīelē kā nakts ţik dīitā.

«Tadeht tehws tà fita mani,
 Jhgnis, deen no deenas nihltas,
 Ka es tewi newihlufe,
 Pate tewi eewihlufès.

«Naudas gan tew nedos laikam,»
 Swaigne eekriht lemes tumfà.
 «Tam kahds nodoms gan ar tewi,
 Ne tu pirmas wina warà.»

8.

Daudi Ir Iwalgichau nokritufichu,
 Bet daudi wairak nekritufichu.
 Waj tàs ari nenokrihts,
 Seb waj muhticham tà tàs spihdès?

Un Gonzago Dobu glahita,
 It kà weens pa logu raugas.
 Debeis telpàs aukhts gan laikam,
 Waj to muhticham Doba fildis?

«Zeles, nu tew jaeet, mihtais,»
 Doba teiz kà mihtklas mina.
 «Teez pa manu logu laukà,
 Zitadi war tehwu faitapt.»

Seit à dieefma.

1.

Un Gonzago negrib fizet.
 Waj naw Doba maldijufès?
 Waj wincht teeficham aklis bijis?
 Un naw blehdi faredjejis.

Doba jauna, newainiga
 Un kà debeis pehrle fchikihita,
 Mihlehtibà eepuhdufe,
 Mihkhtais wakkis palikufe.

Tehwa leetàs mai tai liias.
 Aiidomas ne pamatofas.
 Baidas wincht no netiklibas?
 Domà wihu pawedeju?

2.

Ne, wiafch ees un pats wehl runàs,
 Pahrbaudis kà wihrs to zeeti,
 Pateefibu raus ar faknèm,
 Fa, if wezàs firds raus lauká.

Doba tam wairs nepaludis,
 Bet hef tehwa pafudufe,
 Pafudufe paliks Doba
 Pafaulé kà deena weena.

Mihlestiba weeno wifu,
 Mihlestibá palihst wifu,
 Tizibá ne fikai dsihwee,
 Miruichée pat augicham zelas.

3.

Un Soniago eet ar meeru,
 Tizibá ar meeru kará;
 Un tik weegla kara gaita,
 Ufwara jau zilá kruhtis.

Doba, durwis atwehrufe,
 Laiich kà brihnums eekfchá wiku.
 Neisprafchaná fa fmaida,
 Tadeht ka wiafch pirmais fmaida.

Netiziba wiras fmaidá,
 Netizigi azis fchaubas,
 Boruks wezais lampas gaimá,
 Galda galá weens ko laia.

Septitá dieefma.

1.

Dobas naw. Tee diwi weeni.
 Katris fawá galda galá.
 Un Soniago naudu praía.
 Boruks if kà nefaprafis,

Nefaprātis šmejas tihri;
 Paraulšijees, nodeewojas.
 Un Sonjago neklaušijees
 Diird gan wifu, neredī wifa.

Sakās riht jau projam dotees,
 Ne wairs palikt palikštanā.
 Boruks tam bei wahrda preti:
 «Ne, wehl ne, tu neaifkreefi.»

2.

«Ne, wehl ne, tu neaifkreefi,»
 Boruks atkal jau kā ščimulis.
 Un Sonjago runā škarbi,
 Portugata firds ir winā.

«Neaifkreefi, neaifkreefi,»
 Ščimulis klufi šmejas šewl.
 «Dobā wifa seme šawa,
 Semi watā nelaidifi.

»Kur ir seme, debeis leekas,
 Kur naw šemes, debeis nawa.»
 Un Sonjago uguns twaikā,
 Uguns twaikā dušmas kalda.

3.

«Ko? Es šewl šihšiam turu?»
 Boruks šmejas nopeetnaki.
 «Pats tu tā wis nedomatu,»
 Borukam šahk rokas drebet.

«Pats tu tā wis nedomatu,
 Čo šas meitens šaitahšijis,
 Meitenam tak newar fizet;
 Un kas fiz, ne wihrs, ir nelga!»

«Nelga? Nelga! kas ir nelga?»
 Šau kā kraujā šauz Sonjago.
 «Tu šas efi!» Boruks preti
 Un kā melšons, melšons škatas.

4.

«Krištus tizigais, tu fizi,»
 Boruks leelās dufmās špežigs,
 «Tizi, ko tew feeweets iaka;
 Seeweetim, ne Deewam fizi.

«Seeweetē naw Deewa, lini,
 Sahpēs šproftots lwehrišs tīkai,
 Welna preeka patīkšānā
 Palikt tai buhs muhšāam weenai.

«Weenai diemdet, diihwot, nomirt;
 Wihreeš kà kruitā kahrtees;
 Deewu ta kà welns tik šlawē,
 Deewam nekalpoj ne muhšāam.

5.

«Dihwiba beš Deewa – nahwe,
 Nahwe Deewā – diihwoičāna,
 Seeweete ir pate nahwe,
 Tadeht nemihlē ta nahwi.

«Nemihlē un behg no nahwes,
 Behg un eekreen, eerauj lihdiš,
 Eerauj lihdiš katru tahdu,
 Katru kà te tewi tahdu!

«Netikle ir ko tu mihlē,
 Ko tu mihlē, kai tu fizi;
 Netikle un melo, melo . . .
 Seeweetē ir tīkai meli!»

6.

«Hhrprahtigais!» fauz Šonlago,
 Pahrwahriješ dufmās škafi.
 «Merunā tu man par Deewu,
 Nešaimo tu šewu manu!»

«Seewa?» Boruks pahrtrauz wiru.
 «Seewa, kura šewu, kura?
 Peederejuičiās tew baudā
 Seeweetes, ne šewas tawas.

«Naw few feewas, nebuhs fawas,
Tadeht ka few prahta nawa.
Weena feewa man gan bija,
Weena un fikpat neweena.»

7.

«Un fikpat kà mahte weena»,
Tam Sonlago presi zelas.
«Ne few feewa, behrnam mahte,
Tu, turpretim, tehws gan esi?
«Schihda dwehsele, ne tehws tu!»
«Tu to nepalihiti!» Boruks
Pahrtrauz. Kleedi kà praweets bará:
«Nepalihiti, nepalihii!
«Muhshiga ir schihdá wina,
Tapat ari schihds ir muhshigs,
Dwehsele kà fikna fikhta,
Wihufihkita schihda Sribat!»

8.

«Sara naw tai tawai Sribai,»
Nizinahtianá Sonlago
Saka. «Sars ir Sribat!» Boruks
Pazet roku, swehrè. «Nawa!»
Kleedi Sonlago kà uf funa.
«Nawa tew! ari Deewa,
Wezais maita! Nolahdeta,
Nolahdeta muhshs ir tew!
«Tukneis ideguichais faulè,
Elks, ne dlhwais Deews ir tew!
Ne Jehowah, dullais, tew!
Wihufmirdoichakais dabá!»

9.

«Melo! fons tu krihtigais, tu
Melo! Boruks fikko turas
Weht uf kahjam. Ebas rokas
Jilteepis, uf preekichu fogas.
«Suns tu krihtigais, tu melo!
Tu kà feeweets, un taws Krihtus —
Eri feeweets!» Boruks wirfas
Weht uf preekichu un Sonlago

Sobins pamirdi švehtā galimā, —
 Ēbi tee pee galda zīhnas.
 Galds waj lampa gahšchās, plihša,
 Doba tumšā eekšchā metas.

Epilogs.

1.

Pagahjušchi dāšchi gadi.
 Doba diwu behrnu mahte,
 Ēr Sonfago laulajušēs;
 Līfabonā tik pa seemu,

Wafarā pa muišchu dšihwo,
 Ko kā mantineeks Sonfago
 Eeguwa pehz tam, ka behga
 Lihdi ar Dobu wiņā nakti,

Schaušmu pilnā, afinainā.
 Boruks šikai pašimoja,
 Ēbeem pakaf nemekleja,
 Un tee šapitijās ne ilgi.

2.

Un kā bagats wihrs Sonfago
 Ēhtri augštā godā šika,
 Ewehrois un zeenits šoti,
 Ēri galmā luhgts un rediets.

Līfabonas keelās eelas,
 keelās eelas šchini galā
 Wiņa nama preekšchā beeschi
 Peetur lepnas ekipaščas:

Ministeri, šenatori
 Kašpj pa wiņa šrepēm šehni,
 Un Sonfago-pašihšchandās
 keelaka kā wiņa šahle.

3.

Doba kā jau šeewa gudra
 Turas nomatūs un weena;
 Ņopeetni nem weelus preti
 Un ar dahmām dešgan šaipna.

Katoffiziga ta loti,
 Un kà tahda eefureta:
 Erhibikkaps fina labu,
 Tikai labu winas firdi.

Un Soniogo fakàs laimigs,
 Wafarà ka weens ar wiru,
 Ebi behrnu pawadoni
 Saram eef gar rofchu kruhmeem!

4.

Kahdá wakarà, ka rudens
 Leekas wehl it lehns un mihligs,
 Sarehma pee wakarinàm,
 Sarehma Soniogo lixu,

Ka tam jadodas ir zefà,
 Fadodas tuhltit un ahtri,
 Lihdli ilipreest augitu teefu
 Salwehrneeku leefà leelà.

Dewinpadfmit wiru banda,
 Eri schihds kahds wahrdd Boruks,
 Epiuhdleti teek ul nahwi,
 Nofeegums pret Majestati.

5.

Un Soniogo nakfi dodas
 Zefà weens ul Lifabonu;
 Doba ilbrauz rihtà agri,
 Lai wehl tehwo faredietu.

Lifabonà fwehtki druhmi,
 Leela laufchu druhima fwine.
 Dewinpadfmit galwas bende
 Kfautin ktaus pee bluça wifas.

Tikai schihda neredieja,
 Doba welti noikatijas:
 Zeetumfargi atraduichi
 Boruku jau pakahruidhos.

Sarmite.

Stahīts par maiu meiteniti.

По Н. Балтуркина.

Parā kleitinā, baidām kašjinām, pašo galvīnu kailu — tāda škrāidija Sarmite pa norakto kartupelu lauku. Ēraudsiņufe Taki ņehtmalē ņnaušam, pārtezeja pār ilīnu, apgreēs, padomaja un — zaps! — meitene grahwiti. Bašas kašjinas ņašchamdija tur ņadihtās lapas un — azumirklis — Sarmite jau atkal malā: peeleezās, kaut ko nehma no ņemes un rozīnu ail muguras nošlehpufe paņagidus tuwojās Takiim, pee-gahja gandrihi klaht, eešweeda tam ar wezu kartupeli un pate ailmuka ikali ņmeedamās. Šaičtee matini ween ailpliwoja ap peeņwiškufcheem

waldineem. Dihka malá ta apstahjás; azinas eemirdsejás preeká un luhpiņas eegawilejás: «šaulites, šaulites!» Šar dihká malu, pa šato šahli bij išbahršititas rudas un dšeltenas lapas un paštarpám mirgoja leeli, dšelteni leedi. Sarmite peeleezás, nopluhza weenu, peebahla wispirms pee malleet ufrautá degunina un pehz tam šahka apškatit: bahli šatganá, malleet ruhšiganá kahtina galá bij balta pilite. Sarmitei bij leels brihnumš, ká un no kureenes gan wareja raštees te peens! Wina šatališja nopeetnu pehtneezes šeju, nonehma piliti un pirkšitgalšs išberseja. Tad šanehma seedu ail pašča zekula weená roká un ar otras rokas šaika-jeem pirkšitineem šašpeeda kahtinu pee seeda un lehnám — apdomišgi wilka ul šeju gar bahlišatgano, malleet ruhšigano kahtinu. Kahtina galá parahdijás atkal balta pilite, kuru Sarmites pirkšitini nonehma un išberseja. Un mehginajás atkal wilkt gar kahtinu, bet nu baltá šula wairak netezeja. «Šaulit-dšeltenit, dod nu wehl peeninu, dod nu wehl peeninu!» labinaja Sarmite leedinu. Bet kad tas wairs neklausišja, tad nometa to semé un pluhza atkal jaunus — otru, treidnu, iššlauza kahtinšus un nometa semé. Pašlaban šahka tas winai apnikt, bet brihdi pašdomašufe, norahwa wehl weenu seedu. Kahtina galá parahdijás kreetna, balta pile. Brihdi Sarmite apškatišja to šmaididama; mehliše aplaišišja luhpiņas, un azinas eemirdsejás; pawehrás mutite; rozina šanehma seedu ail zekula un tuwoja šai; kahtinšči šiħda mutité un baltá pilite pašuda ail šartajám luhpiņám . . .

«Ēk, kas nu bij par jandāšinu!»

Wispirms šejina šaweebás weza, weza; rozina nošweeda seedu semé; kahtinas šahka miħdit šemi it ká šám buhtu jadanzo ul karšteem keegeštem un mutite šeiza: «špuh špuh špuh!»

«Špuh, špuh!» iššaudijás Sarmite eedama pašr norakto kartupešu lauku. Wisapakšrt šilums, pišns bahli-dšeltenu ščškeelnu, un mamite notupuššs kaščašā, šaša un met kurwiš. Sarmite eet ul to puši un iššaudas, un bahli-dšeltenās ščškeelnas no špiħdigeem šmilšču graudineem šteepjas preši ká šmeedamās par Šarmites nelaiši.

«Mamit!»

«Nu, meišin!»

«Šaulite ruhkta.»

«Ēj nu, mašā auščini! Kur tad šči nu ruhgta zehšās?»

«Ša gribi, es atnešišču, pašuškofi. Tur» — mašā rozina rahdija atpakā — pulka, pulka šauščču.»

«Kur — tur?»

«Tur — pee dihkā. Winám tek peens.»

Mahte pašmehjās.

«Un tu, mašo muškit, pašuškofi? Bij šabs?» — Ēšej ul ištābu un ušehd maši, tad pašiks atkal labi.»

Un Sarmite šahka šofot ul mahjas puši.

Dšestrs wehšči dšina šmilšis pašr ušrakto lauku. Weetweešām bij šmilšču wišnišči ká mašas kupeniņas, kuras Sarmite miħnaja bašām kahtinām. Un brihniščiwišnišči winai iššikās tas: tepat wina eemina pehdinas šmilšču wišniščšs, te jau tās aišpušinaja. Un aišmiršās ištāba un maše ar'.

Wehšči eeščāzās kokšs pee dihkā. Un kur bij Sarmites ušmaniba, tur drihi bij wina pate ar'. Wina apgulās ar kruštim ul laiņas un ška-

stjās uhdeni: mali, spahrnoti kukainīdai gahja tur rotāfās, un melnās wabulites kā ufraudlidamas par kahrribu, izzehlās itahwu līdī uhdens wiriai, apgreesās un tad atkal strauji nogrima dibenā, kur slihdeja reti mahkonīdai un ail teem kā fatalis ledus, dīfīdī, breefmigi dīfīdī sīlums. Un Sarmitei ļoti eepatikās īdai īwehīadā pašauļe ar fawām rotāfām un fastinguidā sīlumu. Rozīnas un kahjīnas metās sīlas no aukstuma, un wīnai likās, ka aukstums nahktu, tur, no tā ledainā sīluma, bet bija tik patīhkami tajā īkatītees. Tikai tad wīna kā atmodās, kad sahka to kratīt tahdī nepatīhkami drebūti. Wīna peezehlās, noškurīnājās, gahja ul lauka un mīna atkal sīmlīdai wīlnīdīs pēhdīnas, kurās wehīdī aštri aīspufīnāja, — mīna, kamehr uīnahza kā nogurums un tad wīna apseh-dās sīmlīs turpat ul lauka.

Pasā dehtu sehta eeshogoja wīnas pašauļi. Saule sehta mirdseja baltām puhkām kā puhpošu wīlnīnu. Hīl sehtas, gahīs, īlīteepees gluh-neja tumīdīs mahkons, kā leela, peekwehpufe škurītenīlauka sīlota. Sem tās gari, melni škurīteni. No tureenēs nahza tahda ruhkonā, īt kā bahr-tos un waidetu. Un Sarmitei bail šametās, un nepatīhkamee drebūti frauzeja. Wīna peezehlās, domāja mīht atkal pēhdīnas, bet ehna bij pahrsēepufēs pahr lauku: sīmlīs wairs nepīhdeja. Kahjīna negribeja klaufīt un grībejās raudat. «Mamīt!» meitenīte eewaīdejās un sahka eēt ul to pufi, kur sīmlīs notupufēs seeweete sīeidīgi kašīnāja, lašīja un meta kurwīt. Wehīdī sagrahba wahjo sauzeenu un aīnēsa nedīrdešu ul otru pufi, un mamīte kašīnāja, lašīja un meta kurwīt tahlak. Bet nu lauks un debēis — wīšs bij ehnaīns un šalts un leels, tik breefmigi leels un wīna — Sarmite — weena, mala un newarīga un wīnai tik grūfīti, ka pat runāt negribas, un wehīdī nes wīnas baltīti projām nedīrdešu . . . «Mamīt, man aukīt!» wīna eewaīdejās un grībeja peeglaū-tees mahteī, bet tā peezehlās, paškatījās ul saules pufi, atbīhdīja meī-tenīti no šewis un līka, lai aīseet ul īstabu un atnes tehwa wezo mehteli, un pate šehrās atkal pee darba.

Tīdīhīkītedama, kā aīlīlīdīs koziatīdī wehīdī, aīgahja un atnahza Sarmite ar tehwa ruhīano mehteli. Tajā eewīhīlījā mahte meitenīti un noguldīja pee lakītu kaudīes pawehja pufē. Kad mahte bij prom un azīs aīšwehrtas un aīl mehtela tumīdā, Sarmite wehī dīrdeja šawado ruh-konu, kā bahrīdīanos un waidus un wehīju puhīdīam pahr lakītu kaudīi un šahlumā, tā klūšī, kā mamīte mehīdīa luhgīdīanu škaīfīt un redseja kokōs dreboīdītas lapas; redseja mamītes šaweebto seju, pelekās azīs un dīelsteno matu šītkīpīnu, kuru wehīdī wīhīlījā tāl ap galwu, kad tā wīnu — Sarmīti — tīnuļoja.

Un brīhnojās, kā wīna wīšu to wareja redīet aīšwehrtām azīm.

Dīhī wīnai kļuwa sīltak un ari labak un wīnai likās, ka pee wīnas waiga glauktos tehwa špalwaināis waigs, un wīnai parahdījās preekīdī azīm škaldrī tehwa seja, tik škaldrī, ka likās, wajadīsetu šahktī tikai runāt. Zeēdī tā luhkojās wīnā šawām nopeetnām azīm. Un wīnai īlīkās tas tik šawadi, ka wīna redseja to, te, šawā preekīdīā, jo sīnāja labī, ka tehws bij kaut kur šahku, šahku, kur tā kā bahrās un waidēja. Bet bail no tehwa wīnai nekad nebīj bījīs un ari tagad ne. Tehws arween, kad bija mahjās, peeglauda waigu pee wīnas waidīlīna un wīnai tad bija tik droīdī un labī, ka grībejās klufet un neka nedomat. Tehws ari tad

klufeja. Tureja wina pee kruhtim peespeedis un winaš waidšiu pee šawa peeglaudis un klufeja. Tā tikai tehws darija, un tad winaš bij tik labi. Tehwam arween bij šilts waigs, maštei wehšs, un ta nemihleja, ka ap to glaudijās. Winaš jau tas malais brahlits labaks. Ša, ja ... mali, mali kreklina ... Āhrā nakts. Mašte šduj pee lampaš ... nerahda ... mali mali kreklina ... Tahdi jau ar' neder ne šunšam, ne kakššam ... nujā! ... Brahlits jau labs, tahds duhšdigs. Parau' kahds leels! Šwahrzini no behria tahšim, par zepuri — weleņina. Sneegs jau nokušis. U-uh, kā šaulē mirdi bruhnajōš kahrkļōš baltās aittinas! Un debešs tik liša, tik dliša, tik breekmigi dliša! Kas tur tā špehlē, ruhž? Āk tee jau zihruši dšeed: liru, liru. Ne, ne, tee brahlšča šmeekli. Winaš dišhparkahrklā uikahpis šmejas un galwā tam welenas zepurite un šwahrzini no behriu tahšim. Winaš laušā šarus un meš tos Šarmitei klehpi. Iešā ta gaida, preekšaušinu išplehtufe. U-uh, kā krihtot šaulē mirdi baltās aittinas! Kas tur dahrd? Wai! brahlits nokrita. Un apakšā dihkšs ar šilo dšifumu. Winaš grib škreet, bet newar pakušetees ne no weetās, un nakts un tumsā wisapkahrt; winaš grib kleegt, bet newar iškleeht. Tatšču beidiot ... «Mamit! Mamit!» eesšauzās bailīgi Šarmite un peetruhkās kahjās. Āztinas bij miglainas un bailīgi raudšijās apkahrt. Mehtelis bij apputinats ar šmilšim un winaš blakus — šmilšču kupeniņa. Mašte pašaban išbehra kurwjus un meitenite pagreešās uš to.

«Mamit! brahlits eekrita dihkš, brahlits eekrita dihkš.»

Mašte paraudšijās Šarmite netizigi.

«Ko nu auššojees! Brahlits pee wezās mahtes. Šapniti redšje. Parau', kā āztinas wehl piņas ar meedšinu,» ta meeringa.

Peleka bij šehta, peleks lauks — wišs iškikās tik šawads kā šapnis, un wina arween wehl ščaubijās par brahliti. Tik gaisči tatšču wina redšjeja to nokrihtam dihkš. Tikai, kad eeraudšija tehwu nahkam gar šehtu, Šarmite kā atdšihwojās un tuntulu-tuntufeem šteidšās tam presi.

Tehws paraudšijās tai šejinā un kšuwa nopeetns. Winaš pašehma Šarmites weenu roziku, patureja brihdi šawejā un palaida, pašehma ofru — patureja un palaida, tad peelika roku pee peerites un pee kaklina. Wina šeja kšuwa šoti nopeetna. Winaš pašehma meiteniti klehpi un eesšihitija tās kahjinas šawā mehteli. Šarām eedams winaš ihgni teiza mamitei, lai mešot tak nu reil meeru. Šitabā noguldija Šarmiti gulštinā. To wakaru tehws bij dušmigs uš mamiti. Bahrās. Wišu nakti šehdeja pee Šarmites gulštinās un dewa diert, kad ween ta prašija. Bet mamite ušščaja brahliti un azis reišem šlauzija galwas lakatina štuhrōš.

Uš rihta puši kšuwa Šarmitei weeglak. Kaut tik tas tehtinšči buhtu atkal labs un mamite neraudatu, tad tak wišs buhtu labi, domaja Šarmite. Bet tehtinšči palika arween nopeetns un rihtā, uš darbu eedams noteiza, nelaišt āhrā ne katra. No tās deenas Šarmitei gahja šikti. Šultina bij zeeta, šitaba — reišem par karitu, reišem par šaltu un ehdeens — negahrds kā šaulšču peens — ehšt nemiš newareja. Tehtinšči ar mamiti kšuwa reišem pawišam jozigi, šikko paliht wareja, un tad šahka nahkt pee winaš tikai šwešči zilweki, pawišam šwešči un šauni. Un tad gahja wehl jozigaki: winaš bij gari, gari špahri un winaš bij šalido pa šilo dšifumu. Tad ta bij eemelša dihkš kaila un wišadi špahrnaiš un ra-

gairi knibinaja winas meelu, wina gahja, bet newareja lleet malá, wina kleeđia, bet neweens nedfirdeja. Pehz tam wina atradás weena pate tumfá. Tikai wehſich ſchrahaza tá klui, ká wafará zaur birſi puſſſſot, lapám drebot. Beidſot wiis iidſiſa, apkluſa, i wina pate ſew paluda . . . Kad wina pamodás, bij deena. Eii loga, zerinu ſarós bij ſneegs. Wina newareja lahgá ſkatitees gairimá, gribeja pagreeltees ul otreem ſahneem, bet neiſpehja un tad wina ſkatijas talini projam. Prefi pee ſeenas, ul krehſa bij balta kaſtina. Ul weena gala dega diwas ſwezes. Bij ſanahkuſchi weei; ſarunajás pakluſi. ¶ kruſtmahte. Ahrá ká ſirgi mihrája, ká ſwahrguliſchi ſkaneja. Pahri ſehtai, otrá mahjá ſpehjeja. Kaut ka bij breeſmigi ſchehl . . . Ja, ko tee weei te mekleja un kapehz wini tá ſawadi-noſſehpumaini ſarunajás, kapehz táš ſwezites un ta ſawadá kaſtina?

«Mamit!» eewaidejás Sarmite, un peenahza mahte. «Mamit, waj es atkal ſapniſi rediu?»

«Ne, meitiſi!» mahte balis aprahwás, ta peenahza, paxehma wiku klehpi un peeneſa tuwak baltajai kaſtinai: tur guleja brahlits. Azis bij zeefi; winiſch nerunaja, neimehjáš, pat nekuſteja. Tik guleja iſſiteepees, baltós ſwahrzinós un taħdu pat joſſinu ap widu.

Sarmiti nolika atpakal gultá.

Tad peenahza ſweſchi zilweki, iidſehſa ſwezites, uſlika kaſtinai wahku un neſa ahrá. Beidſot iſgahja wiſi. Tehws ahrá kaut ko runaja taħdá zeefá balis, ka Sarmitei bail kluwa. Mahte laikam kaut kur raudaja. Tá Sarmitei likás. Bet ſchehl winai wairs nebija iſin neka. Iai eet; lai raud . . .

Apkluſa muſika otrá mahjá ail ſehtas, aiſſikaneja ſwahrguliſchi kaut kur taħdu projam. ¶ ſabá palika kluis un tukſſſis.

Pa logu eeſpihdeja ſaule.

Ahrá durwis nograbeja.

Saktautu deguniku, aiſſilejuſchiám aztinám, un diſiſlinám, redſamám gar denineem ~ taħda Sarmite tupeja ul zeliſſſteem, ul krehſa pee loga. Ahrá, ſehtá, bij atkal dubſi. Migla tina wiſu ká ſagſchiá. Zerinu pumpuri raudaja. Par ko? domaja Sarmite un winai ar gribejás raudat, kaut buhtu tikai kur peeglauftees. Bet nebija. Mahte maſgaja preekſchi-namá weſu un bij ſaihgufe un nemihjeja, ka ap to glaudijás. Tehſiſchi bij taħtu, taħtu, kur tá ká bahrás un waideja. Winam bij jaſtraħdá un mamitei ar' jaſtraħdá, tik winai, Sarmitei, nebij kur eet, nebij ko darit. Un winai gribejás raudat. Un wakará, kad wiſu apxehma krehſa un ehnas, wina wairak newareja iſturet tá weena ſehdet. Wina peegahja pliſſſ preekſchiá, kaſtinajám rozinám apkampa ſehdamo bluſſſi un gribeja uſzelt to ul krehſa, ká to ſenak bij darijufe, bet nu bluſſſis nezeħlís. Rozinas noſſihga newarigi gar ſahneem, aztinás apmiglójás atarám un wina ſahka ſſaiſſſkſſet ká aiſſauſſis kozinſchi wehjá.

Tad atnahza kruſtmahte.

Wina iſnehma no kurwiſchi raibu gailiſi un eeſlika to Sarmitei klehpi. To winai dahwinot ul Maħrtineem. Wehl kaħdu nedelu wareſſſſot pabarot.

Ar gailiti atnahza Sarmitei jauna diihwe, jauna rošiba. Gailiti no-
lika krahtns preekšča lemē. Sarmites pirkšitini drupinaja maili un wah-
ritus kartupeļus, kas bij no pusdeenas palikufčees, un družinas bahrtiija
gailitim preekšča, lemē. Kā širnektu šihklini rudens šaulē mirdšeja Sar-
mitei azis, kad gailitis, bašhigi kukičinadams knahbaja družinas no
lemes un ari no šaušinas. Sarmite twihka un šmaidija, kad delnina pa-
tiškami kuteja lem pelekā knahbičča zirteeneem.

Tad nahza kruifmahte tai paligā un gailitim par diihwokli tika
eerahdits malkas šchkuhnits. Ta bij šameklejuše meetu, kuru eespreeda
šchkuhnitča weenā kaktā gailitim guļu weetai, ko šauza par laktu. Tur
winčh neweenam šauna nedaričiot, noteiza kruifmahte un lika atnešt
diwas apdaušitas blodinas un noštahdija otrā kaktā; weenā lika eeberšt
mašes druškās, otrā eeseet šihru uhdeni. Sarmite waj šchirba aš šmeekleem,
kad gailitis eenehma, eenehma uhdeni knahbi un tad tezinaja to dibenā, gašwu
atgahšis. Nemahkot wehl padertees, domaja wina.

Azumirkli, likās, gailitča diihwoklis peeteekošči eerihkots. Bija
drehgni-wehšis un Sarmitei rozinas šahka meltees šilas un kruifmahte ai-
zinaja meiteni nahkt ahrā. Durwis šehdiot wareja diirdet, ka gailitis
šahka štaigat un bašhigi kukičinat. Un Sarmite škuma par to, ka wi-
neem šačhširas: gailitim ar laikam bij garšaizigi un škumji. Warbuht
pat aukšti. Peeleekufēs padurwē, wina teiza wišā behrna maigumā: «ku
ku ku gailit, nebašhijees! Es drihli atkal atnahkčču, es drihli, drihli
atnahkčču.»

Un Sarmitei nu bij paščai šawa šaimneeziba: kapaja kartupeļu
mīšas šmalkōš gabaliņōš, drupinaja mašes garoļas un tā gatawoja gailitim
brokastis, pusdeenas un wakarinas.

Otrā deenā pee wakara kruifmahte atneša no širgus tuhtinu meešču.
Ar to Sarmite tuhliš aššteidšās uš šchkuhniti, eebehra blodinā šaušlau
dšelteno graudu un ar šabpatiku noraudšjās, kā gailitis tos iššaija ar pe-
leko knahbifi. Pa weenam ween. Nemal nemana, kā tas noteek: šik
eezehrt, eezehrt ar knahbi meeščōš, domat, neka nepanem, un tomehrt
graudu paleek aššween mašak. Šatawais burwis, šahds gailitis!

Peškatošees uš drušmo rudens šaiku un pahrzeelto šlimibu, Sarmite
kļuwa atkal šautra; waidšini pamalām šahrtojās uš luhpiniām rotajās
šmaidi. Un azis mirdšeja kā šaulē peelšaipiti širnektu šihklini, kad ta
šahšišija, ka gailitis jau šinot, kad wina ejot: peebahšchot knahbifi padurwē
un runajot: ku ku ku, ku ku ku. To štahšidama wina peeleeza gailitšo
gašwiau un štepa deguniau uš preekšču, it kā tas buhtu knahbits un
winaš wajadšetu parahdit, kā gailitis to dara, kad runā padurwē. Un
wakarōš gašja wina droičhi weena ahrā, pat tumšā, jo nejutās weena:
šchkuhniti bij winaš mihtais gailitis. Un rihtōš tas dšeedaja gan agri, un
ištaba un ahrs, kur ašikaneja gailitča škašā balšs — wišs iškās šik
gailitšs kā deenā, un Sarmite ašš lalmes wairs ne gulet newareja. Ar-
ween tad winaš likās, ka nupat ault gailitšs, šoti škailitš rihts un wajadšetu
zelšees un eet škatitees, kā ašštrumi blašimo, kā išdšeelš šwaigines, kā
šaušes wišufi pa šemi štaipas. Šandrihi ik rihtus wina dširdeja to dšeedam
un newareja tad eemigt ilgi, ilgi. Dašchreil škatijas walešām azim logā
un šwaigines ahrā mirdšeja šik šchirgtas, šik šaimigas, kā winaš širšina
kuteja ašš preekeem, un gribējās škreet un kleegt ko špehtu, un štahšit

par to wifeem, wifeem: i tehtinam, i mamitel, i sehdamajam blukitim krahtins preekidā — wifeem, wifeem istahitit par leelo laimi; peeeet labi tuwu un mihti patšchukitit, lai imejas wiifi. Un ja aii loga bij bahlgana migla, tad ta ar' iilikās kà mihta elpa un bij tik patihkami tajā ikatitees, tik ikailti un klufi patihkami kà iwehtku rihtòs, kad bij baltas drahnas un mamite mahzija Deewu luhgtees. Zitrei ailwehrtām azim wina ikatija pawafara sehtinun un špošchos saules wilufus, diirdeja pirmos zih-rufus, redseja semi kuhpam un melnos štraidus šalaischamees wezajòs wihtolòs pee dihtā ar wifu to jandalinu, ko tee tad taišija; redseja šaim-neeka ogulajus šmaršhigu seedu pilnus klufā, tweizigā deenas widū, un kà bites pa teem duhtdamas škraidija; redseja, kà upmalā balti un dšelteni seedi pa uhdens wirfu šchuhpojās un gaišā škraidija kukaini gareem, ššchaukitošcheem špahrneem. Dašchreiš ichis šapnis turpinajās ari meegā, wehl špilgtaks un brihnišchīgaks, un meitenes šejna mirdseja kà apškadrota, un pamodušes wina nesinaja, ziktaht bijis šapnis, ziktaht nomodā.

Kahdā rihtā, kad migla bij tik beela, ka ne koku ištābpreekidā newareja šarediet, meitene ilgi jau gaidija, kad dšeedās gailitis. Beidšot, kad mahte jau taišijās uguni kurt, ta ilgak newareja nozeestees klufi, un špehji eewaizajās: «Mamit, waj gailits dšeedaja?»

Mahte nebij dširdejuse, un Šarmite kluwa nemeeriga. Wina šagehrbās un ilgahja sehtā. Neka zita newareja šamanit, bei ween peleku miglu, tik beelu, ka rokas un waigi kluwa mitri. Wareja diirdet, kà šchakštedamas krita uš šlapjās šemes uhdens piles no kokeem. Pa šinašchanaš ween ta ašlgahja lihdi šchkuhnitim, peeleezās padurwē un eerunajās: «ku ku ku!»

Klufums. Tikai uš šlapjās šemes šchakšiteja kà rupjam leetum lihšot. Wehl reiš wina mehginaja aizinat, bet baltiše šadrebeja un ahtri meitene aiššteidjās atpakaš ištābā.

«Mamit, gailits nerunā!» wina eefauzās tikko ašaras waldidama. Winaš eenahza prahtā, ka buhšchot miris, tāpat kà brahšits: tas ari tad nekultejās un nerunaja wairs. Un šahka wina domat, kur nems gailitim šahrziņu un kà tas iškatišees, kad gulēs šahrziņā un šwezites degs ta galwgall.

Mahte šamekleja šwezi un špišchikas, paxehma meiteniti pee rokas un ilgahja abas.

Mahte šahka ašlehtgt. Ašwehrtās durwis un preekidā bij tumša un klufums.

Mahte šašpeeda meitenites mihtkito rozinu šawejā un wiška to šew lihdi tumšā un klufumā.

Ašpšahjās. Šarmite diirdeja pate šawu širniņu pukštam. Nošchwirksiteja špišchika un dšeltena gaitma išlija pa šemo šelpu. Mahtes azis raudšijās uš laktu. «Naw!» pahr luhpām išlaujās mašleet nošpeesti. Meite-nitei pašpruka preekšchautišch un mašes drupatas išbira šeme. «Mamit!» ta eefauzās un mekleja pašlehtgt šaju pee mahtes.

Kaktā, pee malkas, bij iškaišitas špalwas, bij jaunu šemu šchupa, melna ala šem malkas un weens špahrnišch eefpreedees ššarp malkas šchkilām.

Tik wiša bij palizees no gailištā un neka wairak.

Un winašch bij plošits un rauts tur, melnajā alā, un neweena nebij, kas winašch pašlihdš . . . Ašš šchaušmām Šarmite pat raudat newareja.

Kā saltinguše viņa itahweja, galvu paslehpufe mahtes preekšautā, bet preekšā azim itahweja kā murgs melnā ala un malkas šķīlās eespreedees špahrnīšā. Kad viņas atgreesās uī itabu, Sarmitei iīšikās, ka no kokeem pīletu gailīšā ataras un pafaule pīlna šaunu, breesmīgu špoku, no kuru elpas zehlās šā pelekā migla. Āri itabā pagulšes un kakti līkās pīlni špoku, kas tumšā domaja šaunas domas.

Sarahwulēs sehdeja Sarmite gultā un preekšā azim itahweja tikai melnā ala un šarp malkas šķīlām eespreedees špahrnīšā. Eenahza tehws no ahra un paineedia Sarmitei brušno kahrklu šaru. Ši pumpuru melnās mīšas līhda ahra dāščas baltas puhpolu galwīšas. Tos Sarmite atšupinaja un wīka šew gar luhpīnām. Mīhkīti, mīhkīti tee bija un gludi, un atkal wīa redšeja gailīšus rīštus ar šehrīneem un šaules wīšufšem un wīa — Sarmite — škreen kur eedomā pa balto, mīrdšōdō garolu kā špraktī ween. Un azīšas eemīrdšējās preekā un uīnahza nerahtna eedomā: paglaudīt puhpoluš pret špalwu. Un tad tee iīkatījās kā šabolušchees zahlēni un atkal wīa atmīnejās gailīti, kā tas družīšas knahba no šaujīšas un mīkti kukīšīnaja. Mahte paššaban iīpuhta lampu, ahra bij leela deena, un negribējās Sarmitei tīzet, ka gailīšā wāirs nebuhtu. Warbuht atkal šapnītis . . . Un wīa gahja atkal uī šākuhītī, peeleezās padurwē un eerunajās nedrošā: «ku ku ku!» —

Klušums bij par atbildi.

Kad Sarmite atgreesās uī itabu, weenā weetā gailīšs wīa eeraudīja eedšeltenu gailīšumu un wīnai iīšikās, ka tur kahds breesmīgi leelš škatītos lešā, pehiz ka mekletu, bet itabā wīa atzerejās dīššeno eelāšpu tehwa kalšōkā.

Kehkī wīa peeglaudās mahtei, kura šūtinaja wešu.

«Mamīt, wāj teša, ka gailīšs beigts?»

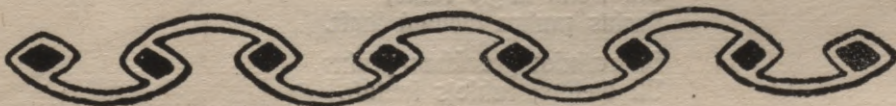
«Āk, tu, maīā aušdīna,» teiza mahte azu nepazēdama no darba, «ko tad tu domaji?»

«Un no debēšim škatas?» jautaja meitene kā nešapraidama, kas patēšiba, kas šapnis.

«Laikam šaulīte mīglā,» noteiza mahte, paškatījušēs logā, un iīgahja ar wešas katlu preekšīnāmā.

Atkal zauru deenu škuma Sarmite weena pee loga, un kad wakars peenahza un krehīla un ehnas apnehma wīšu, wīa apkampa šēšdamo bluķīti, uīzehla to uī krehīla; pagahjās uī weenu puši, pagahjās uī otru —, peelika peerīti pee durwīm un šahka šāhīhktet šmalkā, šahpīgā baltīte, kā aīššaušs koziāšā wehšā.

Tad nahza tehws. Uīšautais degunīšā dabuja gan drušku truhtēes no durwīm, bet tas šau nekās. Āzīšās eemīrdšējās kā līrnekšu tīhkīlāi rudens šaulē.

Ruhsa.

K. Skalbes diejoli.

1. Swanināci.

Zauru deenu swanināci itaigà
Saram loga klusām glahiem —
Pelni ruhs ul mana waiga.

Putekli te ruhs ul wahiem,
Sihwi iteepees aikars dehd,
Kaktā mehmi ehnas sehhd.

Zauru deenu swanināci itaigà
Weenu ikanu eelā dieed,
Puteklōs, kur rofes leed,
Sihwas, fahrtas papir-rofes.

2. Wezais pulkitens.

Tik lehni pulkitens fchihkit,
Tik wehhi miglo ruhts,
Prahhs muhra dwingā ihgit.

Ik rafināci greechias gruhts,
Ik dfehiits, ruhtsejs imilkit,
Zaur fwinu wakars dsiilkit.

3. Kahrtis.

Mehs nemam wezàs kahrtis
 Ko kuhtras itundas diht:
 Žuhk karafi un kalpi,
 Uf mutes galdà kriht.

Es rediu tumšdas šihmes,
 Ko pirkšfi atšahjušči,
 Un šaweenofos klufi
 Hr teem, kas ašgahjušči —

Šii muhreem un aš kalneem
 Kam darbà rokas šwhšf,
 Kas šahrkà garšaikofas,
 Kam pirkšfi waškà whšf . . .

Un nodššufčdà šeltd
 Mums wezà špehš rit,
 Hr roš walda dahma,
 Hr kungu kalpu šif.

4. Pee šehtas.

Kà gredientini greeščas,
 Kà šeltd riškš duhž!
 Zaur šapàm šaule špeesčas,
 Šilšf walgi šimà kruhš.

Es šehtas malà šahwu,
 Kur wezee dšelšči širgšf.
 Zaur ruhgtò ruhšas rahwu
 Kur dšeltenšte dširkšf.

Hr šafu uguns rafu,
 Hr šafu elpu šweš.
 Hr šaules preeku aš
 Man bahtlās rokas dšel.

Ruhs širmà dahria šeltd
 Hr pelneem šudrabota,
 Raušči wškus šapšenšte
 Hr šeltd gredšenota.

Uf allapota fara
 Hug puhifis, naida piins.
 To tweize klufu auklè,
 Dutz rudas fwelmes wiins.

5. S n a u d a.

Tewim baltu roku fneez,
 Tawus walgus weegli glauda,
 Lihdi tu smags un gurdens teez,
 Tewi apnem lehna inauda.

Mihkiti ichalkdams finas lihds,
 Logà mufchas fpahrniach ihz.
 Lampas gaisma fahrri mirit,
 Klufu rofchu lapas birit.

Uf kà behrns no baltas kruhts
 Tu ko, diti reibdams, fuhz.
 Hpkahrt tewim fohi fchirkit,
 Klufi grahmatina fchwirkit.

Kaut ko meklè, kaut ko dara —
 Meegà apbur diihwes wara.
 Satin tewi lehnas fkanas,
 Nes un aifichuho bei manas.

6. S e n l a i m e b e h d i a.

Guf kalni, kà balti fahrki,
 Skan putniach, kà fehrauda dehlits.
 — Ko lehlo mechia sehliits?

Sen laime no klaidona behdia,
 No plezeem irit tam jau fwahrki:
 Sen fahrki to kraifu fehdia.

Ko diti egfu juhra
 Mais dieliits fehri fit?
 Ko fatà klinichu muhura
 Tik mehmi lahfes rit? . .

Brahi Wihi.

3. Faunfudrabla itahits.

I.

Kā akmens, dihi iweelts, lihi wihi mālam aihwei wihius, tā mālo aprihka pihihtihū iilodaja wehīts par Wihi nahwi. Tamlihdīgi gadījumi nahza te tik reti, ka uštrauza laučhu prahtus wisleelakā mehrā. See-weetes skraidija no mahjas uš mahju, lai iidi binatu notikuma zehlorus un eewahktu par pačhu notikumu jo sihkās sihas. Eri wihiēihti, uš eelām fatikufēes, nošēhpumainā balši pahrmija wahrdus. Tikdaudi ap-lamibu ten nebij pihihtihā runats. Grehks dšēmdējot grehku, tā wihi teiza, un katram bija taihība.

Pirms diwām nedēlam bija atbrauzis kahda išejeenes galdneeka Petera Wihi brahiš Fehkabs. Wihi bij wairak gadu nodlihtwojis galwas pihihtā. Bija tur kalpojis gan kā ūlainis pee augšteem kungeem, gan reitorazijās par kēšneri, un bija laikam ūkrahtjis labu sumu naudas. Atbrauzis ūwā diimtenes pihihtihā wihi iiliikās par leelu wihiu. Walkaja zilindri un baltus, ūmalkus zimtus. Pee mahtes un pee brahta, uš mālo ištahiau pihihtas nomalē, wihi ūtikai retumis atnahza. Te tatschu bija wihs tik nabadšigs.

Peters newareja tiki ikaldribá, kas Žehkabu ūchurpu dīinis waj wilzīs. Wīfādá līd ar wīnā atbraukšīanu wajadīeja šālīfītees kaut kam tumšīam, nošēdīgam, jo kamdeht wīnīdī gan ūhdeja maīajā lītabīnā un raudīījās tīk ūawadī pa logu? Un dāšchreīl wīnīdī nemanīja, kad mahte noglauda wīnā plezu un nedīrdeja, kad wīnīdī, Peters, kaut ko līahīfīja par ūhējeenes dīīhwi. Bet tad Žehkabs mehdīa ul reīl truhktees kahjās un teīza:

«Eīma!»

Un abī brahīlī gahja ul weēnīzu, dīēhra un peēdīēhrās. Peters tad wehlā naktī līreīpušōja ul mahju; bet Žehkabs krita un guleja turpat weēnīzā. Wīnīdī bīja ul mehnefī nonēhmīs ehrtu lītabu jumtā, mahjas weēndā galā. Wīnīdī teīza, ka negribot mahtē darīt weltas raīfes, dīīh-wodams pee wīnās. — Ek, wīnīdī laīkam nebīja lābs dehts, ka nelīnāja, kas mahtē raīfes dara un kas ne.

Waj Žehkabam Wīnām naudas truhka?!

Weens labums bīja ari tas, ka newajadīeja ar greīšām kahjām pa tumšu dauīlī nelīhdīfeno eēlu; brahlīs wareja weens dulburot ul ūawu buhdū.

Mahte weēna palīkule waīdeja par dehlū nebehdībām, bet nelīmīfa. Wīnā ūewī ar to meērīnāja, ka dehlī ūehwā dīīmušdī, ka zītādī wīnī newar buht. Un wīnāī līkās, ka gaudāmās par dehleem, neleek meera wīnū ūehwam, kurīdī jau preekīdī daudī daudī gadeem bīja apgulees, lāī nezēlōs nekād. — Ka wīnāī, wezam zīlwekam, wāīrs wajadīeja? Waj taīhdū laī kahds wehlī mīhl? Šaws maīfes kumōfs wīnāī wehlī bīja. Un tagad, kopīdī Žehkabs atbrauzīs, wīnā dīīhwoja pahrpīlībā. Tuīhlīt pīr-majā deēndā bīja eēdewīs dešmīt rublūs. Kas wīnāī wehlī truhka?

Bet tad dīīhkt kā no galīfa krita akmens un wehlā wīnūs līhdī wīdām malām.

Kahdā rīhtā weēnīzas kalpotāja peeklauweja pee Žehkaba Wīnā lītabas durwīm. Pulktīfens bīja jau pusdešmīt. Wīnā ūchorīht bīja druīku nokawējušēs ar kafejū.

Kad neweēns neatfauzās, kalpone peēdauīīja wehlī līprak.

Eekīdīdā bīja klūs, klūs

Etīlēhga bīja durwīs, tā tad līgahjīs Wīnīs newareja buht. Wehlī wajadīeja paklauwet.

Tal brīhdī pa trēpēm kahpa augīdā Peters, Wīnā brahlīs. Wīnīdī līfkatījās ūchāufmīgs. Šīhmīs lašgani balts, kā nelīhri kaīkšāns. Maīlī ūawehluīdītees ūem pelekās pawezās platmales. Roka, ar kuru wīnīdī ūehjās pee trēpju lehnēs, redšāmi drebeja. Tās laīkam bīja naktīs ūchūpōdīanas ūekas. Peters waībījās un grībeja kalponī ūrunat. Alīweēn wīnām bīja kahds jōks ul mehīes; bet ūchorīht wīnām lūhpas tīkai rau-līījās. Wīnīdī newareja atraīlī noderīga wahrda.

Kad kalpone manāmī ūītrauktā balīlī wehīfīīja, ka newarot brahīla lītabā eēfīkt, Peters kūwa pee walodas. Wīnīdī aīhtri peegahja pee durwīm un droīdī peeklauweja. Pee tam wīnīdī ūkatījās kalponēī azīs un teīza:

«Žehkabs buht pa šārneem pahrak taīhlu alībrauzīs un newar wāīrs tīk lehtī atīktīk atpakāt.»

To teizis Peters palika atkal nopeetnis. Kalponei pat likās, ka winači koda few apakšuluhpā un aif šahpēm šarahwās. Bet winači ari likās, ka pate to dara, jo wina juta, ka kahds ar aukitu roku špeešči winaš pakauši. Wina bija jauna un daudi breešmu romanu laišjufe.

Pehz brihšna Peters atkal klauweja, bet daudi wahjak neka pirmo reiši.

Eiši durwim bija kapa klufums.

Kalpone noškrešja lešā pee weefnizas ihpašdneeka. Wina itahšišja par durwim, klufumu, par fewi un par Peteri Wilni, ka neweens neka tur newareja šapraif. Tad wina atkal škrešja pa šrepēm augšidā.

Šanahza wiši kalpotaji. Lešā dašči weefi šinkahriģi pawehra šawu šitabu durwis. Katram bija kas ko teikt, ko peešihmet. Kahda dahma teizās pat širdejufe, ka par weefnizas šeenu ešot trihs reišas kā ar runģu šilts. Tas warejšis buht tā ap pusnakti. Ek, Deews, tur nebuhidtot labi!

Pehz ilgas knadas wiši nošpreeda, ka šafauz atšlehdineeks. Weefnizas ihpašdneeks ar waru durwis atšauš netahwa, jo Wilnis tā kā tā tur eekidā neefot. Winaš ešot bijis šamakš labi leels rehkšins un warbuht naudas neefot, kā šlleelšees, tapehš buhidtot aiššaidees pa logu. Dašči lģahja lai apškatitu logu.

Logš bija zeefi.

Štnahza atšlehdineeks, un durwis tika atwehrtas.

Wilnis guleja gultā, rokas šalzis uš kruhtim, šegu drufku pret šeenu pagreešis.

Peters peegahja pee brahšā, šanehma ta roku un lħš eekleedšās. Roka bija aukšā un šihwa. Tad winači aiššreļpušļa lihdi galdam, atkrišā uš krehšā un nokahra galwu.

Tika atšaukta polizija. Šeradās ari aprinķa ahrišs.

Wilnim kruhtis bija ščietras lodes, kuras, pehš ahrišā šteikuma, katra weena par fewi buhtu jau nahwi nešudšas. Winači bija pišniģi šģehrbees, apģehrbu kahrtiģi nolizis, apšedšees. Uš krehšā, pee gultas, bija šelta pulkššens, tam bija uššweeššs wiršū tukšidš rewolwers, tā ka glahše bija šapliħšufe šmalķās ščikambās. Pulkššens bija apštahšees uš pustrišeem. Tā tad šlepkawiba bija notikuše taišni pulkššeni pustriššs.

Uš galda atrada wehšituli, adrešetu Peteram Wilnim.

Ta tika ušplehšā.

Šehķabs rakšišja, ka pašauš winaš ešot palikuše par mukšaju, kurā štidšis un štidšis weenmehr dšitak. Winači rakšišja, lai brahšis nešauņo-tees, ka ščis aišbrauzot uš wina pašauš un nedšeridtot ar wina kopā wairs. Nauda ari ešot pee beigām. Tepat galda atwiłķnē ešot pehde-šais šimš rublu. No šeem lai šamakšajot weefnizneeka rehkšinu un atš-ķums tad lai ešot behrēm. Pulkššeni lai pahrdodot, tas ešot wehrtš wehš rublu peeždešmit. To naudu tad lai mahtei atdodot par aukšģumu. Drufku mai gan ešot . . .

Wehšitule bija rakšišta drebošču roku, kas nemiš nešakšaneja ar ne-behdģo šaturu.

Šahķās protokola šaltahdšičana, šaušāščanas.

Kalpone bija pulkššeni dešmitšs gahjufe gulet un ščoriht peežšs zeħlufees. Nakti wina zeefi gulejufe un neka nedširdejufe, kaut gan kukna un winaš aiššaldinšči ešot taišni šem Winaš šitabas.

Weefnizas ihpafchneeks bij dsehris kopá ar Wíkneem lihdí pusnaktij, tad wíndt talijis weikalu zeeti un gahjis gulef. Ebi Wíkai wehl páneh-mufchi pudelí konjaka un kahpufchi augfchá. Nakti wíndt pamodees un wínam lizees, ká kad ul eelas páhri reifchu fchautu, bet wífs atkal apklufis un fchis atkal aifmidíis. Zik foreil pulkítens warejis buht, wínam nenahtzis ne prahtá íkatítees.

Wíkna brahlis Peters bija pawífam bei íamanas. Wíndt runaja íoti nefakarigi un brihíscham díili atnehma elpu teikuma widú. — Wíndt bijis pee brahta líhdí pulkítén íschetreem no rihta. Wíai dsehrufchi konjaku, kamehr wehl pudelé bijis un díeedajufchi. Ja, lai nemaní nebrihnotees, wíndt íkai neatminotees wairs, kahdu díeefmu. Brahlis bijis pee refi íaufra prahta. Solíjees drihi braukt ul Peterburgu atpakal, atkahrtójis wahrdu Peterburga wairak reifchu un íawadi ímehtjees.

Ul íautajumu, ká wíndt íizis no weefnizas lauká, jo pehz díw-padímiteem wífas durwis bijufchtas aifílehgtas, Peters nemanízeja atbildet. Bijis tá íadsehrees, ka nemaní neatminotees ká mahjá íizis. Tikai íchó-riht dewínós pamodees ar neíehdíigám galwas íahpém un ká pa meegam atzerejees, ka brahlis íchírotees teizis: Ja ríht pee tewis neefmu jau íaulei íezot, tad nahz íchurp un ulmodini mani. To teizis, wíndt íidsehris wífu konjaku, kas wehl pudelé bijis palízis, un ímeedamees apgulees. Drehbes wíndt noíweedis kur kuru gabalu, tás tad íchis íawahzís un no-ízis ká peenahkas un tad laikam ká nebuht efot íldauíjees lauká, jo ká tad zítadi lai warot mahjá pamóitees. Etmínejees brahta wahrdu, tad nu íchis íuhlíf dewees íchurp, kur atradíis jau íibíjufchtos kalponi pee durwim.

Wílnis atkal atkriha krehíla un aifnehma rokám íeju.

Protokols bija íhis. Faktis íatíchu bija gáíchtis ká deena: Wílnis díehrumá bij noíchahwees. Ka te par ílep kawíbu newareja buht ne runa, to peerahdíja wehííule un ías apíahkíis, ka wífa manta un pat íelta pulkítens bija neaifkahrti. Un durwis bija aifílehgtas no eekíchpufes. — Bija gan ari tá kauft kas, kas mudinat mudínaja ul aifídomám. Bija leela nefakána ar pulkíténa apíahíchtanos un Petera Wíkna aifíeefchtanu. Tíchetras nahwígas lodes íafchaut kruhtis un tad rewólweru wehl ul krehíla nolíkt, — ari ías nebij glufchi íízami . . . Bet tam wífam pagahja deefgan weenaldígi garám. Neweens pehz Wíkna nebrehza, un polízíjai tobrihd bija daudí nopeetnaku darbu kaudíchu kaudíem.

Ap weefnizu ífahweja leels bars íínkahrigu. Kahda wezíte ítahítíja, ka nakti díírdéjufe íaifni íchetrus íchahweenus, Pehz tam gar weefnizas íeenu íkrahpejees ká kahís. Íchl peegahjufe pee loga, bet íaifni íal bríhdí mehnefís eegahjis mahkoni un íatumfís. Wínai toméhr lízees, ka tás íítabas logs, kurá Wílnis noíchahwees, bijis walá.

Kahda zíta wezeníte, kura dííhwoja gandríhí píííehtas otrá galá, teizás efot díírdéjufe palíífgá íauzeenus. Wehlak kahds pa eelu íkrehjís. Wífa íeme dímdéjufe.

Tás bija ííkal baumas.

II.

Bija pagahjufchtas deenas un nedetas. Píííehtína nebij wairs ká aifíkahrtís íkudru puhlíis, ne ari ká dííhjis, kurá akmens eeméíts. Síhkás

ruhpes un preeki laudim lika domat katram par sawu icho un rihtdeenu Tikai Wīnai mahtes firds ik deenas un ik nakts wehl tshuhloja.

Pehz brahta nahwes Peters sahka dihwot toti solidi. Wīnāchi bija deefgan labs galdneeks. Sahja kahrtigi darbā; pelnija deefgan daudi un lidewa maī. Pat swehtdeenās nepeediehrās. No mahjas ari ligahja tikai retumis bel wajadlibas. Kas agrak Peteri palina, teem bija brihnums par wīna spehjo pahrwehridianos. Waj tas wairs bija jaufrais, nebehdigais Wīnis? — Pat mahtei bija gruhti eedomatees, ka ichis druhmais wihrs ir wīnas dehls. Wīnai pat likās, kā kaut kas truhktu, ka buhtu kaut kas no wīnu mahjas iidihts, ar ko wīna bija kopā nodihtwojusi tik ilgus gadus, kopāchi wīna eepalinās ar sawu nelaiķi. Bet ari likās, ka ichis iidihtais lido tepat ap wīnu istabinu un airgadamees skatas wakarōs pa logeem eekichā. Waj tik wīnāchi drihli nenahks atpakā? — Un Wīnai mahte wakarōs agri, agri lteidiās aihlehet logus.

Seitdeenās wakarōs Peters mehda buht no darba mahjā labi laiku. Tad wīni ar mahti sehdeja un runajās. Wīni bija tapuichi weens otram daudi tuwaki, kā agrak. Tas mahtei lihdieja no firds diehit nelaimigi aihgahjuicho dehlu. Wīna jau bij apriwufe raudat, kad iidihtais atkal atgreefās.

Wairak kā pusgadu pehz Jehkaba nahwes, Peters kahdā seitdeenās wakarā pahrnahza toti wehlu. Eeltreipulojis pa durwim, wīnāchi mahtei itahdijās preekichā:

«Waj pahihiti, maht, kas tawā preekichā tagad itahw? — Es, Peters Wīnis, kuga kapteins . . . Tu nedomā, ka es saldatu kapteins! Kas man ar lauschu kaweeem par dafu? — Patlaban pahrbrauzu ar sawu kugi no Auhtraliijas. Manu kugi lauz: Walija. Man reih bija lihgawa, ari Walija. Sa, ha! Man diwas Walijas! — Ko? Tu netizi? Tu sawa dehta wairs netizi? Waj tew warbuht tas iaglis Jehkabs labak patika? Waj wīnāchi tew talinibu teiza? Redii, waj man ui rokas naw eedediinats enkurs? Un waj es eedams nelihgojos? Un waj man spehka naw?»

To fazijis wīnāchi sakampa diwus krehslus un zirta tos ui femes. Krehli tarkichedami iichikihda.

Mahte eekleediās, bel tuhliit apklufa. Wīna palina sawu dehlu. Wīna linaja jau no agrakajeem laikeem, ka tas tik ar klufeichanu waldams, ja ir peediehrees.

«Un tu domā, ka man naudas naw? Kas tas par kuga kapteini bel naudas!»

Peters tapa meerigaks. Wīnāchi atfraidās ui sawas gultas malas pusiwilus un sahka sweest ui grihdas rubli pehz rubla. Tee ripoja ui wīfam pufem. Tad wīnāchi wihstija papirus un tāpat sweekda iitabas widū, femē.

Mahte, to redsedama, peeskrehja pee Petera, eekehrās tam rokā, ichnaudia, un wīna drebedama dwehka:

«Peter, — kur tu to . . .?!»

Dehls mahti atgruhda tahlu noit.

«Sehe! — Wezen, to es tew saku, nekerees tu pee manas lasas rokas! Tu jau netizi . . . Tasschu teizu, ka es ar naudas lahdiu no Auhtraliijas salām. Mans kugis guī Daugawā. Kugam Walija wahrds. Man diwas Walijas. He! Salati, wezen, tos graichus un paglabā; buhs

ezuma deenàm waj behrèm. Kur es naudu lai leeku? — Nodlerfdu wià kàtà.»

Mahte falafija iimehtato naudu. Wina gribeja to ikaitit, bet fudrabs kwehloja faufàs. Ahtri wina naudu fabehta galdina atwilktne un noberleja rokas pee preekidtauta.

Peters pa tam bija gultá appahsees un jau krahtza.

Mahte peegahja, nomauza dehlam kurpes un sekes, apfedla wina.

Sekes bija pilnigi flapjas, kaut gan ahrá faufi pawafara wehji puhta jau wairak deenu no weetas. Ká miglá jauzàs pa mahtes galwu dehla itahits par wina kugi un par naudas lahdinu. Wina pamehma fwezi un peegahjufe pee dehla raudlijàs winaam feja.

Sen mahte nebij Petera tik tuwu rediejufi un tik pamatigi apfati-jufi. Nekad wina nebij pamanijufi ap dehla azim diitàs grumbas. Ari denihòs firmuma wina agrak nebij rediejufi. Ká flogs idis lihmes mahtei ufgulàs ul firds. Wina pate tagad pehkichni jutàs nepehzigaka un wezaka.

Taiini tai mezumá, ká tagad dehls, mira winas wirs. Taiini tà winidit foreif guleja. Tai pahtá weetá bija gulta. Ja, pat gulta bija ta pate, kurá tagad Peters guf. Tikai Peters ir' diihws, un wi ridi bija nedihws...

Daudireif tà mehdsot buht, ka dehls mirsot taiini tai wezumá ká fehws miris... Mahtei to eedomajotees pahrikrehja drebuft. Wina apfaufija dehla rokas.

Tàs bija karltas ká uguns.

Mute Peteram bij plahtit wafá, un winidit elpoja fekli un ahtri, ká kad iitabá nemand wairs gaira nebuftu.

Mahte apiehdàs ul gultas malas.

Waj tas bija winas dehls, winas weenigais? — Ja, tas bija tas pats Peterits, kuram wina, fen fen atpakaf ik wakara gulet ejot, meta kruftinu un peeftauza Trihsweenigo, lai glabá un pafargá maliko... Ari tagad mahte gribeja to darit. Wina atbrauzija no dehla peeres falipu-ichàs matu ichkipinas un fikko neekleediàs.

Taiini peeres widu bija tumidit fahrts plankums.

«Kains!» mahtei iifkrehja ká ichkehps zaur firdi. Un wina atmi-nejàs ta Kunga wahrdus:

«Ko tu efi darijis? Tawa brahta aihu balis ul mani brehz no femes.

Un nu nolahdets tu efi no femes, kas fawu muti aplehtufi, tawa brahta afinis no tawàm rokàm fanemt.

Kad tu femi strahdafi, tad ta wairs few nedos fawu padomu; tekulis un behgulis tu buhfi wirs femes.»

Sweze roká drebeja. Mahte nowehriàs no dehla, jo bija bail fcto apfihmeto peeri weht reif ulluhkot. — Bef nè, — tas newareja buht... Fehkabs bija nochtahwees. To fatchu polizija un wifa pilsehta atfina. — Wina nodfehfa fwezi, klufàm un notahlèm pahrmeta dehlam kruftu un tad pa tumiu aiftaufijàs ul fawu kaktu.

Igi mahte ichonakt grolijàs un ichaukiteja; wina newareja eemigt. Iidihhtais bij atkal atgreesees, un nu winai bija bail no ta.

Otrá rihtá Peters fuhdiejàs par galwas fahpèm. Winidit eeraudifja krahtns kaktá fadaulito krehflu gabalus un laikam atzerejàs wakar wakar.

Mahte eewaizajàs par naudu. Kur wihai to nehmis? Wina pawilka galdina atwiktni un rahdija dehlam naudu.

Ja, kur tad ichis to naudu warejis nemt? — Nudeen newarot atzeretees . . . Ak ja! Wihai tashu ten jau esot puhra kafes beedris. Un tagad, wakar, no tureen es iistahjees. Tur wajagot buht simtu peezeimit rubteem. Ja, sanaidojees ar preekidneezibu un iistahjees. Tà kà tà neprezeidotees . . .

Wihai peegahja pee galda un sahka dreboideem pirkiteem naudu nemt un ikaitit. Bija tikai simtu trihsdeimit trihs rubti ar kapeikàm. To pahrejo buhtot nodsehris.

Mahte, redsedama dehta ihgnumu, wairak neka nejautaja. Nollhda fawà kaktinà un sahka ko knibinat.

Peters panehna naudu un wihu ruhpigi sabahia pa kabatàm. To daridams wihai bet mehrka ikatijàs pa logu. Warbuht tur leepas sarà dheedaja kahds putniakdi. Warbuht balti sahrtee pawafara mahkonì schuhpoja wina ikatu. Tad wina seja palika mihtitaka, kà atkufa.

Kad Peters nehma zepuri un taiijàs pa durwim ileet, mahte wajaja, kad pahrnahkchot. Nekad wina nebija tà waizajufi, un ichis jautajums winas paldias auhs skaneja tik fawadi. Wina jautadama jau linaja, ka dehts neatbildès un neklauhs, ja wina to luhgtu mahjà palikt. Wihai likàs, ka dehts taihs tahlà, faunà zelà, un ka ichis gahjeens ja-aiikawè, ja wina turpmak wehl par mahiti sauktees grib.

Ja wina turpmak par mahiti sauktees grib . . . Zik gaiditi tagad wina eeraudhija fawa muhscha newehrribu. Nekad wina lihdi schim nebij eedomajufees, ka wihai pafaulè kahds ufdewums, ka wihai kaut kas jadara, kas lai neihustu lihdi ar wihu un wehl ahtrak. Nu wina pahredseja wihis fawas nodsihwotàs deenas, kà awju pulku kalnà itahwedama. Tàs wihis bija netihri pelekas. Ko wina saweem behrneem bija dewufi? Gan bija kruhtu meht un tehwa reili ikaitit mahzizufi; bet ihstas mahtes mihtestibas wihai nebij redsejuichi, jo tàs wihai nekad naw bijis, tàpat kà mihtestibas ul nelaihi diehrajū wihru. Wina atminejàs wakar wakarū, kà Peters fekli un ar platu muti elpoja, atminejàs Kaina lihmi wina peerè un affina, ka pilnigi par welfi zeetufi seewas sahpes un pafaulè diihwojufi. Te bija wihis mahjina, diwas gultas, galds, krehili, gan wefeli gan sadauhiti, dehts, wina pate . . . Bet kas pehz deimit gadeem ichini weetà buht? Sinams, no sapuwufchàm faknem tashu newar isaugt koks.

Mahtes gaischais ikats pamalam grima kà tumichà miglainà lejà un wina sahka taulitees pehz wahrdeem, kas spehtu dehtu aihuref. Uf darbu tashu wihai wairs newareja eet; bija jau daudi par wehtu . . .

Tal brihdi sahka wihot netahlàs bainizas lwanu ikanas pa peetwihkuhdi itabihu.

Peters sarahwàs.

Mahte tikai tagad atzerejàs, ka schodeen shwehtdeena, ka dehlam nekur naw jaest. Newihchus wihai salikàs rokas; bet wina nedomaja par Deewu. Warbuht wina gribeja feikt: Dehts, neej schodeen. Ahpuhtees . . . Bet Peters ligahja tik ahtri, ka wina nedabuja eebilit ne wahrda. Palika kà saltingufi.

Wakarâ Peters pahrnahza wehl wairak peediehrees. Wiiru wefcius atweda kahds mahtei nepaifihitams fchaubigs wihreetis un tuhliit aifgahja, Kad dehls bija ailmidiis, mahte ismekleja witas wiira kabatas.

Naudas nebija wairs ne grafcia.

Daudi wiira par to neskuma. Wiirai pat likâs, ka lihdi ar naudu buhs nosudis wezais Adams, ka dehls atkal atfehgfrees un atgreetifees pee darba un meera. Bet wiira wihlâs.

Jigulejees dehls fahka faulfittees pa kabatâm. Wiirchi klufam lafdejâs. Kas wehns naudu buhichot nolaupijis? Tik daudi wiirchi taffchu newarejis nodiert. Nudeen, tas buhichot Salmirich, zits neweens kâ Salmirich.

Mahte eeminejâs, ka kahds bahrdains wihreetis wiiru wakar wakarâ atwadijis.

Ek bahrdains bijis? Nè, — wehns tad wiiru linot, Salmiram ne-efot bahrdas. Fa fchis linatu wainigo, — ul weetas nofistu kâ funi. Nu, gan jau atradichot, gan paifehichot. Schowakar pat wiirchi to iidarichot. Dufmas efot ul tahdeem beedreem.

Pee darba eef Peters nemaî netaiijâs. Teiza, ka nejuhtotees ihiti wefels. Un neeku ween tur warot nopelniit. Preekich ka gan wiirchi lai puhtotees? Ek, mahte nemaî nelinot, zik darbs wiram efot apreebees. — Ko tad wiirchi ftrahdajot? Kauns efot paicham par fawu darbu. Tâ jau fchee wispahrigi ftrahdajot, ka gandrihi otrâ deenâ darbs jau juhkot laukâ. Kas fcheem efot par behdu? Wiirchi efot jau pustumhchia no-ftrahdajis, efot fmalks galdneeks, pilfehtneeks, bet ko lai parahdot, ja kahds waizatu: Kur ir taws darbs? — —

Peters ahtri ufrahwa fw hrkus un atkal ilgahja.

III.

Nebija deena, kur Peters nebuhtu pahrnahzis peediehrees. Deews lina, kur wiirchi naudu nehma, bet tâs wiram nefruhka nekad. Reif mahte atrada pat peezeimif rublu wiira kabatâ. Tos wiira paglabaja. Bet dehls fa nemaî nepamanija, un mahte ar fchaufmâm redieja, ka dehlam tomehr bija nauda. Er afarâm wiira to ilwadija, ar afarâm fagaidija, wehlu, pehz pusnakts, un daudireif pat otrâ rihtâ.

Wiirchi palika jo deenas jo wahjaks. Ezis eekrita un fawadi fpihdeja. Wiirchi beefchi klepoja un guledams murgoja un dauhijâs, kâ gainadamees.

Mahte paredieja fchahdas dlihwes galu, wiira to tik fkaidri linaja. Tâpat reif bij ar wiras nelaiiki. Un wifu linadama un parediedama, wiira ftiprinaja fawu firdi, lai nebuhtu jakauz, ja kahdâ deenâ dehls no wiras fchikirtos. Jigi tâ tas newareja eef.

Un teefcham . . . Kad fahka greeftees aif wehji, un kad beideligas lidoja jau leelôs pulkôs, tad kahdâ rihtâ Peters nezehlâs. Wiirchi ftipri klepoja un wehma. Pret mahti bija laipnaks, nekâ zitâm reifâm. Wiirchi luhdja, lai atnefot fchabi. Leekotees, ka bei fchabja fchis wairs dlihwot newarot. Efot pilnigi beigts . . .

Bet kad mahte atnefa fchabi un dehls to gribeja diert, tad pehkidini wiram ufnahza reebums pret alkoholu. Ne pee mufes newareja peelikt.

Tapat tas bija ar alu un pat ar wiinu. Peteram ulmahzās nenotekta sajuhta, kā aukstums, kā bailes. Wiinā ustraudzās par sawu antipatišu pret eemihloto diehreenu. Sobi klabeja un wiinā iwhda no galwas lihdi kahjām. No tās deenas wiinā wairs nezehlās no gultas.

Lihdi ar to uī dehta waiga nogulās kā melns mahkons. Mahte to redseja. Ta nebija ilimiba ween, kas apehnoja wīnas weenigo. Tam wjadseja buht kaut kam wehl imagakam, wehl sahpigakam, kas pahrspeht meefas sahpes.

Bet mahte bija paradufe klufet, tapehz newaizaja, kas dehtu schaudī. Sahka lihnat, un ilimneeks pawīsam sanikka. Kā ehna wiinā walstijās pa sawām zifām.

Kahdā wakarā Peters peešauza mahti pee sawas gultas. Wiinā gribeja runat, gribeja ikleegt wīfu sawu firdi, bet nešpehja.

«Maht, waj tew naw manis scheht?» wiinā tikko iīdwehta.

Mahti schee wahrdi šalauša. —

Kam sawa behrna nebuhtu scheht?

Wīna pašlehta šeju dehta mitri-šiltajā špilwenā. Nu wīna manija, ka mihlešiba firdi nebij mirufe, ka ta wehl wīnā deg kā meitenei.

Nekad dehta balis nebija tā ikanejuše. Šilween bij wīnas Peterits wehī aīs. Waj ta te nebij newariba, kas peepešči pehz mihlešibas sahka ilgotees? — Dehts lihdi schim bij ištizis bei wīnas. Bija to pat nizinajis, šauzis par leeku juhtelību, bei kuras pašaulē daudī weeglak diihwot.

Pagahja atkal dāščias deenas. Šeštahjās septembra šaulums. Šaule bija bahla un krita šihpi pa abeem šodšneem ištabā. Uī brihdi wīna apšpihdeja Petera gultas kahjgali. Peters tad raudšijās gaisčajā ruhtainajā dehtī. Wiinā likās meerigaks, kā šlimibas šahkumā. Bija nošlehdiis ar diihwi wīfus rehšinus un šaudejumu peezeeta ar meerigu prahtu.

— Bet melnais mahkonis no wīna waiga nepazehlās.

Kahdā pehzpusdeenā, kad atkal šaule apšpihdeja kahjas, Peters jutās kā labaks. Mahte peeneša sahles. Wiinā tās iīdšehra un pateizās. Tad pagreša šeju pret logu un teiza:

«Tagad šaule ik deenas . . .»

«Ša, dehts, jau otra nedēša.»

«Es newaru wairs išeet dahrlinā . . . Waj georgines naw wehl nošalučšias?»

«Peemiriu apšegt,» mahte schaukšiteja un brihnijās par dehtu. Wiinā tātšdu puķu neeeredseja, teizās šweest pahrschogu: šemi aišnemot.

«Maht, man breeimigi gruhš. Schehlo mani, maht!»

Mahte peegahja un glahšitija dehta mitro peeri. Kā wīna zitadi wareja schehlot? Ko wīna wareja darit? Bija pawīsam apmullufe.

Pamašām, lai dehts neko nenomanitu, bet ar newaldamu šihakribu wīna atglaudija mafus no peeres, lai redsefu šahrto plankumu.

Ta wairs nebija.

Mahti apnehma laimiga sajuhta. Tā tad wīnas aišdomas tal wakarā bijučšias nedibinatas.

Peters šakehra mahtes roku. Wiinā zihnijās pehz elpas un elsoja kā behrns. Pehz brihšča wiinā eešahka pustšaukšifodī:

«Man ilgi siltuma wairs nepeetiks . . . Es to manu. Saule nesafildis, lai zik šofā. Es saules neesmu mihlejis. Ja, ko tad es mihleju? Pat tewis es nemihleju. Deewa man nebija, un no grehkeem es nerahwos. Bet nu tee mani spēsch. Kā kalni guļ wisapkahrt un draud gahitees. Jhpafāti nakts wai mani mahz. Naitu naitām wetas ul kruhtim nelabi nodiikwotās štundas. Es newaru wairs. Sirds dien, lai wīsu ištaku, lai noleeku grehkus ul kapa malas un pee tawām kahjām. Es pat domaju, ka labak buhtu, ja par saweem grehkeem šodu šanemtu jau šdie. Es buhtu laimigs, ja eeraudštu šāini pašā azumirkli bendi šawā galwgall . . . Maht, es eewainofādu tawu širdi, es wezas bruhtes tawā širdi ušplehšifādu, bet šauj man, lai štahštu. Ja pašā širds aširo, tad gruhti domat ir par otra šāhpēm. Es nezeefšifādu wairs neweenas nakts weens pats ar šawām grehku naitām . . .»

Mahte nojanda, ka dehls tagad ko teiks, kas wīnas širdi šatreeks wīšs diškumšs. Wīna domajās šanemt Petera wahrdrus, kā šanem deew-pališgu waj wehšti par šemes trihzi pawīšam zītā pašāules dašā. Bet wīna nesinaja, zik breešmigi buhs dehla wahrdi.

«Maht . . . Es . . . es pee Šehkaba wainigs . . .»

Mahte eekleedšās. Wīna plehšā šew mafus. Pehz ilga laika no-krita ul krehšā pee loga un šišwi raudšjās laukā.

Pašaban šahka mahktees. Wīna wakaru puše guleja kā melnā meegā. Wehja nebija. Ap dāhriā meeteem un ap šuhnainajeem kozi-neem štāipjās šofāči šihmeklīšāči, kā šudraba pawedeeni. Kur šdiee šihmeklīšāči paliks, kad atnahks melnā meega wīnšis? Ja, kur wīni pašiks? Un mahte wehlejās, kaut melnais wakaru mahkonis zeltos un nošahpetu wīnu reišā ar dehlu-šlepawu un, wīnas dehš, waj wīnu pašauli.

«Maht, — uhdens kahdu lahšī,» Peters šchuklīšēja.

Mahte šatruhkās. Wīna eenesa uhdeni un meerinaja nelaimigo dehlu. Štkal pamodās mihleštiba; bet bija jau rudens un nahza šeema.

Pee wakara šahka šiht. Tas darija ul šimo šiktu eēšpaidu. Wīnšch mehtajās pa gultu un waideja. Tad wīnšch atkal šauza mahti un ar ašarām luhdla, lai wīna ešot ul poliziju un nododot wīnu. Bet šoda šāis newarešchot meerigi nomirt.

Kad mahte kautrejās, wīnšch tai šahka leetu ištahšit wīšs šihkumšs. Ak, kā wīnšch šen jau ilgošees kaut weenam zilwekam wīnu ištahšit. Wīnam bijšis šik gruhti par nošikušāču klufu zeešt, kā nabagam, kas buhtu spēelšs ne wahrda neteikt, ja tam dahwatu kahšs tuhklīšāču rubšu. War-buht mahte netizot? Šchis teefšāam šawā muhšā ešot šik daudš melošis, ka pats šew dāšchreiš negribot wairs tizeš. Un wīnšch štahšitja. Štahšitot daudšreiš apkluša pa ilgam laikam un zihnijās pehz elpas. Mahte wīnu meerinaja un klufinaja, lai nepahrpuhlešot šewis; bet wīnšch štuhrgalwigi neklufeja. Klufet wīnam bija gruhtak, nekā runat.

Petera Wīna štahšts.

Kad brahlis atbrauza, wīnam bij wairak kā trihs tuhklīšāči naudas. Šcho šumu wīnšch teizās godīgi šapelnijis. Bet man likās, ka šik daudš

naudas godīgi nemai newar šapelnit. Es muškis! Bet kamdeht tad wihā wifu laiku kā no kaut ka baldijās? Un kapehz tad wihām naudu waja-dseja glabat? Wihā gan teiza, ka tahda mahjina waj weefniza preekid tik leelas naudas efoi par nedrošdām.

Ja, kahdā deenā mehs nehām manu wezo laiwiu un brauzām uī augšā, werites šchetras waj peežas. Tur šalas lejas galā laiwiu noenkurojām un mehginajām drušku makidkeret. Bet mums bija pa-wikām zifs noluhks.

Kad iwis nekodās, mehs kaupām malā un gahjām šalas ufkalnā. Tas bija labi augšs. Mehs rahpamees augšā un klaigajām, lai abi kraiti muhs neturetu nekahdās aiidomās. Šalas augštakajā weetā ir wezs behris, lem ta šaknēm mehs pakaijām brahta naudu. Tur bija taišni trīs tuhktoti, ahdā zeeti šatiti. — Wehlak es reifu reišām no tureenes nehmu, bet wehl wajag buht šimteem peezeem. Lai tagad nem, kas grib...

Jau tuhli atpakaļ brauzot man peestahja kaħrdinatajs. Brahlim bija pudele lihdi. No tās bijām drušku eekurbušči, šewišči brahlis.

Kad tikām krahzē un laiwa škrehtja šwaididamās, kā ar putna špahrneem, tad širds man kruhtis newaldami daušijās un ar waru kahds diina, lai uššāču laiwu uī akmena un pats tad glaħbjos. Man taišču Dau-gawa tik labi palihitama . . . Un weriti peldet, tas man šikai neeks. Bet man ar kaħrdinataju zihnotees, jau bijām štraumei pahri. Širds man noštahja šorot. Un kad kaupām no laiwas, — es biju šewišči lihģims, kā no nahwes iģlahbees. Es biju tik preezigs, ka ištahšiju šawas trakās domas šehkabam, un mehs tad abi šmehjamees.

Mehs peeturejām taišni pret weefnizu. Es šaloziju wirwi, ar kuru laiwu augšāp wilkām, paņemmu makidkeres un gahjām eekidā.

Weefnizneeks šmehjās par muhšu neweikšmi un bel prašidanas eelehja mums pa šarabim, lai noškalojot širdsehtus.

Un tā mehs šahkām šauhpot.

Bet šierot man atkal ušmahzās kaħrdinatajs, un šchoreil dauš šiprak, jo te nebija nekahdas štraumes. Es šahku šiert aišweenam mašak, lai paliktu par brahli škaidraks.

Kad ap pusnakti uškahpām augšā, brahlis tuhli krita gultā. Es ušštahju, ka jaebauda wehl no lihdišpanemtā konjaka, un wihā ari pa-zehlās un wehl pari glaħses eedšehra. Tad es wihām palihdseju noģehrbtees, apšedū un taišijos eet mahjā, bet paliku turpat. Es tuhli šehdos pee galda un ušrakitiju to wehšituli, kuru otrā rihtā atrada un kura man bij adrešeta. Lai rokrakšis manis nenodofu, iņemmu no brahta kabatām wifus papirus, kur šikai wina roka bija, eefweedu kraħinē, šadedšinašu un pelnus šamašiju. Ja, un parakšu es raudšiju uššāšit tahdu, kā wina pašes graħmatia. Kad wišs bija gataws, es klufām paņemmu wina re-wolweri un, tuwu pee kruhtim šuredams un projam raudiidamees, ištahwu šchetras reišas. Es²buhtu šchahwis wehl wairak, bet laikam wairak pa-tronu nebija eekidā. Es nemai needomajos, ka trokšni war šidšdet, ka šikai grīhda štarpā un lem mums warbuht ir šaudis nomodā. Ši-šchahwis, rewolweri nošweedu uī galda, bet tad apķehros un noliku uī kreħša pee gultas. Uī pulkšena es neušweedu, kā to wehlak domaja, — štiklu brahlis jau deenā bija ššpeedis uī laiwas malas . . . Uī no-šchauto es nepaškatijos. Man bija bail, ka neeraugu wihu meštajamees

waj walejām azim. Neka tai brihdi domat un apkeri newareju: tik laidos neaplinigi pa agrak nošpraušo itigu. Elpu aisturedams, apnehmū laiwas štriki ap loga widus koku un pus kriščiūs nolaidos lemē. Pee mahjas gala bija peesleeta gara welas kahts; ar to es klufām peewehru logu, un ar tās pašas palihdiibu tiku pahr sehtu. Es škrehtu, tāpat kā melnās mahkonu ehnas, pa tukštajām eelām. Es nesaprotu, kā tas nahzās, ka manis neweens nefastapa . . .

Wairak Peters nespehja. Winiči faleezās un peewehra azis.

Ahrā sahka krehtla meštees. Pee gala loga daulijās leetus. Peepeiči Peters plati eepšēta azis un sahka neskaidrā balši kleegt dehž uguns.

Mahte eedēša šwezi.

Witōs kaktōs sehdeja pelekas weešēnas un gaidija uš nahwes mahjeenu, kad nahkt un štahtees ap gultu.

«Ej, maht, ej tatiču, — šaki, lai bende nahk,» Peters greētōs škatidamees wahji teiza.

Kad mahte neklaufija, winiči sahka daulitees un kungštet.

Tad mahte šgahja.

— Šk, kur lai wina tagad greešēnas? Waj lai to wehl šauz un mudina, kas neaizinats bija jau tik tuwu?

Leetus štraumēm tezeja no neredšamām debēm. Šeepa dahrlā šchalza kā peepluhduše upe. Bija šazehtees ari wehšēti, un šeme šika pehrta beš apšahjas.

Wezite šaduga turpat durwu preekšēti, pajumtē, un sehdeja beš domu, beš atmiņu, beš nahkotnes, kā peleks akmens zela malā. Brihšētam jumta šahšes bira wina wiriū un mehrzeja wina.

Kahds nahza pa tumšu . . . Wina škaidri širdeja dobjus šotus . . . Tee bija kā Šehkaba šofi . . . Un mahte peetruhkās kahjās. Wina šikās, ka gahjejs peeeet pee loga un škatas eekšēti.

Ša, kapehž tatiču wina štowakar nebij šehgus aistaišijufe?

Wina gahja un aistaišija šehgus.

Dehts manija, ka eenahk mahte. Winiči gribēja pazelt galwu un ko teikt, beš newareja. Mahte peegahja un nolēezās pahr wina.

«Waj nahks?» dehts šchukšēja.

«Ša, winiči tuhliit nahks,» mahte atšildeja.

Petera šēja noškaidrošās. Winiči pazehtla roku un ušlika to šahbani uš mahtes rokas. Winiči gribēja wehl ko teikt, beš mehtle nekušējās wairs. Mahtei šikās, ka šēti newarigā roka šauz: šchehtaitibu! šchehtaitibu! . . .

Wina zehlās un nehma no šenas mašu Šwido Reni ehrikišēem wainagotu Krištus galwu un peeneša to dehtam.

Winiči ar pehtdejeem špehtkeem to šanehma un špeeda pee šawām šaufajām luhpām. Tad wina šēja šaštinga; šikai pusatwiru azis mirdšēja ašaras.

Tās mahtei šikās špošēakas par šauli.

Wina šidēhtla uguni un sahka šieedat kahdu šlawas un pateizibas šieefmu.

Eii laia kalna.

H. Smilgas diejas.

1. Mihklas.

Diwas mafas rozinas bahrdā man grahbj;
Mafi, mafi pirkītiņi waigā man knahbj.
Pats mafais zilwezīnīdi rahjas,
Par waru grib noītahtees kahjās, —
Un nenostahjas.

Ko mafās luhpiņas gaudamās luhdi?
Ko mafās azīnas bailīgi luhdi?
Ja wifu to īdibinatu! . .
Tawu masmalīno prahtu
Ja īīinatu.

2. Weentuliba.

Grib brihščeem īrds pee fewis behgt,
Eii fewim durwis zeefi flehgt.

Ta laime, gluščī weenam buht,
Un līhgimibu few un ūpirgtumu guht!

Peħz weentulibas ūstapīt brihščeem īrds.
Peħz īwaiginēm, kas zaur tumfu mirdī.

3. Laime.

Schi muhschigà laimes alkichana!
 Un nahk ta — reil nezerot, negaldot,
 Wiku ul reili pahrwehrichtot —
 Kà mihla, kas firdis ar joni nem.

ʒeb ar' ta nahk, kà wakars kluis,
 Kà blahima fahrto debefs malu:
 Tad wina ir meers, kas nolaischas
 Pahr tawa darba kalna galu.

4. Swaigines.

Kur debesu malà pazetas flalda pakalne,
 tur pašam man faws namirich, faws dahrifasch.
 Kad rihta faule eefpich manà itabà,
 tad winas itari kriht ul diweem pašchauiteem palageem,
 bet wina ir balti . . .

No ta laika, kad es mahziljos itrahdat,
 es fewi furu par bagatu.

Bet tas naw wifs.

Man ir wehl daudi, daudi wairak . . .

Bet kahdu deen' —

«kauj man eet!» wiaich teiza.

— «Ul kureeni tad?»

«Sribu dihwot.»

Tas bija mans behrns.

Es wiau atradu gruhtòs laikòs,

kad es behgu pats no fewis.

Nebija man neka, ko es buhtu warejjs dot wiam,

un wina waigi tapa bahli.

Es zihnijos gruhtà zihnà.

Bet tad es peepeichi jutu,

ka man aug spahrni,

un, paxemdams wiau ail rokas, es teizu:

«Nahz.»

Mehs nokluwàm pee leelas pilsehtas.

Dobja dupona ikaneja mums pretim no tàs,

un pahr wiau mehš eeraudijàm beesu, melnu duhmu mahkonti.

Mehs eeskatijamees it wifòs mahjoklòs,
kur zilweki dlihwója, un gahjám ilgi, ilgi.
Tad peepefchi
fawejá fajutu mana beedra roku.
«Eefim prom», wíahí teiza.
Wíra azis luhdiàs.

Mehs fahkám eet uí mahju.
Zefá wíahí nenozeetàs —
«Tu labais!»
Es klufeju.

Bij wakars, kad mehs faineediám muhíu mahjas.
Saule taiijás reetef.
Ar ílítu, fahríu ítaru ta muhs eewadija eekichá;
tad ta ílühdeja weenmehr femak,
un pahí muhíu klufe pakalni nolaidàs nakts.
Weena pehz ofras pee debefim ulfehza íwaigínes.

Raksti par mahkslu

Feniks rahtija diešneekam kwehlainu, fa-
gruidoistu papira wihtolu. «Nebihitees», wlatu
teiza, «tas ir taws darbs! Wlad naw lalka gara
un wehl malak wlad ir to gars, kas šaim lalkam
prei litradā; tadehi tam ari šatadeg. Bet ta ir
laba eelihme: ir dāchada weida rihta auimas».

Ši Nihites «Rihta auimas».

Klehts.

Ņi Dr. H. Bileničteina «Die Holzbauten» etc.

Klehts.

Ņi Dr. H. Bileničteina grahmatas
«Die Holzbauten und Holzgeräde der Letten.»

Wahrds klehts, leitīki klētis, zehlees no flāwu klet. Senpruhšdu klenan (buhda, peebuhwe), ūstōpams wahzu-pruhšdu wokabularijā jau no 15. gaduimtena ūstōkuma un wahziiki paskaldrois ar Kleet rahtas buht no pawīkam zita zelma — ūaka Bileničteins — un warbuht daudī mai lihšlinas tam, ko ūlowenešdu aplīhmē ar chlewina, maša mahja (kreew. ХЛѢВЪ, ūstallis, augīchtatw. klahws un klahwa, aitukuhts).

Širmā ūenatnē latweešča kultamais ihpašdums bija ūoti neezigs, tā kā preekīti tā atfēwišchka mantu ūglabajama tēpa nebuht nebija waja-dšiga. Ar namu pilnīgi peešika; tur tas wareja eeweetot un ūglabat wīfu ūawu mantu. Wehlakōs ūaikōs nama ūuwumā tika buhweta maša atfēwišchka ehka. Weena waj ari wairakas ūchahdas mašas klehtis ir wehl ūchobaltdeen ūstōpamas kā atfēwišchikas ehkas pee augīchtatwee-šcheem ūuitrum-Widlemē. Eri tagad wehl ūemneeku ūehtās ir parašis, ka nešik ween ūaimneekam, bet ikkatrai atfēwišchikai gimenei, prezetam kalpam, ir ūawa atfēwišchka klehts. Bet agrak atfēwišchiki buhwējamās mašās ehkas tagad mehdi buht ūem weena jumta; tā kā kalpeem klehti mehdi buht ikkatram ūawa atfēwišchka nodata. Kalpu klehts ūemneeku

mahjá beefchi ween nemehti buht tik tuwu diihwojamai ehkai kà faimneeka klehts. Pehdejà ir leelaka, tai ari ir wairak nodafas un ta parafsi mehdi buht diihwojamàs ehkas tuwumà, diihwojamai ehkai pretim buhweta, tà kà klehts durwis war zaur istabas logeem redlet, lai no apiagichanas buhtu weeglaki ifargatees. Saprotams, kalpu klehts ir daudi malaka kà faimneeku un falfahw fikai li weenas weenigas nodafas ar weenàm durwim un bel logeem. Saimneeku klehts ir leelaka un falfahw, kà jau reif teikts, no wairak nodafàm; katrai nodafai ir fawas affewichikas durwis. Rakiturigi preekich latweefchu un leifchu faimneeku klehtim ir tas, ka tàm fem grihdas ir jabuht zauràm. Epakichtejee balki tadeht fefiwichiki pee wezàm klehtim guf uf ihpafcheem leeleem un augiteem akmeneem, lai pa ehkas apakichu waretu wehjidh un gais zauri wilkt. Ar to ir gahdats, lai graudi klehti no semes mitruma nepeletu, bet ulutretos faufi. Scho telpu fem klehts grihdas fauz par p a k l e h t i; dafchàs weetas paklehts mehdi buht tik ehrtà, ka zilweks tur war weegli zauri iifihit; paklehti ufglabà dafchadas faimneezibas leetas, lai tàs no leetus un gaisa nebojatos. Otra rakituriga eefihme pee latweefchu klehts ir — uf ifabeem gulofchà p r e e k i c h k l e h t s j e b l e e w e n i s, l e e w e n e s. Leewenis — drufku fctauraks waj platak — fteepjas gar wifu ehkas fronti un noder pa dafai par peeleeekamo weetu dafchadàm leetàm, pa dafai kà darba telpa linamu feeweefchu un wihreefchu rokas darbu ftrahdafchana. Schi ehkai un pagalmam omuligi-romantifku iifkatu peeichkirofchà preekichklehts jaunakà laikà fahk iifuit. Uf preekichklehti wed pa paradumam wairak kahpeenu augifas un deefgan platas trepes.

Pee klehts ubuhwes, kà ari pee wifàm zitàm buhwem, galwenais darba rihks ir zirwis; bet pee klehts buhwes ar fefiwichiku labpatikichanu teek leetots apifihmejums zirit, (ar zirwi zirit). Parafsi faka klehti zirit, kas nolihmè tik daudi kà tafifit jeb darit. Agrakòs laikòs latweefis, kur tik ween tas bija eefpehtjams, luhkoja iifikt bel fahgeteem dehteem, tafichu pee klehts buhwes tas nebija tik weegli eefpehtjams. Fau fen gadus klehts grihdu tafka no dehteem un pee tam wehl no fpundeteem, jo fikai tà war aifkawef graudu ifbirichanu pa grihdas fctakirbàm. Peerahdijumam peewedu fekoifcho tautas dieefmu:

Es fawàm mahfiràm
Sahgu dehtu klehti tafu,
Lai wehjinis zauri puhich,
Lai nepele fudrabiri. (H. B. 2600.)

Diejneeka fantafija atrod eemeftu, ari klehts needru jumtu zildinat — faufuma deht, kaut ari jumts fchini gadifumà mafak kriht fwarà.

Es fawai mahfirai
Fuhras needru klehti daru,
Lai wehjinis zauri puhta,
Lai puhrinis nepeleja. (H. B. 2716.)

Fuhra te ir leetota tahdà nolihmè kà efers, peem. ari Galilejas juhra.

Pehdejá laiká klehts durwis teek ar ehtas krahtu krahtotas; pa dalai to dara ikaituma deht, pa dalai, lai koku laudietu no galfa eelpaideem. Senós laikós schahds greinums nebija paralts.

Es neraugu augítas trepes,
Nedí rakítitas klehtes durwis;
Tihrus laukus ween raudiiju,
Kur mailite balta auga. (H. B. 1067.)

Latweetis uíglabà klehti wíkus íawus raíchojumus: labibu, íiríus, míltus, putraimús, (leelakós un maíakós towerós, ípáinós, muzás un íihnès), íinus, kanepesus, peenu, íweestu, íeeru, maili, íchahwetu gátu, (pehdejo labpraht labibá) un zítus uíturas líhdíektus; tad wehl dííjas, audeklus, drehbes un íegas, neapítrahdatas ahdas un gatawus apawus, gatawas ahdas, wehrfigakas díelísleetas, ari koka traukus, puígatawus leetaskokus preekíht wehlak íaírameem traukeem, íaimneezihas ríhtkeem u. í. í. Uí klehts augíchtas glabà kalíchokahdas, ííhklus; pírtíílotas, íahrkus, luhkus un zítas leetas.

Semkopíbai ííplátotees, radás wairak labíbas íugu un líhdí ar to wajadlíba peht wairak graudu kalíem. Graudu kalíes ííka pagatawotas no íeeweem aptehtíteem balíkeem, íaunaká laiká ari no plánkám un teek íauktas par apzírkní, (no zírít). Ári te zírít noíhme ír díwejada no «ar zírwi zírít» un «ar zírwi buhwet»; apzírkní íà tad ír kaut kas ríngí — apkahrí buhwets. (Par í un k maíru íalíhdí. atráíkne = atráítne.) Pee augíchlátweeíchteem labíbas kalí íauza ari par a r o d u, íeíííki a r o d a s. Augíchlátweetis wehl leeto noíaukumu íí r o b s preekíht labíbas kalíem, akas grodeem un íííta pamateem.

Seedí, íeedí, rudíu wáhrpa,
Dewínám aílítém;
Mans bahlíis klehti zírta
Dewíneem arodeem.* (H. B. 4257.)

Weena klehts nodala palaíkám peeder mahjas íaimneezei un íaimneeku behrneem ween.

Tautas díeja peemín klehti, kà to weetu kur eelkanejuíchtás zííweka íírdís wísmatgákás, wííntímakás íííhgas, te p. p. líhgawainís noíem íaunajai íeewínai líhgawas wainadlííu; te uí «íelíta» wadícha karajás ari puíícha goda zepure.

Waj eelíí, bahlelíí,
Selta wadíí klehtíí?
Kur pakahríí, ka noíemíí
Tautu meítas wainadlííu? (H. B. 1423.)

Te mahíta domà par íwainení, kuru bahlíís íew pahrwedís. —

*) Tas preekíht wíísbagatakás raíchtas, ío dewíní ír weens no íwehteeem íkalííteem.

Sahju tautu klehtinã,
Sweedu schautru dibinã;
Ja hij rudli, tad schwihtkcheja,
Ja pelawas, tad buhtkcheja. (H. B. 1488.)

Te tautu meita runã par ta tauteefcha maiies klehti, kurich wiiru bildinajis. Tautu meita pahrbauda klehtsruhmi ar auflm, tamdeht ka azim pustumichajã klehti newar neka ikaidri farediet, lai linatu, waj wikai pee tauteefcha sagaidama ruhpu un truhkumu pilna diihwe waj laba istikichana.

Kur, tauteefi, ta waloda,
Kur mehts diwi runajã?
Kur, tauteefi, ta zepure,
Kur tu manis luhkojees?
Ne klehti, ne wadil,
Ne tawã galwinã;
Tu soliji meeschtus seht,
Пoнeмi манy вaнaдiнy. (H. B. 1375.)

Tas nolihmẽ: solijeos meeschtus seht kahiu meestiam, jo pehz senãs tautas parafchtas, kahias fwineja wiswairak rudeni pehz pabeigtas plaujas. Tautu meita pahrmẽt ari neulfizigajam lihgawainim, ka tas «iflaidis no galwas» sawu bildinajumu un doto apfolijumu ~ «пoнeмi вaнaдiнy» aifmirtis. ~

Truhka, truhka mahminã
Reifẽ triju gabalinu:
Kuhfti gowju, klehti puhra,
Maltuwẽ malejinas. (H. B. 1430.)

Te kahias jau nofwinetas, mahjas meitu pachtureil ar jauno wihru iiwada. Puhrs teek ineshts un beedreũu koris dleedadams nofchtehlo mahmuftinu, kura lihdi ar meitu atlahwufe aifweht ari datũ mahjas ihpachuma. Gimenes klehtij tapat kã zitãm klehts nodafãm ir waj nu mafi lodfiã, waj ari pawifãm naw logu. Klehti tamdeht wafarã ir wehfi, un ta labi noder gimenes peederigeem, wiswairak meitãm, par guftas weefu, karitajã laikã, kad istabã daudi muftu. Klehti pee wafejãm durwim mehdi itrahdat dafchadus mahjas darbus.

Tu, mahminã, nelinãj',
Ko dar meitas klehtinã;
Diihpar's taiia, sagchtas loka,
Wainadlinus pihdinãj'. (H. B. 2798.)

Te domata wifa tautu meitas puhra manta, kas klehti pagatawota un ari turpat puhra lahde noglabajama. Sekofichã tautas dfeefmiana dod mums eefpehju eefkatitees ta laika laulibas diihwẽ:

Sailiſcham laktu daru
Tautu dehta klehtinái;
Labak mani gailiſ zehla,
Ne tauteeſſia mahmulite. (H. B. 3328.)

Tadeht ka klehts atrodas pawifam ſawrup no kopejás dlihwójamás iſtabas, ta bija un ari tagad wehl ir, ká teikt, gimenes dlihwes ſweht-niza. Klehti laulatee ſaudis klufumá pahrruná par ſawas dlihwes ruh-pehſteem; ul klehti aizina ari wiſuwako draugu intimeem pahſpreedu-meem; te ari tautu dehts, tahtu no neluhgta klaufitaja auſim, luhdi pehz tautu meitas rokas.

Trihs runaja klehtiná;
Ko runaja, nerunaja?
Tehws dod meitu, mahte leedi,
Tauteets luhſia raudadams;
Luhdi, tauteeti, teh' ar mahti,
Luhgſi manis wehl mihtaki, —
Ko darls tehws, mahmina,
Kad es eet negribeſchu? (H. B. 1734.)

Klehti teek deribas norunatas; te noteek ari kahtu wiſintimáká daſa. Klehti daſchs labs behrns pirmo reſi eerauga paſaules gaiſmu, un ari lihķis ſche guſ ſahrká lihdi behru deenas preekſchwakaram, kad ſahrku, ar puķem un ſaſumeem iſrotatu, eenes iſtabá, lai aiigahjejs wehl ſcho weenu pehdejo nakti wirs ſemes buhtu ſtarp ſawejeem, kuri to dſeeda-dami «wahķè».

Leihdiu klehts pehz ſawas buhw-formas, ká ari pehz ſawa noluhka pilnigi lihdiſinas latweeſchu klehtij. ſaatiſhmè ſikai tas, ka leihdiu walodá ir diwi un leihdiu tautas dſeeimás wehl wairak noſaukumu ſchai ehkai. Paratakee ir klētis un swirna. ſa pirmais wahrds ir nemts no ſlawu walodas, tad oſrais ſchkeet zehlees ii leihdiu walodas paſchas. (Salihdi. swerti = ſweht; «ſweht» nolihmè ari «ar ſwihru zelt»; swiris = ſwihris, swere = akas winda.) Pehz ſchis etimologijs klehts aplihmè ehku, kas zelta ul augſteem pamateem, ká tas ari no ſenfeneem ſaikeem ir bijis.

Lihdiigas wezlaiku peeleeekamas telpas, no ſemes pazilus buhwetas, ul ſemè eedlihteem pahſteem, wehl ſchobaltdeem war rediet ſomijá. ſchis ehkas ſomi ſauz par aitta. Ari igauſeem ir tamlihdigas klehtis; tam ari grihda no ſemes ſahw pazilus; igauri ſawu klehti ari ſauz par ait.

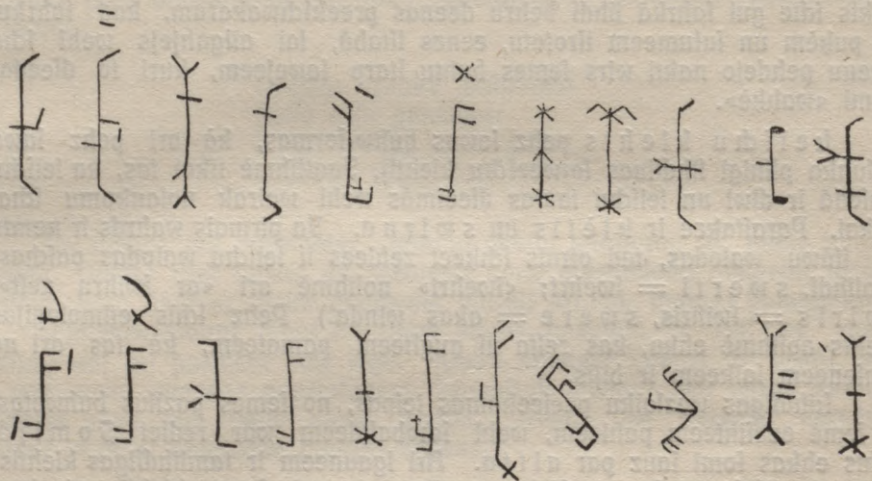
Leekas ii ká wezòs laikòs ſemneeki klehts preekſchá, waj klehtij blakus, buhtu leetojuſchí labibas un ehdamweelu uſglabaſchanaí ſemè iſraktas dobes, bedres.

Kroniſts Latweeſchu Indriķis ſino, ka biſkaps Elberts, Meinharda buhwetá ſalas pill, kur tas no lihweem apiehts, zeeta ſirgu baribas un pahriikas lihdiſeklu truħkumu, atradis wairakás bedrès daudi baribas weelu „annonam plurimam et cibaria in diversis foveis“. Zefotajs

Brands wehl 1693. g. pee Widiemes latweešcheem redšejis šchahdas labibas bedres un lino, ka tās no eekšdpušes bijušdas ifoderetas behria tahšim un šalmeem, un ka tants wehl bei labibas uiglabatas ari zitas ehdamas weelas, it ihpašchi šchahweta zuhkgala; neresi leelakas dro-šchibas deht pahr dobi šameito šemi apšehjušchi. Šnahk tahdejadi, ka šchee krahjumi glabajās šemē waj wešelu gadu. Šchahwetu zuhkgalu latweešis wehl šchobalšdeen labpraht uiglabā rudlu apzirkni. Šchis uigla-bašchianas weids jau no šenfeneem laikeem palihitams ari štepēs un to pašdu wezee greeku wehšturneekei šin teikt par trakeešcheem un škiteem.

Wehl tagad latweešis ar šewišchiku labpašikšchianu kartupešus uiglabā dohēs, kuras wisnoderigakas, ja tās širaktas šmilts šemē. Šalmus šee dohē, lai kartupešus no šmilšim un aukštuma aišfargatu.

P a g r a b u šem ehkas latweešis laikam šihti wahzeešchi eezet-šchianai Baltijā naw pašinis. Ša latweešim dšihwojamās mahšjas tuwumā ir nokalne, tad wišchit labpraht tur šrok alu, kuras eeeju nolšiprina ar koka durwlm un šengeem. Šaunakā laikā redšami wirššemes pagrabi, wisbeešchak dahrišs, kas buhweti no ihšeem baškeem un ar beešu šemes kašrtu apmešči, nerunajot par wešwejameem muhra pagrabeem. Šchee wirššemes pagrabi ir jaunlaiku kulturas augši.

Šeno latweešchi ihpašchuma ihmes.

Ši Dr. H. Bileničteina grahmatas «Die Holzbauten» etc.

Par buhwneeziibas šīlu.

No dozenta arhitekta E. Laubes.

Pehdejōs gadōs pee mums Rīgā ir uizēlti wairaki nami lihdi šaim pawifam neparaitā ilweidojumā. Šai parahdiba ir fazehlufe publikā dafidatus ipreedumus. Weena data šaim jaunajam buhwes wirieenam presi irafida fajuftimu un peekriichanu, otrai datai turpretim šdis wirleens illeekas kā kaut kas pahrgalwigs un tee fchaubas, waj tikai arhitektura fawā atfihitibā naw nogreelufēs uī maldigeem zefeem. Lai daudi mai nofkaidrotu šdo jautajumu, apluhkofim fchoreij ihfā fkiyejumā prinzipus, kas wada buhwneeziibas šīla atfihitibu wispahrigi. Ikkatrs buhwneeziibas šīls parahdas kā fekas no fchahdu apftahktu kopdarbibas: no mehrķa, kuram jakalpo linamai buhwei, no materiala, kahds nahk leetoichanā pee buhwes un no materiala apftahdafchanas tehnikas; tahlak kriht fwarā klimats, tautas tradizijas, pafaulēs fatikfime, mahkfleeneeka indiuidualitate un t. j. pr.

Leelu eefpaidu uī ehkas ahrejo ilweidojumu dara mehrķis, kuram linama buhwe zefama. Ja fenatnē greeki zehla templus, tad mehrķis, kuru tee gribeja faineegt, bij fagahtat faweem deeweem mahjokius; un fchee templi tika buhwefti tikai deeweem, jo faudis, ihnemot preefterus, eekichā negahja, tee uifturejās ahra, templa preekichā. Schahds mehrķis noteiza templa leelumu un weidu, wini bij mali. Widus laikōs turpretim radās wajadlība pehz leelām telpām, kur waretu faeet tuhkfiofchieem faulchu Deewu peeluhgt. Tadeht bainizas tika buhwetas leelōs fimehrōs ar augfiteem torneem, no kureem linot deewkalpoichanu fahkumu un beigās. Widus laiku brunneeziibai wajadieja ftipras noflehgtas pilis uī augfiteem kalneem, lai waretu juftees drofchi pret eenaidneeku. Katram laikmetam bija fawa linama wajadlība, faws linams mehrķis, tadeht ari greeku šīls tik toti atfichķiras no romānu un gotu šīla.

Ja nu pehz fcheem peemehreem iī wehifures peegreelchamees tagadejeem laikeem, tad rediam, ka muhfū laiku wajadiibas ir daudi zitadas, nekā tas agrak bijis. Tagad mums rodas wajadlība pehz fcolas ehkām, publikām laftawām, mufejeem, konzertu fahlēn, itazijām, birichām, tautas nameem, leeliffkām firdineezibas ehkām, daudiftahwu ihres nameem, pafā un telegrafu nameem, iifstahdes ehkām un t. j. pr. Tik daudifpuftigas prašības pafāule nekad agrak naw peedihwojufe, pat ne fenā Roma. Nekad agrak naw bijis wajadlības pehz leelpilfhtas ihres nameem, kahdōs mehš tagad efam fpeefi dlihwot, kuri teek apkurināfi ar twaiku un apgaimoti ar elektrizitāfi. Waj tad teefcham buhtu pareili eefehrpt šdis jaunās wajadiibas kahda wezlaiku šīla mundeerā, kas radees kahdai zitadai tolaiku wajadiibai? Slufchi nelogifki ir leetot Kernes katedrales formas waj renefanfes šīlu, pee muhfū tagadejā ihres nama ilweidoichanas, lai gan tās mehš atfihitu par nel' zik fkaiftām. Tas ir fikipat nepareifi, kā kad mehš, fcholaiku zilweki, fahktum itaigat peemehram rokokolaika uifwalkōs. Mums taišni wajaga mehginat atrāft katrai muhfū laiku wajadiibai peemehrotu weidu, lai mehš pafchi, muhfū ap-

gehrbs, muhtu buhwes buhtu kaut kas weens, kà tas bijis katrà no lenajeem laikmeteem.

Lihdids mehrkim ul katru buhwi dara eespaidu materials, no kahda ta zelta, un materiala apstahdaschianas technika. No muhra jeb akme-neem zelta ehka dabon zitu iiskatu, nekà koka nams, jo katrs materials praša, ehrtakas datu saweenofchianas pehz, sawu ihpaichu konstrukzijas weidu, ihpaichu apstahdaschianas techniku. Katrà labakà buhwneezibas laikmetà ir paitahwejuichdi zenteeni, pehz eespehjas eediiinatees katra materiala ihpaichibàs un meklet ichim ihpaichibàm peemehrotu apstahdaschianas weidu. Mehs wehl azumirkli šajuhšminajamees par akmena apstahdaschianas techniku, kahdu usrahda gotu buhwju detaši waj atkal par wezkreewu koka isweidojumeem, kas darinati tikai ar zirwja palihdšibu. Katrà laikmetà mehs redšam, zik šaprahtigi apstahdati dašchadi materiali, šaškakà ar talaika technikas štahwokli, un zik leelu eespaidu materiali un technika darijuichdi ul buhwes weidu — ul ššlu.

Muhtu laikmets šoti bagats dašchadeem buhwmaterialeem. Šlakus kokam un akmenim mums ir eespehja leetof betonu, dšelli, ššiklu, dašchadas gršidu mašas un t. j. pr. Apstahdaschianas technika, pateizotees mašchinàm, ir šašneegule nekad nepeeredšefu atšihššibu. Waj tad mums nebuhtu teeššibas eediiinatees jaunlaiku materialu ihpaichibàs un apstahdaschianas technikà, mehginat atrašt jaunus wislabaki peemehrotas formas? Waj tad teešcham no dšells jakat kokam ihpatnejas formas, jeb betona muhriš jaedala kwaderòš, it kà tas buhtu šalikts no akmena blukeem. Tas šik pat nepareiši, kà kad ar mašchinàm apstahdatu tahdas formas, kas buhtu ar zirwi rokà darinatas, imitejot wišššikkakos nelihdšenumus, kas ihpatneji rokdarbam. Mašchinas rakšštors ir — pagatawot noteiktu ekiaktu darbu, kahdu ar rokàm šidarit pawššam neeešpehšams. Ša gotu buhwmeišštari buhtu palinuichdi muhtu šcholaiku materialu un materialu apstahdaschianas mašchinas, tee, beš šchaubàm, buhtu radijuichdi šawadaku ššlu. Tas, kas jaunlaiku buhwem ari šawukahrt dod jaunu tehrpu, ir taišni materialu un wiru apstahdaschianas weidi. Pee muhtu Rigas jaunakàm buhwem, peemehram, pehz eespehjas mehgina šidabut d a i c h a d u puzes apstahdaschianas weidu, jo ešam peešpeelti arween leetot to paichu materialu. Lihdi šchim puzi zitadi neapstahdaja, kà nogludinot, išwelkot šimlas, špeeschot kwaderus, kuri lai iškatštos pehz dabas akme-neem, ar wahrdu šakot, puzi lihdi šchim išleetoja kà akmena i m i t a z i j u. Zik tas nepareiši, katram šaprotams. Eediiinajotees puzes rakšštura, mehs redšam, ka mums darišchana te it kà ar kahdu ahdu jeb pahrwššikumum, kas zeeichdi peegulšštas muhriš un ta iššaidumeem. Ššejot no šchahda puzes rakšštura, ta dabiški ari jaapstahdà kà šaukums. Wišwairak noderofchais weids ir šukašchana, rupjaka un šmalškaka apstahdaschiana un išgresnošchiana mušštureem.

Šchahda puzes technika šoti augšti atšihššijušes pee šomeem un Mündchenè, kur no tam radššees pilnigi jauns buhwneezibas ššils, kas arweenu wehl atšihššitas.

Šlakus puzes dabai un materialam wišà pašaulè azumirkli mehgina išpehtit ari zitu materialu ihpaichibas un teem peemehrotus apstahdaschianas weidus, un tee, beš šchaubàm, ari no šawas pušes peešchškir tagadnes arššitekturai zitu, mums tuwak štahwoichu rakššturu.

Leelā nolifime, kahda ir klimatam un wispahr kahdas semes geografiskai ihpatnibai buhwneezibā, weegli noprotams, ja salihdlinam buhwes leemefōs un deenwidōs. Sewidiki ukrihtofidi ir leemefōs namu itahwee jumti, kas ūpeh j nowadit ūneegu un leetu, kurpretim deenwidōs zef namus ar lehseneem jumteem; jo atmosferas nolēhdumi naw tik bihtami. Waj jumts itahws waj lehsens, no ta loti leelā mehrā atkarajas nama iūweidojums. Tā kā mehš dlihwōjam tuwaki leemeleem, tad dabifki ir pee muhtu klimata iūweidoj namus ar i t a h w e e m jumteem.

Bet jaewehro, ka lem weeneem un teem paldeem klimatikeem un geografiskeem apstahkleem buhwdarbi war dabut daldadus wirseenus, luhkojotees ul rāfi un eedlihwotaju apdahwinajumu. Leelu lomu ūche ūpehlē tradizijas. Katrai tautai arween ir ūawas tradizijas, linams formu krahtjums, kas pamalitēm pahrgahjis no weenas paudies ul otru, ūskanā ar winas temperamentu un dāfuma ūajuhtu. ūchis faktors ari ir weens no teem, kas rada ūsila ihpatnibu. Tadeht tad ari mauru ūsils tik loti affākiras no romeēdhu ūsila.

Pateizotees muhtu ūenlaiku leetu krahtjumeem, mums latweēcheem ir dota eēpehja nogremdeetes muhtu ūenūdhu garā, un jo wairak mehš to dariim, jo wairak wezais gars atjaunotees eēkdi mums un atjaunotā ūpehzigakā weidā pahrnems katru no mums un wīūu muhtu dlihwī, muhtu darbus. Tad ari muhtu buhwes iūrahdis rakhturu, kas buhs pilnigi patstahwigs, latwīks. Waj tad teēdham ir pareili klanitees preekdi kahda ūenlaiku ūsila, renafanēs waj gotikas, waj atkal preekdi kahda jaunlaiku ahrfemes wirteena! Arween dabifkaki ir eewehrot un apstahdat to, kas katram itahw tuwak, un to arweenu darijuūdi ūawenee ūsila laikmei.

Tahlak, jaunlaiku pafales ūatikime un reprodukzijas tehnikas atihitiba eepalihitina muhs ar wīūu ūemju un laikmetu mahkūlu un kulturu. Zaur to mehš eūam padofi dāudi ahrjeem eēspaideem un muhtu gaume war weegli palikt mainiga un nepastahwiga. Bet buhtu tomehr loti nepareili, ja mehš nolēhgots pret wīeem ūweēcheem un wehturikeem eēspaideem, pret wīūu ahrlemneezifku. Muhtu ūdewums ir wīūu redieto patstahwigi pahrstahdat un pee ūawas rakhoūchanas wispirmā kahrtā noklauūitees balūis, kuras pausdi muhtu latwīskā ūajuhta un kuras mums lehtni ūūchukt laika gars.

Leels eēpaids ul architekturas iūweidojumeem blakus ūatikime arween ir peekritis tai perūonai, tam mahkūleneekam, kas radija linamu buhwī. Kā katram no mums ir ūawī ihpatneji wahrdi, kuras mehš leetojam ūarunā waj rakitā, kā mums katram ir ūaws rokrakits, tamlihdīgi muhtu indiwiūualitate dara eēspaidu ul wīeem muhtu darbeem, ul muhtu buhwēm. Pateizotees indiwiūdeem buhwneeziba ir warejufe atihititees un kristaliteetes affewiūchōs ūsils, lihdīgi wispahrejai kulturas wehturei. Indiwiūualitate ir arweenu ūpehzigaka parahdijufēs kaut kahdā pahrejas laikmetā, kā peemehram romeēdhu ūsila pirmajā atihitibas laikā, pahrejā no romaru ul gotu ūsila un ari azumirkli. ūo muhtu laikmets ir pahrejas laikmets, kuram truhkt kopigas pafales idejas, un tadeht neūpeh ūrahdit weenibas mahkūleneezifkā rakhojumā, tahdas weenibas, kahdu redham nolēhgōs laikmetōs.

Wīūi aprahditee faktori, kā mehrkīs, materiali un tehnika, klimats, tautas tradizijas, ūatikimes lihdiekti un mahkūleneeka indiwiūualitate ir

katram itilam bijuſchi par pamatu wina attihſtiba. Un, ka redſam, ari muſu jaunlaiku architektura atbalſtas newis uſ kahdeem iſdomateem pamateem, bet uſ teem paſchteem wezu wezeem prinziſpeem. Un tikai uſ ſchteem pamateem muſu jaunlaiku buhvneeziba ir ſpeſhiga attihſtitees un eet ſawam ſeedu laikmetam preti — ſapat ka to darijuſchi ſawā laikā ſenee itili.

Redakzijas peelieme. Tagad, kur latweeſchiu nazionalas kulturas jautajums tapis par muſu tautas gara diihwes nepeezeſchamibu un kur no otras puſes ſahk nodibinatees ari materieli neaſkariga pilſoniba, kura ſpeſhiga ari preekichi muſu nazionala buhwitla ko dari, ja ween tai preekichi ta raſees wajadiſigā ſapraſchana un mihtſtiba, tur ari buhvneezibas jautajumam jatop par deenas jautajumu, lihdigi ziteem mahkſlas jautajumeem. Buhwes, kuras wareſim par ſawas tautas gara weidojumu attihſt, noſſprinās muſu kopibas ſajuſtu wairak ka kaut kurichi zits pilſonibas darbs. Rigai tik pahrak mai wehl ſeemeſneezika itila. Wehl neſen «M. W. Mehneſchtrakſts» taiſni propagandeja wiſtſpikkakos wahzu wafarnizu paraugus. Latweeſchteem tikpat ka nemaſ wehl naw wiſpahribai nepeezeſchamas buhwes. ſateek drihtumā buhwetam teatrim, muſejam; ſagaidamas atklahtu buhwju zeſchianas malakās pilſehtās. No buhwitla iſkopichanas atkarigs muſu ſkatuws, muſu izeneriju itils. Tikai pehz iſpatnibas teezotees, wareſim weizinat ſawu paſchi buhwmahkſlineeku attihſtibu. Kahdas tautas kultura bet ſawas iſpatnejas buhvneezibas nemaſ naw domajama. Wiſdrihtakā laikā mums japeegreſchas muſu weetejo materialu iſmantoſchanaſ un japeeſleenas wairak ſeemeſneekeem nekā deenwidneekeem. Tā ka latwiſka buhwitla tradiziju naw tikpat ka nekahdu, tad iſpatneji latwiſkam buhs jaaprobeſchojas pirmā laikā uſ ornamenta iſkopichanu ahra un eekicheneās. Radſchteem architektuem nahkoſchais laikmets daudſejadā liſnā jo pateizigs. «Salktis» uſ preekichu zerē wairakahrt atgreſtees pee ſche uimeſiā buhwitla jautajuma. Ari ar tā ſauzamā Brihwieſneeka peeminekta projektu godalgoſchana, kas pate par ſewi ſofi neeziga un nebuht nedomā kaut zik atalgot mahkſlineeku puhles, «Salktis» itarp zitu gribejis dot eeroſinajumu muſu buhwitla jautajumam. Rigas latw. Beedriba drihtumā ſtahſchotees pee amatneezibas ſkolas un muſeja ehkas zeſchianas. Tas ir ſwarigs moments. Uſ projektu ſazihtiti tikichot uſaizinati ari zittauſeſchi. Par to tikai japreezajas, bet jaſagaida ari, ka projektu noſajumōs tiks uſwehrtā muſu lemes dabas un latweeſchiu tautas mahkſlineeziku tradiziju eewehroſchana.

«Muſu darbs lai ir tahds, ka muſu pehznahzeji mums war pateiktees; kad akmeni uſ akmena leekam, lai tad apdomajam, ka nahks laiks, kad ſche akmeni par ſwehteem tiks tureſi tapehz ween, ka muſu rokas teem peeſkahruſchās; lai tee zilweki, kas muſu darbu tad apluhkos, waretu teikt: Redſeet, to darijuſchi muſu tehwi preekichi mums!» (Reſkins).

Dīchona Reškina domas par buhwneezību.

Ja tu kaħdu ofortu waj gleĶnu pīrz, tad preeks par to buħs tīkai tew un taweem draugeem. Bet ja tu ko akmenti iikalīti un mahjas aħrupuē peestīprinai, tad kaħram, kas pa eelu garām ees, tu saġahdaīti pa-tīkīchānu — neškaitamam pulkam, nedaudsu weetā.

Ja, ja, tu warbuht eebīldīti, bet šchis īģreĶnojums mahjas aħrupuē preekīchi mums paīchteem paleek bei nolīhmes. Tomeħr — tas naħk par labu ari tew paīcham, neapīweramā meħrā; jo tas tew jaħem weħrā, ka buħwmaħkīla no gleĶneezības atīchīkīras ſewīchīki ar to, ka wīna ir kopojuma mahkīla. Šleinas, ko juħtu draugi peħrk un ſawās mahjās uīstahda, neītahs kopejā eeīpaīdā ar tawejām: tās ja-bauda atīewīchīki, un, kad tās kluħtu nolīahdītas blakus, tad tās weena otras eeīpaīdu dīhīlak maīnātu, nekā pazeltu. Bet īfrotajumi pee tawa drauga mahjas ſaweenojas ar eeīpaīdeem, kas naħk no tawas mahjas. Šbas mahjas teħlo dīchenu kopību, daudi leelīkaku, kā īkweena par ſewi; weħl wairak, ja kaħda trefchā mahja tām peeīleenas — un kaħda zeturtā; weħl wairak, ja wīfa eela, ja wīfa pīlīeħta ſwīnīgā ſaīkanā weenojas. Juħtu atīewīchīkais gleĶnu un īkulpturu peederums ſaīhīdīlinams ar atīewīchīku dīeedaīchānu, kaħram ſawā īītabā par ſewi. Bet juħtu buħw-mahkīla lai buħtu tamlīhīdīģa, kā kad juħs wīī weenā warena kori dīeedatu . . .

Šchī pīlīeħtas eelu leelā koncertmuīķa, kad tornīts paħr tornīti zelas, ītahws paħr ītahwu īīnīrīti, un tornīts pee torna līhīdīās neapdīh-wotā kaħnaja īchūkuram taħtūmā ſlejas, tad tas ir taħds leelīkums, ko ſchīmbrīhīcham nemaal neīpeħju jums preekīchā ītahdīt. Tas īpeħjīģs ſa-zelt dīīlako ſawīħnojumu, kaħdu ween mahkīla zīlweka kruħtīs war mo-dīnat. Un ar pīlīnu teeīību war teīkt, ka to dīīlako: ja, tas ir Deewa un dabas līkums, ka juħtu preeki un juħtu tīkumi zaur ſawītarpeju paīh-dīību kluħīt augītaki. Kā juħs, roku rokā eģot, warat weens otru wīslabaki aīlītahwetees, tāpat roku rokā eģot, warat weens otru wīslabaki eepreezīnat.

Muħtu dīīhwes laīkam Deews mums peeīchīkīħris ſemi par manto-jumu; un tas ir leels mantojums. Tāpat kā mums, ta peeder ari teem, kas aīl mums naħk, kuru waħrdī paīlaban radības ġraħmatā eeweīti; mums naw nekaħda teeīība ar muħtu darbeem waj nolāīdību uīkraut wī-neem newaģadģīģu ſodu un naītas, waj laupīt wīneem tās preekīchrozības, kuras saġahdat ītahweja muħtu warā. Un tas jo maīlak tapeħz, ka zīlweka darba līktens ir taħds, ka augtu baģatība ītahw atteezībā ar laīku ītarp ſeħju un eewaħkīchānu; un ka wīspāħr muħtu panāħkumu meħrs kluħs pīlīģīgaks un baģataks, jo t a ħ ĩ a k meħs īlītahdīģīm ſawu meħrķi, jo maīlak meħs paīchī kaħroģīm par leezīneekeem buħt tam, preekīchi ka ītraħdaģam. Zīlweki newar tīkdaudī labu darīt teem, kas ar teem kopā dīīħwo, kā teem, kas naħk peħz wīneem; ītarp wīlām kanzelēm, no kurām zīlweku baģīs raidītas, naw neweenas, no kuras ta tīk taħtu aīl-ķkanetu, kā no kapa.

Ar naħkotnes praħtā tureīchānu nebuħt neteek ſaudeta taģadne. Ja

wedam sawus darbus atteezibá ar nahkotni, tad katra zilweziga rihziba eeguhit jo wairak goda, peemihlibas un pateefa leeluma. Plaichs ikats un meerigi pafahwiga pazeefiba pazet wairak ká wífas zítas ihpaichibas zilweku pahz zilweku un tuwina to sawam Raditajam; naw neweenas darbibas, neweenas mahkílas, kuras dischenumu mehs newaretu mehrit ar icho mehtrauklu. Tapehz, ja mehs ko radam, ko zelam, lai apdomajam, ka mehs preekich wífeem laikeem zelam. Ne tikai tagadejam preekam, tagadejai leefoichanai. Muhtu darbs lai ir tahds, ka muhtu pehznahzeji mums war pateiktees; kad mehs akmeni ul akmena leekam, lai apdomajam, ka nahks laiks, kad ichée akmeni par fwehteem tiks tureti tapehz, ka muhtu rokas teem peefkahruichas; lai tee zilweki, kas muhtu darbu tad apluhkos, waretu teikt: «Redfeet, to darijufchi muhtu tehwi preekich mums!» Jo teeicham, isfrahdajumlah dus buhwes leelá flawa, ne wífas akmenós un feltá. Wífas flawa dus ari wífas wezumá, tai diifá wífas walodas daifkkanas isjuhtá, kas isdweich gan nopeetnibu, modribu, gan noifepumainu lihdsjuhtibu, ja, pat affinibu waj noimahdejumu muhtu darbeem. Luhk, ko eedweich mums muhri, kuri ilgi no zilwezes nihzigajeem wíneem apikaloti. Wíru pafahwigajá leezibá preti zilwekeem; wíru klufá pretefjibá preti wíru leetu behgligajam raksturam; ichai buhwju ifiprumá, kas muhtscheem un laikmeteem aiftekot weenám waldineeku zifim bojá ejot un zítám izelotees, un lemes wíria un ifiprumam un pat juhras robeichám mainotees, uifurejis diifwu un weifelu sawu mahkílas bagato labifkátu un tá faififjis aifmiritus un nahkoichus laikmetus, daichadu tautu kulturu ifimpatijas un weenadibas apleezinadams: ichai laikmeta buhwneezibas feltainá lahmainibá jameklé mums buhwmahkílas teeichais gaischums, krahia un wehrtigums. Un tikai tad, ja kahda buhwe icho rakifuru peenehmufe, ja ta ar zilweku flawu un puhfem fwehftita, ja wífas muhri par zeeichanu leezineekeem kluwufchi, ja wífas pihlari il nahwes ehnám pazelas, tikai tad wífas pafahweichana, kas dabifko leetu pafauli pahrdihwo, warés kfuht apdwefta ar tik pat daudi walodas un diifwibas daifuma, ká tas falfopams pee feno laiku buhwem. Ir tikai diwi ifipri uifwaretaji par zilweku aifmiritibu, dfejas mahkíla un buhwmahkíla, un pehdejá linamá weidá fatur fawi pirmajo un ir warenaka sawá teeichamibá. Ir labi, ka mums peeder ne tikai tas, ko zilweki domajuichi, jutufchi, bet ari tas, pee ka tee sawám rokám peefkahruichées, ko wíru fpehtks ifnefis, ko wíru azis wífas wíru diifwes deenás ikatijufchias. Somera laikmets eewihifits tumfá, wíra perfoniba — ichaubás. Zitads ir Perikla laikmets: nahks deena, kad mehs aifihfimees, ka par Greekiju il wífas íkulpturu íadru-pufchám atleekám wairak efam mahzifufchées, neká no wífas faldajeem dfeefmineekeem un waronigajeem wehftures rakifneekeem. Ja muhtu pagahftnes pafihichana mums no kaut kahda labuma, ja domas par weh-lakás pafaulés peemíru muhs eepreezina, ifiprina muhs tagadejá darbá, tagadejás zeeichanas dara pazeefichamas, — tad ichi aifina uifseek mums diwus peenahkumus atteezibá ul n a z i o n a l o b u h w m a h k í l u, kuras noifhmi nekad newar par augftu wehrtet: pirmkahrt, muhtu laiku buhw-mahkíla mums jaweido ir wehfturiiki pateefa (faifkanofcha ar muhtu laiku diifwi), un otrkahrt, pagahjufcho laiku peemineklus numus jazenfchas ká wehrtigu mantojumu uifuret un no bojá eefichanas iffargat.

Kahdas tautas diihwe parašti lihdiņas lāwas iŕaumei, kura wispirms leefmaina un ŕakoŕoŕiā, pehz tam peleka un apputejuŕe, wisbeidiŕoŕ ŕikai wehl ŕaŕŕinguŕiā lāwas luŕumi un drumŕlas, pamalam pahrweetodamees, leezina par diihwes norimŕoŕiā weidoŕiānos. Œho pehdeŕoŕ iŕahwokli behdigi apluhkoŕ. Wiŕas ŕiāis pakahpes ir mahkŕiāŕ gairiā atŕihmetas, par wiŕām wairak — buhwmahkŕiā; jo, tā kā buhwmahkŕlas weidus wisleelakā mehrā noteiz pateeŕas diihwibas ŕiltums, tad wiŕa ari ŕewiŕiāki juhtiga preŕ leekuŕoŕas diihwibas aukŕitumu. Es nepalihtu neka noŕpeedoŕiāka, kā nedihwas buhwmahkŕlas ŕkatu. Behrnibas neŕpehks ir pilns apŕoŕijuma un kairuma, — jaunibas nepilnigas atŕihŕiānas ziŕna ir pilna ipehka un ŕakaribas; bet redŕet atŕihŕiātu wiŕru wahjumā un traufumā ŕabruhkam; redŕet, kā nodiŕit un noleetoŕas reiŕ ŕpirgtu jaunu domu iŕteizeji rakŕti, redŕet reiŕ diihwojuŕiā radijuma ŕŕhauļu, kad wiŕas krahtas jau noplukuŕiānas un wiŕu radŕiājs eedihtwoŕiājs ŕen jau pagalam, — to redŕet un atŕiht, tas ir paleminoŕiāki un neŕŕiādigaki, nekā wiŕas ŕiāiŕiānas atmelt un atgreŕeŕes pee klajas beŕpehka behrnibas.

Nezeeniga iŕtureŕiānās preŕ pateeŕiibu, kas dŕejas mahkŕiā un gleŕneeziibu palemo, aprobeŕoŕiānas pa leelakai daŕai uŕ preekŕiāmeta apŕiŕahdojumu. Buhwmahkŕiā eeŕpehjaama ari wehl kahda ziā azis krihtŕoŕiā, nizinama pateeŕibas aiŕŕakŕiāna; ta ir teeŕiā nepateeŕiba, atteezotees uŕ weelas dabu un darba daudiŕumu. Ta ir netaiŕniba wahrda pilnā noŕihmē un pelna noŕoŕiānanu, kā katrs ziis noŕeegums preŕ ŕikŕibas ŕajuhtu; tas ir ikweena atŕewiŕiāki, kā wiŕas tautas nezeenigi. Kur ŕiā nepateeŕiba biŕ iŕplatiā un zeelā, tur wiŕa mahkŕiā uŕŕpeeda ŕewiŕiākas pagrimŕiānas eeŕihmi; ka tā naw wehl leelaka ŕiāktuma un ŕingra godiguma truhtkuma palihme, iŕkaidroŕiāns ar ŕawado daŕiŕiānanu, kura kopŕiā gadu ŕimteneem mahkŕlas — kā ŕiāŕaplinaŕ leetas — ŕiākiŕ no wiŕeem ziŕteem ziŕweka gara preekŕiāmeteem. Œhis aplinibas truhtkums mahkŕlas darbōs ne ŕik ween ŕabojaja paŕiā mahkŕiā, bet leelā mehrā wiŕtoja ari to wehŕiŕiāko leezibu, kahdu tautas mahkŕiā war doŕ par tāŕ tautas rakŕituru un ŕawadiām, kuras to radijuhdas. Ir wairak kā ŕawadi, ka taŕda, uŕ ŕawu atŕiāhtibu un uŕŕizibu ŕik lepna nazija kā angŕi, ŕawā buhwmahkŕiā peelaŕiā iŕiākŕiānos, noŕeŕiāhtibu un wiŕtoŕiānanu wairak, kā jeb kura ziā. Beŕ apdoma peelaŕiāŕas, kŕuhŕit tāŕ par liktena noteizejām tai mahkŕiāi, kurā tāŕ teek iŕweŕtas. Ja ari nekahdu zitu pamatu nebuhtu muhtu buhwmahkŕiāneezihkai neŕiādeŕiābai, tad ŕiāis godiguma truhtkums to peeŕeekoŕiāi appaiŕmo. To nowehŕit ir pirmais un ŕwarigakais ŕolis uŕ leelumu; pirmais tapehz, ka tas ŕik azim redŕiāns un weegli iŕwedams. Mehs neŕpehjam labu jeb ŕkaiŕtu jeb jaunu buhwŕiālu radŕ; bet mehs waram godigu buhwmahkŕiā panahkt; truhtzigumu aiŕ nabadiibas war peedoŕ, ŕingra deriguma eeŕwehroŕiāna war ŕiāki zeenita, bet, ko gan zitu, kā nizinahŕiānanu war gaidŕit palemoŕiānās lihdi wiŕtoŕiānai?

Tā kā ŕmalkjuhtiga ŕeeweete newalkās neihtus dahrgakmeŕus, tāpat nizinās wiŕtoŕus iŕrotajumus ikweens godigs buhwmeiŕiāns. Tos leetoŕ ir ŕikpat nenoleeŕiāmi un neattaiŕiājami meli. Tu leeto to, kas iŕleekas dahrgaks, nekā pateeŕiā ir, tas ir, it kā makŕiājis teiktos wairak, nekā ŕamakŕiājis, it kā tew peederetu kas taŕds, ka pateeŕiā tew naw. Ta ir mahniŕiānās, tas ir ŕemi, ta ir nekauniba, noŕeegums. Noŕt ar ŕiāteem neiŕiāteem greŕnumeem, ŕaberŕiāht tos pelnos, pee ŕeenas lai paleek

ta weeta tukšča, nelihdēna. Tu neefi makfajis par ihsteem, un ščo melu-šgreņojumu tew naw wajadišs. Bet šgreņojumeem pašaulē war ištikt, bet škaidriba ir wajadišga ikweenam. Nēweens no škaištajeem ušmetumeem, kas jebkad šdomati, naw melu wehris. Štitahj šawus muhrus tik kailus, kā ehweletu deht, zef tos no šalmeem un mahleem, ja tas wajadišs, bet neapkrāmē tos ar wilfojumeem.

Katrā gadījumā štahw muhtu warā — ištikt bei maščinu paga-tawoteem šgreņojumeem un šchuguna rotajumeem. Wiši tee metala wilfojumi un mahkšlige akmeni, koka- un bronšas pakafdarinajumi, par kuru atraščinu ikdeenas šird preezajamees, — wiši tee ihsee, weeglee un lehtee rihtzibas weidi, kuru weenigals gods ir gruhtums pee to šwe-ščinās — tee wiši ir šapat jauni kawekši muhtu jau tā apgruhtinatā zefā. Tee nedara nēweena no mums ne gudraka, ne laimigaka. Tee padara muhs šikai pawirštakus aptwerštčanā, aukštakus širdi un wahšakus šapraščanā. Mums šastrahdā maišes deht un šchim darbam jano-teek ar peešpeeštčanos; zifus darbus daram preeka deht, tee šastrahdā aš širdšpatikas, ne nolaidigi, ar škahbu prahtu, bet ar labu gribu; kas šchahdas peešpeeštčanās nezeenigs, lai paleek labak nedarits. Warbuht wišs, kas mums darams, lemšs ne preekšt ka zita, kā preekšt širds un gribas wingrinaščinās un zitadi par šewi newajadišs darbs. Katrā gadi-jumā, šas mašums labuma, ko šas šneedi, ir šoti fruhtzigs, ja šas nepelna, ka muhtu rokas un muhtu špehkus tam peešleekam. Neklahšas muhtu nemirštibai peenemš tai nezeenigus atweeglojumus un zeeit, ka nepilnigi rihtki eešpeeštčas štarp to un šās pahrwalditām mantām. Ša kas špehjigs šawus gara rašchlojumus ar ziteem rihtkeem un ne šawām paštu rokām weidot, šas, ja waretu, ari engeeteem debešis šejerkaites šadotu, lai teem mušizeštčana lehtaki iinahktu.

Šrween war aštchširt rokdarbu no maščinu darba; šinams, ir jau eešpehjams zilwekam par maščinu kluht un wiša darbu nošpeešt uš maščinu darba šihmeņa. Bet kamehr zilweki kā zilweki štrahdā, wiši eešleek šawu šrdi šawā darbā un dara pehz eešpehšas wišlabako; naw no šwara, zik šikti štrahdneeki wiši ari nebuhtu, šchāi roku darbā ir kaut kas, kas par katru zenu pahraks; tur škaidri redšams, ka daštās weetas weiktas ar šeelaku preeku, nekā zitas, ka tur kahda uškaweštčanās notikufe un šewištchka ruhpiba peegreeštā, tad nahk bešruhšpigi gabalini un šteigti gabalini, un te ir kalts zeeši eezirtees, te weegli, un tur nedroštā, un kad zilweka prahts pee wiša darba buhs bijis šapat kā wiša širds, tad wišs buhs šawā weetā un weena daša izšels otru. Šalihdšinos ar maščinu darbu, jeb nedlišwi iizirštu šihmejumu, kopeešpaids no pirmā buhs šahds, ka no labi nolāštās un dšiti šajūštas dšejas, šalihdšinos ar eešpaidu, ja tos pašchus pantus šber mečaniški. Daudšeem šchā štarpiba ir nemanama; teem, kas dšēju mihtlē, ta ir wišs, — tee labak ašteiktšes pawšam dširdet, nekā klauššees šikti šafitu; teem, kas buhwmahkšlu mihtlē, dšihwas rokas šihme ir wišs. Wiši išteek labak bei jebkahdeem orna-menteem, nekā peelaišt šiktus, šas ir, nedlišwi iizirštus. Es newaru deešgan beešchi atkahrtot, ka ne wišam neweikli un rupji iizirštām jahuht šiktam, bet šiktš ir weenaldšigi aukštš darbs, kurštch ušrahda wišpahr weenadas puhtes, — garšāzigu meeru, bei širinigas peešpeeštčanās — kā arumu weenmušibu šihdšenā laukā. Pee pilnigi nogatawofa

darba šāds aukstums manams vēl wairak, nekā pee zīta, — zīweki, kļuhdami pilnigaki, kļuht atturigi-wehī un saudē spīlgtumu un, ja kahds domā, ka pilniba paitahw gludumā un panahkama ar šmīlšpapīra palih-dību, tas tad war darbu atstah mašīnai. Bet ihīta pilniba paitahw nodomata eepaida pilnigā attehlochanā, un a u g l t a pilniba paitahw labi apdomata un dīihwa eepaida attehlochanā un panahkīta teek beeshak ar parupju, nekā nogludinatu apīstahdajumu.

31 Dr. Bilenichtelne grahmatas «Die Holzbauten» etc.

teatrs varēs tikai tad, ja buhs atraišjēes no beedribas aibildneezibas. Tikai neatkaribā mums isaugs teatris wahrda pilnā nolihmē.

Bet kad latweeđchi dabuhs pašahwigu teatri? Sabeedribas wahjā organifa-ziļa, šawitarpejā šihkēščianās, weenaldišba, ar weenu wahrdu: eekičie-šās kulturās truhkums wainigs, ka winaī ta wehl naw.

Tikam, kamehr latweeđdu sabeedriba beršēs meegu ii azim, mums wehl jaturas pee ta, kas mums tagad. Un jāprata no muhšu teatra tas, ko winaīchi mums špehji dot.

Latweeđdu Beedribas teatrs pehdejšs gadōs naw atfihitjēes, naw pat turejēes uī ta lihmena, kuru tas jau reil bij eeguwis. Ķa kahds pehz ilgaka štarpbrihščia apmeklē teatri, tam nepatihkami duras azis reščihjas rupjumi un akteeru šaštingums uī wezajeem paņehmeeneem. Ķri dišziplinas truhkums, nolaidiba. Teatra wadibā weikalihkais prinzijs walda par mahkiflineezifko. Bet šchis prinzijs ir šoti tuwredšigs. Tā tas bij Ošolihna wadibas pirmajā laikā, tā tagad wina oīrajā pošmā, pehz ihšā štarpbrihščia ar Duburu kā direktoru. Ošolihni, kas mahkiflā preekšči pateefi ihšā nebuht naw tik nejuhtigs, waj ignorantš, šawus mahkiflas idealus upurejis šelša tešam. Pehz šchi otrā wina direktora mehginajuma uī wina «atšimščianu» wairs naw ko zereš. Winaīchi rihkojas ii kā pehz dewifes: Ķai ari nahk grehku pluhdi pehz manis!

Ošolihni teiks, ka winaīchi ween naw wainojams par teatra mahkiflineezifko defizitu. Lihdiās winaam darbojas dramā wehl diwi paštahwigi reščihfori, kuri ihwehlas un ihdala lugas inšzenēščianai šawā štarpā. Bet šchis jauninajums muhšu teatra atfihitibai neka jauna naw nešis. Šo štarp reščihforeem neweens pašraki par ziteem neišzešas. Un paščpee-iziga weenlihdišba mahkiflā ir šaštingums.

Pirmais reščihfors Ošolihni šalanē štarp klaiško lugu un poš. Wina inšzenejums rupji tehšs, negataws. Ķrween atfihaj eēšpaidu kā paštrak šašteigšs. Nodihlināščianās, pošlijas, juhtmas — paštrak mai! Un šchis truhkumus nešpehji atwehrt špoščhās dekorazijas un grešni kolšimi ar kahdeem Ošolihni pehdejā laikā mehgina imponet. Ķr raibām bildēm jau gan war apščihbinat publiku un peewihkt pilnas mahjas, bet ar šahdeem ahriģi šašneegteem panahkumeem špehs apmeerinātees tikai nelinātajš, ne nopeetnas mahkiflas zeenitajš. — Freimans noštahdiģa reil uī škatuws Hauptmana «Koleģi Kramptonu» labā eēšehrpumā un ar labu šajuhtimu. Wehl weenu Šauptmani, ja nemaldos «Roše Bernd» un wairak Sudermana lugas winaīchi inšzenejis ar labeem panahkumeem. Freimans štrahdā gaušaki, winaīchi wairak ihlihdišlinājees, tehniški gatawaks, kā Ošolihni. Bet pee lomu ihdalihščianas winaīchi ne ikreil leekas waditees no pareišā mahkiflas inšfinkta. Tur atkal Ošolihni ir špehku un wina špehju labaks pašinejs. Bet ari Freimanim truhkif radoščia špehka. Winaīchi turas pee šuškōjumēm, ari tad, kad winaam ihwehle brihwa, kā pa watarām, kad tas ar akteeru pulziņu brauz ar kahdu lugu ahrupuš Rigas weefotees. Bet šulkojumeem jau war dabuht gatawus škatuws eekahrtojumus un paraugus!

Wisweiklakais imitators ir Meerlauks. Winaīchi ķeras pee darba ar leelu mihleštibu un ihšuribu. No daščhām kreewu lugaš, kā Šorkiģa, Tolštoģa, winaīchi dewis glihtas kopijās. Bet Tichedowa šmalkā juhtmas drama, kur wina pirmo zehleenu darbiba tik ir kā klufa pre-

ludija pehdejeem imagajeem akordeem, naw pa Meerlauka spehjat. Meerlauka reldijas truhkums tas, ka intelektis ar tehnisko isweizibu ne-
ltafw wajaditga lihdiwarā.

Jaunu eerofinajumu latweefdu reldiforeem dewa kreewu teatrs. Stanislawka mahzeklis Hellobins, «ar sturmi» ušwareja preekich wisa
šweidha tik eenehmigās latweefdu širdis. Hifgrahbta bij muhtu publika,
akteeri. Kaut ari daudi reif tik no Stanislawka maneres, ne no wina
gara. Daudli, pirmās šajuhmas apmigloti, wehl tagad ul kuru katru wi-
deju irahdi kreewu teatri šwehr kā ul pirmās šchiras mahkklas darbu. Intims
skatuwes eekahrtojums, iisrahdats lihdi pehdejam iihkumam, luhk, teatrs!
Un tee, «kam tas wahrds», nemitigi šudina: Ejat, mahzatees un darat tāpat!

Un mahzas jau ar'. Ornamentika attihitas un weetām nošpeesh
pawifam garu, kas jau tā ul wahjām kahjām turas. Bet kur ihpatniba,
kur šils, kas škatitaju dara bagataku? kas meklē un waizā? Ko lihdi
išgreinots trauks, ja naw winā atširdlinošda diehreena? Ko lihdi «iij-
kumōs iisrahdats» eefehrs tehlam bei diihwibas?

Par mahkklas eestahdi Latweefdu teatri šaudlinaja R h o d e -
E b e l i n i c h i. Patihkami nowehrot labas školas eepaldus pee wezakeem
akteereem, kā — Freimara, Ekmentinaas, Ruhmneezes u. z. Kamehr
jaunee, kā Rudiits un ari tik bagatigi apdahwinatais Weizs, dašchreif kā
šaititeem šahrneem un blakus labi iisrahdatām, pareili iijustām weetām
pahriteidi ar teatrališku šchelti un neweiklu diletantīmu. Ebelinich eedweša
šaweem audiekneem zeenibu pret šawu teatri kā mahkklas eestahdi pret
«kaut kahdai nomales škatuwei». Hileet pee nomales ikatuwes preekich
Ebelina audiekneem bij degradazija. Šcho šepnuma apšiku winā atkal
mahzeja išeetot kā godkahribas kairinajumu preekich mahkklas. Zee-
niba pret šawu darbu akteerim bij šaweenoša ar
štingru dišziplīnu. Waj gan kahdam no Ebelina audiekneem
buhtu eespehšams «ai mihtas širds» irahdamas lugas tekštā ekštemporet
reklamu par kahda kolega gaidamo benefizi, kā tas šchimbrišcham kahd-
reif notizis? Ššjaukt illulīju, — un lai irahdamā luga ari buhtu kahds
«blekis», — Ir un paleek akteera leelakais grehks.

Labs laiks pagahšis, kamehr Ebelinich darbojās. Pehz wina, ul
wina wahzu školas un tradiziju pamateem wajadšaja attihšitees
I a t w i k a m teatrim, bet tas wehl lihdi šchim naw notizis.

Ja, waram drošchi apgalwot: latweefdu nazionalateatra, kahdu mehš,
tagadnes zilweki to šaprotam, mums wehl naw.

Tadeht ka naw mums wehl latwiška reldifora — audšinataja.

Bet kā naw, šazls, originallugas tak irahda pee mums labi?

Waj teesham tā? —

Pirmee ihitee latweefdu šemneeki muhtu dramatiškajā literaturā
parahdišās ar Blaumani. — Adolfa Allunana nošihmi teatra attihšibā ne-
eerošchot, tomehr jāleezina ka wina lugu šipi wairak waj mašak
pšeldolatwiški, rakšiti no ikatuwes preekich ikatuwes. Pee Allunana špu
popularitates wairak nopelnu muhtu šemneezikeem irahditajeem, nekā
autoram pašdam, kas wahzu tautas šipeem, mums šweidhās šituazijās,
dewis latweefdu wahrds un amatus, eemeidams šchur tur pa šipiški larwiškam
išeizeenam, pa latweefdu tautas diešmai wahziškās weetā. Bet I a t w i k a
škatuwi muhtu dramatiškā literatura šaka prašit tikai ar Blaumara luga.

Reščifori Meerlauks, Freimans — atlihtami ņpehki, bet nahkotnes teatri wina mums nezels. To, ko mehs gaidam, mums warès tik dot reščifors — diejneeks. Tik luhdu nepahrprait mani: neřaku, ka katrs diejneeks jau reščifors. Diejneeks, tas ir: r a d o ř i s, p r o d u k t i w s ņ p e h k s ņkatuwes mahkilā, weenalga, waj tas nu peřiz ņawas profesijas bijis akteers, rakitneeks, gleņnotajs, waj kas zits.

Kotrs buhs rediejis Blaumana lugas uř muřtu ņkatuwes, papreezajees dařdreiř, kā wina labi iřahda. Ķa, pa dařai. Ir jau weens otrs ņps «ka il dlihtwes nemts». Tas atřewiřdiku akteeru nopelns, neřauřdiba, ne reščifora pamatigu ņudiju auglis. Atřewiřdiko labo teřlojumu deht weegli aimirit, ka lugai truhtit weenibas. Bet te nahk kahds, warbuht mařas lominas teřlotajs, un iřjauz wiřu. Ar leeku teatraliřmu un niķiřdteem wiřdri peerahda, ka tam naw ne jauřmas no lugas latwiķkā gara. Štee neweiklee teřlotaji wiřlabak demonstrē to amatneeziko peetiřzibu, kas leek akteerim apmeerinatees tikai ar tās dařinas pamatigu eepaliřditanos no atteřlojamās lugas, kas wina lomā. Bet ja katrs akteers naw aptwehriř atteřlojamo lugu wina wiřumā, kā kaut ko nedalitu, weřelu, kā lai tad ari wina uř ņkatuwes war iřaugt par weřelu mahkilas darbu? Bet widejs akteeris redēs un iřjuřis tikai to, ko wina reščifors eedweřis.

Muřtu ņabeedribai diferencejotees, lihdās lemneeku ņpeem literatūrā parahdas ziti, daudi komplizetaki ņiřpi un prařa ņawu iřweidojumu no reščifora. Un prařa reščiforu ar radořdu ņpehku, kas ņaweem ņkatuwes teřleem prařtu un ņpehtu eedweřt to atřewiřdiki latwiķko juřimu un apgarojumu, kas kā neřdriřrama iřpařdiba peemiřis tikai latwiķkai dramai.

Ķa mums ir latwiķkas muřikas mahkilas, rakitneezibas un gleņnee-zibas pařahkumi, kas drihtit jau pazelt ņawas balis kulturās tautu koncertā, tad ir wiřweřlakais laiks, ka ari ņkatuwes mahkila, kurai tak leedo wiřwairak materiala pabalita, reiř ņahk peeremt ņawu iřpatneřu latwiķku řeřu.

Kad iřgahjuřdu pawarari Blaumanis peeteizās par kandidatu uř teatra direktora amatu, ņazeřlās preř wina kurneřdiana taiřni pee teem, kureem peřiz ņawas dabas, kā teatra mahkileneekeem, katru parahdibu, kas ņola mořdaku dlihwibu, wajadřeja ar preeku aptweikt. Blaumanis ņawu gruřto uřdewumu iřpildija ar godu, bet pareiřa wina ņpeřju meřraukla buřtu bijuře latwiķkas luga s inřzeneřdiana. Tā wina reščija ari tikai bija kopija, kaut gan labaka, kā zitas.

Bet kas intereřejas par muřtu pařdu mahkilas dlihwu, newareja buřt neřinā, ka latweidteem jau bijuřdas preekiřlihmigas iřahdes un ne no profesionala ņkatuwes darbeneeka ņariřkotas.

Pirmais, kas pee mums teiza jaunu wahrdu reščijā, bija diejneeks Fallijs. Fallija lugu iřahdes Apollo teatri 1906. gada pawarari at- iřahja to weřtigo eēřpaidu, kas, ņahkumā uřnemts kluiř un kā ar iřbriņeřditanos, padliřinajees un nořkaidrojees, modina eekiři mums jaunus eēřkatuř, zitas iřredies. Tee, kas Fallija luga redřeja, naw wina aimiruřdri, wina eēřpaids neřis teem augtus. Iřahdes palika atmiņā ne ar ņkatuwes bildi — ta bij lihmeta tik wiřnepeezeēřchamakām linijām — bet zaur ņawa iřila ahrkahrtejo ņstrukturu un ņawas poelijas ņaturu. Un — ar ņawu latwiķkumu. Tur darbojās uř ņkatuwes kulturās zilweks, kas

katrā dramatiſkajā panehmeenā mums atklahja ſawu latwiſko lhpātību un tā mums dewa kaut ko, kas weenigi tikai uī latwiſkas ſkatuſes rediāms, kam lihdliġu pee kreeweem atġahdina wiāu Tſchedtowa iſrahdes. Epollo teatra apſtahkli, kà katris līnās, Fallijam nebija labwehliġi. Ģruhtli ſāte nahzās wiāu iſrahdi noſkaņot, lai panahktu autora lugeſtetu iluuliju. Bet tas iīdewās. Neſātaubos, ka pee neweiklas reſchijas Fallija lugas buhtu tikudtas «iīdiehtas». Un ta paſāta autora «Herakleis» pee Rigas Latweeſchu teatra wehli arween ſawa reſchifora gaida.

Latweeſchu teatra nahkotne atkarātees ari no tā, kà Teatra Komīſijai iīdoſees atraht preekht wiāa zeenigu waditaju. Tas ſāimbrīhſtam wiāas augſtakais uīdewums. Teatra Komīſijai wajag paturet azis, ka Latweeſchu teatrs naw priwata, naw Latweeſchu Beedribas, bet wiāas tautas leeta. To ari der eegaumet Beedribai un pawairot teatra preekhtrozības un neatkarību.

Latweeſchu teatrim taihts pahrmetums, ka tas neefot iīaudlīnājis neweena eewehrojama ſpehka. Ģa, kas to lai buhtu darijis? Kad buhs zeenigs audlīnatajs, kas pats ſawu mehrki gaiſhti redsēs un prahts to ari ziteem rahdit, tad ſpeediſees uī teatri jauni inteliġenti laudis ar aughtaku iīglihtību, tad buhs wehrts iīglihtotees par akteeri, wehrts iīwehletees ſkatuſes mahkſtu par diihwes uīdewumu.

Pahrmainit uī reiī wiāu repertuaru neweenam direktoram nebuhs eespehjams. Repertuārs — katra teatra ġarigais inwentārs. Bet iīrihkot jau trihs, ſchētras iſrahdes ſeſonā uī jauneem mahkſlas prinziſeem, buhtu leels panahkums. Tagadejās daudjās iſrahdes war nahkt par labu teatra kaſei, preekht mahkſlas, kulturas, ne iſrahſchu daudlums, bet wiāu labums kriht ſwarā.

Teatra Komīſija, iīraugot teatrim kreetnu mahkſlas wadoni, ġan neka neetaupis: wiāai tas materieli buhs janohāda tā, kà tas nedaliti war diihwot ſawai mahkſlai, bet kahdas blakus nodarboſchānās; wiāai buhs warbuht jaſeedo ſewiſchāka luma ġadā direktora mahkſlas zelojumam, ja tahds buhtu wajadliġs, bet ka tas wiīs atneſtu ġaġatus auglūs, par to naw ko ſchāubitees. Taupit waretu ari warbuht ar orķeſtri. Orķeſtrs mahkſā teatrim daudī naudas. Modernā dramā wiāichi leeks, ſtarpzehleenu muſika tur pat wehli trauzē. Bet teatrs beī dieedāſchānas lugaī newar iītikti. Tapehē teatrim deretu weenotees ar kahdu zitu maſaku teatri (warbuht kreewu) uī kopigu orķeſtri, waj ari ar kahdu koncertu kapelmeiſtaru, kas uītur paſſahwigu orķeſtri un uīnemas eeſtudet un wadit noteiktu ſkaitu operu iſrahſchu Latweeſchu teatri.

Latweeſchu ſadiihwē paſchreiī pluhit kà ſpirġtāka wehja puhima, kà uī diīſakas nazionalas kulturas jauna laikmeta moſchānos. Modifees reiī kuhtrā latweeſchu ſabeedriba un ſaprāhts, ka katram jaſtrahdā līhdi pee latweeſchu kulturas ehkas zehchānas. BB.

Redakzijas peeihtme. Zereſim, ka ari muhtu publika, ar kuras inteliġenzi un intereī paſchulaik wehli wiāai maī war rehkinātees, zereſim, ka ari ta eef jaunam darba rihtam preti. Teatrs ir leeziba par ſabeedribas kulturas ſtahwokli un temperamentu. Ģo ari pehēz teatra runajot, patees paleek wahrds, ka katrai ſabeedribai ir tikai tahdas eeſtahdes, kahdas ſāi ſabeedriba wehrts:

Maġ intelligenti un remdeni faheedribi newar buht augli itahwoċis faulains mahkġlas templis. Wislabakee mahkġleneeki war neeewehrofi nofalt faheedribas remdenibas purwā, wisredliġakee war tapt akli, ja tos muhġġiġi apnem meegainas, eedomiġas weenteefibas kreġġila. — Ģamo-
 lġas faheedribai paġġai. Runajot par mahkġlu un tautu, «Salkġis» jau fawā l. almanahā atġahdinaja ġirmā mahkġlas apuġġuġa Dġġhona Reġkina wahrdus: «Peġteef tautu weġġturē, un ġaiġġi juġs redġeefet to leelo pa-
 teeġibu, ka labu mahkġlu ir radijuġġġas tikai tās tautas, kurām bija preeks pee tās; kuras no tās paġrtika kà no maġles; winā ġildġjās kà aiġweġna faulġtē; kuras tai paraġdotees ġawileja un preekà par winu deġoja; kuras par winu ġriġdeġās, zihġġjās, badu zeeta; tautas, kuras zentās winu eeguhġ par fawu neatġemamu dġimġs ihpaġġumu, bei kura dġihwoġ newar.» Ģġajōs wahrdōs ir apġolġjums un ari paġudinaġjums. Muġġōs paġġōs ir ari muġġu teatra riġts un paġtardeena. Muġġu miġle-
 ġtibā, muġġu dġihwā ġtraujā miġleġtibā. Uġ ġautajumu, kaġdeem liġdie-
 kġeem faheedriba wareġu tikġ pee labas mahkġlas, tas paġs Reġkins atbild: «Ģr tikai weens liġdġekġis pee mahkġlas tikġ: ġriba mahkġlu baudit». Tas liġmeġas ari uġ latweeġġu tautas teatri. Ģr waġadiġa teatra neatġaramiba, ir waġadiġas pee-
 deroġġas telpas un ġkatuwe, ir nepeezeefġams ġpeġ-
 ġġs, wadoġġis reġġġors, bei ja mums ari wiġs tas jau buġtu, un nebuġtu intelligentas un mahkġlai ġajuġmotas faheedribas, muġġu teatrs itahweġu kà tas templis, kam altars un preeġteri, waidoles un leedu laġles, bei kura paġalms bei draudġes, altaris bei deewa, kreġġis bei deewibas dwaġġas. Draudġei paġġai ġanahk ar deewu un uġuni, tikai tad ġweġġniza un preeġteri leeġmos.

Ijons.

Platona dialogs par mahkilneezlīku un diejneezlīku darbu.

Sokrāts: Sweiks, Ijon! No kureenes tad šīoreiļ nahkdams? Laikam no diimtenes pilšehtas, no Ešefas?

Ijons: Ne, ne, Sokrat! Nahku no Hīklepija šwehtkeem Epidaurd.

Sokrāts: Un epidaureešči bija šarihkojušči deewa godinaščanai škandetaju zihnās, kā jau parāts?

Ijons: Tā ir; škandetaji un ziti mahkilneeki zihnijās deht šwehtku godalgas.

Sokrāts: Un tu, Ijon, tu tātšču ari zihnijees lihdi? Saki, kā tew šekmejās!

Ijons: Eeguwām, Sokrat, pirmo godalgu, protams.

Sokrāts: To es diirdu ar preeku, Ijon. Šini, tagad tew wajašdetu ari te Atenas šwehtku zihnās ušwareš – tu tātšču to wareši, Ijon?

Ijons: Ušwareš zereju teeščiam, ja ween deews lihdiēs.

Sokrāts: Ša, ja, Ijon, dašču labu reiš ešmu juhs škandetajus apškaudis juhtu mahkilas deht, nudeen! Šo redli, pirmkahrt juhtu mahkila praša, lai juhs buhtu škaišti gešrbuščtees un iškatištos pehz eešpehjas glihti, un tas man pašihk; un tad jums jahuht labi pašihitameem ar wišeem leelajeem diejneekeem, par wišeem wairak ar Homeru, ščo wisleelako, deewiščikako štarp diejneekeem. Šomeru jums teeščiam wajag labi šapraš; nepeeteek ar iimahziščianos no galwas – un tas, Ijon, ir augliš mehrkīs. Šo nemuščiam par ihītu diejneeku nešiks tahds, kas nešpehs fewl ušnemt to garu, kas diejneekōs runā. Dieedatajam jahuht preekšči teem, kas wīnu klaušas, par diejneeka garu tulku, un šaki tu pats! kā lai tas buhtu eešpehšams, ja škandetajs teeščiam wīšu to labi nešapraštu, ko diejneeks runā? Ša, Ijon, es apškauščču tewi.

Ijons: Un tew ir eemeišis uš to, Sokrat! Tu išeizi leelu pateešību. Un es ari daudi pee tam puhlejos. Es nešizu, ka kahds škaišitaki par Homeru runatu, nekā es. Es domaju, ka ne Metrodors no šlampšakas, ne Štešimbrots no Talas, ne Šlaukons, ne ari zīš kahds no wezaškajeem, neprot tik škaišti un tik raščeni Homeru ištulkot kā es.

Sokrāts: Tas ir drošči teikšs, Ijon! Es zeru, ka tu doši man eešpehju no tam pahrlēezinatees.

Ijons: Šaprotams gan. Šr ari wehršs diirdet, kā es šawu Šomeru ešmu išpuičhkojis. Man leekas, ka godīgi ešmu išpelnišeem homeřidu šešta wainagu.

Sokrāts: Pateeši, tad man kahdreiš tā jaeerihkojas, ka waru tewi diirdet. Pagaidām es tew gribeju wehl tikai šautat: waj tu Homeru ween tik labi pahrlīni, šeb ari Hešijodu un Arčiloščču?

Ijons: Deews paš, tikai Šomeru! Mans diejneeks ir Homers!

Sokrāts: Šawadi. Waj tad Homers un Hešijods neštahita par daščiam leetām glušči to pašču?

Ijons: Teeša gan, par šoti daudišam, ja wehleeš šinat.

Sokratis: Nu, waj tad ištajās leetās tu Homeru tomehr labak iškaidroši, nekā Heļijodu?

Ķjons: Kur Homers un Heļijods weenadi dfeed, taħdas weetas es weenadi labi iškaidrotu, kā pee weena, tā pee otra, tas pats par fewi šaprotams, Sokrat.

Sokratis: Un ari tās weetas, kur abi dfejneeki par to pašdu leetu daštadi ištakas? Tā wini abi runā, ja atzerees, tāpat Homers, kā Heļijods, par lihletaja mahkīlu . . . Waj ne?

Ķjons: Ķa, ja!

Sokratis: Nu redī! Kas gan prašis ištās weetas, kur Homers un Heļijods, par lihletānu runadami, gan to pašdu, gan pretejo apgalwo, — kas par ištīm weetām linās pareištaki špreest, tu, waj peedištwojīs lihšneeks?

Ķjons: Ķadomā, lihšneeks.

Sokratis: Un waj tu newaretu ari, ja tu pats buhtu lihšneeks un abu dfejneeku uštkatu par lihletānu labi paštu, waj tu tad, linādams, eekšt kā wīnu eekštaki šakrišt, newaretu ari wīnu domu pretrunas iškaidrot?

Ķjons: Tas ir galīšs kā deena.

Sokratis: Ķa tā, kā tad tu šaki: es šaprotu tikai Homeru, bet Heļijodu waj zitu kaħdu dfejneeku es nešaprotu? Waj Homers galu galā nedfeed par tām paštām leetām, par kurām dfeed wīši ziti dfejneeki? Waj ari Homers nerunā par kareem, par zilweku atfeezibām, par kreetneem un neleetigeem, par puħli un waditajeem, par deewu šatikīmi šawā štarpā un ar zilwekeem, — waj nedfeed Homers par it wīšu, kas debelīs un apakīštīemes noteek, un par deewu un waroņu raštianos? Tas wīš taštču ir wīna dfejās paštāis preekīštīmes?

Ķjons: Tas teša.

Sokratis: Un waj ziti dfejneeki nerunā ar par wīšām ištīm leetām?

Ķjons: Ķa gan, bet ne tā, kā Homers.

Sokratis: Kā tad? Šliktak waj?

Ķjons. Daudī šliktak, man ištīkeet.

Sokratis: Homers tā tad dfeed škaištak?

Ķjons: Pašdees deewam, ja!

Sokratis: Ķjon, tu man eši mištīšt, bet eedomajees tikai: kautkur kaħdi šarunāšas par matematiku, un weens no wīneem runā it ištīštī šapratīgi, un šaki man, waj ištī gudro zilweku kaħds trefštāis neprāšis nowehrot wīna pašrakuma dešt par zīteem?

Ķjons: Protams.

Sokratis: Tas ir: ištīs trefštāis buhs šapratīs ari tos zītus, kas par matematiku tikai melštīees šinaja? Šeb waj preekīštī tam zeturtāis wešt wajadīšs?

Ķjons: Ne.

Sokratis: Waj taħdejadi ištīs trefštāis nebuhs ari pats wīšpaštīgakāis maštīštīkīs?

Ķjons: Ķa.

Sokratis: Un nu eedomajees wešt ištīaħdu gadījumu: Ķr šaruna — teikīšm — par daštādu ehdeenu barības weelu wehrtību un kaħds štarp runatajeem ištīešas ar šawām šinaštānām it ištīštī. Šaki nu man,

Jjon, waj buhs wajadfligs d i w u zilweku, kas idio baribas weelu pafineju par tahdu waretu afliht itarp weenteefigeem plahpatajeem? Jeb waj weens un tas pats warès nefeikt, kas leetfidiki runà, kas plahpà?

Jjons: Protams, ka weens un tas pats ifidikiirs linataju no plahpàm; tas tak ir fkaidri.

Sokrats: Nefteidfees, Jjon! Un kas lai tas buhtu, idini gadijumà, kà to lai fauzam?

Jjons: Tas buhs ahrihs.

Sokrats: Waj nu mums tapehz naw jafaka, ka, lai zik runataju par weenu leetu ari nefiteiktos, weenumehr weens un tas pats zilweks, kahds trefidais, un nowehrtès abus: Kà to, kam taifniba, tà to, kas nepareifi fpreeda? Un kà tahds zilweks, kas neprata plahpu wehrtet, ari par leefprateju fpreelt newar, peenemot protams, ka abi par weenu un to padu preekidmetu ifakas?

Jjon: Ja.

Sokrats: Weens un tas pats warès tà tad abus, tà teikt, pahrediet?

Jjons: Ja.

Sokrats: Waj tu pats nefaziji, ka Somers un zifi diejneeki, Helijods, Arkilochs runà wifl par weenàm un tam padàm leetàm, Homers protams fkaiftak par ziteem, waj ne?

Jjons: Un tas ir taifniba.

Sokrats: Nu, faprotams, bet ja tu jau to diejneeku labi faproti, kas par kahdu preekidmetu fkaifti lin dieedat, waj tad jo pamatigak tew nefprast un nepaifht ari tos zitùs, kas fikai mafak un ifiktak prot itahifit — un taifni tadeht? Jjon?

Jjons: Tà tam wajadfietu buht, ja.

Sokrats: Nu, mans mihtais, tad man laikam buhs taifniba ari, ja appalwoju, ka Jjons, paifhtamais fkandefajs, nefikween Someru labi pahriin, bet ari wifus zitùs diejneekus, jo Jjons pats man teizis: pirmkahrt, ka weens un tas pats gars fpreedà par wifem, kas weenà un tajà jautajumà ifakas un, otrkahrt, ka wifl diejneeku darbi runà par tam padàm leetàm.

Jjons: Ja, ja; tew taifniba, Sokrat, bet faki man, no ka tas nahk? Tiklihdi kahds nemas weenaldifi par kahdu no ziteem diejneekem runat, es nepawifam newaru uklaufitees, es itahwu un meegos zeeti; bet wajag fikai kahdam Homera wahrdu peeminet, uif weetas es efmu modrs un fpirgts un auifit auifjos, lai nekas nepaeet man nedfirdets garàm, un wifl, wifl kas man pee tam nahk prahtà. Luhdiams, ifikaidro man to, ja wari!

Sokrats: To es tew, mihtais draugs, waru weegli un ahtri ifikaidrot: ir fkaidri redfams, ka tu par Homeru kà leetpratejs un mahklineeks nemas nefpehji runat. Jo ja tu ar mahkifu un praifchanu fpehtu kaut fikai par Homeru ween runat, wajadfietu tew waret tad ari par wifem ziteem diejneekem runat, — diejas mahkila tak nu reifl ir kaut kas wefels un weengabala. Waj ne?

Jjons: Tà ir.

Sokrats: Un ja kahds linamu mahkifu wifumà ifprot, tas redfès, ka wifl, kas uif idio mahkifu lihmejas, ari uif zitàm atteezinams. Waj lai tew itahifu, kà es to domaju, Jjon?

Jons: Es tewis luhdu, Sokrat! Esmu weenmehr laimigs, kad juhs gudros dabuju dširdet!

Sokratis: Man tiktu, kaut tu pateefibu runajis, Jjon. Bet gudri — tee elat juhs fkanDETaji un fkatuwneeki un diejneeki. Es esmu ihite-nibā wifai weenkahrēdis zilweks, kas pateefibu meklē, wairak neko. Un teefdam, naw daudi mahkēlas wajadlīgs, lai kahds praftu jautat, kā es, un kafrs war pahrlēezinatees, ka tur, kur mahkēlu wifumā grib aptwert, jautajums par to, kas te labs un tur slihts, weenumehr paleek tas pats. Palikfim pee ta! Glefneeziba tā tad ari ir mahkēla, kas wifu aptwer?

Jons: Ja.

Sokratis: Un ir daudi glefnotaju, un daudi labu un daudi slihtu itarp teem, waj ne?

Jons: Saprotams.

Sokratis: Nu laki, waj tew gadījees rediet kahdu zilweku, kas pee Polignota, Eglafona dehta darbeem prata rahdit, ko šchis glefnotajs war un ko newar, bet pee ziteem glefnotajeem to nebuhtu špehjis rahdit? Zilweku, kam meegs nahk wiriū, un kas neka neredi un neka few newar ne preekēdā itahditees ne eedomat, tiklihdī wīnam jaraugas šcho zitu glefnotaju darbōs, bet kurich špirgts moltas un wifu ko war eedomat un kurich waj azis iifkata, iifko wīnam jaiifakas par Polignota glefnām? Atbildi pateefigi, waj efi kur tahdu zilweku rediejis?

Jons: Pee Zeifa! lihdi šchim wehl ne!

Sokratis: Un waj tu itarp tehneekeem warbuht kahdu atradis, kas skaihti iifkaidrot prata tikai waj nu Daidalu, Metijona dehtu, waj Epeju, waj Teodoru no Sāmas, waj ari zitu kahdu no šchās mahkēlas meistareem, bet kurich uī weetas eemiga, un kuram nekas nenahza prahtā, kad tam gadijās apluhkot kahdus zitus fkulpturas darbus, kas nebija no wīna iiredietā meistara?

Jons: Nudeen, tā kaufko neefmu lihdi šchim peedlihtwojis.

Sokratis: Un man leekas, tu nebuhti ari itarp itabuletajeem un kokletajeem waj fkanDETajeem ne weenu faftapis, kas buhtu daudi warejis špreest par Olimpu, Tamiru, Orfeju waj fkanDETaju Femiju no Itakas, bet kurich buhtu eefnaudees un apmulis un newarejis neka iifchēirt, ko Jjons no Efelas labi, ko slikti zehlis preekēdā.

Jons: Ari te es tew newaru prefi runat, Sokrat; bet to es linu un pee ta es paleeku: lawu Homeru es tulkoju fkaiftak kā kaut kurich zits miristigais; to es palihitu kā fewi pašdu, un wifū zilweki man to apgalwo un wifur tu dširdeti: par Homeru Jjons no Efelas runā labi, bet par ziteem diejneekeem Jjons no Efelas runā slikti, tas ir: maifak labi. Es labpraht gribetu linat, kā tas nahk?

Sokratis: Es to linu un mehginafchu tew to iifkaidrot, Jjon! Ufklaufees! Kas tew skaihtos wahrdus par Homeru leek mutē, ta naw tawa mahkēla, Jjon, ta naw atfina, ne: bet deewifchiks špehks tad fewi fakultina, deewifchiks špehks tad fewi uifeefimo, glufchi tāpat, kā tant akmeni, kuru Eiripids par magnetu fauz un kuru laudis domajas no Heraklejas. Šo šchis akmenis ne tikai dielšs rīnķus peewelk, bet iifdala ari lawu špehku fchteem rīnķeem, tā kā tee wifū top pašdam magnetam lihdiigi, špehē atkal lawukahrē zitus peewilkt un tahdejadi rada wefelu

wirteni ar daudi daudi rinkeem un lokeem. Bet wišs rinkšs špehks un tikums naftza no weena weenigā brihnumakmena. Un tā, Ņjon, wispirms ari jums tikai weenigā, pirmatnešā mula peefchķir deewibu, un pee ūteem ašrautajeem nu ūaitas weenlihdšigā wirknē daudī, kas no jums, kā tuwakajeem, špehkus ūmetas. Wīi leele teiku diejneeki raklta ūawus dišhos dieedajumus ne kā mahkšleneeki, bet no deewa ašrauti, no deewa eedwešmeti un, glušči kā Koribanti nedejo ar leeligu nodomu, tāpat ari dieefmineeki nedieed ūkaišo dieefmu ar gudru ūiņu. Ne, ne, Ņjon! Ari wīi tikai ūapno, ūapno ūajušimibas ašrautibā, tiklihdī wīiņu dwešfele juhtas ar deewibu weenota un juhtas, it kā ūtaigajam ūawa weenigā deewa pehdās. Un glušči kā Dion.ūa ūeewas, apmahtas un neprahhtigas, domajas peenu un medu ūmetam ar upes uhdēni, tahta pat top, Ņjon, diejneeka dwešfele, deewiškās ūajušmas brihdi. Wīi ūau atlihtas pašči, ka ū ūaldajeem awofeem, ūawu mulu biršs un dahršs, ūmetot ūaldās dieefmas tee, kā bites medu ū daudīam puķēm un, ka teem ūahrni ešot glušči kā mašam bišēm. Un redli, wīi runā te pateefibu, un to neaišmirši nekad, Ņjon: tahta buhte, beš ūawa pašča ūmaguma, ir diejneeks, ūahrnots kā putni un bites, glušči ūwehts wīišči ir, un neder nekam, eekam wīiņa deews to naw pazehlis, kamehr wīišči pats naw ašfaziješs no wīa aplinibas un prahta, kas wīnā runā. Pateefi, kamehr zilweks tiktaht naw nahzis, wīišči nēwar ne diešot, ne praweetot. Un ka nu reiš zilweki ne kā mahkšleneeki, bet kā no deewa ūredieši un apdwešti diešo, jeb ūkaiši un domu-bagati runā par leetām, — kā tu, Ņjon, par ūomeru — tāpat ūkweens war radli tikai to, ū ko mula to eerošina: tapehš tad ari weens diešo tikai ditirambus, zits ūawas dieefmas, trešchais dejas, zeturtais waroņu dieefmas, peektais jambus, bet preekšči wīa, kas wīiņa mulai ūwešchis, paleek wīišči nemahkuls. Wīi runā, es ūaku wehšreiš, ne kā mahkšleneeki, bet ar ūawas deewiūas muhliūigo brihnumiūe hku. Eedomaješs tikai, ja tee tikai par weenu leetu ūinatu runat kā mahkšleneeki, tad wajadšetu praht teem runat ari par wīšam pahrejam leetām. Bet deews ir gudrs, Ņjon, Deews atnem diejneekeem wīiņu prahtu un, glušči kā ūwehtos prawešchus un gudrajos, ūimanto tos tikai kā ūuhtaus tapehš, lai mehs, kas tos klaušamees, ari ūinatu, ka ne ūtee, ūawos pamatš neprahhtigeē zilweki buhtu tee, kas mums ūchos dahrgumus ūneedi, bet, ka deews pats ū mums runā un zaur diejneeku muti leek ūawai baliei ūkanet ū mums. Preekšči tam gan naw neweena labaka peemehra, kā Tinniks no Kalkedona: ūšis diejneeks naw ūrakššijis neweena pašča diešota, kuru buhtu wehšts prahtā paturet, un tomehr, wīiņa dieema par Panu ūwufe greekeem par tautas dieefmu, par ūkaištako no wīšam dieefmām, kaut ari wīiņa beš mahkšlas, tikai mulas neūaušchiba, kā wīišči pats to ūaka. ūa, taišni pee ūči Tinnika leekas man deewiba teešči parahdamees, lai nebuhtu kahdu ūrihdu par muhtu apgašwojumu, ka ūkaištās dieefmas naw zilweku, bet deewibas darbs, ka diejneeki ir deewu ūuhtai un ūkweens paušči tikai ūawa deewa nošlehpumus. Un ja deewiba mums pašneedi wiškrahtchako diešas pehrli dahchreiš pat ar neezigu diejneeku, waj tad wīiņas noluhks netop jo ūkaidrs, jeb, waj tew leekas, ka es nepareili tulkoju deewibas prahtu? Šaki, Ņjon!

Ņjons: Pee deeweem, ne, Sokrat! Tawi wahrdi mani jo diši

aifgrahbj, es tos neaifmirifidhu un es teefidam tizu, ka leelee diejneeki no deewibas uf to iirediet, mums deewibas wehtis nelt.

Sokrats: Un, waj juhs, ikandetaji, neefat afkal diejneeku wehtineidii?

Ţjons: Ja, ari tas ir pateefi tà.

Sokrats: Tà tad juhs, ikandetaji, eieet fuhtku fuhtai?

Ţjons: Ja...

Sokrats: Nu tad uklaufees manus jautajumus un atbildi man glufchi afklaiti! Peenemim: tu iipildi sawu lomu foti labi un fatrizini sawus klaufitajus lihdi dwehfeles diifumeem, weenalga, lai tu runatu par Odifeju, kas wahrtôs parahdas un prezineekeem lewi afklahjas un pee wiiku kahjam lej sawas buftas, jeb par Achilu, ka tas fektoram ufbruht, jeb par Andromachies zeeichanàm, Hekabes dwehfeles fahpèm un Priama waimanàm — nu, waj tu ik gadijumà efi wehl pats fewi, jeb jo wairak, it ka pats if fewis ifgahjis? Waj tawa fajuhfiminatà dwehfele nejuhtas, ka wina teefidam klaht buhtu pee wiifàm fchum leetàm, par kuràm tu fapno, ka tu teefidam ka Trojà, jeb Itakà atraifos, jeb, arween tur, kur tawa dieja patlaban kawejas?

Ţjons: Zik labi tu, Sokrat, manu mahkifu aplihmejis! Glufchi pareifi: fiklihdi es par ko behdigu ikandetu, pildas manas azis teefidam ar afaràm, bet ja mans preekichmets ir breefmiga, pahrdabiga liktena tehfoidhana, tad man mati no fchauftmàm zelas fahwu un firds man jo dikti puht.

Sokrats: Redii nu, to es gribeju no fewis linat. Tà tad, waj mehs wehl nu drihkitam apgalwot, ka tahds zilweks pee pilnas aplinas, kas raibà mehteli un ar felta kroni galwà waimanà, pee upura, jeb fwehtikôs, bei ka wiifidhi mehteli jeb kroni faudejis buhtu? Waj drihkitam wehl faukt par prahtigu to, kas fajuhf fpehji wiifas eefpehjas fchauftmas ftarp wairak ka defmit tuhtkifoidheem wiifam zaur un zauri draudifgeem, miifheem zilwekeem, no kureem neweens pats naw wiifam neko panehmis, jeb zitadi ko faunu padarijis?

Ţjons: Ne, Sokrat, teefidam ne.

Sokrats: Waj tu to ar lini, ka leelakai datai klaufitajeem eet glufchi tàpat, ka jums, ikandetajeem?

Ţjons: Waj es to linot! Es tafidhu rediu tos sawàm pafidha azim ikreifi auglidà uf pakahpèm waimanajot un aif aifraufibas fahftingftot, rediu wiifus sawus wahrdus wiiku fejas lihmetus. Un ka es tafini uf to eifmu wehrigs, tas ir no leela fwara. Kad es tos lihdi afaràm aifkultinajis, tad drihkitu imeetees, jo tad mans weikals fokas labi, bet ja tos nowedu pee imeekleem, tad jaraud man, jo mans maks paliks tukidus.

Sokrats: Nu, te tu redii ikaidri, ka fchis pats klaufitajs ir wirknè pehdejais no daudfeem riikeem, kuri wiifi, ka jau eepreekidhi feizu, weenigo magneta fpehku dabufufidhi weens no ofra. Widu fahwi tu, ikandetajs jeb fehlotajs, pirmais riikis ir diejneeks pats; bet deewifchikais magnets fchaf wirknè ir wiifas zilwezes dwehfele, kas plufit zaur daudfeem riikeem, kurp tai patihkas, faifidama zilweku pee zilweka. Un glufchi tàpat, ka pee wina — akmena, tà ari te, pee muifas furetà riika keras klaht wefeli bari dejotaju, dejas ikolotaju un to palihgu. Weens diejneeks peekeras fchaf, ofrs tai muifal. Diejneeku, ka fakam,

mula fkuhplittjufe: tatschu tas ir tas pats: mula wina salita. Un pee fcheem leeleem dfejneekeem, kà pirmeem riakkeem salitas atkal ziti: weeni, kas no Orfeja apreibinati, otri no Mufaja; bet wairums ir Homera apfehfti, un pee fcheem peederi ari tu, Ijon. Tu nu reif furees pee Homera, un ja kahds dfeed kahdu zitu dfejneeku, tad tu eefnaufchotees, kà teizi, un neka nefinot fazit, bet tiklihdí atikanot tawa weenigà dfejneeka dfeefma, tu kà atmoltotees, tawa dwehfefe fakultotees un tu atrodot wahrdu; jo, kà jau glufchi pareifi aihrahdits, ne kà mahkfleneeks, ne ail afinas jebkad tu runajis par Homeru, ne: deews ir tewi aizinajis, deews preekfch tewis ir fchehlaftiba, Ijon. Es faku: glufchi kà koribanti dfrd tikai to dfeefmu, kas dfeed par to deewu, kas tos apreibina, un tikai no fchls dfeefmas guhf tee walbftu un wahrdu ifteikimi, bet preekfch wifàm zitàm dfeefmàm paleek kurli, glufchi tahds pat efi ari tu, Ijon, tiklihdí Homers teek atgahdinats, kluhfíti tu pilns jaunu brihnumu; pahrefee dfejneeki padara tewi tikai neweiklu. Tà tas ir. Tu efi mani waizajis, no ka tas nahk, ka tikai Homers dod tewim eerosinajumu – nu, ari tu tàpat neefi mahkfleneeks un tikai no deewa liredfets tawam dfejneekam par flawu.

Ijons: Tas wifs, Sokrat, ir fofi ikaliti teikts, bet par fpihti witeem taweem ikaliftajeem wahrdeem, neidofees tew mani pahrlleezinat, ka es Homeru flawetu tikai kà apmahs jeb ahrprahtigs; par to man fofi jabrihnas. Tizi man, tu drofchi ween dabutu no manis pawifam zitu eefpaidu, ja tu kahdreif dfrdetu mani par Homeru runajot. Waj drihkifu? . .

Sokrats: Un es jau ar gribu tewi dfrdet, glufchi pareifi; bet papreekfchu tu man wehl atbildeft: waj Homera daudi weetu, tà teikt – par kuràm tu waretu labi runat? Tatschu ne par wifàm?

Ijons: Ja, Sokrat, par wifàm! Naw neka Homeram tahda, par ko es newaretu labi runat – ui to tu wari palalifees.

Sokrats: Tatschu ne par leetàm, no kuràm tu, gadijumà, pats neka nefaproti?

Ijons: Kas tàs tahdas buhtu? Sauz man wahrda weenu weenigu!

Sokrats: Nu, Homers tak runà daudi weetàs par finamàm mahkflàm un praftianàm. Par braukftianos, peemehram . . . Kad es tos wahrdu atzerefchos, es tew tos pateikfchu.

Ijons: Ne, es tew tos tuhlin teikfchu, es pats. Man tee labi atminà.

Sokrats: Nu, ar kahdeem wahrdeem tad pamahza Nestors sawu dehlu Antiloku, buht ulmanigam lirus wadot pee braukftianàs mirufcham Patroklim par godu.

Ijons:

«Leezees ui preekfchu pats wainageem apwihtà krehfà,
Hifjuhgam druiku pa kreifi. Mudini lirus pa labi, tam ufkleediot ail,
Leez wifam pahtagu fajult, lai iliteepj tas kahjas,
Kreifejais kamehr gar mehrki jau brahftias tik tuwu,
Ratu daifdrahfita ritena rumba, kà tik tik to neifkar.
Bet wairees tomehr pee akmena durtees.»

Sokrats: Deefgan! Waj Homers fche ihitos wahrdu atradis, waj ne, kas drihkifetu to labaki lifpreeft: kahds ahrfts, jeb lirus waditajs?

Ijons: Sirgu waditajs, protams»

Sokrats: Kapehz? Waj tapehz, ka ta wina mahkfla, jeb zita eemella deht?

Ïjons: Tapehz, ka ta wina mahkila, protams!

Sokrats: Teeidiam! Saki waj deews naw ullizis ikkatrai mahkilai sawu gruhtumus, kurus pahwarot tikai topam par leeprafeseem? Tas ir, ko mehs ar ituhrmana mahkila saprotam, to nesaprotam ar ahrifa mahkila?

Ïjons: Ja.

Sokrats: Un atkal, ko mehs saprotam ka ahrifi, to nesaprotam ka namdari?

Ïjons: Ja.

Sokrats: Un waj tas pats neatteezas ul wifam mahkilam: ko mehs nesaprotam ar weenu mahkila, to nesaprotam ar zitam? Ta tad linahk pee reifes dafchadas mahkilas?

Ïjons: Sinams.

Sokrats: Ta tad ari tew laikam buhs janahk pee tahda flehdseena: kur preekid diwam mahkilam pafahw dafchadas linaidianas jeb aflihas, tur ari mahkilas buhs dafchadas?

Ïjons: Ja.

Sokrats: Bet ja nu kaut kur deretu preekid teem pafcheem preekidmeteem weena pate liniba, tad buhtu neprahtigi, runat par dafchadam mahkilam — mehs mahzamees te no abam weenlifid to pafdu. Ta linu es, ka man ir peezi pirkiti un tu lini to pafdu — un kad nu es tewi tagad waizatu, waj mums abeem to mahza ta pate liniba, matematika, jeb katrs no mums sawada wihle pee fchis aflihas nahzis, tad tu, Ïjon, teeidiam tuhdat afbildefi: weena un ta pate liniba mahza muhs muhtu peezus pirkitus fkaifit, waj ne ta?

Ïjons: Ja.

Sokrats: Par ko es tewi jau eepreekid waizat gribeju, ul to dod man tagad sawu afbildi: waj neder fchis notekums preekid wifam mahkilam, ka katra leeta jafaprot no fchai leetai peederigas mahkilas? Ziteem wahrdeem, ka tew tur, kur tew kahda mahkila wehl fweidha, wispirms nepezeefidami mahzitees paliht fchis fweidhas mahkilas preekidmetu?

Ïjons: Ja, tee ir ari mani eefkati.

Sokrats: Un kurid nu kahdas mahkilas nepahrwalda, tas ari lhiti nesaprafts, kas par fchis mahkila teikts un ko wina mums dod?

Ïjons: Tas teefa.

Sokrats: Ta tad nemfim wehlreif tos pafdius pantus, kurus tu nule ka runajis, — kas gan waretu par Homera dieedajuma pareifibu fche labaki ipreeft, tu, waj lirgu waditajs?

Ïjons: Tak jau lirgu waditajs.

Sokrats: So tu efi fkanDETajs un nekahds lirgu waditajs, waj ne?

Ïjons: Teeidiam!

Sokrats: Ta tad tawa mahkila, Ïjon, fkanDETaja mahkila, ir zitada, nekà lirgu waditaja mahkila?

Ïjons: Pats par tewi saprotams.

Sokrats: Pats par tewi saprotams; bet waj preekid fchis mahkilas newafadies wehl zitas linaidianas, Ïjon?

Ïjons: Ja.

Sokrats: Warbuht tu atzerees Homera to weet, kur fsekamede,

Nestora wehrdene, sneedi spirdinoſdu diehreenu eewainotam Makaonam?
Somers tur ſaka:

Pramneefdu wiſnu tur jauza, meifene deewiſchki ſkaifita,
Rihweja kaſu ſeeru ar klaht ar metala rihwi,
Sihpolus ſneedia par peekodu gahrđajam malkam.

Kas te nu labak warès ſpreest, dieedatajs jeb ahrits, waj Somers
te leetas pareiſi ſaprot, jeb ne?

Ţjons: Ahrits.

Sokrats: Un kad Somers kaut kur rakita:

Diifumá grima ta ahtri, ká makicheres gremdeklis ſwina,
ſchnorè uſ wehrſchraga ſpoles, kas peefeeta karas,
Rijigám ſiwim lai neſtu kumoſu paludinoſdu.

Ţaki, kam ſchis leetas iſpreest labak uſtzeſim — kahdam ſkande-
tajam, waj ſwejneekam?

Ţjons: Ţwejneekam, protams.

Sokrats: Labi. Peenemſim, ka uſ to tu eebilſtu man: Sokrat,
kad nu tu ii Homera tik labi peeweſt ſini, kam par ſchim mahkiſám
nahkas ſpreest, tad eſi tik labs un iſpehti tahtak, kas wiſs buhtu jaewehro
paregim, kad winam nahktos iſinat, zik wina mahkiſa pareiſi waj nepa-
reiſi noſtahdita. Nu, redſi, Ţjon, uſ to es waru tew gluſchi weegli un
iſhtá weetá atbildi dot: Homers runá beeſchi par paregeem, wiſwairak
Odifejá; tur Malampodideefdu paregis Teoklimens uſfauz prezineekeem tá:

Wai, kahds liktenis ſauns juhs gaida, juhs nelaimes behrni!
Tumſa ſums ſinas ap galwu, ſeju, un zeli ſlihgſt nakſi,
Hugichup waimanas zelas, afarás wagojas ſeja;
Ehnas peepilda lauku un preekſchnamá druſimejas ehnas,
Teezas uſ reetuma krehſu un diſtajo muhſchibas nakſi,
Noſuhd no debeſim ſaule, ſchauſmás tumſibas klahta.

Atzerees ari Ţlijadá to weetu, kur wiſchi kauju pee muhreem ap-
rakita:

Tikko nu kara pulks Ţrofijás tahtaku dotees, jo augſti
Kara pulku kreſtajá puſé iizehlás beedetajs putnis,
Spehziigi ſidojoſchis ehrglis, nagós miſſigu, ſarkanu twehris,
Diſhwu wehl, lokainu ſchuhſiku. ſreekſin leezás ta zihad,
Atzirta galwu un ehrglim kruhtis un kaklá
Diſloni diehla. Ţahpju ſchaaugts ſahwa tas tagad
Nokriſt tai kareiwju pulká. Nelabi kleegdams
Mainija gaitu un laidás pats projam pa wehſjam.

Paregim, teikſdu es, ſaprot apluhkot to, i zitu.

Ţjons: Un ar to tu buhti pateefibu teizis, Sokrat.

Sokrats: Ari tew, Ţjon, pee tás jateek un gluſchi ká es tagad
tew ii Ţlijadas un Odifejas tiku peerahdijs, kas wiſs paregim, ahritam un
ſwejneekam japaliht, tápat tagad tu mani pahrlleezinafi — galu galá tu
taſchdu Homerá daudi wairak eelaſijeas, neká es — kas wiſs buhtu ſkan-
detaja uſdewums un mahkiſa, tas ir, ko wiſu ſkandetajs lai apluhkotu un
apipreeſtu, ar ko tas lai aſſchikirtos no ziteem mirſtigeem!

Ţjons: To es tew, Sokrat, waru pateikt ſoti iſhti: wiſs, itin wiſs
winam jaſin!

Sokrats: Ţjon, ta taſchdu newar buht tawa nopeſniba. Wiſs,

Iin wiis, tu faki? Waj tad tu efi tik ailmahridugs? Skandetajam tafschu wjadseja buht labakai atminai.

Jons: Ko tad es buhtu ailmirfīs?

Sokrats: Waj tad tu wairs neatminees, ko pats eepreekid teizi, proti, ka ikandetaja un sirgu waditaja mahkilas efot dalchadas?

Jons: Tafschu.

Sokrats: Un waj tu ar to neapleezini to pafdu, ka ikweena affinas preekidimets ir ari zitads?

Jons: Ja.

Sokrats: Tà tad pehz taweem eefkateem ikandetajs ar sawu mahkilu wifu nefaprafts?

Jons: Warbuht ne talini tās mahkilas, kuras tu patlaban wahrda fauzis . . .

Sokrats: Bet to teefu zitas? Nu, kuras tad tu doma — ja nu winidit, kà teizi, ne wifas fapraftu?

Jons: Es domaju, ikandetajs linās wifus wahrdu, kas fakami wihram, kas feewai, kas wehrgam, kas briftwajam, kas apakidneekam, kas pawehletajam.

Sokrats: Ja? Kas jarunā un kas japawehl kahdam wihram uī juhras, kad wehtras wira kugi fwaida, waj to linafi labaki tu, ikandetajs, jeb ituhrmanis?

Jons: Ne, to ituhrmanis labak prafis.

Sokrats: Tà, tã! Un kas tahdam, kas flimneekam — kà tu mehdi iiteiktees — pawehl, wiis fakams, kas linās to labak, tu, jeb ahrits?

Jons: Ahrits.

Sokrats: Bet wahrdu, kas wehrgam runajami, tos tu? . . .

Jons: Ja.

Sokrats: Bet wahrdu, kahdeem, teikim, gani apmeerina fatra-zinatuf lopuf, waj tos ikandetajs linās labak par lopu ganu?

Jons: Ne, to ne.

Sokrats: Warbuht to, ko kahda weza wehrpeja faka, kad ta par sawu darbu runā?

Jons: Ne.

Sokrats: Tà tad ari to ne! Bet wahrdu, kas kara wadonim fafaka, kad tas sawus pulkus uirunā, Jjon?

Jons: Ja, Sokrat, to dleedatajs gan linās, ja . . .

Sokrats: Jjon, es tewis nefaprotu: tã tad kara wadonā un ikandetaja mahkila buhtu glulchi weens un tas pats?

Jons: Es linatu gan, kas wiis fakams kara wadonim, to es apgalwoju . . .

Sokrats: Tà tad tewim dahwanas ari preekidit kara wadonā, Jjon. Warbuht tewim wehl talants preekidit italmelstara, jeb kokletaja, kas to war linat; pirmā gadijumā tew wjadstēs linat ilidkirt labi un flikti eejahtus sirgus. Un kad es tewi waizatu, waj tu uī sirgeem faprafts kà italmelsters, jeb kà kokletajs, ko tu man tad atbildetu?

Jons: Kà italmelsters, tafschu!

Sokrats: Pats par fewi faprotams. Un tãpat, kad tu fpreedif itar laudim, kuri kokli fpehlē, tad tu darifi to kà kokletajs un ne kà palmelstars?

- Ƴjons:** Ta jau fkaaldra leeta.
Sokratis: Kad nu tu, kà pats apgalwo, kara mahkfilu faproti, waj tu to faproti kà kara wadons, waj, kà labs fkandefajs?
Ƴjons: Te naw nekahdas itarpibas.
Sokratis: Ek tà! Kara wadona un fkandefaja mahkfilas – tas tew glufchi weens un tas pats, tàs naw diwas fchikramas leetas?
Ƴjons: Ja, Sokrat, tas ir glufchi weens un tas pats.
Sokratis: Labs fkandefajs tà tad, ir ari labs kara wadonis?
Ƴjons: Teefcham!
Sokratis: Un labs kara wadonis, pats par fewi faprotams, tad ari labs fkandefajs?
Ƴjons: Tas nu gan ne.
Sokratis: Bet pee ta tu paleezi: kas buhs labs fkandefajs, tam jabuht ari labam kara wadonim?
Ƴjons: Tur nu es reif newaru neka grofit.
Sokratis: Ƴjon, es mihtu fewi, fakti, waj tu neefi greeku wislabakais fkandefajs?
Ƴjons: Bef fchtaubàm.
Sokratis: Tad jau tu, Ƴjon, buhtu ari wiru labakais kara wadonis?
Ƴjons: Ja, Sokrat, un weht reif ja! Tew par to naw nemaš ko brihnetees. Taišni Homers ir te mans fkolotajs.
Sokratis: Man nu tomehr jabrihtnas. Ja nu tu, Ƴjon, abejads eif, fpehtjgakais kara wadons un labakais fkandefajs, kapehtz tad tu, pee wifceem deeweem, itaigà pa Greekiju no pilfehtas ul pilfehtu ar faweem dfeefmu preekifidnefumeem, kur tu waretu itahtees kara pulka preekifidgalà? Waj Greekijà tahds truhkums feltkroneto fkandefaju un waj mums par daudi jau leelu kara wadonu? Ƴjon, es tewis nefaprotu.
Ƴjons: Sokrat, ta jau ir ta leeta: muhtu pilfehta teek pahrwaldita no jums, juhfejee komandè muhtu kara pulkus, un Efelas tà tad ir kara wadoni leeki. Tà tad ne Atena, ne Lakedemona newehlès mani par kara wadoni, jo juhs efeet eedomigi un domajatees pašchi wifu labak linam.
Sokratis: Bef, mans wifulabakais Ƴjon, waj tu nepaifihiti Apolodoru no Kizikas?
Ƴjons: Par ko tad taišni to?
Sokratis: Par ko? Par to, ka ateneefchi to wairak kà weenreif par sawu kara wadoni zehlušchi, nefkatotees ul to, ka Apolodors bij fweidhineeks. Un Fanofens no Andras un Herakleids no Klazomenes, abi tee nebij muhteejee, un tomehr ateneefchi tos itahdišuidi sawu kara pulku preekifidgalà un ari ziteem augšteem amateem godašuidi, jo tee bija ta zeenigi. Waj tad mani lihdipifloni newehletu ari Ƴjonu no Efelas par kara wadoni un zitadi negodinatu, ja Ƴjons no Efelas to pelnišis? Waj galu galà ari efefeechi naw ateneefchi? Waj Efela itahw kaut ar ko lemak, kà zitas pilfehtas? Ƴjon, Ƴjon, ja tas teefa, ka tu fpehtjigs ar mahkfilu un leefpratibu runat par Homeru, – tà taišchu fkanefa taws pirmakais apgalwošums – tad tu efi flikti apgahjees ar mani, teefcham flikti. Tu apifolifees, daudi ikaihtas leetas par Homeru linat un man itahfifit, bef efi apgahjis man apkahrt un apkahrt un neefi neka rahdišis.

Ja, tu negribi faukt wahrda leetas, kuras tew tik paraitas — par spihiti maneem ulmahzigeem luhgumeem. Jjon, es faku, tu efi ihstais Protejs un peenem arween zitu iskatu un grolees un greefees tik ilgi, kamehr es tewis wairs neredlu, ne: lihdi tu pehkichai mana preekichā kà kara wadonis itahwi, un to wifu dari tu tikai tapehz, lai sawu paichā gudribu apflehptu. Ja nu tu mahkilineeks efi un, neikatotees ui tawu apfolijumu, sawu mahkflu Somera palihichianā peerahdit, peewil mani, tad tu nofeedfees pret mani. Bet ja tu mahkilineeks neefi un runā daudfos, ikaitos wahrduš par diejneeku bei paichā linaiichianas, noreibis no sawa deewa — tas ir, kà lini, mana pahrlieziba par tewi — nu, tad paleezi jel godigs ari ui preekichu! Tā tad, par ko lai es tewi turu: par neweiklu galia grahbifi, jeb par tahdu, kas no deewa iirediets? Iščikir pats!

Jjons: Tur ir teekiam itarpiba; es domaju, ir labak, ja tu, Sokrat, turi mani par deewa iirediefu.

Sokrats: Es ari domaju! Ta teekiam lai paleek tawa data, Jjon, ta labakā no abām, preekich manis tu buhfi arween wihrs, ko deews iirediejis, ja, deews, bet kas pats loti beefchi no ta neka nelin, par ko winfch palifahwigi runā un dieed.

Episkats.

Rīgas Latviešu Teatra 1907/8 gada sezonā. Jo augstāku kultūras pakāpi kānda tauta sāņņegufe, jo pilnīgāka ir arī šīs tautas teātra māksla un originaldrama. To mums rādā sen-grieķu vēsture, to redzam arī mūsu deendā un tas novēhrojams arī latviešu kultūras gaitā. Lihdi pat beidsamam laikam, kamehr latviešu garīgā kultūra atradās, tā šakot, embriologiskā stahwokli, par latviešu škatuwi, kura teesdām apmeerinātu dramatiskā mākslas prasības, nemi vēhl newareja buht runas. Tikai beidsamās gadu deimitās, attihstotees latviešu materiāli patstahwibai un garigai diihwei, rodotees inteligenzei, radās arī prasības pehz nopeetnas mākslas eestahdes, škatuwes, uī kuras waretu rediet peeteekofidā ufwedumā neween paštāutas dramatiskos darbus, bet arī zitu tāutu labākos teātra mākslas rādhojumus. Pamalam rodas arī akteeri, newis kā dilefanti, kuri peekopj dramatisko mākslu kā sahaū amatu, bet paštahwigi škatuwes māksli-neeki, kuru weenigais darbs un interese ir škatuwe. Āri kritikas mehraukla sawilkās štingraka, fewidihki beidsamā laikā: wīli lihdišchinejee peedlihwojumi ar latviešu teātra apmekletāju publiku un wīnas mākslas gāumi peerahda, ka arī pee latviešdeem war paštahwet nopeetna teātra mākslas eestahde un ka prasība pehz tās aug newis ar gadeem, bet pat deenām. Sen jau buhtu laiks domat un ruhpetees, ka latviešu semes un garīgās diihwes zentrā — Rīgā fiktu zelts kāhds leelaks un paštahwigs teātra nams preekidā latviešdeem. Uī to pehdejeem ir dabikas teesības. Bet par wīnām lihdi šdīm naw atfkanejufe neweena no tām retajām latviešu bašim, kuras tagad peedālas pee Rīgas budšcheta išpreeschianas un kuru teesdās peenahkums ir ruhpetees par eedlihwotāju wairuma materiālo un garīgo labklahjību. — Kamehr mums naw šchahda teātra, fikmehr latviešu dramatiskā māksla newarēs štahwet uī wjadīgā augštuma un fikmehr ir jārehķinas ar to škatuwi, kura paštahw pee Rīgas Latviešu Beedribas. R. L. Teātrs labak par zītām latviešu škatuwēm apgahdats kā materiāls, tā arī dramatisko špehku šinā. Āri beidsamā laikā apstahkti tā grolijuschees, kā šdīs teātrs ir weenigais, par kuru, kā par nopeetnu mākslas eestahdi, war buht runa, no kura mums jāprāfa wīs, ko ween latviešu dramatiskā mākslā šdīmbrihšcham protam un drihkštam prasīt.

Bet kā R. L. Teātrs išpilda šchogad sawu ufdewumu? Ko wīnāch dewis laba un ļauna pehdejā šesonā?

Wīna repertuārs bijs šoti raibs: šahkot ar «Šcherloku Holmiu» un beidsot ar «Fautu», išrahditas wīsdāschadākās lugas. Bet deemšchehl, tas labais, kas dots, naw wairs ļauns nepawīlam, un tas ļaunais, ko dewa

Latw. Teatris Rigas publikai, naw nedī jauns wairs, nedī ari labs bijis. Pahrkatot šdās fēlonas lugu farakltu, jakonitatē kà R. L. Teatra wadiba pee irahdamo gabalu iwehles naw likufēs waditees no kaufkahda ūingra un noteikta mahkīlas prinzipa. Newar atraft ari tahda pawedeena, kurīch daudīmaī ūaiīstītu repertuara atfēwīchkās dāfas ūinama mahkīlas wīrteena waj idejas ūinā. Rahtdas, it kà pee lugu iwehles wairak kriht ūwarā ne-jaūchīs gadījums, nekà nopeetna pahrlīkīchana par lugu wehrfību. Kà lai zītadi īīkaidro to parahdību, ka reīī eestudetas lugas, kauri tās jau ūen ūaudejuīchās ūawu nolīhmi un wehrfību, arween wehl teek irahdītas, un no labakām lūgām nowītates parahdas tīkai tad, kad tās jau redīetas waj nu ul kahdas maīakās latweeīchū ūkatuwītes, waj ari weetejā kreewu teatri, kurīch weenmehī zenīchās eēt līhdi dramatiīkās literaturas atfīh-īībūī. Bēī tam bēeīchī parahdas tahdas «nowītates» (tulkojumi), kuras literariīkā paīaulē ūīskatamas par ūoti ūīhzīneem un neewehrojameem ūenomeneem. Peemehīram ūīnī fēlonā irahdīja H. S. Suworīna lugu «Ķautajums», kuram naw ne ūewīchīkās mahkīlas, ne idejīkās wehrfības. Šcheht to līhīfēktu un īpehku, kas wajadīgi un peelīkī tamlīhīgi ga-balu irahdīchānāī. Ķa ūīchos līhīfēklus īīleetotu labako dramatiīko ra-īchojumu irahdīchānāī ul latweeīchū ūkatuwes, tad eēīpaīds no pehde-jeem buhtu ari pawīīam zītads, protams, neīalīhīlīnāmi labaks. Zīk bēhdīgi ūīnī ūinā ūahw pee R. L. Teatra, to peerahdīja ūengaidītā Tīchechowa luga «Kīrīchū dahrīs», kas ul latweeīchū ūkatuwes kà nowītate parahdījās tīkai wehl ūīnī fēlonā un pee tam pawīīam nebaudamā formā. Kà lugas ahrejāīs eētehrpums, tā ari kopīpehīle pawīīam nebīja peenāī-ziģī ūagatawoti un tadeht no «Kīrīchū dahrīa», kuru kreewī atfīhīt par weenu no ūawām labakām lūgām, ul latweeīchū ūkatuwes īīnahza gandrīhī parodīja. «Kīrīchū dahrīa» reīchīja bīja ūīfīzeta tahdāī perīonāī, kaurī kreewu dīīhwe un literatūra īīr puīlīhdi „terra incognita“. Tadeht ari truhka līhdi galam īīturetu rakīturu ar wajadīgo atfēwīchko pamattonī un noīkārōtas kopīpehīles, kas daudī weetās īīnahza nenoteīkta un newareja radīt to juhtmu, kura ūīnī lūgā īīr pate lugas dwehīele un — g a l w e - n a ī s preekīch ūkatītāja. Tad lugas ahrejāīs eētehrpums? Lai gan muhtu teatra ūīchaurāīs budīchets neīauj apgāhdāī katru irahdamo lugu komfortābī, tomehīr peedeēnīgas dekorāzījas un koīītīmi labakām lūgām nepezeēēchāmi wajadīgi; ar wīnām latweeīchū teatra publīka nekad naw bījuīe īīlūtīnata. «Kīrīchū dahrīam» wajadījeja rahdītees pawīīam naba-dīīgā tehrpā.

Preekīchī maīakeewehrojameem ūkatuwes gabaleem teatra wadība turprehtīm dāīchreīī īīdod prahwas lūmas. Tā ūīchogad pīrmoreīīī irah-damāī Grīllparzera dramatiīkāī paīakāī «Ķapnīs — dīīhwe» (Der Traum ein Leben) par dekorāzījām un koīītimeem wārets īīdot ap 1500 rublu. Grīllparzers dewīīpādīmītā gaduīīmtēna pīrmajā puīē bījīs gan deēīgan eewehrojams dramaturģs, bēī muhtu laīkeem no wīnā lūgām, — ūīnīī gadījūmā no «Ķapna-dīīhwes» atīīkufēs tīkai wīnā rītmīīkī dīējīkā waloda,*) nogludīnataīs ūīīls un paīakāīnāīs lugas eētehrpums. Un wāīrak ari nekās. Ķa publīka eēt ul irahdī, tad newīs noīkatītees dramu, bēī wīnās krahtīnī gleīnotās dekorāzījas un īīpoīchos koīītīmus. Wāīrak kà 1000 r.

*) Latwīīkī lugu atdīējoīīs rakīīneeks Waldīs un ūīchīs darbs wīnām labī īīdeweēs.

efot līdzots šhogad ari jaunai bērnu lugai, kura pa švehtku laiku un pehz tam tika iirahdita ne matak kà diwpadšmit reiles. Ta ir «Pelnruščikite». Lai gan bērneem tofi leels preeks noškafitees brihniščiki apgehrtòs lugas waròòs un raibàs ainàs, tomehr japràša ari, lai bērnu luga buhtu interefantà ne tikai no brihniščikàs un dekoratiwàs pufes. Kaut gan «Pelnruščikitei» peemiht daščas labas ihpaščibas, tad tomehr komišms un šalkaniba paleek wiņas galwenàs eelišmes; ta šwaiguma un špehka, kas atrodams muhtu pašču «Sprihditi», wiņai truhkīt. Tur šentimentališms, wahzu pařaku motiwi, kas šwehči muhtu bērnu dwehtelei; te (Sprihditi) špirgtums, droščirdiba, mihtešiba ul diimteni, wezakeem, muhtu pašču daba ar šendiirdeto mešča ščalku, špehzigo šemeli un ehnaio, aššpirdliņofčto tautas dšeešmu . . .

Tad wehl pee ščils šefonas «nowitatèm» japeškaita «Ruhta», «Roščainàs deenas» un «Thea Moreni» (Wulfa), ar kuràm pařofeja Wiłums Wehweris, pařleezinadams publiku, ka otrreifejas eestudeščianas ščils šmilkišofčtàs, trihzoščtàs šalkanibas naw wehrtas, — tad Šauptmana šapru dšefa «Šannele», kas ari ištufeja daščas iirahdes, Šimmerthala «Šfchenbadii», kahda ščianra lugu R. L. Teatra kraħjumà naw truhkums, — un «šlawenals šlepenpolizišts Ščerlòks Šolmis». Pehdejais iirahdits ari reiles šefčas un weenmehr pee piņas šahles. Tas ir jauns eeguwwums tai publikas dařai, kura pařasti eef ul teatri, atpuhšdamàs no zirkus un — teem reščiforeem, kas šatw. teatra šmaguma punktu šin patrepè, pa labi eeejai. Bet waj wiņas pašihdi šaudšinat teatra publiku un atšihšit tàs eštetiško gaumi, tas ir pawšam zits šautajums. — Ul pawšara puši, weenà wakarà ar reiši R. L. Teatri pařahdišàs diwas jaunàs lugas: Annas Brigader «Škalredieščanàs» un Roščenthala-Kruħmina ainas il diihwes 3 zehleenòs «šlauwas duhšča». Kà pirmà, tà otra efot jau wezas lugas, tikai agrak tàm naw laimejees kluht ul škatuwes. «Škalredieščanàs» ir Annas Brigader eefahzejas darbs un rahda, ka dšejneeze ar wiņu tikai šahkufe mehginatees dramatiška rakšneežibà. Ščàs dšejneezes wehłakos dramatiškos darbus, kà daudš pařrakus par ščto dramoletu, nemai ar wiņu newar šalihšinat. — Roščenthala-Kruħmiņšči bija reiši drušku pašihštams kà rakšneeks, kuram deegan weikli padodas teħlot škatu no lauzineeku diihwes ar walodu, kura nemta teešči no tautas mufes. Bet ar šawu «jauno» lugu wiņšči mehginajis ari apgašmot ideju pařauli; tikai azis Roščenthalam-Kruħminam jau wezas un gurdas tapuščtas: tagadešo pařauli wiņšči redš miglã. Un kà lai to, kas paščam naw škaldrs, kà lai to rahda ziteem! Preekišimeti ir, trokšnis ir, bet — neteek mums ne pařleežiba, ne šajušma. Lugas weenpušiba, wiņas kailà tendenze nešauj to nemš pat nopeetni. Tikdaudi naw šabrifunas par ščto lugu, kà par škatuwi, kura to ulweda, šo wairakkahri diirdets, ka wiņa gribot weenmehr iřfargatees no kařras politiškas tendenzes un wiņas lugas apšwerot «tikai no maħkilas štaħwokša».

Lai neašmiriřtu neweenu no nowitatèm, kuras ščini gadã iirahditas R. L. Teatri, tad beidšot japeemin ari operete «Zars un namdaris».

Šalihšiniot šča gada nowitates ar weenu šefonu agrak, jakonitatè, ka tagad jauno lugu iřwehle naw bijuše tik laimiga: itarp 1906./7. g. jaunàm lugàm ir wairaki eewehrojami autori: Sudermanis (Škmens itarp akmeeneem), Makšis Halbe (Šauniba), Šauptmans (Šiga), Šor-

kijs (Barbari), Schekipirs (Richards III), bet šogad tikai Tīdēdovs. Jaunākā modernā drama R. L. Teātrī tikpat kā nemaiņē neekstremā. Ja nāhē kādreiz kāda novitāte, tad tā ir jau sen atlihts klasiķis darbs, uī zītām Rīgas škatuēm wīdādōs šastahwōs wairakkahrt redsets, waj no jaunaku laiku dramām tahda, kas waj nu wīwai weegla ščanra waj war nahkt kā šinamu tendenziōsu uīškatu propogandētāja. Latweešdu teātrim palizis šweidēš pat tahds dramatiķkās rakštnēezibas mišis, kahds Šbiens. Pirms wairak gadeem gan šrahdita šhini teātrī Šbiēna «Nora» un 1905. g. parahdijās wīna «Dichons Gabriels Borkmans», bet pehz tam wairak nekas.*) Pat šchis lugas beidšamōs diwōs gadōs naw atkahrtotas. Šbiēna wahrdēš wīšus pehdejos gadus šik populars uī wīšām škatuēm. Rīgā wīna lugas wairak un wairakkahrt šrahditas kreewu un wahzu teātrōs, zauri zelojōšchā «Šbiēna teātrī» un no daudī zītām weesu trupām. Tikai Latweešdu Teātrs, laikam neapmeerināts ar pirmēem mehginajumeem, atmetis tām ar roku. Šcho lugu uīšweščanai naw wajadšigi ari leeli materieli upuri, jo wīnu ahrejais eetehrpums pa leelakai datā ir deēšgan weenkahrtēš. Warbuht akteeri no leelajām prašibām baidas, kahdas uīleek Šbiēna šrahdes? Ja jau tahdam wezam un atlihtam garam, kā Šbiēnam nedod mahšjas weetas R. L. Teātrs, tad pats par šewi šaprotams, kā jaunakeem, peem. Meterlinkam, Wedekindam Andrejewam u. z. wehl labi ilgi buhs jagaida, nerunājot par tām originallugām, kas pelna un gaida eestudeščanās, kā peem. Falliša leelakee darbi. Un tā muhtu škatuwe ees, wīšam jaunam pehdas šlauzidama un brihnišees, ka šrahdēs publika neišrahda špirgtuma, kahdu preekchā 10 waj 20 gadeem tai pašchāi lugai šrahdijūšchā zītōs teātrōs.

No agrak eestudetām lugām šogad wīswairak šrahditas: «Waide-lote», «Dīmtene», «Šulijs Zēlars», «Figaro kahšas», «Elgā», «Mahšjas naidē».

Kā pašchikama parahdiba šhini šelonā jaatlihmē šrahdes ar akteereem-weešēem, no kurām paleekamu eēšpaidu atšastahjušchās — Dubura weešōščanās daščās operetēs, «Fauštā», «Indranōs» un «Dibēnā». Ar šchām šrahdēm Duburs no šawas pušes peelika pee nedaudšajeem R. L. Teātra plus'eem wehl weenu. Redšot šcho mahkšilineeku uī škatuwes, šchehl paleek R. L. Teātra un šchehl ari pašchā Dubura: kadeht pirmāis neprot šalšit pee šewis to, kurchā wīšam šik nepezeēēchams, kadeht otram, kā apdahwinatam akteerim naw eēšpehšams išeetot šawas šikoptās mahkšilas špehšas latweešdu teātra apmeklētajū un pašchās latweešdu dramatiķkās mahkšilas labā. Teešchām laiks atšastā intrigas un partiju naidū par labu pašchāi mahkšilai! Pats pirmāis weešis bija aktrīe-diešneeze Viola-Blau, kas «Elgā» un «Dīmtēnē» uīštahdamās, galwenā kahrtā eeinterešēja ar šawu špirgtumu, širniibu un walodas daišškanibu. Ja wīna teātrim naw pašchāwigi eeguhšitama (?), gaidišim wīnu kā mihtu weeši atkal un atkal. 1906. gadā Viola-Blau kopā ar Malwini Wīgner-Šrinberg šarihkoja dieēšmu un deklamāziju wakarū. Pašchkums bija pahrak interefants un šekmigs, lai to neatkahrtotu. Pa Šin. Kom. šapul-

*) Tagad Duburs kā weešis inženē uī R. L. Teātra škatuwes Šbiēna «Špokus», kurus šrahdēs wehl šhini pašchā šelonā. Direktors Ololāsch gan runat rundā par Šbiēna šrahchū derīgumu, gatawojas uī tām, bet nekas neišnahkt.

stātu laiku šahds rihkojums buhtu ļoti weetā. — Wehl šchini sešonā weefojās Oļwālds Serifons, kurš uilstahjās pašris operetēs. Wīnam ir simpatiska, ne wīlai leela balis, bet bei pamatigakas balis li- glihtošanas leelaks panahkums wehl tahlū.

Pahrmetot ikatu par to lugu šarakstu, kuras šchini sešonā šrahditas R. L. Teatrl, negribot janahk pee neapmeerinošā rezultata: jaunu lugu ilwehle ir bijuše pat daudī iliktaka, neka diwōs preekidpehdejšs gadōs, kad R. L. Teatra wadiba atradās tā pašā direktora un apmehram tahda pašā šaltahwa Teatra Komīšijas rokās. Ehrejee apstahkti turpreti nahkufchi Rig. Latw. Teatrim tikai par labu. Rešāija naw tikufe tahlak. Tāpat pawezam mai wehribas peegreeschi jaunu teatra spēhku audlīna- šānāi un attīhstīšanāi. Eri daudī zitu jau šen šinamu un wairakkahrt ašrahditu truhkumu waretu šaukt pee wahrda, ja ar to buhtu lih- dšets. Ša R. L. Teatra organiēmā grib eewelē dāšchus jauninajumus, tad wīna wadošās aprindās janahk šaudim, kureem interese preekid drama- tikās mahkīlas un kuri ir brihwi no aplinīgā meera un weenaldības, no domām par tehwiščikīgo ašgahdneezību. Kamehr R. L. Teatra škatuwe atradišes lihdišāinejšs apstahkīōs, tikmehr latweešdu Melpomenai bah- renes muhšāš, tā war nošihgt pat lihdi Rigas latweešdu Beedribas bufetes turetājai. Waj tikai tad R. L. Teatra Komīšijai atwehršes azis par latw. Teatra nama turešanā?

— m —

Konzeršefelona Rigā. Tekošās konzeršefelonas otrā pufe, kura jarehķina no jaungada, gan nebij koncertu daudšuma šinā tik bagata, kā pirmā, bet wīnas galwenakee konzerši jaskaita pee leelakajeem notī- kumeem muhšu muikališkajā dīhwe. Ewehrojamakee konzerši sešonas otrā pufe bij: dšeedašānās školotāja Šurjanu Pawula šimfo- niškais konzeršs 16. janwarl Kreewu teatrl, kapelmeištera Ar- tura Bobkowiza šimfoniškais konzeršs 28. janwarl Rigas latweešdu Beedribas šahlē; jaundibinatās «latweešdu Muikas Beedribas» atklahšānās konzeršs 26. februarl Rigas latweešdu Beedribas šahlē un Rigas latweešdu Dšeedašānās Beedribas garigs konzeršs leelā luhdišāmā deenā Šertrudes balnizā.

Šurjanu Pawula šimfoniškā konzeršā 16. janwarl, šika špil- ditas tikai Kreewu leelā komponištā Petera Čičaikowika kom- polizijas. Programas galwenais numurs bij wīna šeltā un pehdešā šimfo- niša „Symphonie pathétique“. Programas otro puši eerehma šwite il baleta „Спящая красавица“ un pašihstāmāis daudī spēhšetais „Andante cantabile“ il D-dur šihgu kwarteta. Bei tam b-moll klaweeru konzeršs pianītes Diehrwes škdes špildijumā, ar orķestra pawadijumu un wo- kalkwartets „Ночь“ ščietru šolīstu špildijumā.

Čičaikowika mahkīlineeka pīchologija ir interešanta un komplizeta. Wīna muikas galwenee rakštura wīlzeeni ir: dšīši šjūlts lirīšms un ššpra meešiga kaiššiba. Šan ari ššarp Čičaikowika šuwakajeem preekidgahje- jeem bij komponištā, kuri atklahja škanās jaunus, lihdi tam wehl nepa- šihštus un neparedšetus dwehšeles nošehpumus. Tahds bij dšīhjuhtīgais Ščuberts, kurš tāwās dšeeimās eelika to labako un intīmakō, kas gu

wahzu tautas dwehsele. Tahds bij ari Schopëns, kura musikâ atspogufojas Posu tautas rakiturs ar sawu ulleesimojoičio sTraujumu un pehkšidini mai-noičios gruhtširdibu. Bet winus abus pahrspehš Tšchaikowšikis, kura mu-lika, wairak kâ neweena zita, špehš aišneegt wisapšehptakos dwehseles kaktiŋus, aiškultinat wisimalkakâs dwehseles liiŋgas. Wiša ta gruhtširdiba, šahpes, ilgas, kas ir šlawu tautu dabâ, tas rakituriškais dwehseles štah-woklis, kuru kreewi apliħmê ar wahrdu „Точка“, kuru Wakar-Eiropas tautas tikpat kâ nepaliħit (jeb paliħit tikai pa dašai un ne tahdâ weidâ), — wišs tas ir atradis Tšchaikowšika musikâ wisteesčio un pilnigako išteikšimi. Tšchaikowšikis naw apšeedajis Kreewu tautas pagaħni, winas zihŋas un patriotiħmu, kâ Štinka un Mušorgiškis, wišči naw mehginajis nogremdešees firmâ šenatnê, teikâs un epôs, kâ Rimiki-Koršakows, wiša musikališkâ išteikšime naw tik špezifiški kreewiška, tik ardinazonala, kâ Borodina un Šlafundwa, bet Tšchaikowšikis ir išteizis škanâs ščalaika modernâ kreewu zilweka dwehšeli ar winas graišočio paččanalii, winas pateesibbas mekleščianu, winas diiħščianos pehz ideala un — kâ rezultatu no wiša ta — muħščigo neapmeerinaščianos ar šewi un wišu pašauli. Ta ir ta pati noškana, kas kâ šarkans pawedeens welkas zauri ari zaur jau-nakâ laika kreewu literaturu. Bet ščis diiħi juħtigais, gandriħi šewiħčikigi maigais zilweks, kuriči wareja raudat, lašot kaut kaħdu Mišê waj Dščor-dšča Eliota noweli, šaweenoja šewi wisleelakos kontraštus. Blakus wis-maigakajam liriħmam wiša musikâ šaštopam sTraujumu un gandriħi demo-nišku kaišlibu, kura wiša gandriħi jau tuwina «Wenuskalna bakččanalijas» un «Trifšana un Joldes» raditajam Wagneram un «Karmenas» kompo-ništam Bišê. Wiša simfoniška poema «Frantsšhelka da Rimini» ir augištas miħleštibas poelišjas un aištraujočias kaišlibas pišna poema un ir japee-škaita pee wišu laiku augštakajeem mahkšilas darbeem, liħdiģi «Deewi-ščikigai komedišjai» (no kuras šemts winas šaturs), «Faulštam», Hamletam» un z. Ne daudi šemak štaħw wiša simfoniškas poemas «Weštra» un «Romeo un Šulija» (pehz Šhekišpira).

Tšchaikowšikis bij weens no teem iħštajeem mahkšilineekeem, kuri neišwiħit šawas partišuras pee rakitamgalda, nekomponê bet eekščejas wajadišbas, tikai lai «komponetu», bet kuri ari eekščejš diiħi pahrdliħwo to, ko griħ eeliħt škanâs. Katrs no wiša eewehrojamaķeem darbeem ir gabals ii wiša pačča diiħwes, ir daša no wiša pačča, ulrakitišs ar wiša širdšafinim (kaut ari newar leegt, ka daščas štarp wiša malakajam kom-pozišijam ir rakitištas ar šinamu peesšeeščianos un tadeħt ari mašak iide-wuščiâs). Tšchaikowšika piččologiķai ewoluzijai šekot war wišlabak pehz wiša šeččiam simfonijam. Tur ir wišpirms wiša pirmâ simfonija, šwaiga, drušziŋ šeemšneeziška, ar pretenšijam ul tautiķu koloritu, rakitišta jau-nibas gadôs. Tur wiša otrâ, brašča, špehziga, diiħwes preeziga, ar iħiti kreewišku šinalu. Tur wiša treščiâ, mašak dabiška, tahda kâ ma-šleet šaišita, wairak «simfonija», nekâ nepeesšeešči radošča mahkšilineeka juħtu ipluħdums (t. i. pehz manâm domâm). Tad wiša zeturtâ, musikališkâ šinâ bagatakâ štarp Tšchaikowšika simfonijam, kuras 1. daša mums jau štaħta par dwehseles zihŋam, kaħdas autoram pa to štarpu bijuščas šapahrdliħwo. Tad nahk, pehz ilgaka štarpbriħšča, pehz tam, kad komponištã tehnikiķa meištarišba šafneegufe šawu augštako pakapši, p e e k t â simfonija ar šawu neišakami šahpju pišno 2. dašu un diiħi me-

landroliifko 2. datas walzera motiwu. Un beidlot — wina gulbja dleefma, f e l t à limfonija — Symphonie pathétique!

«Patetiikà limfonija» ir Tšaikowika pehdejà kompolizija. Tas dist-lais fragiims, kurich ismanams jau IV. limfonijà un nepahrprotamà kahrtà fkan zauri wiszaur peektai, fche faineedi fawu apogēju. Simfonijas 1. data ir wisfchauimigakà tragedija, kahda ween jebkad fkanàs lsteikta. 2. data ar fawu fahpès ifmeldiejufcho dejas motiwu — fmaidi zaur afaràm. 3. data gan mašak harmonè ar wispahrejo nofkaru, jo ir eetu-reta brafchà finalweidigà toni. Bet war ismanit, ka fchis tonis winaam nebuht nenaht no firds un tadeht fchi 3. data ir mašak lidewufees, kà pahrejàs. Toteefu 4. data ufleek kroni wifai limfonijai. Ta ir kompo-niſta nahwes dleefma un dwehfeles fahpju apoteofe. Kà zitreif Mozarts rakitiſa fawu «rekwiemu», paredsedams, ka rakita to preekich fewis paſcha, tã laikam gan ari Tšaikowikis buhs parediejis, ka fchis finals buhs wina rekwiems. — Stahta, ka Tšaikowikis efot bijis religiofs. Wina mihtakà grahmata lihdi ar Otto Fahnna leelo Mozarta biografiju bijufe — bibele. To gan war fizet, eewehrojot wina juhtigo fiirdi, bet wina limfonijà to neiſmana. Schini finalà naw ne ehnas no fiziga zilweka fameerinafchianàs ar diſhwi un pašaufchianàs ul Wiſaugitako; tàs ir drihtak ihita pašaules behrna fchauſmas preekich nebuhtibas un ifmiſuma pilnas fchehlabas pehtz ta, kas pagahjis un naw wairs atfauzams nekad, nekad...

Techniikà iſtrahdajuma liiã fchi limfonija ſtahw lemak par peekto. Un tas ir weegli ſaprotams, jo zilwekam, kas jau ſtahw azi pret azi ar nebuhtibu, newareja wairs buht wafas domat par techniſko iſtrahdajumu. Fapeemin, ka limfonija tika pirmoreil ſpehleta autora wadibã Peterburgã 16. oktobri, 1903. g. 9 deenas preekich komponiſta nahwes.

Kas nu lihmejas ul iſpildijumu, tad jafaka, ka Furlana kgs bij kehrees pee uidewuma, kas winaam nelikàs buht pa ſpehkam. Furlana kgs neiſimehla to augito dramatiſimu un fragiifko patofu, kas it ihpaſchi limfonijas 1. datu pilda no pirmàs notes lihdi pehdejai. Buhtu Furlana kgs ſeltàs weetã iſwehlejees zitu limfoniju waj ſwihti — konzerts bet ſchaubãm buhtu iſnahzis glufchi apmeerinochis. Ul ſahdãm domãm wiſmal pawedina apſtahkliſ, ka Furlana kga «Снятая красавица» ſwihtes iſpildijums bij jau daudi apmeerinochaks — «Andante cantabile» pat ſipri labs. — Ari ul pianiſti Diehrwes jkdli war atteezinat to paſchi, kas ſeikts par Furlana kgu. B-moll klaweeru konzerts praſa no iſpilditaja netik-ween kã techniiku gatawibu (kã tas gan pee konzertgabaleem daudireil mehdi buht) bet ari diiſu poetiſku ſajuhtu, kuras es Diehrwes jkdes preekichnefumã, deemſchehl, neatradu. Daſchòs zitòs gabalòs, kuri wairak peemehrofi Diehrwes jkdes ihpatnibai, winas preekichnefums daudireil mehdi buht glufchi apmeerinochis. — Koti korekti nodſeedaja wokalkwar-tetu «Nakts» Furlana kga ſaſtahditais jaukts kwartets.

Konzerts bij pawahji apmeklets — laikam gan tadeht, ka muhtu publika naw peeraduſe pee Kreewu teatra (kurich bet tam weenai dalai publikas ir gruhti ſaſneediſams tahtuma deht), jo naw taſchiu domajams, ka muhtu koncertu publika nemihletu Tšaikowika muſiku.

Kapelmeliſtara Artura Bobkowiza limfoniſkais konzerts 28. janwari Rigas latweefchi Beedribas ſahle bij maſleet wairak

nekā gada laikā viņa zeturtais šahaids kahrta koncerts. (Pirmais notika pagahjuidā, 1907. gada janwara 4. datumā.) — Muhtu latweefdu Riga pehdejā gadu deimitā muhtikalifkā lina bei ūhaubām daudi progrefejuſe. Ţo auglſu ſit jau pret kraſteem muhtu muhtikalifkās dlihwes ſtraumes wiſai; to galſi ſahdija Bobkowiza 4. ſimfoniikais koncerts. Katrs diimts ridlineeks, waj, malakais, katrs, kas Rigā jau ilgakus gadus dlihwos un par muliku interefejees, atzerefees, kahda iſkatijās Rigas muhtikalifkā dlihwe preekſi deimit un diwpaſi mit gadeem, par wezakeem laiķeem nemaal nerunajot. Es wiſmai, wehl uſ laukeem buhdams, ſaſtahdiju pehz awiſdu lina ſew deeiġan ſkaidru gleſnu par Rigas muhtikalifko dlihwi gaduſimtena pehdejā gadu deimitā un atzeros, ka ſi gleſna bij ſoti nabadiġa, ſaſiſdiinot ar to, kas tagad teek ſneegts. Coreiſ bij jau deeiġan leeſ notikums, ja kahda dſeedaſchianas beedriba ſarihkoja kora koncertu pat waj tikai no tautas dſeeſmām ween. Tikai pamalam ſahka kapelmeiſtars Oſols (un, ja nemaaldos, ari Wigneru Ernests) ſarihkot kora koncertus ar nopeetnaku programu, kā ari uſweſt pa reſai oratorijai. Tad nahza Malwine Wigner — pirmā profesionalā un pateei eewehrojāmā latweefdu koncertdſeedataja. Pateizotees wiſas energijai un uſnehmibai weetejā latweefdu ſabeedriba ſahka pirmoreiſi plaſchakā mehrā eepaſiſhtees ar muhtu ſkomponiſtu raſchojumeem wiſas ſarihkotōs dſeeſmu wakarōs. Nahza Kalniſch, pahrſteigdam muhtu wahziſkās tradizijās uſauguſchtos muhtikas mihtotajus ar ſawām originelajām melodijām un harmonijām. Tai paſchā laikā, kad Ţurjanu Pawuls ſarihkoja ſawus pirmos ſimfoniſkos koncertus, ſahka Sakſis muhts eepreezet ar ſawu ſkaiſto balſi. Un beidiot, pehrnajā gadā, Rigas latweefdu muhtu pulziſch paleelinajās wehl ar weenu eewehrojamu ſpehku — Arturu Bobkowizu.

Artura Bobkowiza IV. ſimfoniſkais koncerts bij bei ſchaubām labakais ſtarp wiſeem viņa koncerteem. Wiſpirms, kas ſiſmejas uſ programu. Programas orkeſtra numuri bij: Bethowena VIII. ſimfoniġa F-dur, viņa paſchā «Leonoras» uwertira un Wagnera «Tannhäuſera» uwertira. Tā tad tikai monumentalas leetas. Bei tam — lai kulſiwetu ari muhtu paſchā komponiſtu muhtu — peedewām ari mana ſkanu dſeja «Weentulā preede» un «Valse mélancolique». Bethowena VIII. un preekſi pehdejā ſimfoniġa peeder pee viņa laimigakajeem muhtikalifkeem eedweſumeem. Peſkatoſees uſ to, ka leelais meiſtars bij uſ ſawa muhtſchā beigām jau wairakkahrſiġi no liktena gruhtī peemektſes, ſchā ſimfoniġa ſomehr iſſtaro dlihwes preeku un pat jauſribu. «Leonoras» uwertira Nr. 3 ir neween pahrakā ſtarp tām 4 uwertirām, kuras Bethowens komponejis ſawai weenigai operai, ſawam ſahpju behrnam' «Leonorai» («Fidelio»), bet ir ari wiſpahriġi wiſu uwertiru karaleene. Ta ir augſtakā zilweziſkā idealiſma pahrpiſna muhtika, kuru mehſ newaram noklauſitees bei ſwehtām juhtām, ir himna diwu zilweku idealai mihtleſibai un uſſizibai, ap kuru grolas operas ſaturs — ir idealas mihtleſibas augſtā dſeeſma. — Wagners ſawā «Tannhäuſera» uwertirā ihiōs wiſzeenōs atdod ſawas «Tannhäuſera» dramas ſaturu. Wiſa demoniſkās kaiſſibas piſnā, orgiſkā «Wenuskalna bakchianaliġa», kas nahk preekſchā uwertiras widū, kā ari paſchās dramas 1. ſkatā, ir, pehz manām domām, paſi genalākā weeta Wagnera muhtikā un ir ſawā ſchānā tāiſni nepahrſpehſjama.

Kas nu sīmejas uī īpildīšanū, tad jāfaka, ka ari īdini sīdā konzerts ītahweja īem laimīgas īwaīgīnes. Nekad wehl nebīju Bobkowīza kgu redīejs dirīgejam ar tahdu aīfautību, kā tāīni īdini koncertā. To īfjuta ari publika, tā kā applausī, ī īhpāīdī pehz «Leonores» uwertīras, «Weentufās preedes» un «Cannhāusera» uwertīras nemai negrībeja rīmtees un jaunajam dirīgentam bīj reīl no reīles jāparahdas uī eīfīrades. Bet tā kā man par Bobkowīza kgu jau nahzees daudīas reīles rakīfīf, gan deenas awīlē, gan «Salkīf», tad domaju, ka buhs leeki, par wīna dirīgenta īpehjam wehl ko teikt.

Kā solīfī uīstahjās: muhīu tauteets wījolinīfīs H. Dombrowfka kgs ar I. dafū uī Lālō «Symphonie espagnole» un pianīfīs T. Lembas kgs īī Peterburgas ar Līfīta es-dur klaweeru koncertu orķestīra pawadībā. Sīchīs laīkam bīj pirmāīs gadījums, kur muhīu koncertōs uīstahjās eewehrojams īwehīdītauteefīdu mahkīlīneeks, pee tam īī tahda eewehrojama mahkīfīas zentra, kahds īr Peterburga. Lembas kgs pehdejā laīkā ar leeleem panahkumeem koncerteījs Parīfē, Berlīnē un zītās Wakar-Eīropas leelpīfīehtās. Wīna uīstahīchanās Līfīta koncertā nolīstahdīja gadōs tīk jaunō pianīfītu wīslabakā gaīfmā. Nemai nerunājot par tehnīku, kura pee tahdeem mahkīlīneekeem, kā Lembas kgs, īr pate par sēwī faprotama, jāfaka tīkai, ka Lembas kgs parahdīja fawā preekīdīnefūmā augīfītakā mehrā elastīgu peeīfīteenu un ahrkahrtīgu īpehku un īfīturību, tā kā fazenītees ar pahri par pusfīmīs wīfīru leelo orķestīri wīnam nemai ne nahzās tīk grūfīfī. Kahds īr Lembas kga preekīdīnefūms maīgi līrīkās weetās, to no Līfīta koncerta newareja īpreefīf, jo koncertā fīchādu weefu tīkpat kā naw. Eīrī Lembas kgam publika fagatawoja leelas owazījas.

Nams bīj galīgi īpahrdōfs. Pīrmās weetās 1. un 2. rīndā gan redīeja pa tukīchām krehtīlam, bet īchās tukīchās weetas pīlnīgi paluda pret to fawīchū juhru, kas pīldīja sahlī un galerīju. Publika bīj entufīfīameta, kā nekad. Domaju, ka katīram, kam bīj īfīdewība īchō koncertu noklaufītees, 28. janwarīs wehl īlgi palīks atmīrād.

Latweefīdu Muīfīkas Beedribas atkīlahīchānas koncertīs. Pagahījudīā gadā uī dāfīchū Rīgas latweefīdu muīfīku īnīzīfīawu nodībīnājās Rīgā «Latweefīdu Muīfīkas Beedriba», kura īprauduīe fēw par mehrkī, ruhpetees par muīfīkas mahkīfīas īfkopīchānu pee latweefīcheem. Lāī to fāfneegtu, Beedribāī pehz īfātuteem īr teeīfība fārīhkot koncertus un operu īfīrahdes, noturef preekīdīlāfījumus, īfīdot muīfīkas fīturnalus, dībīnat muīfīkas īkolu, dībīnat paīdīatī fawu kori un orķestīri, eerīhkot muīfīkalīfīku bīblīoteku un fāfāmgaldū u. t. j. pr. Bel tam Beedribāī īr noluhīks ruhpetees par fawu aktīwo beedru materīfā un fābeedrīfīkā īfahwokīa pazefīchānu, kuram noluhkam wīnai īr teeīfība dībīnat palīfīdīfības kāfī, īfīdalīfīf īfīpendījas muīfīkas augīfīfīkolu audīfīekneem u. t. f.

Beedriba uīfahka fawu atkīlahīto darbību, fārīhkodama 26. februārī fīd. g. Rīgas Latweefīdu Beedribas lahlē leelu atkīlahīchānas koncertu, pee kura peedālījās gandrīhī waj wīfīfī weetejee Rīgas muīfīkī, kā ari dāfīchū «mīhīfotāfī» (lāī neleetotu nodrahīfītā wahrda «dīfīfāntī»), kurīchī muhīu laīkōs dabujīs jau gandrīhī apwainōfōfīchū nolīhīmī. Tā kā wīfīfī Rīgas muīfīkī īr ari Muīfīkas Beedribas beedri, tad, fāpīrotams, programu fāfīfahdot, solīfītus wareja īwehīfīet labākos no labākājeem. Programas

galvenais numurs bij kreewu komponista netaika Ārenīka trio preekādi vijolīnes, čitello un klaveerēm, kuru īpildīja Nedētas kgs (vijolīne), Fogelmana kgs (čitello) un Diehrwes jkdle (klaveeres). Kā solīsti uztahjās bei Nedētas kga un Diehrwes jkdiēs wehl ari Laubes kdle (soprans) un Dubura kgs (tenors). Pawaditajs — Kreewina kgs. Bei tam no beedreem un beedrenēm bij šaitahdijees jaukts dubultkwartets; wina dfeedaja dahmas: Eeimin, Laube, Johanson, Martinson, Brigader-Maija; kungi: Kornets, Kalniņi, Laube, Brigaders, Duburs.

Ārenīka trio ir pērlē modernā kamermulikā. Ja eedomā, ka Ārenīkis mira gandrihi jaunības gadōs, tad tikai šapratišim, zik daudī Kreewu mulika zaur wina nahwi laudejusi, kaušču ari wina, kā to no wina komponista darbības war špreest, rakstības šinā nekad nebuhtu šidhi tizis šawam leelajam preekādgahšjam Čičaikowīkam, ar kuru wīnam ir šikdaudī radneezības. Špildits trio tika deestgan labi. Wislabak šawu ufdewumu weiza Nedētas un Fogelmana kgi. Diehrwes jkdle trio anšambli malak apmeerinaja, jo Ārenīka dihi juhtigā mulika likās Diehrwes jkdiēs ihpatnībai lahgā nepeederot. Toteesu wīnas šolo numurs, Wihtola waraazijas klaveerēm par «Ej šaulite, drihi pee Deewa» bij jau labu tēšu apmeerinošdaks. — Nedētas kgam ir ta labā ihpaščība, šwehlet reperuaru, par kuru wina war buht kungs; wina Kalnina «elegijas» un Hubaja «Heirje Kati» īpildījums nelika neko labaku wehletees. Nedētas kgs ir mulikis ar ihstu šlahwīku temperamentu; pēhdejais gabals wina īpildījumā publiku weenkahšči elektrīeja. — Laubes kundle parahdija šawu břišnum škalīto balši Wihtola «Ubagu dšeešmā» un manās «Šahpju špihtēs». Pirmās dšeešmas īpildījums nebij glušči peemehrots dšeešmas rakšturam, šoti labi šurprešim šdewās «Šahpju špihtēs». — Dubura kgs nēša preekādi R. Ščitrauša «Zezilijas dšeešmu» un manu «Resignaziju» ar jau pašihitamo dramatiimu. — Kas nu šihmejas ul jaukta dubultkwarteta preekādi nēšām tautas dšeešmām, tad jāšaka, ka anšamblis šem Šošuus kga kreelnās wadības bij gan labi šadšeedajees un kwartets, patezotees šolītu škanīgām balšim, škaneja šikpat šipri, kā warbuht kahds neleels koris, tātšču, eewehrošot šatw. Beedribas šahles šlikto akustiku un pāhrpildīto šahli, mehš kwarteta weetā daudī labprahtak buhtu wehšjušdtees diirdet kreetnu jauktu kori. (Kā weens no Beedribas preekādneezības šozekšēem waru no drošcheem awoteem šinat, ka Beedribā paššaban ir peenemšs preekāčlikums par ihpaščā Beedribas jaukta kora dibinaščianu, kuram wajadietu paššahwet no puššihdi šglihtoteem dšeedatjeem un dšeedatajām, kas prof tekošči šahit notis. Šolehmums šiks realīšēts nahkamā šēemā, ja tikai atradišēes peeteekoščis škaitš mulikalīki puššihdi paglihtotu kora dalībneeku, kas buhtu špehšigi dšeedat ari leelakōs kora ušwedumōs, peem. oratorijās.)

Katrs nopeetns koncertu apmekletajs šinās no peedšihwojumeem, ka koncerti, kurōs uštahjās šoti daudī šolītu, naw tee labakee, jo koncerta programa zaur to šaudē šawu weenibu. Mulikas Beedribas koncertš gan jāšauz par šdewuščhos dehl šawas reši kreelnās programās un kreetnašēem šolīšēem, tātšču newar šoleegt, ka koncertš buhtu wehl kreetnaks, ja šolītu škaitš buhtu tizis mašēet aprobeščots. Šawā laikā, rakšfidams par min. koncertu «Šimšēnes Wehšneš», es šiteizu domas, ka leelais

solistu daudums tik tad var tikt attaisnots, ja jaunās Beedribas atklāšanas koncertu ufkata kā sveiktu aktu, kurā prezentējas viņi klātesošā Beedribas beedri-dibinātāji un kurā nodraustu, fraklainu runu veidā klātesošā war noklausīties nopeetnā mulikā. Tas pats man jāatkārto arī šīoreil.

Latweešdu Muļikas Beedribai itahw preekichā teešdam leels un atbildibas pilns uidewums: pazelt latweešdu mahklineeka leemzeesha gruhto materielo itahwokli un modinat muhu tautā sapraštanu preekich mahkklas un mihlestibu ul mahklineeziku kulturu, kura arween ir bijuse un muhscham buhs katra progresa gala mehrkis. Zerešim, ka jaunā Beedriba nenogrims meespilšonibā un ščaurās, patigās zunftes interesēs — kā tas daudreil noteek ar beedribām — bet irahdisees šawa leelā uidewuma zeeniga. —

Rigas Latweešdu Dieedāšanas Beedribas garigā koncertā, leelā luhdāmdeenā jaunajā Gertrudes bairizā šika ušwelta Felikša Mendelšona šlaweni pašihštamā oratorija «Elišs» rakistā preekich šolo un kora ar orķestra un ehrgešu pawadijumu. Kā defekts, kas eewehrojāmā mehrā malinaja koncerta wehribu šamin tas apstahkšis, ka koncertā pawišam nebij orķestra, bet pawadijums šika wšzaur šidaršis šikai ar ehrgešēm. Tāšču koncerta rihkotāji ščini šind attāišnojami, šo ir teešdam jāščaubās, waj pee mums ščimbrišcham šel pawišam war notikt oratoriju ušwedumi ar pilna orķestra pawadijumu, eewehrojot miššigos šidewumus, kahdus praša orķestra angāšchēšana. Ša šau muhu šimfoniškee koncerti arween teek nošlehti ar defizitu, šik daudi drihšak tas gan nenofiks ar bairizas koncerteem, kurš eeejas makša palaikam mehdi buht šemaka un preekich kureem arī publikas interese naw šik leela, kā preekich šimfoniškeem koncerteem.

Kas nu šihmejas ul kori, tad jāšaka, ka tas šawa dirigenta Šoluus kga wadibā špildija šawu uidewumu teizami. Šcheil šikai, ka Šoluus kgs šik pahrak reš ušstahjas; ja mana atmina mani newil, tad no Dieedāšanas Beedribas kora šau labu šaiku nekas nebij ščirdets. — Kā šolisti peedālijās Laubes kdie, Martiņšon škdie, Korneša kgs un Dubura kgs. No pahrejeem šolšteem ščireil šewišchiki atšchēšhrās Korneša kgs ar šawu ritmiško drošchibu, dliho preekichnešumu un škaidro dikziju. Laubes kdie ar šawu zehlo balš atšahja ššpru eespaidu ul klausitajeem. Šewišchiki labi winaš šidewās arija «Wai teem!». Šiturešs bij arī Martiņšon škdes preekichnešums.

Šapreezajas, ka atrodas wehl nopeetni koncertu rihkotāji un dirigenti, kas, netaupidami šaiku un pušles, zenichas pazelšees šahlu pahr ikdeenichko luhdāmdeenu koncertu šemo šihmeni, kā ščini gadijumā Šoluus kgs un wina koris. Nekur newalda šik leela bešgarichiba, ka luhdāmdeenu koncertšs. Koris, šolo dieedāšana, duets, wjšoles šolo, bašunes šolo, ragu kwartets, ehrgešu šolo un deelin kas wehl. Un tas wšš juku jukām. Šolisti pašči wahjakee, «lehtakee» — diletanti, kuri juhtas laimigi, ja šikai war apmeerinat šawu godkahribu, ušstahjotees koncertā un eedomajotees šewi «mahklineeku» šomā. Programa — šem katras kritikas . . . Kad šikai labi eenehumi. Buhtu gan šaiks, ščahdus koncertus pawišam ignoret: naudas mišejeem un balošču pahrdewejeem

deewnamā naw weetas. — Jofuus kgm to no wifas firds eeteiktu, ik-gadus sarihkot pa koncertam, kahds bij wina Luhdſamdeenas koncerts. —
E m i l s D a h r i i ſ t i.

Malwines Wlgnier-Grinberg koncertu zefojums. Kā ſinams, muhtu eezeenitā koncertdſeedataja Malwine Wlgnier-Grinberg jau ilgaku laiku zefo pa Huſtrum-Kreewiju un Sibiriju, ſarihkodama wiſās tureenes leelakajās piſehtās koncertus, kuru programa paſtahw pa leelakai daſai no latweeſdu tautas dſeefmām un latweeſdu komponiſtu raſchojumeem. Preekſi neilga laika man gan jau bij gadijums airahdit uſ ſcho zefojumu «Diimtenes Wehiſneſtia» iſejās, peewedot daſchus ſiwilkumus ſi kritikām par ſcheem koncerteem. Bet tā kā naw domajams, ka wiſi «Salkſtia» laſitaji buhs mineto airahdijumu laſijuchti, tad nebuhs leeki, ari «Salkſti» nowehſet ſchim zefojumam pahra lappuſes.

Liſidſi mara mehneſtia widum koncertu jau ir bijis ap 30: pa weenam koncertam abās galwas piſehtās, Pleikawā un daſchās maſakās Sibiriſjas piſehtās, pa diwi koncerti Tſchetabinikā, Fekaterinburgā, Irkutſkā un Tſhiſtā un pa trim koncerteem Samarā, Uſā, Omſkā un Tomiškā. Peewedot rakſturiskakos ſiwilkumus ſi daudſajām kreewu awiſchu kritikām, mehginatſdu wairak eewehrot tās weetas, kuras airahda uſ zefojuma kulturelo noſihmi, kamehr pahſpreedumus par Wlgnier-Grinberg kdies baſi un preekſchneſumu peewediſchu maſak, jo mahkſlineezes dſeedaſchianas ſpehjas mums bei wiſas kritikas jau labi paſihſtamas.

«Волжское Слово»: Kaut kas originels pee mahkſlineezes ir tas, ka wina dſeed nemahkſloſi, ar kahdu ſewiſchku «ſeemeſneezliku» weenkahrſchibu, kas wiſas dſeedaſchanaſi peeiſchkiſr peemiſliġu ſirniſibu. Bet ſi ſewiſchkiſi originelas wiſas ſipildijumā ir weenkahrſchās latweeſdu tautas dſeefmas, kuras dſeedataja, kā redſiams, ſoti mihi; wiſas gaiſchi parahdas weenkahrſchais, ſirniġi nopeefnais latweeſdu tautas rakſturs.

«Приуралье»: Sawas tautas meita, wina nehmuſe uſ ſewis atbildigo uſdewumu, rahdit paſaulei muſikā un dſeefmās ſchās maſās tauſinas diſiwi ar wiſas ſawado dabu, domām un zenteeneem. Un war teikt, ka wina pilniġi weiz ſawu uſdewumu. — Tauta, kurai ir tahda meita, war lepotees un zereſ uſ preeka pilnu naſhkotni.

«Голосъ Приуралья»: No tahtlas, maſas ſemes, kur augſtas druhmas preedes aſehno aukitus eſerus, kur upes tek maſās tauſinas aſarām — atweda dſeedataja wiſas meldijas... San behdiġas, ſahpju pilnas, gan peemiſliġi ſehras, wiſas ir ſikpat weenkahrſchias, zik weenkahrſchia ſeme, kurā raduſchās un teek dſeedatas ſchās meldijas. Wajadliġs daudi praſchianas un miſleſtibas uſ ſchām weenkahrſchajām tautas meldijām, wajadliġs leels talents, lai atteſlotu ſcho meldiju rakſturu un wiſs tas ir Wlgnier-Grinberg kdies.

«Красноярецъ» noſauz Wlgnier-Grinberg kdil par «latweeſdu lakſiſigalu».

Peterburgas kritiġis Roſtowzewſ rakſta eekiſi «Обзорънiе Театровъ»: Mehs maſ ſinam par latweeſcheem. Mehs neko neſinam par latweeſchu muſikas ekſiſteſchianu, par latweeſchu komponiſteem un dſeedataſeem.

Tadehſ weendeenejās aſiſchias par latweeſchu dſeedatajas koncertu mums neko neſtahiſtija. Mehs weenaldiġi pahrikatijām awiſchu ſtudina-

jumu par konzertu un muhtu ulmanibu salitija ul ihu mirkli gandrihi tikai waj kaut kahds ehromots, nekreewiks ulwahrs.

Bet idtee ehromotee ulwahrdi peeder eewehrojameem latweeichu komponistee, kuru raschojumi tika wakardeenas konzertā no latweeichu dieedatajas Wigner-Grinberg kdies preekichā neli.

Dieedatajai ir leela, diisa bals, sewischki fkailita tembra mezzoprans, ir ilmanama laba skola un leela praictana atfehlot ispidamo kompoziziju ihsitās krahtas un nofkaru. Wigner-Grinberg kdies bij pee publikas leeli panahkumi. —

Leelām tautām, kurām leela un weza kultura, naw no swara, waj jaunās un masak atihititās tautinas zenichas eepalihtees ar wihu kulture resp. to peefawinatees waj ne. Schahdas tautas tikai ar lepnunu nofkatas ul masakām tautām kā ul «barbareem». Tā fkatijās sawā laikā romeeichi ul gandrihi wiidām apkahrtnes tautām, tā fkatijās wehl 18. gadumtenti frantschi ul dāschām kaimiku tautām u. t. j. pr. Zitadi tas turpretim ir ar mašām un kulturā jaunām tautinām: Tām ir neween no swara eepalihtees ar wezaku tautu kulture, lai no tām mahzitos, bet ir ari no swara, eepalihtinat tās ar sawas topochās kulture pasahkumeem, jo, tā kā masas tautinas arween kaut kahdejādā sīdā buhs atkarigas no leelakām, tad wihām nebuht naw weenasga, ko pehdejās par wihām domā. Schahdā atteezibā mehs tagad itahwam pret krewewem. Ar to gan es negribeju teikt, ka krewew tautas leelā masa buhtu iiglihtibas sīdā preekichā latweeicheem. Ka tas ir taisni otradi, rahda skolu itahitika. Bet krewewu inteligenze, wihu rakitneeki un mahkilineeki ir tomehr jau radijuchi leelu kulture, kura paspehuje atstahnt pehdas wiidā ziwilietā pasaulē un ar kuru mums jarehkinas. Tas pirmkahrt. Otrkahrt: mehs latweeichi ešam atkarigi no krewewem kā Krewewu walits nomales tauta. Ja nu wehl eedomā, zik daudi naw pehdejā laikā illeets tintes no Bremenis kultureregereem, lai nomelnotu latweeichus pee muhtu leelās kaimiku tautas, tad sapratim, ka preekichā latweeicheem ir no leela swara, ja krewewu inteligentā šabedriba eepalihtitas ar muhtu garigās kulture pasahdibām: muhtu mahkflu un literaturu. Šo tikai mahkfla un literatura war sneegt pareisu jehdseenu par kahdas tautas garigo fisionomiju — tikai mahkflā un literaturā pilnigi ilteizas tautas dwehiele.

Wihu idio eewehrojot mehs sapratim, kahda kulturela nolihme war buht preekichā latweeicheem Wigner-Grinberg kdies konzertu zelojumam. Nebuhs pahripihleti; ja teikichu, ka pa wihu plaicho Krewewu atradisees šof daudi tā šauzamo inteligentu, kuri lihdi pat pehdejam laikam neli-naja, kas tā tahda par latweeichu tautu un pat wehl tagad neli, ka latweeichu tautai ir sawa ihpatneja kultura, sawa literatures waloda, sawa originalliteratura un dieja, sawa mahkfla un musika, sawi teatri, sawi šturnali un laikrakiti u. t. t. Kā zilwekam, kurich dāschus gadus ušturejees Peterburgā, man pat ir bijuchi šidini sīdā peedihwojumi, kas apitiprinā manu domu pareisibu. Tikai zaur pehdejo gadu notikumeem ziftauteeichū ir mahzijušchees zik nezik «paliht» latweeichus, lai gan, deemichehl, tikai pahrak weenpušigi. Tas labakais, kas guš latwju tautas dwehiele, ir preekichā ziftauteeicheem wehl arweenu grahmata ar septineem šeegelem.

Ka zeen. mahkflineeze sawu galwas pilsehtās ulfahkto zelojumu tik

drihi pahrzehlfufe ul Aultrum-Kreewiju un Sibiriju, tam par zehloni gan laikam buhs apifahklis, ka tur koncertu siñã ir malaka konkurenze un wijs iñais ulnehmums tã tad malak riskants materielã siñã. Kã no dro-ichias pufes emu diirdejis, tad Wlgnier-Grinberg kdie nodomajufe nahkamã gaddã par sawas darbibas arenu iirediet Widus- un Deenwid-Kreewiju, zaur ko winaas zelojumam buhs wehl daudi leelaka nojihme. —

Kahdi ar' nebuhtu Wlgnier-Grinberg kdes nopelni tagad un turpmak pee muhtu mulikas popularifeichianas ahrpuñ dlimtenes robeichã, naw tomehr jaaimirit, ka galwenais galu galã tatschu ir muhtu paichu sehta. Un tajã Wlgnier-Grinberg kdie ir gadeem iirahdajufe ar saweem dau-dlaseem konzerteem gan pilsehtã, gan ul laukeem, gan ari pee muhtu tauteefeicheem iweichumã: Peterburgã, Mañkawã, Harkowã, Kijewã u. z. Schini siñã wina ir pirmã zelmu laufeja muhtu mulikas druwã.

Man ir fewiichiks preeks un gandarijums rakifit ichis rindias, ail-rahdot ul muhtu pirmãs iipildoiichã mahkilineezes nopelneem pee muhtu mulikas popularifeichianas, kã ari ul teem panahkumeem, kahdi winaa bijufchi pee zittauteefeicheem. Jo nebuhs nepateefiba, ja teikichu, ka Wlgnier-Grinberg kdie pee mums wehl ilgi nemanto to atfinibu, kahdu winaa parahda iweichtauteefeichi. Mums latweefeicheem ir ta nelaimẽ, ka mehs fikai tad sahkam atsiht kahdu mahkilineeku, kad tam jau zittau-teefeichi ulspeeduichu gatawibas seegeli. Sinams gan, tas ari pee zitãm tautãm sahkuwã naw zitadi bijis. Tam ir saws zehlon, kura wahrds ir — kulturas truhkums. Ja wahzeefchi, Mozartam wehl diihwam esot, buhtu sinajufchi, ka Mozartam reil peederẽs karafzepteris mahkilas wallfiba, tad deelin waj wina tam buhtu sahwuichu nomirt truhkuwã, fikai trihsdeimil seichu gadu wezumã. Wismal wina godkahriba to nepeelautu. Bet wina to nelinaja — neredseja genialã mahkilineeka, bet fikai jaunu, weeglprahtigu zilweku, kurich «zu den ordentlichen Menschen nicht zu-rednen sey»*) Un gala iinahkums bij tas, ka Mozarts, diihwes no-speelits, ailnefa nelaiikã kapã tuhkitoficheem ikaitu melodiju, par milligu laudejumu wifai ziwilifetã pãfaulei un par kaunu sawai tautã, kamehr tagad katrs papira gabalinfchi, pee kura wina roka peeikahrufees — weenalga, waj ta buhtu kompoizijas ikize, waj wehifule — teek ul-fwehrts ar tuhkitofichis un deimittuhkitofichis markãm waj guldeneem. Un tahdu peemehru ir bei gala. Bet mums, kas mehs diihwojam jaunakõs laikõs, wajadsetu no ichahdeem peemehreem mahzitees un saweem dar-bineekeem ul mahkilas lauka zik nezik atweeglinat wina fuhro likteni, nereflektejot un negaidot, kamehr zittauteefeichi wineem iirakifis gatawibas atelstatu. Ja mehs no muhtu mahkilineekeem gaidam, lai tee neween mums sneedi no sawa darba, bet muhs pat wehl repreientẽ iweichtau-teefeichu preekichã, tad ari mums ir preekich wineem kas jadara: to praia abfolutãs tãinibas prinzijs. Sinams gan Wlgnier-Grinberg kdie ir jau ilbridufe zauri wiãam gruhtibãm un illausufe few zelu, pateizotees sawai reti leelajã energijã un nenobeidiamã fiiikãi wefelibã ul ul wina mans preekiefiejais teikums wairs newar iihmetees. Bet zik gan buhs tahdu, kam ir ichi energija un ilturiba? Zik naw bijis leelu talentu, kuri ail-gahja bojã ail to ween, ka diihwe pahrak imagi gulãs wirfũ? Kur palika

*) Zitãts li kahda weza mulikas ichurnala.

Eisenbergu Jahnis, kur zīl? Un kā wehl buhs ar Poruku, pirmo leelako daifgaru un diifako domataju, kahdu muhtu tautai tik pahrak mai wehl? . . . Un kas lin, zik naw jaunu nelinamu garu, kuri wehl nekad naw faules rediesuichi? . . . San mehdi fazit, ka mahklineekam wajag daudi zeest, lai winich tapu leels un tās ir ari manas domas. Bet medatai ir ari otra puse. Mahklineeks itahw sem dabas likuma, tāpat kā wifa organiskā dīhwiba. San winam ir wajadlīgas wehtras un negaifi, bet winam ir wajadlīga ari faule, faule kas wifu apgaifmo, failda, dīhwibu rada. Zitadi winam bei ūtehlaifibas janofalst, kā puķei rihta falnā. Wahrigam itahdam ir wajadlīga zitada atmosferā, nekā leemzeeūham un hlazinte newar augt tai pašā lemē, kur purwa behris

Mahkila war uflaukt tikai tur, kur preekich winas teek kas darits. Kas negrib seht — neplaus. Ja mehs tikai itahweifim un gaidifim, kamehr no debeifim nahks kahds Meifjais, tad neneeka nesagaidifim. Neweens meifitars nekriht no debeifim, bet winam ir organiski jaisaug il ūawa laika un ūabeedribas. Un preekich tom winam ir wajadlīga pee-mehrofa atmosferā, kurā winich warefu atfihfitees. Newaram mehs ari linat, kur diims nahkotnes praweets, karaspil waj Beūlemes ūilite. Senijs naw neweenam ul peeres rakfifis un meifjais netaigā apkahrt ar apifarotu galwu. Mahklineeki ir tahdi pašā zilweki, kā wifā zif mirfitee, Tikai wineem ir leelakas ilgas pehz ikaituma brijnumfemes, no kuras wini ūuhtifi, neif lemes behrneem ūwehto deewu uguni.

Emils Dahrlinich.

Peefihmes par literaturu.

Mai faules, mai preeka un juhfimibas tagad muhtu literaturā, nerunajot netai par leelas, tizibas pilnas aifrautibas truhkumu. Rakfifneeki un mahklineeki itaigā ūweichi un notaluichi, kā wehlā pawafara wehja, eef apnikuichi un noguruichi, kā pa muhfichigi leetainu rudens deenu. Tikko pašifit wairs weens ofru; labprahtak ūwairas, nekā teekas weens ar ofru; negribas runat. No tuwibas jau ne runas; katrs it kā jufu pats ūewi un ari zifus par kaut ko wainigus. Wifem ūaws leetuweis ul kruhfim; pašahwigi. Bet ūewi un ūawā atfuribā leen ne aif ūaltuma un naida, bet kā ūilmi un eewainoti. Stehpj atfuribā katrs ūawas ūkumjas, ūawu apifeefo nemeeru, apifahpetas zeribas un ūifitumam tuwu gruhtfirdibu. Wifā kā demoralifeti juhtas. Kā pehz pawafara pluhdeem atfiewifichki pūawu uhdeni upmalās, tā tagad muhtu rakfifneeki un mahklineeki, weentufi waj pulzinōs nejaufich notchikirti, kā bei ūakara palikuichi un nodalifit no upes ūtraumes, remdeni ūmok un ūihkif dīhwes weenaldifibas faulē. Welif wifā bakdianalifu un baudu kleedseeni: tajōs kleedi maifkotas tukidifibas apifinas ūifitums; jo tuwak galam, jo ahligaki (peem. «Diefme»).

Kas wainigs? Wainigs ūalkmets. Ahleichandās un agitatorifkals patōis ir rewoluzijas mantojums. Wifis ūawandijās un pluhda pawafara

uhdenu wiñneem. Laudis bei lihdikwara wehl, tiklihdí teem apnika urra-
 fchana un rewoluzionaru raketu laichana, metàs ul demonitrefchana ar
 illàm ugunim, te noslehpmaini fchukstedami, te pehkidni bakchantifki
 eekleegdamees. Tagad tas pahrdlihwots; tagad mute pilna neihitas fal-
 kanibas un jehluma garichas. Bet gruft wehl atihitees; jaunibai ween-
 mehr gruft nahzees atihitees. Sribetos no patofa pee ihstà tikt, bet atihit
 mahkfilas selta widus zela nokkaidrotakos gahjejus — nepatihkami; tas buhtu
 sawu pafahkumu bankrota iffludinafchana. Er peenemtu profestu un no-
 fchikirichanos war bei tam wehl kahdu laiku turetees. Bet bankrots
 nahk. Un daudfi, kas jau domajas meiltari, fahks atkal no gala, t. i.
 tee, kas ul ko fpehjigi.

Schis prozeis notiktu ahtrak un ilbeigtos sekmgigak, ja muhtu p u b l i k a
 buhtu fpehjiga ul leelaku pateesu mihleifibu pret mahkflu un literaturu.
 Taisni tagad ir redfams, zik mai latweefchòs inteligenzes palzis, pateefas
 inteligenzes ar inteligentas fabeedribas prafibàm. Buhtu wairak mums
 inteligenzes, buhtu wairak mihleifibas un faprafchanas mahkilai preti, no-
 fkaidrotos daudi drihiak muhtu literaturas tumichais miglainais zefidi.
 Er pahris simtu zilwekeem, ul kuru faprafchana un lihdidlihwofchana
 mahkfilas dlihwè war rehkinat, literaturas feedefchana naw eefpehjama. Wiaai
 janihkufo kà purwa behrfiam. Bet naw inteligenzes! Fiklaus kà abjurds,
 bet tomehr teefa, ka daudfeem taisni tahds literaturas interregnuma
 laikmets pa prahtam, jo war atwainotees un atturetees tagad pat no ta, kas
 literaturà ir. Kaut ko prafit un gribet, nenahk leelakai dalai ne prahtà.
 Muhtu »intelligentu» leelakà datà jau ari meerigakas atihifibas laikòs
 naw linajufe wairak kà peenahkumu resp. linamu peeklahjibu pret mahkflu
 un rakitneeziibu. I n t e l i g e n z e s t r u h k u m s i f k a i d r o w i f a s m u h t u
 mahkfilineezikkàs atfchagahrnibas un pulichelibas.

Newar ftrahdneeki un ikolenu paudie ween kahdas tautas literaturu
 un mahkflu ufturet. It ihpafchi tagad tas juhtams, kur deefgan eeftrah-
 dafufchtees agitatori un prinzipieli neatkarigas mahkfilas pefineeki wehrich
 ftrahdneeku no mahkfilas noif, lai referwetu to t i k a i polftikàm interefem;
 kur no otras pufes to jaunibas datu, kas ar pawafara uhdenneem naw
 eefkrehjufe politikas murdà, kairina muhtu pehdejà datuma «fpehka un
 baidu geniji». Inemot muhtu lauku ikolotajus un lauku ftudejofchàs
 jaunibas weenu datu, muhtu literatura naw nekur falfapufe pateefas mi-
 hleifibas.

Wifa muhtu awilchneeziiba, kas bija atkariga no wezakàs
 un no pilfehtas inteligenzes ir literaturai un mahkfilai preti palinufe fikai
 flirtu un — linamu peeklahjibu. Pafchulaik awilchneeziiba nefk ween neka
 nedara preekich literaturas, bet ar sawu peenahkuma neewehrofchianu un
 pehdejàs weetas eerahdichianu literaturai itarp ziteem jautajumeem, ilrahda
 pret literaturu klaju nezeenichianu un nefaprafchianu. Kur mums katrs
 nopeeinaks darbs literaturà buhtu fargajams un kopjams ar wisleelako
 ufmanibu, kà pawafara leeds, iizefams un reklamejams wahrda l a -
 b a k à noifimè, lai muhtu ilegmatisko publiku druiku elektrifetu, preekich
 literaturas dlihwu interefi raditu, tur paeet m e h n e f c h i, kamehr awile ul to
 pawifam ailarahda. War inahkt eewehrojamu literarifku darbu wirkne un juhs
 neatradifaf to nedf «wispamatigakà grahamatu apfkatà», nedf fpeziefà rakit-
 neezibas gada rahditajà. Ta ir rakfturiga nolaidiba. Muhtu labakàs awiles

domajas jau daudī darijūchas, ja viņas bei kahda pačtas redakzijas eefkata un mahkīlas īstahwokla «neleedi wahrdu» wisdāschadakašēem un wispreteja-keem elementeem. Tas ir lahtšā pakalpojums literaturai. Jautajums neteek noškaidrots, padīfinats, bet tadūķets un smeeklīgs padarīts. Lai pamehgina redakzijas ar «wahrda neleegšānu» zītōš jautajumōš īsrahdīt šawu taktu un asprahtību, tad redīs, zik tāhu awiše tiks! Bet par lite-raturu jau latw. inteligenze nespreesč, un tā redakzija ar neka nedari-šānu war pat ar beipartejību un liberalīmu lepotees. Naw mihleštibas un zeenibas pret literaturu ari tām redakzijām, kas literariķku darbu ap-škata ar šawas awišeš politikas brišli, waj nošwer to ul šabeedriķā pahr-tikas weelu beimehra.

Ķoti beeschi šatopania īšlāpošānās, lai nefaruhgtinatu; bet ta jau tad — šoti leela laipniba; zitreil nošikufe pat apīniga taktu šagrosišāna, lai pee politiķku prešneeku pulzina peederōšis mahkšīneeks tiktu peršoniģi padarīts smeeklīgs. Ko lihdi tad zitā reišē atkal nopeetni eelstātees par jautajuma noškaidrošānu, kuru pate redakzija šawandījuše! Un jo godīgaki un klufaki kur teek šrahdats, un jo wairak īredīs un teesības šahdam d a r b a m ul wadošāš lomas eeguštānu literaturā, jo wairak top ulbrukts, jauķts, jo īšeidīgak zenščāš formuleš un propogandē «īkolas», it kā muhšu literaturas nahkotne teesčiam kaut zik atkaratos no tam, waj mehs kahdu rakšneeku eegrupesjam pašdībīnatā «romantiķkā realiēmā», kos šawu-kaht ēšot tas pats, kas «realais romantišms», «realais simbolišms» je b šimbo-šimbolištīķais reališms; pee tam teek šahditi pulzīnu radurakiši un ī-nahk tā, ka šāodeen E ir B īkolotāš, betparišt jau, ka E pilniģi atkarīģš no B. Ta naw šikai šāurnališta pahršeidlība ween, ta ir grahštīščānas pa wiršu, lai nelautu nekam eelaknotees, bet jaunu rakšneeku šeklibu un pawiršību šahdejadi neapkarō nepawišam. Literaturai nenahk par labu ari pašahwiģā šāudīščānās štarp brihweem neatkarīģeem mahkīlas prinzišēem un šāuru tendenzi. Tani pašā zīwekā šāodeen redšēš špehziģu peršoniģu, rištdeem ahkišu, ta ir pawiršība un zeenibas truhkums kā pret publiķu, tā pret mahkšlu.

Teesā, naw ari zītās šautās pašdulaik leelas wišus aptwerošāš un apweenošāš mahkīlas šrahwas. Ari leelās šautās publiķas interese wairak peegreesufēs politiķai nekā mahkšlai, ari šur neušizīģa mekle-šāna, tendenze un diletantīšms. Tomehr pašahwoščāš mahkšīneezīķās tradiziģas un augiģas inteligentu prašības literaturu pašargā no banalības. Pat politiķku partīģu barweichi nedomās šew eelstāhtit, ka partīģas tendenziōši rakšneeki didaktīķi waretu šew weetu prašit štarp mahkšīneekeem. Tahds dušķis, kur awišchneezība apīnīģi jauz un šamaina diletantu ar mahkšī-neeku, prošaiķi ar diešneeku, kritīķi ar kritišeģamo, tas šikai pee mums ee-špehģams — pee muhšu k u l t u r a s t r a d i z i ģ u t r u h k u m a un nespehka.

Tas ir kaut behdīgi, tomehr deesģan dabiķi, jo muhšu ģarīgās nazionalās kulturas dīhwe wehl šoti jauna, daudī jaunaka par muhšu «šautiķko» šabeedribu un ģlušči n e p a t i t a h w i ģ o pilšoniģu. Naw wehl zīweka muhšā štarpā no ta laika lihdi mums, kamehr Kronwalds pole-mišeģa ar wahzeēšēem par latwiķkas kulturas zenteenu eelpehģamību wšpahrīm. Kad ar šāurnalištīķu un beedribu dīhwi radās zentri un tradiziģas «šautiķko zenteenu» šabeedriķās programās īzihniščānai un aīlštahweščānai pret wahzeēšību, tad tani pašā laikā zīhna par šautas

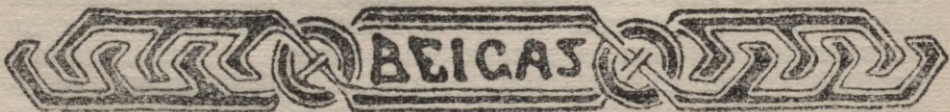
Jufe, šawu preekčišhmigo patriotišmu ar to ušwertu, tad leelā mehrā pee wiša ta wanniga rakšneeku un mahkšlineeku šawštarpejas ašteezibas un tradiziju truškums. Bet wišeem, kas literatūrā aizināti ko runat, lai top nopeetni par wišām leetām, lai nešaudas un nekrahmejas jehdšeneem, kā mušū rezenšenti un «literatūr-školu» dibinātāji beešči lihdi šchim. Es atturos no wahrdu mineššanas, lai nedomatu, ka gribu polemifet: širšnigas pateefibas mums wajag, ne polemikas. Šawelk robešča štarp tendenziolu rakšneezibu, jaatšchkir diletantišms no nopeetnas mahkšlas, un mehš buhšim pakalpojūšchi i mahkšlai i šawām interesēm i tautai.

Zik tagad welišgas špehku šchkeefšanas, dekoreššanas un ašfigas športsmenibas! «Školas» un grupeššanas perionigas wahjas godkarišbas, ne mahkšlas dešt, ašrda nopeetnu ašišchšanu, išklaide šautas ušmanibu mahkšlas šautajumeem preti.

Tam jatop zitadi! Bet newedis pee ta — godalgu iškliššana! No pašchu mahkšlineeku darba preeka un mihlešibas uš mahkšlu šarodas mušū darba un šatikimes tradizijām. Šodigi ašišchitot labakos darbus un peešleenotees nopeetneem talenteem, janodibina mums šaws akademiškais zentris. Tam jāšatšw augštu pār politišku zihau, jaunu eešahzešu un peešištwojumu mekletaju audšonu. Naw ko baiditees no tahda it kā ašrpus dšišwes štašwošča augštuma un šawrušpibas: špefizigakee un nopeefnakee eešejas šawišnojumi ari tur ašbalšofees, kur pehz klāšika teezas. Bohema un čiaotišks romantišms šikai tur war deret — it kā garantšja pret šaštingumu — kur zeetu pamatu kulturas darbeem wehl nawa; tur tahdejadi pat tas top ašrdišs, kas jau ir. Mums naw ne Lešinga, ne Šerdera, un tadeht ar wišām burām jāšeidšas tahlu juhrā uš Šetes un Ščillera klāzizšmu, prom no diletantišma un klāigataju krašta. Tikai pehz nodibinajušchās klāzizšma gaidami šekmigi un mušū kulturu tahlakwedošchi romantišma protešti.

«Šalktim» eešūhtitas grahmatas tiks ašišmetas i čhurnalā. Šašštrahda tomehr, ka «Šalktis» newar par šawu peenahkumu ušškatiš, referet par katru grahmatu. Preekčiš tam wišchi išnaht pahrak reti, tas — deenas laikrakitiš.

E. K.

Kašitajeem par šīnu.

Trešdajā «Salkiča» almanachā jau tika šinots par nodomu «Salkti», no rudenš šahkot, šidot ik mehnešdus. Pee šini nodoma reališēdianas «Salkiča» redakzija šahjušēs jau tagad. Mehnešdīšurnala «Salkiča» šidošānāi, šem E. Kenina redakzijas, atšauja jau dota un mašja pirmajā pušē šnahks jaunā šurnala parauga burniza. Turpmakās burnizas — beš parauga burnizas wehš 5 šhogad — šnahks, šahkot ar augušta mehneš. Katra «Salkiča» burniza buhs par šewš nošlehta 10—12 drukas lokšānu leela grahmata, Šaulešdā kopoto rakštu formatā. Lihdšchinešo «Salkiča» almanachu šdošānu apgašdneeziba turpinās un almanachš šnahks reiši gadā uš šemasšwehtkeem. Wīš «Salkiča» mahkšlas peešlikumi parahdšēes šini almanachā un «Salkiča» šurnala gada abonenti to dabūs kā bešmakšas peedewu. Šurnals «Salktis» šnahks glihtu grahmatu weidā, lai turpinātu Salkiča apgašdneezibas pašahkumu, wairot muhtu grahmatu krašjumu. Kur pee mums grahmatas tik ilgi paleek šrdneezibu plauktōs un šeek špahrdošas tikai 5-ōs un wairak gadōs, šur šarūpešas par grahmatu šdewumu pawairošānos un beššchaku šnahkšānu. Kur muhtu šurnaleem ne tikai tagad, beš arī agrakeem Šultrumam un Mehnešdīrakitam, abonentu tik maš šamehrā, un wīrōs paleek neproduktiwi eeguldita — uš wairak gadeem — wīša muhtu jaunakā šiteratura, pehz kuras šneedias wīswairak muhtu jaunā paaudie un demokratiškais elemets, šahdōs apšahkšōs šidot šiteraturu leelās neehrtās burnizās resp. eeseetōs mišū gadagahjumōs, nošimē muhtu jaunako špirgtako wahrdu dariš šinamām aprindām gruhti peešjāmu un šaktiški aprakt uš eesitahwešānos. Tas nenahk par labu ne lašitajam, ne šdewejam, ne rakššneekam: ne idešalā, ne materijalā šinā. Šinahk pee tagadešēem apšahkšēem, ka šaktiški ar kahdu rakššneeku šahk eepašišēes tikai wīša kopotōs rakššōs — pehz tam, kad dlihwā šaktišme ar lašitaju rakššneekam wairs naw no šwara, kad tas, wīšas weentulibas un zeešānu purwus šlbridis, nereš jau šimīšis, pašizis darba nešpehšjigs, šlms, waj pat miris. Kašitaju wairuma ehrtibas, šiteraturas ahtrakas šplatšdianas un rakššneeku darba wehrtibas pazelšdianas labā tadeht šurnals «Salktis» šnahks parozišu grahmatu weidā.

Katras leetas weidam šabuht noteiktam no mehrtā, kuram tai šakalpo. Šurnalu leels formats ir wajašlīgs, ja pašneedšamas leelas šlufrazijas un mahkšlas reprodukzijas, šiteraturai leelo šlufrešāmo šurnalu formats ir tikai par frauzejumu un ir pawīšam neškaišs, ja plašdšums nepeešleenas peemehrigam beššumam. Beš 20 leelu lokšānu šurnali pee mums naw wehš ne eepēhjami, ne wajašlīgi, un šaweem mahkšlas peešlikumeem «Salktis» peepatur lihdschinešo almanachu formatu, warbuht to pat paleelinot, ja tas mahkššlneeku wajašlībām šahdejadi buhtu ehrtaks. Tik daudš par ahrešo weidu, kuršā weenam otram wareša šlilktees nepamatoti šawads. Kas uš glihtumu un mahkššlneezīšku eetešrpū šihmešas, tad šašaka, ka «Salktis» netik ween pašks uššizīgs šawām tradizijām šāni šinā, beš zentīšēes pehz eepēhjas progrefet.

Idejiskā līnā «Salktis», protams, turešes ul lihdlihdinejo lidewumu zeta. Beelhdaka llnahkhdiana tikai daris weeglak eelpehjamu daudi ko, kas almanahā nebija lahga lpehjam: tee buhtu tā lauzamee literariškee deenas jautajumi, zik tee lhdurnalam peekriht. Ar klusu darbu un godigu beipartejibu «Salktis» zentifees kraht tradizijas muhtu kulturas un mahkhdas dhdhwei. Par ilmehghinahdianas lhdziju, par forfetas mahkhdlineezikas lhdetes un wehrhdu zhdnas arenu «Salktis» nebuhs. Peedlihdwojumu meklefajeem prefi nenahkhdim nekur. Pee mums pehdejā laikā uliwehrtee lpehka un lkaistuma prinzipi, pehz «Salkhdia» redakzijas eeskateem, tikai tad lpehzigi un lkaisti realifejami, ja dhaoifika barbarifima un brutala anarhdifika lpehka weetā nahk noteiktas gribas kulturas lpehks, ja eifefikais lkaistums tehrpjas intelektā ghahhdumā un pilns dhdhwas eifikas aplhdas. Bel lhdahdas zilwezes idealu apweenohdianās lpehks un lkaistums pats fewi poita, lhdhdkeelhd un ir kulturas dhdhwei pretigs.

Pehdejā laikā nereti lpehka un lkaistuma jehdseeni taifni profaneti. Zik tahlu «Salktis» teem lpehs kalpot, atkarafees no muhtu rakitneezibas un mahkhdas lpehjam. Par «Salkhdia» lihdlihdrahdneekem buhs muhtu atfih-takee darbineeki, kuru lpehjas gadeem lhdrahdajot jau palihhtamas un — no-peetnakee no jaunakeem talenteem. Parauga burtnizā lhdarp zitu tiks eeipeelsti Fallija — «Salkhdia lihgawa», Dahriina monograhija par komponistu Wihtolu. Shkhdilera rakhts — «Par weza-jeem un jaunajeem mahkhdā», Teodora rakhts — «Brihw-lemneeka loma tautlhdhdōs zenteendōs», Pludora poema — «Dieefma par lirdi», Sauleefhdia lhdahhts — «Nefaulē lemē». Apjolliti un eeluhhtiti ari darbi no Skalbes, Baltpurwina, Annas Brigader, Hinas Raimer, Akuratera, Faunhdra-bhdia un Bahrdas.

Tulkojumu liwehle buhs eekahrtota pehz lhdnama prinzipa, un, gal-wenā kahrtā, lai wehturliki atfihhtitu un nodibinatu tos ulfkatu, kuri «Salkhdia» lihdlihdinejai un turpmakai darbiba par pamatu, mahak bele-triifika kā ldejhka, filofofifika literatūra.

Parakhtlhdianas ul lhdurnalu «Salktis» jau peenem. Tas mahkhdās 5 rubli par gadu; lhdhd gada 6 burtnizas dabujamas par 2 rubleem. Abonenteem, kas parakhtifees ul «Salkti» pehz parauga burtnizas llnahkhdianas t. i. wiswehlakais lihdli 15. maijam, parauga burtnizas dabuhhdiana newar lhdgd garanteta. Hlfewlhdka grahmata mahkhdās, 10—12 lokhdnu beela — 50 kap. Gada un pusgada abo-nenti eeguhht teehibu wiilus «Salkhdia apghhdneezi-bas» rakhtus dabut ar 25% rabata, urahhdot waj peefuhhtot sawu abonenta numuru, waj kwlhdli «Salkhdia» ekfpedizijā: Rigā, Tehrbatas eelā 15/17. Kenina namā.

1 rubl. 50 kap.

Ĥbonejoj — 1 rubl.